THOMAS HARDY

IDILA PE UN TURN

THOMAS HARDY

Idilă pe un turn

În românește de
ANTOANETA RALIAN

Îngrijirea ediției de : *Valeriu Cîmpeanu*

EDITURA TRIBUNA
CRAIOVA
1993

Coperta de : *Marius Drăgan*

CAPITOLUL 1

Într-o după amiază de iarnă timpurie, limpede dar nefriguroasă, la vremea cînd lumea vegetală arată ca un vălmăşag de schelete printre coastele cărora se strecoară raze jucăuşe de soare, o trăsură luxoasă se opri la poalele unui deal din Wessex. În locul unde şoseaua Melchester, pe care venise trăsura, se întîlneşte cu drumul ce duce spre un parc aflat la mică distanţă.

Valetul coborî şi se îndreptă spre doamna aflată în trăsură, o tînără de vreo douăzeci şi opt sau douăzeci şi nouă de ani. Doamna contempla, prin spărtura unui gard viu, fîşia de cîmp ondulat ce se aşternea în faţă. Făcu o observaţie care-l determină şi pe valet să se uite în aceeaşi direcţie.

Priveliştea cea mai bătătoare la ochi ce li se înfăţişa din acel punct, în mijlocul întinderii, era o colină circulară, izolată, nu foarte înaltă, ce forma însă un puternic contrast cromatic cu vastul teren arabil din jur, întrucît era acoperită cu o pădure de brazi. Copacii erau toţi de aceeaşi vîrstă şi de aceeaşi înălţime, aşa încît vîrfurile lor schiţau întocmai conturul deluşorului pe care creşteau. Dar micul relief înveşmîntat în brazi se mai deosebea de restul peisajului şi prin faptul că purta în creştet un turn, de forma unei coloane clasice, care, deşi era pe jumătate îngropat în plantaţie, se înălţa destul de mult deasupra crestelor copacilor. Asupra acestui turn se opriseră privirile doamnei şi ale valetului.

— Şi deci nu e nici un drum care să ducă pînă acolo ? întrebă tînăra.

— Locul în care ne aflăm acum e punctul cel mai apropiat pînă unde poate ajunge trăsura, doamnă.

— Atunci, să ne întoarcem acasă, spuse ea după o clipă de gîndire.

Şi trăsura îşi văzu mai departe de drum.

Cîteva zile mai tîrziu, aceeaşi doamnă, în aceeaşi trăsură, trecu din nou prin acelaşi loc. Şi din nou privirile i se întoarseră spre turnul ce se înălţa în depărtare.

— Nobbs, se adresă doamna către vizitiu, n-ai putea să străbaţi cîmpul ăsta, ca să ne apropiem cît mai mult de marginea plantaţiei unde se află coloana ?

Vizitiul măsură din priviri întinderea.

— Uitaţi-vă ce e, doamnă, pe vreme uscată, să zic c-am mai putea înainta şontîc-şontîc pînă acolo, tăind pe la Five-and-Twenty Acres. Dar acuma, după cîtă ploaie a căzut, pămîntul e aşa de năclăit şi de chiftit, încît n-ar fi deloc înţelept să încerc.

— Poate că nu, răspunse doamna cu nepăsare. Dar ţine, te rog, minte să o faci cînd s-o mai zvînta.

Şi din nou trăsura îşi văzu de drum, iar doamna nu-şi dezlipi privirile de pe porţiunea de deal, cu copacii albăstrii care-l înfăşurau şi cu coloana care se sumeţea în vîrf, pînă cînd acestea nu-i dispărură din raza vizuală.

S-a scurs o bună bucată de vreme pînă să cuteze doamna să facă o nouă plimbare cu trăsura pe acolo. Era luna februarie ; pămîntul se uscase, deşi vremea şi decorul campestru erau foarte asemănătoare cu cele de la începutul iernii. Silueta familiară a turnului îi reaminti că, în sfîrşit, se ivise un prilej prielnic pntru a-l cerceta mai îndeaproape. După ce îi dădu dispoziţii vizitiului, trăsura porni încet, hurducîndu-se pe drumul accidentat.

Cu toate că turnul era împlîntat în domeniul strămoşesc al soţului ei, doamna nu-l vizitase niciodată, din pricina aşezării lui atît de izolate şi a terenului atît de greu de străbătut. Drumul pînă la poalele dealului era anost şi plin de hîrtoape, dar cînd ajunse la capăt, coborî şi porunci ca trăsura să se întoarcă fără ea pe cîmpul bolovănos şi s-o aştepte la marginea cea mai apropiată a şoselei. După care, porni să urce pe sub copaci.

Coloana i se înfăţişa acum mult mai grandioasă decît îi apăruse văzută din şosea, sau din parc, sau de la fereastra din Welland House, reşedinţa ei destul de apropiată, de unde o privise de sute de ori, fără să-i fi deşteptat însă suficient interes pentru a-i investiga detaliile. Turnul fusese zidit în secolul al optsprezecelea ca monument în memoria străbunicului soţului ei, un ofiţer respectabil, căzut în războiul american pentru independenţă, iar lipsa de interes a doamnei se datora în bună parte relaţiilor cu acest soţ, despre care vom vorbi mai departe. Ceea ce o adusese acum aici nu era decît simpla dorinţă de a întreprinde ceva mai deosebit — o dorinţă cronică a vieţii ei ciudat de singuratice. Se afla într-o dispoziţie în care ar fi fost gata să îmbrăţişeze orice ar fi izbutit să-i risipească în oarecare măsură acel *ennui*.[1] Ar fi întîmpinat cu plăcere pînă şi o nenorocire.

Auzise că din vîrful turnului poţi avea o vedere panoramică asupra a patru comitate. Şi hotărîse să-şi acorde azi atîta bucurie cîtă îţi poate oferi perspectiva a patru comitate.

Creasta împădurită a dealului fusese cîndva (conform părerii unor specialişti în istoria antică) o veche tabără romană, dacă nu (aşa cum susţineau alţii) o veche poziţie de apărare britanică sau (după cum jura restul cărturarilor) o veche curte saxonă a Witenagemote[2], — cu rămăşiţe ale unui *vallum*[3] exterior sau interior, şi o potecă şerpuită, uşor de urcat, unduind pînă la marginile povîrnite ale zidului.

Acele de brad acopereau drumul cu un covor moale şi, din cînd în cînd, cîte un rug de mure astupa spaţiile dintre trunchiuri. Nu după mult timp, tînăra se pomeni la baza coloanei.

Monumentul fusese construit în stilul arhitectural clasic toscan şi era un turn gol pe dinăuntru şi cu trepte interioare. Atmosfera sumbră şi solitudinea care te învăluiau cînd te aflai la baza turnului erau într-adevăr impresionante. Suspinul copacilor din jur era mai răscolitor în

[1] Plictisi (fr.) (n. tr.).
[2] Consiliul suprem al Angliei în timpurile anglo-saxone (n. tr.).
[3] Zid de apărare roman (n. tr.).

acest loc ; tulpinile subțiri și drepte, legănate de briză, măsurau parcă secundele, ca niște pendule răsturnate ; cîteva crengi sau rămurele măturau, foșnind, zidul, sau trosneau, frecîndu-se una de alta. Sub nivelul virfului care se ivea dintre brazi, zidăria era pătată de licheni și de mucegai, pentru că soarele nu răzbea niciodată prin acest giulgiu fremătător de vegetație albăstrie. În șanțurile dintre pietre creșteau petece de mușchi și, ici-colo, insecte iubitoare de întuneric gravaseră pe mortar forme lipsite de orice înțeles sau stil omenesc, dar sugestive în ciudățenia lor. Dincolo de vîrfurile brazilor însă, lucrurile stăteau altfel : coloana se înălța către cer, luminoasă și veselă, de nimic împiedicată, curată și poleită de soare.

Locul era arareori vizitat, poate cu excepția sezonului de vînătoare. Raritatea intruziunilor umane era vădită de labirintele urmelor de iepuri, de penele răzlețe ale păsărilor, de pieile năpîrlite ale reptilelor și de cărăruile bătătorite de veverițe de-a lungul și de-a latul trunchiurilor. Simplul fapt că plantația de brazi era o insulă în mijlocul unui cîmp arabil explica în bună măsură lipsa de vizitatori. Puțini dintre cei neobișnuiți cu asemenea locuri își pot da seama de efectul izolator al unui cîmp lucrat, cînd nu se ivește necesitatea imperioasă de a-l traversa. Colina aceasta rotundă, îmbrăcată în conifere și rugi de mure, implantată în centrul unui cîmp arabil de vreo patruzeci sau cincizeci de acri, era probabil mai rar vizitată decît ar fi fost o stîncă răsărită în mijlocul unui lac de aceeași întindere.

Tînăra noastră înconjură coloana și descoperi în partea opusă ușa prin care se pătrundea în interior. Vopseaua, dacă existase vreodată, fusese cu totul spălată de pe lemnul ușii, iar pe suprafața putredă a scîndurilor se prelinseseră broboane de lichid ruginit de la cuie și balamale, adunîndu-se în pete roșiatice. Deasupra ușii se găsea o placă de piatră pe care fuseseră, pare-se, gravate niște litere sau niște cuvinte ; iar inscripția, oricum o fi sunat ea, fusese complet tencuită de o masă de licheni.

Și iată în fața ei această piesă arhitectonică, ridicată în năzuința de a imortaliza în chipul cel mai vizibil și de nesters amintirea unui om. Numai că întreaga înfățișare

a monumentului îți sugera doar uitarea. După toate probabilitățile, nici măcar o duzină de oameni din ținut nu mai cunoșteau numele persoanei comemorate și poate că nimeni nu avea habar dacă turnul e gol pe dinăuntru sau compact, ori dacă exista sau nu vreo tăblie care să indice data și scopul construcției. Ea însăși, care de cinci ani de zile locuise la o distanță de maximum o milă de această coloană, nu se apropiase de ea pînă în acest moment.

Șovăi puțin, dar constatînd că ușa nu era încuiată, o împinse cu piciorul și pătrunse în interior. Pe o treaptă văzu o bucată de hîrtie de scris, care-i atrase atenția prin faptul că părea nouă. Deci, în ciuda presupunerilor ei, exista o ființă umană care cunoștea locul. Dar cum bucata de hîrtie era nescrisă, nu-i putu oferi nici un indiciu ; totuși, simțindu-se proprietara acestei coloane ca și a întregului ținut din jur, nevoia de a-și afirma dreptul de posesiune a fost suficientă pentru a o îmboldi să meargă mai departe. Scara era luminată prin ferestruicile înguste tăiate în zid, așa încît nu i-a fost greu să ajungă în vîrf, mai ales că treptele nu erau tocite. Ușița care ducea pe acoperiș era deschisă și, cînd aruncă o privire, avu în fața ochilor un spectacol interesant.

În mijlocul acoperișului plat, de metal, al coloanei, se afla un tînăr, așezat pe un scăunel. Privea printr-un telescop mare, plasat pe un trepied. Prezența lui era atît de neașteptată, încît doamna făcu un pas îndărăt, retrăgîndu-se în umbra ușii. Singurul efect pe care zgomotul pașilor ei îl avu asupra tînărului, fu un gest nervos al mîinii acestuia, menit să o împiedice să-l întrerupă, gest pe care-l făcu fără să-și dezlipească ochiul de pe lentila instrumentului.

Nemișcată pe locul unde se găsea, doamna cercetă înfățișarea individului care părea să se simtă atît de acasă într-o clădire ce-i aparținea, incontestabil, ei. Era un tînăr ce ar putea fi caracterizat, pe bună dreptate, printr-un cuvînt pe care cronicarul acestor întîmplări nu dorește să-l folosească în legătură cu el, preferînd să-l rezerve pentru zugrăvirea persoanelor de sex opus. A spune în zilele noastre despre un bărbat că este frumos nu înseamnă să-i provoci o mare fericire și nici să-i conferi

creditul pe care l-ar fi implicat asemenea afirmaţie în timpurile miturilor greco-romane. Dimpotrivă, reacţia lui ar fi contrarie, o atare caracterizare făcîndu-l să se simtă cel puţin stînjenit. De obicei, tînărul frumos se balansează atît de primejdios pe muchea devenirii unui filfizon care, la rîndul lui, e gata să devină un Lothario sau un Don Juan printre fecioarele din jur, încît pentru o onestă înţelegere a eroului nostru se cuvine să subliniem şi să fiţi şi dumneavoastră convinşi de sublima sa lipsă de preocupare pentru propriu-i aspect fizic sau pentru înfăţişarea celorlalţi.

Aşa cum era, băiatul şedea acolo în vîrful turnului. Soarele îi lumina din plin faţa ; pe creştet purta o tichie de catifea neagră, de sub care i se revărsa părul ondulat, de un blond strălucitor, ce-i punea în valoare obrajii rumeni.

Avea acel ten cu care Rafael înfloreşte figura tînărului fiu al lui Zacharia [1] — adică o piele care, deşi netedă, e departe de şuavitatea virginală, sugerîndu-ţi că s-a lăsat bătută de soare şi de vînt. Trăsăturile erau îndeajuns de puternic conturate încît să zădărnicească prima impresie a privitorului, anume că faţa lui semăna cu aceea a unei fete. Alături de tînăr se găsea o măsuţă de stejar, şi în faţa lui, telescopul.

Vizitatoarea avu destul timp la îndemînă pentru a face toate aceste observaţii ; constatări cu atît mai frapante cu cît ea însăşi aparţinea unui gen total deosebit. Avea un păr negru ca miezul de noapte, ochii de aceeaşi nuanţă profundă, iar tenul ei vădea acea prospeţime menită să contrasteze cu un colorit atît de sumbru. În timp ce continua să se uite la bărbatul frumos din faţa ei, care parcă nici n-ar fi cunoscut o lume a realităţilor, un val cald, iscat de un temperament înflăcărat, i se răspîndi în tot trupul ; un observator priceput ar fi putut ghici că în vinele ei curgea un sînge meridional.

Dar nici măcar interesul stîrnit de tînăr nu-i putu reţine pentru multă vreme atenţia, şi cum bărbatul nu

[1] E vorba de figura lui Ion Botezătorul care apare într-unul din ciclurile de Madone ale lui Rafael (n. tr.).

dădea vreun semn c-ar dori să se desprindă de instrument, rupse ea tăcerea :

— Ce vezi acolo ? Se întîmplă ceva pe undeva ?

— Da, o adevărată catastrofă, murmură el în mod automat, fără să se întoarcă.

— Ce anume ?

— Un ciclon în soare.

Doamna păstră tăcerea, ca şi cum încerca să măsoare grozăvia acestui eveniment la scara vieţii pămînteşti.

— Şi o să aibă vreo urmare pentru noi, aici ? întrebă în cele din urmă.

Tînărul păru să-şi fi dat, în sfîrşit, seama că îi vorbea cineva neobişnuit ; se întoarse şi tresări.

— Vă cer iertare, spuse el, credeam că e o rudă a mea care a venit să vadă ce-i cu mine. Pică adeseori pe la ora asta.

Continuă să o privească pe doamnă şi uită cu totul de soare, sub impactul acelui fluid reciproc care se materializează în expresia feţelor unei tinere foarte brune şi a unui tînăr cu păr cînepiu.

— Nu vreau să-ţi întrerup studiul, spuse ea.

— O, nu, protestă el, întorcîndu-şi din nou privirile spre telescop.

Faţa lui îşi pierduse însufleţirea pe care i-o stîrnise prezenţa ei şi devenise iar imuabilă ca o statuie, deşi seninătatea repaosului meditativ se îmbinase o clipă cu sensibilitatea vieţii. Expresia întipărită acum pe faţa lui era aceea de veneraţie. S-ar fi putut spune, nu pe nedrept, că venera soarele. Din gama de intensităţi ale acestei idolatrii, ivite odată cu prima făptură umană care a văzut astrul luminos scăpătînd spre asfinţit, aşa cum îl vedea acum şi tînărul nostru, cea încercată de el în aceste momente nu era dintre cele mai slabe. Se simţea prins în ceea ce s-ar putea numi o foarte pură şi conştientă formă a acestei adoraţii primare şi firesti.

— Dar nu aţi dori să priviţi şi dumneavoastră ? o invită el. E un fenomen care apare o dată la doi-trei ani, deşi s-ar putea să aibă loc şi mai frecvent.

Doamna consimţi, se uită prin lentila adăpostită şi văzu o masă învolburată în centrul căreia globul orbitor

părea dezgolit pînă la miezul lui. Era o privire aruncată într-o vîlvătaie de foc, izbucnită într-un loc unde nimeni nu ajunsese şi nu avea să ajungă vreodată.

— E lucrul cel mai straniu pe care l-am văzut în viaţa mea, spuse ea. Apoi mai aruncă o privire, după care, mirîndu-se cine o fi omul din turn, îl întrebă :

— Vii adeseori aici ?

— În fiecare noapte senină şi de multe ori şi în timpul zilei.

— Da, noaptea. Ce frumos trebuie să fie cerul văzut de aici !

— E mai mult decît frumos.

— Zău ? Şi ai luat cu totul în stăpînire această coloană ?

— Cu totul.

— Dar e coloana mea, răspunse ea cu o severitate zîmbitoare.

— Atunci sînteţi Lady Constantine, soţia absentului Sir Blount Constantine ?

— Sînt Lady Constantine.

— A, în cazul acesta sînt de acord că e proprietatea Înălţimii voastre. Dar, Lady Constantine, îmi veţi îngădui să închiriez de la dumneavoastră acest turn, pentru o bucată de vreme ?

— L-ai şi luat în primire, indiferent de îngăduinţa mea. Oricum, în interesul ştiinţei, socotesc că e recomandabil să-ţi continui stăpînirea. Presupun că nimeni nu-ţi cunoaşte adăpostul.

— Aproape nimeni.

După aceea, o pofti să înainteze cîţiva paşi şi îi arătă cîteva dispozitive ingenioase menite să-i ferească aparatele.

— Nimeni nu se apropie vreodată de această coloană, obeliscul Rings-Hill, cum i se spune pe aici, continuă el, Şi cînd am venit eu pentru prima dată. picior de om nu-i călcase pragul de vreo treizeci sau patruzeci de ani. Scara era năpădită de cuiburi de stăncuţe şi ghemotoace de pene, şi mi-a dat de furcă pînă s-o curăţ.

— După cîte ştiu, turnul a fost întotdeauna încuiat.

— Da, adevărat. Dar cînd a fost construit în 1782, cheia a fost încredinţată străbunicului meu, ca s-o păstreze în

eventualitatea că cineva ar dori să viziteze monumentul. El locuia în căsuţa de colo, unde locuiesc eu acum.

Cu o mişcare a capului indică o bojdeucă aflată în vecinătatea terenului arabil, care-i înconjura.

— Ţinea cheia în scrin, şi cum scrinul a fost moştenit pe rînd de bunicul meu, de mama mea, şi de mine, cheia mi-a revenit odată cu mobila. Timp de trezeci sau patruzeci de ani, nimeni nu a cerut vreodată această cheie. Într-o bună zi am văzut-o, zăcînd ruginită în colţişorul ei şi, aflînd că aparţine acestei coloane, am luat-o şi am urcat aici. Am rămas sus pînă cînd s-a lăsat întunericul şi s-au ivit stelele, şi în acea noapte am luat hotărîrea să mă fac astronom. Acum cîteva luni, cînd am terminat şcoala, am revenit în sat, şi îmi menţin încă hotărîrea de a deveni astronom.

După un timp, adăugă cu o voce scăzută :

— Nu tînjesc decît după rangul şi slujba de astronom la Observatorul din Greenwich, dacă o să trăiesc s-o văd şi pe asta. Poate că n-o să trăiesc.

— Nu văd de ce nutreşti asemena gînduri negre, răspunse Lady Constantine. Şi cît timp ai de gînd să faci din turnul ăsta observatorul dumitale ?

— Încă un an — pînă cînd o să pot spune că m-am familiarizat cu tainele cerurilor. Ah, de-aş avea nu ecuatorial [1] ca lumea.

— Ce-i ăsta ?

— Un instrument necesar cercetărilor mele. Dar timpul e scurt şi ştiinţa e infinită — cît e de infinită îşi pot da seama numai cei ce studiază astronomia — şi poate că eu o să sfîrşesc înainte de a-mi fi atins ţinta.

Tînăra era profund impresionată de acest ciudat amestec de ardoare pentru ştiinţă şi neîncredere în forţele omeneşti, de care dădea dovadă straniul ei interlocutor. Poate că aceasta se datora tocmai naturii studiilor lui.

— Şi vii adeseori noaptea, singur, în turn ? îl întrebă ea.

— Da ; mai cu seamă în această perioadă a anului, cînd nu e lună. Stau şi observ de pe la şapte sau opt seara

[1] Lunetă cu un mecanism care-i permite să se rotească în jurul unei axe perpendiculare pe planul ecuatorului ceresc (n. tr.).

pînă la două noaptea, în vederea lucrării pe care am de gînd s-o scriu cu privire la stelele variabile. Dar cu un telescop ca ăsta... în fine, trebuie să mă mulţumesc cu ce am.

— Şi poţi vedea inelul lui Saturn şi sateliţii lui Jupiter ?

Îi răspunse că izbuteşte să vadă, vorbind însă pe un ton sec, care nu-i ascundea dispreţul faţă de stadiul cunoştinţelor ei.

— Eu n-am văzut niciodată vreo planetă sau vreo stea printr-un telescop.

— Dacă veţi binevoi să veniţi aici pe o noapte clară, lady Constantine, vă voi iniţia eu în lumea stelară. Vreau să spun dacă ţineţi dumneavoastră în mod special.

— Mi-ar plăcea să vin, şi poate că am s-o şi fac. Stelele astea care sînt atît de schimbătoare — luceferi de seară, luceferi de dimineaţă, şi uneori le vezi la răsărit, alteori la apus... întotdeauna m-au interesat.

— Ah... iată o raţiune pentru care nu ar trebui să veniţi. Ignoranţa dumneavoastră în ce priveşte realităţile lumii astronomice este atît de perfectă, încît n-aş vrea s-o ştirbesc decît dacă ţineţi cu tot dinadinsul.

— Dar vreau să aflu asemenea lucruri.

— Daţi-mi voie să vă previn împotriva unei atari dorinţe.

— De ce, descoperirea acestor taine e atît de înfricoşătoare ?

— Da, aşa este.

Îi răspunse rîzînd că nimic nu i-ar fi putut stîrni mai mult curiozitatea decît o astfel de afirmaţie. Se întoarse apoi ca să coboare scara. Tînărul o ajută să se descurce pe trepte şi printre bălăriile de la poalele turnului. Ar fi dorit să o conducă mai departe, peste cîmpul deschis, dar doamna îi spuse că preferă să meargă singură. Drept care el se reîntoarse pe acoperişul turnului, dar în loc să continue a observa soarele, urmări cu privirea silueta care se micşora pe măsură ce se îndepărta, pînă ajunse în preajma gardului dincolo de care o aştepta trăsura. Cînd doamna se afla încă pe la mijlocul cîmpului — o fişie întunecată într-un nesfîrşit cuprins de cafeniu — se încrucişă cu o persoană pe care abia de-o puteai distinge de culoarea pămîntului pe care se tîra ca omida pe frunză, într-atît de asemănătoare îi erau veşmintele cu bulgării de ţărînă. Era un reprezentat al acelei generaţii acum aproape stinse care ţinea la principiul, prea puţin cunoscut azi, că hainele omului trebuie să se armonizeze cu ţinutul în care trăieşte. Lady Constantine şi această persoană se opriră pentru un minut sau două, unul în dreptul celuilalt ; după aceea fiecare din ei îşi văzu de calea sa.

Persoana cafenie era un ţăran cunoscut de cei din Welland sub numele de Haymoss (forma înflorită a numelui Amos, dacă ar fi să adoptăm formularea unui filolog). Faptul că s-a oprit din drum, s-a datorat cîtorva întrebări pe care i le-a adresat Lady Constantine.

— Eşti Amos Fry, dacă nu mă înşel ? i se adresă ea.

— Da, doamnă, răspunse Haymoss, sînt un localnic, cultivator de orz, născut sub jgheaburile satului Înălţimii voastre, ca să spun aşa, cu toate că Înălţimea voastră nu se născuse şi nici măcar în gînd nu fusese încă zămislită la vremea aceea.

— Cine locuieşte în căsuţa cea veche de dincolo de plantaţie ?

— Bunica Martin, doamnă, şi nepotul ei.

— Va să zică băiatul n-are nici mamă, nici tată ?

— N-are pe nimeni, doamnă.

— Unde a urmat şcoala ?

— La Warborne, un loc unde ţîncilor le cresc gărgăuniii în cap la fel de repede ca ciupercile după ploaie ; iertaţi-mi, doamnă, vorba. Îi îndoapă acolo cu atîta învăţătură, de-ar putea propovădui în ziua de paşti, ceea ce-i lucru mare pentru un băiat simplu ca ăsta, cu mamă-sa care de-abia era în stare să socotească pe degete. Şcoala din Warborne, acolo a învăţat — adicătelea acolo a fost trimis. Taică-su, reverendul pastor St. Cleeve a făcut o boacănă cu însurătoarea, şi a făcut-o de oaie chiar sub ochii mărimilor de pe aici. A fost pastorul nostru, doamnă, şi încă vreme lungă.

— A, pastorul, spuse Lady Constantine. Asta s-a întîmplat înainte de-a fi venit eu aici.

— Hei, e mult și bine de atunci ! Și s-a-nsurat cu fata fermierului Martin — Giles Martin, un prăpădit care de-abia se ținea pe picioare, dacă ați auzit de el. Io l-am cunoscut bine, mai bine ca oricare altu'. Fiică-sa era cam pirpirie și cu toate că-i jucau ochii-n cap cînd a luat-o pastorul cu cununie, după accea a ținut-o numai în plîns și-n oftat și s-a stins ca o lumînare. Da, doamnă. Mă rog, cînd pastorul St. Cleeve a luat-o pe femeia asta de jos, nimeni din oamenii de vază de pe aici n-o învrednicea pe nevastă-sa nici măcar c-o privire. Și-atunci omul o tras cîteva înjurături zdravene, și-o zis că nu mai are de gînd să-și cîștige pîinea păstorind o turmă de netrebnici idioți ca ăștia (iertați-mi vorba), și s-o apucat de plugărit, pînă cînd o murit lovit de trăsnet într-o furtună. Se zicea — hi, hi ! că Domnu' Dumnezeu s-o mîniat pe el că și-o părăsit slujbele — hi, hi ! Io vă spun ce-am auzit, doamnă, da, să mă bată Dumnezeu dac-am crezut vreodată în aiurelile astea cu sfinții din ceruri sau dacă mi-am plecat urechea la vreo vorbă bună sau rea despre ei. Mă rog, Swithin, băiatul, o fost trimis la școală, așa cum v-am spus, da pen' că are două soiuri de sînge în el, n-o făcut nici o brînză. Tîndălește ba ici, ba colo, și nimeni nu se sinchisește de el.

Lady Constantine mulțumi pentru informații și își reluă drumul. Pentru ea, femeie, cea mai curioasă latură a incidentului din acea după masă consta în faptul că ciudatul tînăr, de o frumusețe răpitoare, cu o asemenea pasiune pentru știință și cu o vădită bună creștere, era legat, dinspre partea mamei, cu o familie țărănească din sat, datorită excentricității matrimoniale a tatălui său. Dar un element și mai atrăgător al întîmplării îl constituia faptul că același tînăr, care ar fi putut atît de lesne să se lase ruinat de flaterie, lingușeli și dezmierdări, plăceri frivole sau chiar de avere, trăia în prezent într-un primitiv eden al inocenței, năzuind spre înfăptuiri care i-ar fi fost accesibile și unuia de urîțenia lui Caliban.

CAPITOLUL 2

Swithin St. Cleeven zăbovi încă la postul său de observație pînă cînd cele cîteva păsări mai vioaie din plantație, reînviorate după necazurile iernii, porniră să ciripească un imn de seară, închinat soarelui care asfințea.

Ținutul din vale era ușor scobit : cu excepția turnului și a colinei, nu existau unghere prin care să se mai poată piti razele tîrzii, așa încît imensa farfurie de peste cincizeci de acri de pămînt cultivat fu subit învăluită de o umbră albăstrie, uniformă. Cele două sau trei stele care deschiseră ochii fură curînd acoperite de nori și era clar că în acea noapte cercetarea cerului nu va fi posibilă. După ce-și înveli telescopul într-o prelată care pe vremuri slujise bunicului său dinspre mamă la muncile fermei, coborî scările cufundate acum în întuneric și încuie poarta turnului.

Cu cheia în buzunar, își făcu drum prin hățișurile de pe clina opusă celei pe care coborîse Lady Constantine, străbătu cîmpul într-o linie matematic dreaptă, fără să-și imprime urmele pașilor, întrucît călca pe brazde în vîrful picioarelor. În cîteva minute ajunse la vîlceaua care se ondula de cealaltă parte a gardului ce mărginea cîmpul și se îndreptă spre o casă veche al cărei uriaș acoperiș de stuf era spart de lucarne mari cît niște căpițe de fîn. Casa se deslușea clar, chiar și prin vălurile amurgului. Pereții albi, din lemn văruit, erau acoperiți de plante agățătoare ce desenau arabescuri negre, trasate parcă în cărbune.

Înăuntru, bunica lui din partea mamei ședea în fața unui foc de bușteni. Alături de ea se găsea o ulcică în care, fără îndoială, o mîncare era ținută la cald. În mijlocul încăperii, o masă lungă cu opt picioare era așternută pentru cină. Bătrîna, în vîrstă de optzeci de ani, purta o scufă legată sub bărbie, pe sub care își pusese o boneță, ca nu cumva scufia să se murdărească de la păr. Își păstrase mintea clară, deși puțin cam tocită. Stătea cu mîinile în poală și se uita la flăcări, încercînd să reînchege în amintire cîte ceva din lungul lanț de întîmplări, unele patetice,

altele tragice sau unele chiar hazlii, din care se alcătuise istoria satului în ultimii şaizeci de ani.

Cînd intră Swithin, îşi înălţă privirile şi se uită la el cu coada ochiului, fără să-şi mişte capul.

— Bunico, nu trebuia să mă aştepţi atît de tîrziu.

— Nu-i nimic, copile. Am tras un pui de somn aici, în faţa focului. Şi cît am dormit, m-am pomenit din nou, ca de obicei, în bătrînul meu sat. Şi arăta întocmai ca atunci cînd l-am părăsit eu — cu vreo şaizeci de ani în urmă. Toată lumea, pînă şi mătuşă-mea, se afla acolo, ca pe vremea cînd eram o copiliţă — cu toate că-s sigură că dacă ar fi să mă pornesc acu de-adevăratelea pe meleagurile mele, n-aş găsi suflet de om care să mă întrebe : „Cum îţi mai merge ?“ Spune-i lui Hannah să-şi mişte picioarele şi să-ţi servească masa — cu toate că tare m-ar trage inima să ţi-o servesc eu, că sărmana bătrîna asta e din ce în ce mai împiedicată.

Hannah era mult mai sprintenă şi cu cîţiva ani mai tînără decît bunica, fapt de care aceasta din urmă nu voia însă sub nici un chip să ţină seama. După ce Swithin isprăvi de mîncat, bătrîna doamnă Martin scoase în sfîrşit la iveală conţinutul vasului de lut ţinut lîngă foc, spunîndu-i că trebuie să-l păstreze aici şi nu în bucătărie, pentru că nu puteai avea încredere în Hannah cînd era vorba de asemena bunătăţi ; după părerea ei, Hannah începuse să cadă în mintea copiilor.

— Dar ce-i acolo ? întrebă Swithin. Ah, una dintre budincile tale speciale !

Cînd o privi însă mai deaproape, tînărul exclamă pe un ton de reproş :

— Vai, bunico !

În loc să fie rotundă, budinca arăta ca un bolovan colţuros, expus de veacuri croziunilor vremii — într-un loc ciopîrţită, în altul adînc găurită ; era vădit însă că scopul fusese acela de a nu i se strica simetria, în timp ce i se extrăsese cît mai mult din conţinut.

— Adevărul este că jumătate din budincă a fost mîncată, urmă Swithin.

— Am ciupit şi eu cîte puţin de pe margini ca să văd dacă-i bună la gust, se apără bătrîna Martin, vizibil ofensată. I-am spus lui Hannah cînd a scos-o din cuptor : „Pune-o aici lîngă mine, să se păstreze caldă, că aici e un foc mai bun decît la bucătărie“.

— Mă rog, eu n-am de gînd s-o mănînc, aşa ciupită şi sfîrtecată de jur împrejur, spuse Swithin cu hotărîre.

Se ridică de la masă, îşi împinse scaunul şi urcă în cămăruţa lui. Cel de-al doilea soi de sînge din el, după cum se exprimase bătrînul Haymoss, soi care fusese stimulat de educaţia de la şcoală, îl îmboldise acum să se poarte astfel.

— Vai, de cîtă nerecunoştinţă are parte omul pe lumea asta, se văită bătrîna. Doamne, de ce n-am fost ştearsă de pe faţa pămîntului şi băgată-n groapă cu şaizeci de ani în urmă, înainte de a fi plecat din satul meu ca să mă aciuiesc prin locurile astea ! I-am zis eu maică-si că nu-i a bună să se mărite cu unu care-i cu şapte capete deasupra ei. Şi copilu' ăsta şi-a luat-o în cap, ca şi taică-su.

Totuşi, după ce rămase un minut sau două în camera lui de sus, Swithin se răzgîndi şi, coborînd din nou, înfulecă toată budinca, arborînd însă aerul unui om care înfăptuieşte un act de înaltă mărinimie. Dar pofta cu care se înfrupta restabili comunicarea dintre el şi bătrînă, şi din acest moment conversaţia se desfăşură fără întreruperi.

— Domnul Torkingham a trecut pe aici azi după masă, îl anunţă bunica, şi mi-a cerut să-i dau voie să se întîlnească aici, la noi, cu cîţiva dintre membrii corului pentru repetiţii. Cei care locuiesc în partea asta nu prea vor să se ducă la el la repetiţii, că zic că-i prea departe. Şi-aşa şi e, ce s-o întindă pînă acolo, bieţii de ei ! Acum vrea să vadă cum o să iasă dacă vine el aici. A întrebat dacă n-ai vrea să repeţi şi tu cu ei.

— Mi-ar face plăcere, dacă n-aş avea atîta de lucru.

— Da-n seara asta-i înnorat.

— Da, bunico, dar am de făcut o sumedenie de calcule. Uite ce te rog, nu-i spune că sînt acasă, şi-atunci n-o să-mi ceară să vin.

— Dar dacă mă întreabă, înseamnă să-i îndrug o minciună. Crezi că Dumnezeu o să mă ierte ?

— N-ai decît să-i spui că sînt sus ; şi el să gîndească ce-o vrea. Dar te rog să nu scapi o vorbă despre astronomie în faţa vreunuia dintre ei. M-ar socoti un magician, sau mai ştiu eu ce.

— Asta şi eşti, copile. De ce nu poţi şi tu să-ţi alegi o muncă de folos ?

La auzul unor zgomote de paşi, Swithin se retrase în grabă în cămăruţa lui de sus, unde aprinse o lampă. Lumina scoase la iveală o masă încărcată cu cărţi şi hîrţoage, şi pereţii pe care atîrnau felurite hărţi ale astrelor şi diagrame ce ilustrau fenomenele cereşti. Într-un colţ se afla un imens tub de carton, care la o cercetare mai atentă se dovedea a fi fost o încercare de constituire a unui telescop rudimentar. Swithin acoperi ferestrele cu o pînză groasă, trasă peste perdele, şi se aşeză la masa lui de lucru. Pe tavan se formase o pată neagră de fum, sub care aşeză lampa, ceea ce arăta că noapte de noapte gazul se consuma exact în acelaşi loc.

Între timp, în încăperea de jos intrase o persoană care, judecînd după glasul ce răzbea pînă la el şi după zgomotul paşilor săltăreţi, trebuie să fi fost o fată tînără şi voioasă. Bătrîna doamnă Martin i se adresă spunîndu-i : „domnişoara Tabitha Lark“ şi o întrebă ce vînt o adusese pe acolo ; iar fata îi răspunse că venise pentru repetiţiile de cor.

— Atunci ia loc, te rog, o pofti bunica. Şi tot te mai duci pe la conac să-i citeşti doamnei ?

— Da, doamnă Martin, mă duc să-i citesc, dar ca să pot atrage atenţia Înălţimii sale asupra a ceea ce-i citesc, mi-ar trebui o căruţă cu şase boi.

Fata avea o pronunţie clară şi elegantă care era fie pricina, fie urmarea profesiunii ei.

— Care va să zică aceeaşi poveste ? întrebă bunica Martin.

— Da. Măcinată de nepăsare. Nu c-ar fi bolnavă sau mihnită, dar cît e de plictisită şi de scîrbită, numai ea ştie. Cînd mă duc la dînsa dimineaţa, o găsesc în pat, pentru că doamnei nu-i vine să se scoale, şi pe urmă îmi cere să-i aduc ba cartea asta, ba ailaltă, pînă cînd patul se încarcă

de cărţi şi ea pe jumătate îngropată sub tomuri. Şi aşa cum zace rezemată într-un cot, arată ca statuia sfîntului Ştefan. Şi cască de se rupe ; pe urmă se uită în oglinda înaltă ; pe urmă se uită pe geam să vadă cum e vremea ; ochii aceia mari şi negri ca de somnambulă i se pironesc pe cer, de parcă nu şi-ar mai putea dezlipi privirile de acolo, în timp ce gura mea turuie de zor, cu o sută cincizeci de cuvinte pe minut ; după aceea se uită la ceas ; şi după aceea mă întreabă ce i-am citit.

— Sărăcuţa de ea ! oftă bătrîna. De bună seamă că dimineaţa îşi spune : „O, de s-ar face odată noapte !“ şi seara îşi spune : „O, de s-ar face odată ziuă !“, întocmai ca femeia nesupusă din Deuteronom.

Swithin, în cămăruţa lui de sus, îşi întrerupsese calculele şi trăgea cu urechea la acest dialog care-l interesa. Pe urmă se auziră însă paşi mai greoi în faţa uşii, iar bunică-sa începu să schimbe saluturi cu feluriţi tenori şi başi locali, figuri vioaie şi binecunoscute răspunzînd la nume ca : Nat Chapman, Hezekiah Biles şi Haymoss Fry (acesta din urmă fiind unul dintre cei pe care cititorii noştri îi cunosc oarecum). Pe lîngă aceştia mai sosiră mărunţi pòsesori ai unor glasuri de falset, ce nu ajunseseră încă să se afirme ca unităţi distincte ale comunităţii locale, încît să merite particularizarea prin nume.

— Bunul părinte a venit ? întrebă Nat Chapman.

— Nu, văz că noi am sosit înaintea lui. Şi cum se mai simt cucoanele vîrstnice în seara asta, coană Martin ?

— Asta din faţa dumitale are destule ponoase, Nat. Da' ia aşezaţi-vă cu toţii. Ia spune, tinere Freddy, tu nu-ţi doreşti dimineaţa să vină odată noaptea şi noaptea să vină dimineaţa, sînt sigură că nu.

— Da' cine şi-ar putea dori aşa ceva, doamnă Martin ? Pui mîna-n foc că nimeni din parohia noastră, spuse Sammy Blore, nedumerit.

— Doamna de la conac îşi doreşte asta, răspunse Tabitha Lark.

— A, dînsa ! Mă rog, nimeni nu poate răspunde pentru ce-şi doreşte un trib de oameni aşa de nenaturali. Nu numa' pentru că inima cucoanei ăsteia e chinuită în fel şi chip.

— Ah, sărmana femeie ! reluă bătrîna Martin. În ce hal e — nici fată mare, nici nevastă, nici văduvă — nu-i starea cea mai potrivită ca să te simţi bine dispus. Tabitha, de cînd n-a mai avut vreo veste de la Sir Blount ?

— De mai bine de doi ani. Au trecut trei ani de cînd a plecat în nu ştiu ce parte din Africa. Ţin bine minte pentru c-a plecat de ziua mea. Şi avea de gînd să se întoarcă prin cealaltă parte a Africii. Dar nu s-a întors. Nici urmă de el.

— E ca acul rătăcit printr-un car cu fîn, interveni Hezekiah. Ştii că-i acolo, da-i pierdut.

Ceilalţi încuviinţară în tăcere.

— Ah, şi doamna e plictiseala întruchipată. Am văzut-o căscînd cît o ţinea gura chiar în momentul cînd vulpea era hăituită şi trei dulăi asmuţiţi se repeziseră la ea, la Lornton Copse, şi toate astea se petreceau chiar pe lîngă trăsura în care era dumneaei. În locul dînsei aş mai gusta şi eu un pic din viaţă, chit că pînă-n săptămîna paştilor nu-i nici un tîrg, nici o reuniune, nici o sărbătoare — asta-i drept.

— N-are coraj. A făcut legămînt să nu se ducă nicăieri.

— Să fiu blestemat dacă eu n-aş încălca asemenea legămînt. Dar iaca vine pastorul, dacă nu mă înşală urechile.

De afară se auzi un tropăit de cal, paşi care se împiedicară de ştergătorul din faţa uşii, un hîrşîit de ham priponit sub oblonul ferestrei, scîrţîitul uşii în balamale şi o voce pe care Swithin o recunoscu. Pastorul Torkingham îi salută pe toţi cei de faţă spunîndu-le pe nume şi declară că era bucuros să-i vadă adunaţi cu atîta punctualitate.

— Da, dom'le, spuse Haymoss Fry, numa' închieturile mele ruginite m-au oprit să mă arăt pînă acu. M-aş cocoţa şi pe turla bisericii din Welland, dacă nu m-ar durea închieturile astea, bată-le vina. Ştiţi, domnule pastor Torkenam, în crăpăturile genunchilor, acolo unde se aduna apa ploii pe cînd tăiam brazdă pe terenul nostru, cînd trăia nevastă-mea, ei bine, s-ar zice că s-au cuibărit înăuntru şobolani care mă rod. La tincreţe n-ai destulă

minte ca să înţelegi cît de repede ţi se pot toca oasele, ăsta-i necazul !

— Adevărat, adăugă Biles, ca să mai umple timpul cît pastorul era preocupat să descopere psalmii în cartea de rugăciuni. Pîn-la patruzeci de ani, omu n-are minte. De cîte ori nu mi-am spus pe cînd coseam fînul şi-mi înţepenea mijlocul şi mă-nţepa de parc-aveam un viespar în şale : „Ah, dac-aş avea şi eu oameni care să muncească pentru mine cît e anul de lung !“ De-aş fi eu Dumnezeu, i-aş da tot omului cîte două spinări, chiar dacă asemenea schimbare ar fi ceva împotriva firii.

— Patru— patru spinări, întări Haymoss.

— Da, patru, interveni şi Sammy Blore cu greutatea experienţei. Una în faţă pentru cînd împingi la plug sau pentru alte munci cu pieptul, una la dreapta cînd răspîndeşti bălegaru' şi îngrăşămintele, una la stînga cînd întorci grămezile de bălegar.

— Mă rog, şi pe urmă aş muta gîtlejul la mai mare depărtare de stomac, aşa ca la vremea culesului omu' să poată trage o înghiţitură de vin fără să-i vină îndărăt pe gît şi să-l înece. Cînd simt cum mi se întoarce mîncarea-n gît...

— Gata, acum începem, îi întrerupse domnul Torkingham, a cărui minte era cufundată în lumea psalmilor.

Hîrşîitul scaunelor pe podea însemna că fiecare se instala la locul lui, perturbaţie de care Swithin profită păşind în vîrful picioarelor pe podeaua de la etaj şi astupînd cu ghemotoace de hîrtie găurile din duşumea, în locurile neacoperite de covor, pentru ca de jos să nu se poată zări lumina din camera lui. Lipsa unui tavan între încăperea de jos şi cea de sus îl făcea să se simtă parcă suspendat în aceeaşi cameră.

Pastorul anunţă Psalmul cincizeci şi trei, executat pe mai multe voci şi începu să cînte cu o rigidă exaltare : „Domnul a privit în jos din turnul cerurilor“.

Începutul făcut de el fu însoţit numai de glasurile fetelor şi ale băieţilor, oamenii mai vîrstnici acompaniindu-i doar cu un soi de mormăieli şi gîjîieli. Domnul Torkingham se opri din cîntat şi Sammy Blore vorbi :

— Vă cerem iertare, domnule, dar vă rugăm să aveţi un pic de răbdare cu noi. Ştiţi, din cauza vîntului şi a

mersului pe jos, gîtul meu hîrşîie ca o rindea ; şi neştiind că aveţi să începeţi chiar din acel minut, n-am avut timp să tuşesc ca să-mi limpezesc gîtlejul. şi cred că la fel s-a întîmplat şi cu Hezzy şi cu Nat, aşa-i fraţilor ?

— Adevărat că nici eu nu eram pregătit, întări Hezekiah.

— Aţi făcut foarte bine că mi-aţi spus, replică domnul Torkingham. N-am nimic împotrivă, cînd îmi explicaţi. Doar ne-am strîns aici ca să facem exerciţii. Atunci tuşiţi, limpeziţi-vă gîtlejurile şi s-o luăm de la capăt.

Urmară nişte zgomote ca de rîgîieli şi răzuieli atmosferice, iar contingentul başilor porni în cele din urmă într-un ritm propriu :

„Domnu' o privit în jos din turnu' cerului".

— Ei, vedeţi, aici e greşeala voastră, pronunţia, interveni pastorul. Ia repetaţi după mine :

„Domnul a privit în jos din turnul cerurilor."

Corul repetă ca un ecou deformat :

„Doomnuul aa privit în jos din turnuu ceeruriloor."

— Ceva mai bine, spuse pastorul pe tonul încordat de furie al omului care trebuie să-şi cîştige piinea descoperind latura frumoasă a unor lucruri în care frumosul nu e perceptibil pentru ochii altora. Dar nu trebuie să accentuaţi atît de puternic ; alţii ne-ar considera afectaţi. Şi, Nathaniel Chapman, în felul dumitale de a cînta există o anumită veselie nepotrivită. De ce nu cînţi cu mai multă seriozitate ?

— Nu mă lasă conştiinţa, domnule. Se zice că fiece om răspunde de ale lui şi, slavă Domnului, eu nu-s aşa de josnic încît să împuţinez şansele celor bătrîni arătîndu-mă serios la vîrsta mea, cînd cei care-s c-un picior în groapă au nevoie de atîta seriozitate.

— Nat, mi-e teamă că judeci foarte greşit lucrurile. Haideţi, poate c-ar fi mai bine s-o luăm pe tonul sol — fa. Ochii pe cartea de rugăciuni, vă rog ! Do ! Do-re-mi.

— Eu unu' nu pot să cînt în felu' ăsta, izbucni Sammy Blore, cu o mirare dojenitoare. Eu ştiu să cînt muzică adevărată pe F şi pe G [1], da nu aşa ceva ninatural ca sol şi fa.

[1] Sistemul de notare a gamei muzicale majore prin literele C, D, E, F, G, A, B (n. tr.).

— Poate c-aţi adus altă carte de psalmi, domnule pastor ? interveni Haymoss, împăciuitor. Eu am cunoscut muzica şi la tinereţe şi la bătrîneţe — într-un cuvînt, de cînd Luke Sneap şi-a rupt arcuşul nou cîntînd psalmul de nuntă, atunci cînd pastorul Wilton şi-a adus mireasa (ţi-aduci aminte, Sammy ? — în noaptea cînd am cîntat : „Soaţa lui, ca viţa de vie va da rod" şi fata s-a înroşit în obraji ca para focului, neştiind că chiar aşa o să se întîmple). De atunci încolo tot de muzică am avut parte, credeţi-mă, domnule, da'n viaţa mea n-am auzit de bazaconia asta. Fiecare notă de pe lumea asta avea pe vremea mea un nume al ei : A, B, C.

— Da, da, oameni buni. Dar ăsta e un sistem de notaţie mai modern.

— Totuşi, nu se poate să schimbaţi numele notelor vechi de cînd lumea, care-i A sau B, aşa le cheamă pe ele din născare, ripostă Haymoss cu atîta convingere, încît domnul Torkingham simţi că-şi iese din minţi. Acuma, vecine Sammy, ia fă tu să sune un A şi să mai facem o încercare cu Turnu din cer şi să-i arătăm domnului pastor care-i adevărata muzică.

Sammy scoase din buzunar un diapazon personal, negru şi slinos, care avînd respectabila vîrstă de şaptezeci de ani şi fiind lucrat înainte ca înălţimea sunetelor să fi fost stabilită de constructorii de piane pentru asigurarea strălucirii tonurilor, emise un „la" care era cu un semiton mai jos decît cel al părintelui. În timp ce se cioroviau de zor asupra înălţimii sunetului, se auzi o bătaie în uşă.

— E cineva afară, spuse una dintre susţinătoarele falsetului.

— Mi s-a părut şi mie c-am auzit pe cineva bătînd, adăugă unul din cor, pe un ton de uşurare.

Lanţul uşii fu dat într-o parte şi o voce întrebă din întuneric :

— Domnul Torkingham e aici ?

— Da, Mills. Ce vrei cu el ?

Era servitorul preotului.

— Dacă nu vă supărați, răspunse Mills arătîndu-și, în cadrul ușii, o mai mare porțiune din persoana sa, Lady Constantine dorește în mod special să vă vadă, domnule, și a lăsat vorbă că o puteți vizita după cină, dacă nu aveți alte treburi mai emportante cu enoriașii dumneavoastră. A primit o scrisoare — așa se zice — și în legătură cu asta vrea să vă vorbească, cred.

Pastorul se uită la ceas și constată că, dacă voia s-o viziteze pe doamnă încă în acea seară, trebuia să plece numaidecît. Curmă brusc repetițiile și, fixînd o altă seară pentru exerciții, se retrase. Toți cîntăreții îl însoțiră afară pînă cînd își încălecă poneiul, apoi îl urmăriră din priviri pînă se topi dincolo de marginea cîmpului.

CAPITOLUL 3

Domnul Torkingham porni în galop spre locuința lui, aflată la depărtare de o milă ; fiecare căsuță, așa cum se ivea pe jumătate îngropată în vegetație și cu cîte o singură ferestruică iluminată, părea o vietate a nopții, cu un singur ochi, care te pîndea din beznă. Lăsîndu-și calul la casa parohială, preotul se îndreptă spre conac pe jos, străbătînd parcul reședinței Welland, după ce trecu de pîrleazul cărării ce ducea spre aleea dinspre intrarea de nord.

Trebuie arătat că această alee constituia totodată drumul obișnuit către satul de jos, întrucît reședința și parcul Lady-ei Constantine, așa cum se întîmplă și cu alte numeroase vechi conacuri, nu avea acel aer de exclusivitate propriu multor locuințe aristocratice. Sătenii considerau aleea parcului drept artera lor principală de circulație, în special cînd aveau loc botezuri nunți și înmormîntări ; de cîte ori treceau prin fața reședinței își compuneau o figură foarte cuviincioasă, gîndindu-se că ar putea fi văzuți printr-una din ferestrele fațadei. Astfel încît, de două sute de ani, membrii familiei Constantine

cînd ieșeau din casă după un mic dejun tîrziu, își încrucișau drumul cu țăranii care se întorceau la căsuțele lor ca să-și ia prînzul timpuriu. În prezent însă, asemenea încrucișări de drumuri erau foarte rare, căci deși sătenii treceau la fel de des prin fața intrării de nord a conacului, nu prea mai întîlneau reprezentanți ai familiei Constantine. De fapt, nu mai exista decît unul singur, care nu avea chef de plimbări matinale.

Cînd vicarul își încetini pasul în apropierea Casei Mari, cum o botezaseră sătenii, fațada lungă și joasă, ce se întindea de la un capăt la celălalt al terasei, era cufundată în întuneric și numai susurul îndepărtat al apei știrbea liniștea adîncă ce se lăsase peste întreg cuprinsul.

Cînd intră în casă, o găsi pe Lady Constantine așteptîndu-l. Purta o rochie grea, din catifea și dantelă și, fiind singura persoană din acea încăpere spațioasă, părea plăpîndă și izolată. În mîna stîngă ținea o scrisoare și un teanc de invitații la felurite recepții. Ochii negri, catifelați, pe care-i înălță spre pastor cînd acesta își făcu intrarea — ochi mari, melancolici, datorită desigur împrejurărilor și nu expresiei lor firești — erau oglinda unui temperament cald și afectuos, poate și senzual, tînjind să îndrăgească ceva, sau chiar să sufere pentru cineva.

Domnul Torkingham luă loc. Cizmele lui, care în căsuța de țară păruseră foarte elegante, apăreau aici greoaie, iar sutana, care constituia un model de artă croitoricească printre săteni, dădea acum impresia că s-ar găsi în relații foarte încordate cu picioarele preotului. Trecuseră trei ani de cînd fusese numit paroh la Welland, totuși nu izbutise să găsească mijloacele de a stabili între el și Lady Constantine acel simțămînt de reciprocă încredere, care se dezvoltă pe parcursul timpului între preot și casa nobiliară — cu excepția cazurilor cînd una dintre părți afișează dorința de a reforma și moderniza concepția de proprietate, iar cealaltă își exprimă disprețul față de dogmele bisericești — ceea ce nu se întîmpla însă cu personajele noastre. Dar întîlnirea de acum părea să fie primul pas spre o astfel de reciprocitate.

Fața Lady-ei Constantine oglindea o expresie de încredere. Îi declară preotului că e foarte bucuroasă pentru că răspunsese chemării ei și, aruncînd o privire spre scri-

soarea pe care o ținea în mînă, fu pe punctul de a o scoate din plic. Dar renunță. După un moment, începu să vorbească cu repeziciune.

— Părinte, doresc sfatul dumneavoastră sau mai curînd părerea dumneavoastră asupra unei chestiuni foarte serioase — o chestiune de conștiință.

Rostind aceste cuvinte, lăsă scrisoarea din mînă și reținu numai invitațiile.

Un ochi mai pătrunzător decît cel al preotului ar fi sesizat faptul că Lady Constantine, fie din timiditate și șovăială, fie pentru că pur și simplu se răzgîndise, dăduse îndărăt de la comunicarea pe care avusese de gînd să i-o facă, sau poate că hotărîse să o înceapă de la celălalt capăt.

Pastorul, care se așteptase la o problemă sau la o informație de interes local, își schimbă expresia feței la auzul tonului doamnei, arborînd-o pe cea potrivită nivelului mai elevat al profesiunii lui.

— Nădăjduiesc să vă pot fi de ajutor în chestiunea aceasta sau în oricare alta, îi răspunse el cu amabilitate.

— Sper și eu. Domnule Torkingham, poate că sînteți la curent cu faptul că soțul meu, Sir Blount Constantine era, ca să spun lucrurilor pe nume, un om foarte gelos. S-ar putea să nu vă fi dat seama de acest lucru în scurtul timp în care l-ați cunoscut.

— Nu am fost conștient de acest aspect al caracterului lui Sir Blount.

— Ei bine, asta-i cauza care viața mea conjugală nu a fost prea fericită. (La acest punct, glasul Lady-ei Constantine căpătă o notă mai patetică.) Cert este că nu i-am oferit nici un motiv de bănuială ; deși dacă i-aș fi cunoscut de la bun început asemenea predispoziție nu aș fi cutezat să mă căsătoresc cu el. Totuși, gelozia și îndoiala lui în ce mă privește nu au fost chiar atît de puternice încît să-l abată de la un țel al lui — mania pentru vînătoarea de lei în Africa, manie pe care el o înnobila dîndu-i numele de proiect al unor descoperiri geografice. Ținea extrem de mult să-și facă un nume în acest domeniu. Era unica lui pasiune mai puternică decît neîncrederea în mine. Înainte de a pleca în expediție, s-a așezat

alături de mine aici, în această încăpere, și mi-a ținut o predică al cărei rezultat a fost o foarte pripită făgăduință din partea mea. Cînd o să v-o aduc la cunoștință, veți avea cheia înțelegerii a tot ce este nefiresc în viața mea de aici. M-a implorat să mă gîndesc la poziția în care mă voi afla eu din momentul în care el va fi plecat ; și-a exprimat speranța că-mi voi aminti clipă de clipă de tot respectul ce se cuvine numelui său — și că nu mă voi purta față de alți bărbați într-un fel care să arunce o umbră asupra numelui de Constantine. Mi-a cerut să evit orice frivolitate de comportament implicată de acceptarea invitațiilor la baluri, sindrofii, dineuri. Iar eu, într-un impuls de dispreț față de părerea lui meschină despre mine, am exagerat și i-am făgăduit, acolo pe loc, să duc în absența lui o viață de sihăstrie. Să nu mă întîlnesc cu nici un fel de prieteni — să refuz pînă și invitația la masă a unor vecini. Și l-am întrebat cu amar în suflet dacă așa ceva îl satisface. Mi-a răspuns că da, a luat de bune cuvintele mele și nu mi-a lăsat nici o posibilitate de retractare. Roadele pripelii mele s-au întors, inevitabil, împotriva mea : viața mi-a devenit o povară. Primeam tot timpul invitații de felul acestora (îi arătă cartonașele), dar cum le refuzam invariabil, au început să devină tot mai rare... Și acum vă întreb, pot să încalc în mod cinstit promisiunea făcută soțului meu ?

Domnul Torkingham păru încurcat.

— Din moment ce i-ați făgăduit lui sir Blount Constantine să trăiți în deplină solitudine pînă la întoarcerea domniei sale, după părerea mea sînteți legată de această promisiune. Mă tem că tocmai dorința de a fi eliberată de legămîntul făcut constituie, în bună măsură, rațiunea pentru care un asemenea legămînt trebuie respectat. Dar, de bună seamă, propria dumneavoastră conștiință vă poate fi cea mai bună călăuză, Lady Constantine.

— Conștiința mea e cam buimăcită de răspunderile ce și le-a luat, continuă tînăra, cu un suspin. Și totuși, uneori îmi spune în mod cert că... că trebuie să-mi țin cuvîntul dat. Foarte bine ; presupun că trebuie să duc mai departe viața de pînă acum.

— Dacă respectaţi legămintele în general, în primul rînd trebuie să-l respectaţi pe cel făcut de dumneavoastră, urmă pastorul al cărui ton dobîndise acum mai multă fermitate. Dacă acest legămînt v-ar fi fost smuls prin presiune morală sau fizică, v-aţi fi putut lua libertatea de a-l încălca. Dar cum dumneavoastră înşivă aţi oferit un legămînt cînd soţul dumneavoastră nu v-a cerut decît făgăduiala unor bune intenţii, cred că trebuie să vă supuneţi. Altminteri, la ce v-ar folosi mîndria care v-a îndemnat să-l faceţi ?

— Foarte bine, răspunse Lady Constantine cu resemnare. Dar din partea mea n-a fost decît o demonstraţie de exces de zel.

— Faptul că i-aţi făcut o făgăduială din exces de zel nu scade cu nimic obligaţia dumneavoastră de a o respecta, din moment ce v-aţi plasat singură în această situaţie. Amintiţi-vă de cuvintele sfinţilor ecleziaşti : „Plăteşte ceea ce ai făgăduit. Mai curînd nu făgădui, decît să făgăduieşti şi să nu plăteşti". Dar de ce să nu-i scrieţi lui Sir Blount, să-i vorbiţi despre inconvenientele pe care le implică legămîntul dumneavoastră şi să-i cereţi să vă dezlege ?

— Nu ; aşa ceva n-aş face. Simpla exprimare a unei asemenea dorinţe ar constitui în mintea lui o raţiune suficientă pentru a o respinge. Am să-mi respect promisiunea.

Domnul Torkingham se ridică să plece. După ce-i întinse mîna, cînd pastorul se afla la doi paşi de uşă, doamna i se adresă din nou :

— Domnule Torkingham. Pastorul se opri din drum. Să ştiţi că ce v-am spus eu nu-i decît partea cea mai neînsemnată a lucrului pe care am dorit să vi-l comunic.

Domnul Torkingham se reîntoarse alături de ea.

— Şi care-i restul ? întrebă el cu gravă surprindere.

— Ceea ce v-am spus e un adevăr : dar există o situaţie mult mai importantă. Am primit această scrisoare şi voiam să vă comunic ceva... în legătură cu ea.

— Atunci comunicaţi-mi, scumpă doamnă.

— Nu, răspunse ea cu stîngăcie. Nu pot vorbi acum despre lucrul ăsta. Altă dată ! Nu e nevoie să rămîneţi. Vă rog să consideraţi convorbirea noastră ca strict confidenţială. Noapte bună.

CAPITOLUL 4

O noapte limpede, înstelată, o săptămînă sau vreo zece zile mai tîrziu. Trecuseră încă multe asemenea nopţi de cînd Lady Constantine îi promisese lui Swithin St Cleeve că se va duce să cerceteze fenomenele cereşti, în turnul de pe Rings-Hill , dar nu-şi ţinuse făgăduiala. În seara aceasta, şedea la o fereastră al cărei oblon rămăsese deschis. Îşi rezema cotul de o măsuţă joasă şi bărbia în palmă. Ochii îi erau atraşi de luminozitatea planetei Jupiter care-şi desăvîrşea rotaţia proiectîndu-şi razele asupra ei, de parc-ar fi vrut neapărat să-i atragă atenţia.

Contururile întunecate ale parcului se profilau pe cerul noptatic. Şi în depărtare, deşi aproape ascunsă de copacii înalţi, plantaţi ca să îngrădească parcul şi să-l despartă de ţarină, se înălţa partea superioară a turnului. Acum, abia de se deslușea ; totuşi Lady Constantine îi cunoştea foarte bine înfăţişarea, aşa cum apărea din acest unghi al ferestrei, de unde o contemplase adeseori în timpul zilei. Şi conştiinţa că se afla în acelaşi loc, deşi înfăşurat în umbrele compacte ale nopţii, îi purtă gîndurile însingurate spre întîlnirea ciudată cu acel tînăr astronom, şi la făgăduiala ei de a-l onora cu o vizită, pentru a pătrunde unele dintre tainele scăpărătoarelor corpuri cereşti. Strania îmbinare de fervoare juvenilă şi de sceptică tristeţe care-l caracteriza pe tînăr era menită să-l facă interesant în ochii oricărei femei înzestrate cu sensibilitate, chiar dacă la aceasta nu s-ar fi adăugat un păr auriu şi un chip angelic. Dar prin acel misterios mecanism al memoriei ce amplifică lucrurile, în imaginaţia doamnei frumuseţea tînărului apărea chiar mai suavă decît era în

realitate. Ar fi fost interesant de ştiut dacă ispitele pe care avea să i le scoată viaţa în cale vor birui sau nu statornicia caracterului său. Dac-ar fi fost bogat, ar fi existat motive să te temi pentru el. Lady Constantine îşi spuse că, în ciuda năzuinţelor lui atît de măreţe şi a comportării deosebit de cuviincioase, poate c-ar fi mai bine pentru el să nu ajungă niciodată cunoscut dincolo de graniţele turnului său solitar, — poate că ar fi mai bine pentru el să uite că orizontul intelectual îi fusese atît de lărgit, încît dac-ar fi continuat să locuiască în Welland, el însuşi s-ar fi considerat superior pînă şi ramurii de familie a tatălui său, al cărui rang social, cu cîţiva ani în urmă, nu fusese prea îndepărtat de cel din care făcea ea parte.

Mînată de un impuls subit, îşi aruncă o mantie pe umeri şi ieşi pe terasă. Coborî treptele spre peluza de jos şi rămase acolo nemişcată. Turnul se detaşa acum de întunericul din jur. Aşa cum un gînd te poartă, prin asociaţie, către alt gînd, faptul că ajunsese pînă în parc o făcu să meargă şi mai departe. Un observator care i-ar fi urmărit mersul, l-ar fi găsit tulburat : opririle, desele încetiniri sau grăbiri ale pasului cu care înainta în direcţia coloanei ar fi putut să fie atribuite unui motiv mai răscolitor decît simpla intenţie de a privi printr-un telescop. Mergînd în felul mai sus descris ajunse pînă la marginea parcului, trecu dincolo de pîrleaz şi intră în cîmpul deschis în mijlocul căruia se înălţa colina înveşmîntată în brazi, asemenea muntelui St. Michel din Normandia, în mijlocul golfului său.

Stelele erau atît de strălucitoare, încît îi luminau calea şi, cînd se apropie, putu zări un licăr vag în vîrful coloanei care se înălţa asemenea unui deget întunecat ce arăta spre constelaţiile de sus. Nu adia nici o suflare de vînt în sensul în care percepem noi, oamenii, briza ; dar o răsuflare continuă, înăbuşită, exaltă de brazi, vădea că acum ca şi întotdeauna exista mişcare în aparenta stagnare. Nimic altceva decît un vid total n-ar fi putut paraliza această lăuntrică pulsaţie a naturii.

Uşa turnului era închisă, dar neîncuiată. Lady Constantine fusese mînată pînă aici de ceva mai profund decît un simplu capriciu stîrnit de o cumplită monotonie, aşa

încît nu şovăi să deschidă uşa şi să pătrundă în turn. Cu trei ani în urmă, cînd fiecare acţiune a ei se conforma unui cod protocolar, nimic pe lume nu ar fi putut-o determina să se comporte în felul ăsta.

Urcă fără zgomot treptele. Cînd îşi vîrî capul pe uşiţa de sus, îl văzu pe Swithin aplecat deasupra unui sul de hîrtie, desfăşurat pe măsuţa de alături. În lumina lanternei pe care o mînuia el, Lady Constantine văzu că era îmbrăcat într-o manta groasă şi purta o tichie călduroasă pe cap. Lîngă el se afla telescopul pe trepiedul său.

Ce făcea oare acolo ? Lady Constantine se apropie tiptil şi privi peste umărul lui la sulul desfăşurat, dar nu deslusi decît cifre şi felurite semne. După ce mai făcu unele însemnări, tînărul se întoarse din nou la telescop.

— La ce lucrezi în noaptea asta ? îl întrebă cu un glas scăzut.

Swithin tresări, se întoarse spre ea. Lumina slabă a lanternei îi era suficientă ca s-o poată recunoaşte.

— O muncă migăloasă, Lady Constantine, răspunse, fără să trădeze prea multă surpriză. Fac şi cu tot ce pot ca să urmăresc stelele cu fenomene variabile, cum le numesc eu.

— Ai promis că dacă o să vin pe o noapte înstelată ai să-mi arăţi şi mie cerul.

Ca un act preliminar, Swithin roti telescopul în direcţia lui Jupiter şi-i înfăţişă gloria luminoasă a acestei planete. După care îndreptă instrumentul spre forma mai puţin strălucitoare a lui Saturn.

— Aici, spuse el începînd să se însufleţească, vedem o lume care, după părerea mea, este cea mai minunată din întregul sistem solar. Gîndiţi-vă la şuvoaiele de sateliţi şi de meteori învîrtindu-se ca un volant de jur împrejurul planetei, atît de apropiaţi unii de alţii, încît par să alcătuiască un inel solid.

Se adînci din ce în ce mai mult în subiect, ideile concretizîndu-i-se pe măsură ce vorbea, asemenea îndrăgitelor lui corpuri cereşti din jurul lui Saturn.

Cînd se opri ca să-şi tragă răsuflarea, Lady Constantine i se adresă pe un ton foarte diferit de cel al tînărului :

— Trebuie să-ţi mărturisesc că, deşi sînt extrem de interesată de stele, nu ăsta a fost motivul care m-a adus

aici... La început m-am gîndit să discut cu domnul Torkingham chestiunea ce mă frămîntă. Dar pe urmă m-am răzgîndit şi te-am ales pe dumneata.

Vorbise pe o voce atît de joasă, încît se poate ca Swithin să n-o fi auzit. Oricum, absorbit de grandiosul său subiect, nu acordă atenţie spuselor ei, ci continuă :

— Bine, acum o să ne îndepărtăm de sistemul solar — o să lăsăm în urma noastră întregul grup al soarelui şi al planetelor primare şi secundare şi o să plutim mai departe, ca o pasăre care-şi părăseşte tufişul şi îşi ia zborul spre pădure. Ei, de astă dată ce vreţi. Lady Constantine ?

Dirijase acromaticul spre Sirius.

Ea răspunse că vede o stea strălucitoare, deşi i se părea un punct de lumină nediferit de ceea ce văzuse pînă atunci.

— Asta-i din cauză că se află la asemenea depărtare, încît nici un instrument măritor, oricît de puternic, nu ne-ar putea ajuta să-i percepem dimensiunile. Deşi e numită o stea fixă, se mişcă. asemenea tuturor celorlalte stele „fixe", cu o viteză de neconceput ; dar nici această viteză nu ne-ar putea fi revelată de nici un fel de lentilă, nu mai mult decît restul.

Şi astfel, discutară despre Sirius, şi apoi despre celelalte stele.

. . . . . în acele jungle cereşti
De fiare şi păsări şi peşti
În care, ca-n indiene plantaţii
Cărturarii numără constelaţii [1]

pînă cînd Swithin o întrebă cîte stele crede ea că pot fi văzute cu ochiul liber în acel moment.

Tînăra îşi plimbă privirile pe smălţuita fîşie de cer vizibilă din locul înalt unde se aflau şi răspunse pe un ton distrat :

— O, mii, sute de mii.

— Nu. Nu puteţi vedea mai mult de trei mii. Dar, spuneţi-mi, cîte stele credeţi că puteţi distinge cu ajutorul unui telescop puternic ?

[1] Samuel Butler — *Hudibras*, cîntul III (n. tr.).

— Nu pot să ghicesc.

— Douăzeci de milioane. Aşadar, oricare o fi fost scopul pentru care au fost create stelele, în nici un caz nu s-a urmărit plăcerea ochiului omenesc. Şi acelaşi lucru se întîmplă cu întreaga natură : nimic nu a fost creat pentru om.

— Din cauza acestui gînd te mistuie o tristeţe atît de nefirească pentru vîrsta dumitale ? întrebă ea cu o solicitudine aproape maternă. Cred că studiul astronomiei nu-ţi priieşte. Te face să simţi cu prea multă cruzime nimicnicia omului.

— Poate că da. Oricum, adăugă el cu ceva mai multă voioşie, deşi îmi dau seama că studiul în sine are o latură dramatică, totuşi, eu trag nădejde să ajung un nou Copernic. Ce a însemnat el pentru sistemul solar, nădăjduiesc să însemn eu pentru sistemul stelar.

După care, călătoriră din nou, prin mijlocirea telescopului, spre Uranus, şi spre misterioasele periferii ale sistemului solar. Apoi iarăşi, de la sistemul solar spre o stea din constelaţia Lebedei, cea mai apropiată stea fixă dinspre nord ; de la steaua din Lebădă, către aştri ceva mai îndepărtaţi ; pe urmă spre cele mai îndepărtate dintre stelele vizibile ; pînă cînd lady Constantine începu să aibă revelaţia înspăimîntătorului abis pe care-l traversaseră împreună, pe puntea fragilă a văzului.

— Acum străbatem depărtări faţă de care imensa distanţă de la pămînt la soare nu apare decît ca un punct imperceptibil ; nu constituie decît a doua mia cîtime din călătoria spre locul atins de noi acum, pe calea ochiului.

— O, te rog încetează ! Mă simt copleşită, răspunse ea, cu destulă seriozitate. Îmi dă senzaţia că nici nu meritá să trăieşti ; mă anihilează.

— Dacă Înălţimea voastră se simte anihilată de o singură raită prin aceste hăuri, gîndiţi-vă cît de anihilat mă simt eu, care mă aflu noapte de noapte suspendat printre ele.

— Da... De fapt, domnule St. Cleeve, nu pentru asta am dorit să te văd, îşi începu Lady Constantine pentru a doua oară peroraţia. E vorba de o chestiune personală.

— Vă ascult, Lady Constantine.

— Am să-ţi spun. Totuşi nu... nu în acest moment. Haide să isprăvim întîi cu subiectul dumitale grandios. Pe lîngă el, ceea ce am eu de spus devine infinitezimal.

După tonul ei, nu-ţi puteai da seama dacă îi venea greu să abordeze o chestiune personală, sau dacă era într-adevăr interesată de preocupările lui St. Cleeve. Sau poate că vădităl lui orgoliu juvenil de a-i fi călăuză într-o împărăţie atît de vastă, sau de a-i fi captat atenţia şi a o fi făcut să-l asculte, o determinase să-i acorde o satisfacţie.

Drept care, Swithin se referi la cuvîntul ei „grandios", ca la un atribut al actualului univers :

— Aveţi dreptate ; imaginea fictivă a cerului în chip de cupolă concavă ale cărei temelii se sprijină pe cele două orizonturi ale pămîntului e grandioasă, pur şi simplu grandioasă, şi regret că nu am rămas în continuare cu asemenea concepţie. Pentru că imaginea reală a cerului e înspăimîntătoare.

— O altă faţetă a vechilor noastre prietene, stelele, îi răspunse ea zîmbind.

— Da, dar un aspect absolut adevărat. Privind cerul, nimeni nu şi-ar închipui, la început, că acolo zac monştri înfricoşători, aşteptînd să fie descoperiţi de orice minte cîtuşi de puţin pătrunzătoare — monştri în comparaţie cu care cei ai oceanului nu înseamnă nimic.

— Şi cel fel de monştri sînt aceştia ?

— Monştri impersonali, mai bine zis, imensităţi. Pînă cînd nu începi să te gîndeşti la stele şi la spaţiile ce le despart, nu-ţi dai seama că pot exista lucruri mult mai cumplite decît formele monstruoase, adică monştrii cu formă ; anume, există monştrii de mărime, de imensitate informă. Asemenea monştrii sînt vidurile şi vastele hăuri ale cerului. Priviţi, de pildă, la petele de întuneric din Calea Lactee, continuă el arătînd cu degetul spre galaxia ţesută deasupra capetelor lor, ca o pînză de păianjen îngheţată. Vedeţi deschiderea aceea neagră de lîngă Lebădă ? Există una şi mai vizibilă la sud de ecuator, numită Sacul cu Cărbuni, un fel de poreclă hazlie tocmai prin nepotrivirea ei. Cînd ne uităm la acestea, privirile noastre plonjează dincolo de orice licărire stelară pe care

am perceput-o vreodată. Sînt ca nişte fîntîni colosal de adînci în care se îneacă mintea umană şi nu trupul omenesc. Şi gîndiţi-vă la cavernele laterale, la abisurile secundare din dreapta şi din stînga, pe măsură ce înaintaţi.

Lady Constantine era atentă şi tăcută.

Swithin încerca în felurite chipuri să-i sugereze dimensiunile universului ; n-a existat vreodată o strădanie mai arzătoare de a reduce incomensurabilul la perimetrul înţelegerii umane. Prin figuri de stil şi comparaţii abile încerca să-i prindă mintea în hamuri, ca pe un copil care învaţă să facă primii paşi, silind-o să-l urmeze prin vastităţi de a căror experienţă nici nu-şi dăduse vreodată seama pînă atunci.

— Există o dimensiune de la care începe splendoarea, exclamă el ; mai departe există o dimensiune de la care începe măreţia ; mai departe există o dimensiune de la care începe solemnitatea ; mai departe există o dimensiune de la care începe grozăvia ; mai departe există o dimensiune de la care începe monstruozitatea. Această dimensiune se apropie de cea a universului stelar. Şi atunci n-am dreptate să afirm că acele minţi omeneşti care-şi exercită forţele imaginaţiei îngropîndu-le în profunzimile acestui univers îşi pun la încercare toate facultăţile intelectului doar pentru a descoperi o nouă eroare ?

Aşa cum îl vedea, înalt şi drept, în prezenţa universului stelar şi sub înşişi ochii constelaţiilor, Lady Constantine începu să înţeleagă ceva din gravitatea argumentelor tînărului.

— Şi ca să adaug o nouă ciudăţenie a cerului, pe lîngă dimensiunile şi lipsa lui de formă, trebuie să amintesc şi despre calitatea sa de perisabilitate. Cu toate că vorbim de minunăţia stelelor atotdăinuitoare, şi eterne, şi mai ştiu eu ce, ele nu sînt eterne ; ard ca nişte lumînări.. Puteţi vedea chiar acum o stea murind în Ursa Mare. Cu două secole în urmă era la fel de stălucitoare ca toate celelalte. Da, simţurile noastre sînt înfricoşate să pătrundă în lumea lor ; şi în însăşi gloria lor există o latură patetică. Imaginaţi-vă cum ar fi dacă s-ar stinge toate stelele şi mintea dumneavoastră şi-ar bîjbîi drumul pe un cer

complet negru, lovindu-se din cînd în cînd de grămezile de cenușă întunecată, invizibile, ale fostelor stele... Dacă sînteți o fire veselă și doriți să rămîneți așa, părăsiți studiul astronomiei. Dintre toate științele, e singura care merită calificativul de îngrozitoare.

— Dar eu nu sînt o fire veselă.

— Atunci, dacă, pe de altă parte, sînteți stăpînită de neastîmpăr și aveți o fire anxioasă, studiați neapărat astronomia. Grijile vă vor fi minimalizate în chip uluitor. studiul vi le reduce într-un fel straniu, minusculizînd totodată absolut tot ce vă înconjoară. Iată de ce această știință e îngrozitoare, chiar atunci cînd constituie un panaceu. E cu neputință să te gîndești la cer într-un fel omenesc... să te gîndești la ceea ce e cerul în esența lui, fără ca pe dată să nu se suprapună un coșmar. E mai bine... e mult mai bine ca omul să uite de univers, decît să-l poarte în minte... Dar spuneați că nu ați venit aici de dragul universului... Îmi pot îngădui să vă întreb ce v-a adus, Lady Costantine ?

Tînăra rămase o clipă pe gînduri, suspină, apoi se întoarse spre el cu un aer patetic.

— Imensitatea subiectului în care m-ai antrenat l-a strivit cu totul pe al meu. Al dumitale e celest ; al meu e lametabil de uman ! Și ce-i mărunt trebuie să cedeze locul la ceea ce e măreț.

— Dar făcînd abstracție de magnitudini și de macrocosm, e ceva important, în sensul uman ? întrebă el, lăsîndu-se în sfîrșit atras de felul ei de a pune problema.

Începuse, în cele din urmră, să înțeleagă, în ciuda maniei care-l poseda, că și ea avea ceva serios de spus.

— E important în măsura în care frămîntările personale sînt importante.

În pofida ideii ei preconcepute de a veni la Swithin ca o patroană la subaltern, sau ca o castelană la paj, se lăsa atrasă într-o discuție confidențială cu el. Amplele și romanticele lui strădanii îi confereau o forță și un farmec personal la care ea nu putea rămîne rece. În pofida imensităților coborîte de acest tînăr din înalturi pînă la ea, cei doi deveniseră, în mod inconștient, egali. Și, mai mult, Lady Constantine avea o înclinație înnăscută de a se bizui

mai mult pe emoțiile ei trecătoare, de femeie, decît pe constanta ei poziție de stăpînă a ținutului.

— O să amîn chestiunea pe care am vrut să ți-o încredințez, reluă ea, zîmbind. Trebuie să mă mai gîndesc. Acum o să plec.

— Îmi îngăduiți să vă conduc pe drumul dintre copaci și peste cîmp ?

Ea nu răspunse nici da, nici nu. După ce coborîră treptele, își croiră drum printre brazi, apoi străbătură țarina. Printr-o ciudată coincidență, cînd se apropiară de Casa Mare, Swithin făcu următoarea remarcă :

— S-ar putea să vă intereseze să știți, Lady Constantine, că steaua aceea mijlocie pe care o vedeți acolo, jos, înspre sud, strălucește acum chiar deasupra lui Sir Blount Constantine, în centrul Africii.

— Ce bizar că ți-a venit tocmai acum să rostești aceste cuvinte ! răspunse ea. Ai deschis, în locul meu, exact chestiunea despre care venisem să-ți vorbesc.

— O chestiune personală ? întrebă el surprins.

— Da. Și cît de măruntă pare acum, după miracolele noastre astronomice ! Totuși, în timp ce veneam spre dumneata, depășise toate problemele obișnuite ale vieții mele, în aceeași măsură în care cele ce mi-ai relevat dumneata au depășit această măruntă preocupare personală. Dar, urmă ea cu un rîs ușor, dacă tot am venit, mă voi strădui să cobor îndărăt la acele efemere nimicuri care sînt tragediile umane, și voi încerca să-ți explic. Lucrul cel mai important este că am nevoie de o persoană care să mă ajute ; nu cred că cineva să fi avut vreodată mai multă nevoie de sprijin. De zile întregi sînt în căutarea unui prieten de încredere, care s-ar învoi să întreprindă o misiune secretă pentru mine. E necesar ca mesagerul meu să fie o persoană cultivată, inteligentă și discretă. Îmi promiți solemn, în ceea ce privește ultimul punct, că ai să păstrezi o tăcere de mormînt ?

— Din toată inima, Lady Constantine.

— Dă-mi dreapta dumitale ca să încheiem pactul.

Swithin îi dădu mîna și înălță la buze degetele ei. În relația lor, respectul ce-l purta stăpînei comitatului era sporit și de admirația tînărului de douăzeci de ani față de femeie de douăzeci și opt sau douăzeci și nouă.

— Îţi acord toată încrederea mea, spuse ea. Mai e ceva, în afară de condiţiile pe care ţi le-am înşirat mai înainte, e necesar ca agentul meu să-l fi cunoscut bine din vedere pe Sir Blount Constantine, atunci cînd acesta se afla aici. Pentru că misiunea e în legătură cu soţul meu ; am aflat ceva despre el care m-a tulburat profund.

— Îmi pare foarte rău.

— Şi în toată parohia asta nu există decît doi oameni în stare să îndeplinească toate condiţiile : domnul Torkingham şi dumneata. L-am chemat pe domnul Torkingham şi a venit. Dar nu i-am putut spune nimic. Am simţit, în ultimul moment, că el nu va accepta să mă servească. Şi atunci m-am gîndit la dumneata, simţind că vei accepta. Uite despre ce e vorba : soţul meu m-a lăsat să cred, atît pe mine cît şi pe toţi cei din jur, că se găseşte în Africa, unde vînează lei. Şi am primit de curînd o scrisoare misterioasă care mă informează că a fost văzut la Londra, în împrejurări foarte discutabile. Doresc să verific această afirmaţie. Eşti gata să pleci ?

— În ce mă priveşte, m-aş duce şi la capătul pămîntului pentru dumneavoastră, Lady Constantine ; dar...

— Nici un dar !

— Cum aş putea pleca acum ?

— De ce nu ?

— Eu pregătesc un studiu asupra stelelor variabile. Şi există una pe care o ţin sub observaţie de cîteva luni de zile, şi pe ale cărei variaţiuni se întemeiază în bună măsură această mare teorie a mea. Pînă acum s-a susţinut că variaţiunile ei ar fi neregulate. Ori eu am detectat o certă periodicitate în această aşa-zisă neregularitate. Teorie care, dacă va fi dovedită, va adăuga unele date foarte valoroase la ceea ce s-a cunoscut pînă acum asupra acestei chestiuni, de fapt una din cele mai interesante, derutante şi sugestive din întregul cîmp al astronomiei. Şi acum, pentru ca teoria mea să poată fi dovedită, va trebui să aibă loc o subită variaţie, pînă într-o săptămînă sau cel mult două, variaţie prevăzută de mine. Şi trebuie să veghez noapte de noapte, ca nu cumva să-mi scape. Înţelegeţi de ce sînt nevoit să refuz, Lady Constantine ?

— Ştiam eu că tinerii sînt extrem de egoişti.

— Dacă aş pleca acum, ar însemna să-mi zădărnicesc munca de un an de zile ! răspunse Swithin, vădit insultat. Nu aţi mai putea aştepta încă două săptămîni ?

— Nu... nu ! Te rog uită ce ţi-am cerut. Nu vreau să-ţi creez nici un impediment.

— Lady Constantine, nu fiţi supărată pe mine ! N-aţi vrea cumva... nu s-ar putea ca dumneavoastră să urmăriţi steaua în tip ce eu aş fi plecat ? Dacă sînteţi gata să faceţi efectiv acest lucru, atunci plec.

— Va fi foarte greu ?

— Vor fi unele greutăţi. Va trebui să veniţi în turn în fiecare noapte senină, pe la ora nouă. În nopţile cu cer acoperit, va trebui să veniţi la patru dimineaţa, dacă s-au împrăştiat norii.

— Nu mi s-ar putea transporta telescopul acasă ?

Swithin clătină din cap.

— Poate că nu v-aţi dat seama de dimensiunile lui — şi de faptul că e fixat într-un cadru. Nu-mi pot permite să-mi cumpăr un ecuatorial, şi am fost nevoit să încropesc un aparat după propriile mele metode, aşa încît să-mi poată suplini în oarecare măsură ecuatorialul. Mă rog, *ar putea* fi mutat, dar eu nu mă încumet să-l ating.

— Bine, atunci o să mă duc eu la telescop, răspunse ea cu o emfază care nu era sută la sută glumeaţă. Eşti tînărul cel mai lipsit de galanterie pe care l-am cunoscut vreodată. Dar presupun că trebuie să fac această concesie ştiinţei. Da, voi urca în turn în fiecare seară la ora nouă.

— Şi singură ! Prefer ca localnicii să nu afle despre cercetările mele.

— Şi singură ! repetă ea copleşită de inflexibilitatea lui.

— Şi cînd va fi necesar, nu vă veţi sustrage de la observaţia din zori ?

— Îţi dau cuvîntul meu.

— Şi eu vi-l dau pe al meu. Presupun că n-ar fi trebuit să ridic atîtea pretenţii...

Acum vorbea în el conştiinţa emoţională a propriei lui insignifianţe, stare care face posibile asemenea schimbări de dispoziţie.

— M-aș duce oriunde pentru dumneavoastră — aș face orice pentru dumneavoastră — chiar în clipa asta — mîine sau oricînd doriți. Dar acum, trebuie să vă întoarceți cu mine în turn, să vă explic procesul de observație și de notare.

Făcură cale întoarsă, și pașii li se imprimară pe stratul fragil de brumă care se lăsase, în timp ce două stele din constelația Gemenilor priveau la siluetele ce se strecurau printre copaci, de parcă cele două făpturi omenești ar fi fost o întrupare a lor. Sus, pe turn, avu loc un curs de instructaj. Cînd instrucțiunile luară sfîrșit și Swithin o conduse din nou la Casa Mare, ea îl întrebă :

— Cînd vei putea pleca ?

— Acum, răspunse el.

— Cu atît mai bine. Poți prinde trenul de noapte.

CAPITOLUL 5

În cea de a treia dimineață după plecarea lui Swithin, Lady Constantine își cercetă cu înfrigurare scrisorile primite. Cu toate că se deșteptase înainte de ora patru dimineața și se dusese la turn, traversînd cîmpul în lumina leșioasă a zorilor, cînd fiece fir de iarbă și fiecare crenguță par îmblănite de brumă, nu se simțea ostenită. Așteptarea unei vești poate risipi într-o clipită greutatea de pe pleoape, adunată într-o zi de apatie.

Așa cum sperase, găsi o scrisoare de la Swithin St Cleeve :

„Scumpă Lady Constantine,

Mi-am încheiat misiunea cu succes și mă întorc mîine la zece seara. Sper că ați urmărit cu perseverență cercetările. Duminică seara, uitîndu-mă la stea printr-un binoclu de operă, am avut impresia că s-a produs o oarecare schimbare, dar nu pot avea nici o certitudine. Aștept cu nerăbdare să citesc notele dumneavoastră din acea seară.

Vă rog, nu neglijați să notați *pe moment* orice alternare remarcabilă, atît în ce privește culoarea cît și intensitatea. Și fiți, vă rog, cît se poate de exactă în înregistrarea timpului, așa cum v-am indicat.

Rămîn, scumpă Lady Constantine, al

Dvs. credincios,
Swithin St Cleeve"

Nici un cuvînt despre rezultatul misiunii pe care i-o încredințase; gîndurile lui nu gravitau decît în jurul astronomiei. Își încheiase cu succes misiunea și totuși nu răspundea cu un da sau un nu la marea ei întrebare : dacă soțul ei se dezmăța sau nu la Londra; la adresa pe care i-o dăduse ea.

— A existat vreodată cineva care să-ți atîțe mai puternic curiozitatea ? strigă ea.

Oricum însă, nu mai avea mult de așteptat. Drumul pe care avea să se întoarcă Swithin era la o aruncătură de băț de conac și, cu toate că, din motive bine definite, îi interzisese să o viziteze la ora tîrzie a sosirii lui, ar fi putut să-l întîmpine ea. La orele zece și douazeci ieși pe aleee și rămase pitită în întuneric. Șapte minute mai tîrziu îi auzi pașii și-i zări silueta conturîndu-se într-o spărtură de lumină dintre copaci. Într-o mînă ținea o valiză, pe braț îi atîrna o manta grea și sub braț strîngea un pachet care părea a fi foarte prețios după felul cum îl purta.

— Lady Constantine ? întrebă el cu glas scăzut.

— Da, răspunse ea tulburată, întinzîndu-i amîndouă mîinile, deși era clar că el nu se așteptase la nici una.

— Ați urmărit steaua ?

— Am să-ți povestesc totul în amănunt dar, te rog, vorbește-mi mai întîi despre misiunea dumitale.

— Da, e în regulă. Ați urmărit-o în fiecare noapte, n-ați omis vreuna ?

— Am uitat să mă duc... de două ori, murmură ea spășită.

— O, Lady Constantine ! exclamă el îngrozit. Cum ați putut să mă trădați în felul ăsta ? Ce să mă fac acum ?

— Te rog să mă ierți. Într-adevăr, n-am avut încotro. Am observat-o și am tot observat-o și nimic nu s-a

întîmplat ; şi cînd mi-am dat seama că nu se întîmplă absolut nimic cu steaua, vigilenţa mea a mai slăbit.

— Dar însuşi faptul că nu se întîmpla nimic făcea mai plauzibilă apropierea schimbării.

— L-ai... văzut ?... începu ea pe un ton de implorare.

Swithin oftă, îşi smulse gîndurile, coborîndu-se la lucruri sublunare şi istorisi pe scurt povestea călătoriei lui. Sir Blount Constantine nu se afla la adresa care-i fusese semnalată ei în scrisoarea anonimă. Era vorba de o confuzie. Swithin văzuse persoana în cauză. Semăna leit cu Sir Blount ; dar era un străin.

— Vai, cum aş putea să te răsplătesc ! exclamă ea, după ce-i auzise relatarea.

În nici un alt chip decît urîndu-mi succes în legătură cu ce am să vă povestesc eu acum. Vorbea cu o misterioasă exaltare. Vedeţi pachetul ăsta ? Aici zace faima mea.

— Dar ce-i acolo ?

— O lentilă uriaşă pentru marele telescop pe care o să-l construiesc. Puteţi fi sigură că un asemenea obiect extraordinar pentru propăşirea ştiinţei nu a trecut niciodată graniţele acestui ţinut.

Îşi scoase de sub braţ pachetul cocoloşit cu atîta grijă ; avea forma unui disc rotund şi plat, ca o farfurie întinsă, învelită în hîrtie.

Pornind să-i explice cu lux de amănunte planurile lui, o conduse pînă aproape de uşa pe care ieşise ca să-l întîlnească. Era o portiţă tăiată într-un zid, ce despărţea parcul mare de terasele grădinii. Ajunşi aici, Swithin îşi lăsă o clipă valiza şi pachetul pe creasta de zid de unde începea balustrada, ca să-şi ia rămas bun de la Lady Constantine. Apoi se întoarse şi, apucînd mînerul valizei, în semiobscuritate, lovi, fără să vrea, pachetul care se răstură peste parapet. Căzu de la o înălţime de trei sau patru metri, pe aleea pavată de dedesubt.

— Dumnezeule mare ! strigă Swithin, îngrozit.

— Ce e !

— Lentila mea s-a spart !

— E ceva foarte scump ?

— Am dat pe ea toţi banii pe care-i aveam pe lume.

Alergă pe scări, pînă la aleea de jos, cu Lady Constantine pe urmele lui.

— E un obiect fantastic, o lentilă groasă de douăzeci de centimetri, de primă calitate. Am profitat de călătoria la Londra ca să mi-o procur. De şase săptămîni tot lucrez la tubul pe care l-am construit din carton presat ; şi cum îmi mai lipseau douăzeci de lire ca să cumpăr lentila, i-am împrumutat de la bunica, din ultima ei indemnizaţie anuală. Ce mă fac, ce mă fac ?

— Poate că nu s-a spart.

Swithin se lăsă în genunchi, găsi pachetul şi-l scutură. Se auzi clinchet de sticlă spartă. Tînărul îşi şterse cu dosul palmei fruntea asudată şi începu să se învîrtească de colo-colo ca un leu în cuşcă.

— Telescopul meu ! De luni de zile visez la lentila asta ! Acum posibilitatea de a monta un telescop adevărat, puternic, e moartă şi îngropată ! O cruzime incredibilă ! Cum de s-a putut întîmpla ?... Layd Constantine, mi-e ruşine că m-am dat în spectacol în faţa dumneavoastră. Vai, dar dacă aţi şti, Lady Constantine, ce înseamnă pentru o persoană angajată în cercetări ştiinţifice să aibă la îndemînă mijloacele prin care-şi poate verifica o teorie, şi să le vadă sfărîmate în ultimul moment ! Era vorba de o înfruntare între mine şi lumea întreagă ! Şi dacă lumea întreagă, în afară de forţa ei naturală, mai profită şi de accidente care o favorizează, eu ce şanse mai am ?

Tînărul astronom se rezemă cu spatele de zid şi rămase tăcut. Durerea care-l chinuia putea fi asemuită cu cea a lui Palissy[1] în încleştările sale cu soarta potrivnică.

— Nu te necăji, te rog ! îl imploră Lady Constantine. Ce ghinion nenorocit ! Te compătimesc din toată inima. Nu poate fi reparată ?

— Reparată ? — Nu, nu !

— Şi nu mai poţi folosi cîtva timp încă lentila veche pe care o ai ?

— E de o calitate absolut inferioară, ieftină, proastă.

— Am să-ţi procur eu altă lentilă — da, zău aşa, ţi-o procur. Dă-mi voie să-ţi cumpăr alta cît mai curînd posibil. Aş face orice ca să te ajut în necazul ăsta, pentru că ţin

[1] Ceramist francez din secolul al XVI-lea care a căzut de multe ori în cea mai cruntă mizerie, înainte de a descoperi metoda smălţuirii.

să te văd ajungînd un astronom de vază. Știu că vei ajunge un mare astronom, în ciuda acestui ghinion. Haide, spune că-mi dai voie să-ți cumpăr o lentilă nouă.

Swithin îi luă mîna. Simțea că nu poate da glas cuvintelor care-l înecau.

Cîteva zile mai tîrziu, un pachet cu o formă curioasă sosi la Casa Mare. Îi era adresat Lady-ei Constantine și pe el scria „A se mînui cu grijă". Lady Constantine desfăcu parțial ambalajul, apoi luă coletul în birouașul ei. După masa de prînz, cînd se îmbrăcă pentru plimbare, scoase din cutia de carton un obiect învelit în hîrtie, de forma celui care suferise nefericitul accident. Ascunse pachetul sub mantia ei, de parc-ar fi fost vorba de ceva furat, și traversînd cu pași rari peluza, ieși pe portița din zid despre care am mai vorbit, apoi o porni în viteză spre coloana Rings-Hill.

Era o după-amiază însorită, de primăvară timpurie, și razele înfierbîntau părțile dinspre sud-vest, deși prin locurile mai umbrite adăstau încă rămășițele de iarnă. Ciorile de cîmp începuseră să-și clădească cuiburi noi, sau să le repare pe cele vechi, și își chemau zgomotos vecinii pentru a le cere sfaturi în materie de arhitectură. La un moment dat, Lady Constantine se abătu din drum, de parcă luase hotărîrea să se îndrepte spre căsuța unde locuia Swithin, pe urmă însă păru să se răzgîndească și se duse drept spre coloană.

Cînd se apropie de turn își ridică privirile ; dar din cauza înălțimii parapetului, cineva aflat sus nu putea fi zărit, decît dacă ar fi stat în vîrful picioarelor. Lady Constantine își spuse că tînărul ei prieten ar putea-o vedea și veni în întîmpinarea ei. Găsind ușa neîncuiată și cheia în broască, fu sigură că Swithin se afla acolo. Totuși, de sus nu răzbea nici un zgomot, așa încît Lady Constantine începu să urce treptele.

În vîrful turnului se întîmplase următoarele : fiind o după amiază excepțional de frumoasă, Swithin urcase pe la ora două și, așezîndu-se la măsuța construită tot de el, începuse să-și răsfoiască notele și să cerceteze niște gazete astronomice pe care le primise în acea dimineață.

Soarele încingea spațiul scobit al acoperișului, încălzindu-l ca pe o cadă, iar marginile parapetului îl apărau de orice adiere de vînt. Deși jos, în cîmp, se instalase luna februarie, pe acoperiș te simțeai în luna mai. Atmosfera caldă și liniștită și faptul că înainte cu o noapte își prelungise veghea pînă după ora două, îl făcură acum pe Swithin ca, după o jumătate de oră de lectură, să se lase cuprins de toropeală. Așternu peste metalul acoperișului o scoarță groasă pe care o ținea acolo, se întinse lîngă parapet și, curînd, se lăsă furat de somn.

Zece minute mai tîrziu, un foșnet de mătăsuri străbătu scara spiralată care ducea sus și, după o scurtă șovăială, silueta Lady-ei Constantine își făcu apariția în cadrul ușiței. La început, nu-și dădu seama de prezența lui, și rămase locului, privind scena. Ochii i se opriră pe telescopul acum înfășurat în prelată, pe măsuța încărcată de hîrtii, pe scaunul lui de observație, pe dispozitivele cu ajutorul cărora astronomul încerca să obțină maximum de rezultate prin instrumente rudimentare. Totul era învăluit în căldură, în soare, în nemișcare, cu excepția unei albine singuratice care pătrunsese nu știu cum în concavitatea acoperișului și acum investiga, bîzîind de zor, incapabilă să-și dea seama că numai zburînd în sus ar fi putut să evadeze. După o clipă, Lady Constantine îl zări și pe astronom, zăcînd în soare ca un marinar pe puntea superioară a vaporului.

Lady Constantine tuși ușor ; Swithin nu se trezi. Atunci tînara intră și scoțînd pachetul de sub mantie îl așeză pe măsuță. Apoi așteptă, contemplînd îndelung chipul celui adormit, care i se părea deosebit de interesant. Nu-i venea să plece, dar nici nu se putea hotărî să-l deștepte. În cele din urmă, după ce scrise pe pachet numele lui, Lady Constantine se retrase pe scări unde foșnetul rochiei se stinse încet, pînă la tăcere, în timp ce cobora, volută după volută, scara în formă de melc.

Swithin continuă să doarmă, chiar și cînd foșnetul de mătăsuri se auzi din nou în interiorul turnului. Lady Constantine închisese ușa de jos, și acum fișiitul se apropiase din nou de acoperiș — fără îndoială, voise să evite riscul unei întîlniri întîmplătoare cu vreun sătean ce hoinărea prin acele locuri. Tînăra reapăru pe acoperiș.

văzu pachetul neatins și pe Swithin adormit ca și mai înainte, ceea ce-i procură o ușoară dezamăgire ; dar nu se retrase.

Privindu-l din nou, ochii ei căpătară o expresie atît de sentimentală și rămaseră atît de pironiți pe chipul cufundat în somn, de s-ar fi spus că nu și-i mai putea dezlipi. În fața ei se afla, sub înfățișarea unui Antinous, dar nu *amoroso* și nu galat, un filozof neprihănit. Buzele lui întredeschise erau buze care vorbeau, dar nu despre iubire, ci despre spații de milioane de mile ; ochii lui închiși erau ochi care priveau, dar nu în adîncurile altor ochi, ci în cele ale altor lumi. Sub tîmplele lui pulsau gînduri, dar nu despre frumusețea altor femei ci despre priveliștile siderale și configurațiile constelațiilor.

În acest fel, la atracția pe care o exercita frumusețea lui fizică, se adăuga atracția unei inaccesibilități spirituale. Influența nobilă a cercetărilor științifice se materializa prin puritatea îngîndurată oglindită de ochii săi ori de cîte ori o privea sau i se adresa, și de stîngăcia copilărească a manierelor lui, generată de ignorarea oricărei diferențe de sex dintre ei. De cînd devenise bărbat, Swithin nu privise niciodată în jos, nici măcar pînă la nivelul unei Lady Constantine. În prezent, paradisul lui era realmente în ceruri, și nu în celălalt loc unde se spune că ar putea fi găsit, adică în ochii vreunei fiice a Evei. Va reuși oare vreodată o Circe sau o Calypso — și dacă da, oare care dintre ele ? — să frîneze navigările nocturne ale acestui om de știință cu pârul auriu, plutirile lui în nesfîrșitele spații celeste, și să-l facă să zvîrle calculele lui asupra forței cosmice și a focurilor stelare într-un limb al infernului ? Oh, ce trist ar fi dacă s-ar întîmpla așa ceva !

Lady Constantine se lăsă din ce în ce mai absorbită de asemenea reflecții foarte feminine și, în cele din urmă, oftă, fără să știe prea bine de ce. Un moment mai tîrziu, o expresie extrem de duioasă îi lumină ochii și buzele și, dintr-o dată, păru cu zece ani mai tînără decît înainte — o fetișcană, mai tînără chiar decît el. Pe masă, printre uneltele lui, zărise o pereche de foarfeci cu care, judecînd după fișiile de hîrtie din jur, Swithin obișnuia să taie curbe din hîrtie groasă, necesare cine știe cărui proces din calculele lui.

Ce capriciu, ce impuls, ce atracție desfrînată o îmboldi pe Lady Constantine, nimeni n-ar putea ști. Dar luă foarfecele și, aplecîndu-se peste tînărul adormit, îi tăie o buclă, sau mai curînd un cîrcel de păr auriu — pentru că fiecare șuviță din părul lui nu se înela, ci se răsucea la capete. Șuvița de păr căzu pe scoarță. O ridică în grabă, puse foarfecele la loc pe masă și, ca și cum demnitatea ei se rușinase brusc de asemenea fantezie, Lady Constantine se retrase spre ușă și coborî în grabă scara.

CAPITOLUL 6

După ce își făcu somnul, Swithin se deșteptă. Fără surpriză, pentru că i se întîmpla adeseori să tragă cîte un pui de somn ziua, răscumpărîndu-și astfel ceasurile de noapte pierdute. Primul obiect care-i întîlni privirile a fost pachetul de pe masă și, văzîndu-și numele scris pe el, îl deschise fără cea mai mică ezitare.

Razele soarelui se răsfrînseră într-o lentilă de o uimitoare mărime, șlefuită cu asemenea perfecțiune, încît ochiul abia de-i putea îndura reflexele. În fața lui se afla un cristal în ale cărui adîncuri se vor putea vedea miracole care n-au fost nicicînd relevate de cristalele tuturor magicienilor conți Cagliostro.

Swithin, nebun de fericire, își luă comoara și o duse acasă, la telescopul încropit de el. După aceea, porni spre Casa Mare.

Cînd ajunse în împrejurimile ei se sfii să intre, pentru că Lady Constantine nu-i făcuse niciodată vreo aluzie și nu-i oferise vreodată îngăduința de a o vizita. Dar felul misterios în care-i lăsase pachetul părea să ceară și din partea lui un răspuns la fel de tainic. Întreaga după amiază hoinări la întîmplare pe lîngă casă, sperînd să o întîlnească la întoarcerea dintr-o plimbare cu trăsura. Din cînd în cînd, se apropia, cu un mers voit indiferent, de cîte o fereastră, astfel ca ea să-l poată zări, dacă se afla

înăuntru. Dar cît ținu lumina zilei, Lady Constantine nu se făcu văzută. Impresionat de poznașul mister al darului ei, Swithin își continuă manevrele și, după căderea întunericului, reîntorcîndu-se la casă, pătrunse prin portița din zid pe pajiștea din față, unde se așeză pe parapetul care mărginea terasa.

Lady Constantine obișnuia adeseori să facă, după masa de seară, o melancolică plimbare, ceea ce se întîmplă și de astă dată. Swithin se apropie de ea și o întîlni exact în locul unde căzuse lentila cu cîteva nopți înainte.

— Am dorit să vă întîlnesc, Lady Constantine. Cum a ajuns lentila pe masa mea ?

Îi răspunse printr-un rîs de fetișcană ; nu văzu nici o ofensă în faptul că venise la ea, în felul acesta.

— Poate că a picat din nori, din pliscul unei păsări.

— De ce să fiți atît de bună cu mine ? strigă el.

— Gestul frumos, făcut de dumneata pentru mine, merită să fie răsplătit printr-un alt gest.

— Scumpă Lady Constantine ! Orice descoperiri vor rezulta datorită acestei lentile vă vor aparține dumneavoastră în aceeași măsură ca și mie. Ce m-aș fi făcut fără acest dar al dumneavoastră ?

— Poate că ți-ai fi atins totuși scopul, și acesta ar fi fost înnobilat de lupta dumitale împotriva ghinioanelor. Sper că acum vei fi în stare să-ți desăvîrșești telescopul, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

— O, da, desigur. Mi-e teamă că mi-am exteriorizat prea mult sentimentele în fața dumneavoastră. în loc să fi adoptat o atitudine stoică, atunci cînd s-a petrecut accidentul. O lipsă de noblețe din partea mea.

— La vîrsta dumitale e foarte firesc să-ți exteriorizezi sentimentele. Cînd te vei mai maturiza, ai să rîzi de asemenea accese și de întîmplările care le-au provocat.

— Ah, îmi dau seama că mă socotiți extrem de slab, răspunse el cu o umbră de mîhnire în glas. Dar nu o să reușiți să înțelegeți niciodată că un anume incident care a atins doar un singur grad din cercul gîndurilor dumneavoastră, a putut acoperi întreaga circumferință a gîndurilor mele. Nimeni nu poate ghici vreodată cît se întinde și unde e plasat orizontul celuilalt.

După puțin timp se despărți și Lady Constantine reintră în casă, unde se lăsă pradă reflecțiilor, pînă cînd o încolți teama că-i jignise sentimentele. Se trezi în toiul nopții și se gîndi iar și iar la același lucru, montîndu-se singură într-o stare de agitație febrilă. Cînd se crăpă de ziuă, aruncă o privire spre turn, apoi se așeză și, mînată de un impuls subtil, așternu următoarea scrisoare

„Dragă domnule St Cleeve,

Nu-mi pot permite să-ți las impresia că disprețuiesc strădaniile dumitale științifice, pentru că ți-am vorbit aseară așa cum ți-am vorbit. Cred că ai fost prea susceptibil la remarca mea. Dar poate că erai ostenit de munca de peste zi și mă tem că veghea de noapte te epuizează. Dacă pot să-ți fiu din nou de ajutor te rog înștiințează-mă. Pînă cînd nu mi-ai deschis dumneata ochii, nu mi-am dat niciodată seama de grandoarea astronomiei. De asemenea, te rog să mă ții la curent cu construcția noului telescop. Vino să mă vezi ! După marea dumitale amabilitate de a fi acceptat să-mi fii mesager, simt că orice aș face pentru dumneata tot nu ar fi deajuns. Regret din inimă că nu ai o mamă sau o soră și mi-e milă de singurătatea dumitale. Dar și eu sînt foarte singură.

A dumitale.
Viviette Constantine"

Dorea cu atîta ardoare ca el să primească în aceeași zi scrisoarea, încît în cursul dimineții dădu ea însăși o fugă pînă la turn, preferînd ca în acest caz atît de neobișnuit să fie propriul ei emisar. Așa cum se așteptase, turnul era încuiat ; vîrî scrisoarea pe sub ușă și se întoarse în grabă acasă. În timpul prînzului, temerile ei de a fi rănit sentimentele lui Swithin se mai temperară, ba chiar, la un moment dat, pe cînd își lua masa singuratică, exclamă în sinea ei : „Ce m-o fi apucat să-i scriu în felul ăsta ?"

După masă se repezi iarăși pînă la turn, mergînd chiar mai repede decît în acea dimineață, și aruncă o privire înfrigurată pe sub crăpătura ușii. Nu zări nici o scrisoare

şi, încercînd clanţa, văzu că uşa fusese descuiată. Deci Swithin venise între timp şi scrisoarea ei dispăruse.

Simţi urcîndu-i-se în obraji o roşeaţă care părea să spună : „Tînărul ăsta începe să mă intereseze nebuneşte !“ Pe scurt, îşi dădea singură seama că încălcase graniţele demnităţii. Instinctele ei nu se prea ajustau la formalităţile impuse de situaţia ei. Se întoarse acasă cam dezumflată.

Dacă, în aceste momente, vreun concert, vreun bazar, vreo conferinţă, vreo reuniune filantropică ar fi solicitat patronajul şi sprijinul Lady-ei Constantine, împrejurarea ar fi fost probabil suficientă ca să-i îndepărteze gîndurile de la Swithin St Cleeve şi de la astronomie, cel puţin pentru cîtva timp. Dar cum un asemenea eveniment nu se ivea la orizont — Casa şi parohia Welland fiind destul de izolate de oraşele mari sau de localităţile balneare — vidul se perpetua atît în viaţa ei exterioară cît şi în cea lăuntrică.

Swithin nu-i răspunse la scrisoare : şi nici nu veni s-o viziteze în urma invitaţiei făcute, pe care Lady Constantine o regretase, împreună cu tot restul scrisorii, ca fiind prea cald neprotocolară pentru o situaţie care nu trebuia sub nici un chip să devină echivocă. A-i vorbi cu duioşie era una, şi a-i scrie era alta — aceasta a fost sentimentul care o măcinase îndată după ce-i trimisese scrisoarea. Dar acum, reacţia lui de tăcere şi evitare — deşi era probabil rezultatul unei pure inconştienţe din parte-i — o făcură pe Lady Constantine să uite de toate consideraţiile ei anterioare. Ori de cîte ori îi cădeau privirile pe coloana Rings-Hill se întreba plină de solicitudine, oare ce-o fi făcînd Swithin. Fiind o femeie adevărată, era gata să adopte cele mai improbabile posibilităţi, transformîndu-le în realităţi imediate, cu condiţia ca să fie îndeajuns de tragice. Drept care acum se temea că i se întîmplase ceva lui Swithin St Cleeve. Şi totuşi nu încăpea nici o îndoială că era atît de cufundat în construcţia noului telescop, încît orice altceva îi ieşise din minte.

Duminică, între slujba de dimineaţă şi cea de seară, Lady Constantine dădu o raită prin satul Micul Welland, mai cu seamă pentru a oferi un prilej de plimbare mai lungă cîinelui ei, un Saint Bernand mare, la care ţinea

mult. Distanţa era scurtă, şi se întoarse pe o cărare îngustă, despărţită de rîu printr-un gard viu, prin ale cărui rămurele desfrunzite undele însorite îi aruncau săgeţi de argint în ochi. Aici îl descoperi pe Swithin, rezemat de o poartă, privind la rîu.

Mai întîi cîinele atrase atenţia tînărului ; apoi auzi şi paşii ei şi se întoarse. Niciodată nu-l văzuse arătînd atît de amărît.

— Nu mi-ai făcut o vizită, deşi te-am invitat, i se adresă Lady Constantine.

— Telescopul meu cel mare nu funcţionează, îi răspunse el pe un ton lugubru.

— Îmi pare rău. Şi asta te-a făcut să mă dai cu totul uitării ?

— Ah, da ; mi-aţi scris o scrisoare foarte amabilă la care ar fi trebuit să vă răspund. Ca să vă spun drept, într-adevăr *am uitat,* Lady Constantine. Noul meu telescop nu funcţionează şi nu ştiu ce să mă fac.

— Te-aş putea ajuta cu ceva ?

— Nu, mă tem că nu. Şi apoi m-aţi ajutat îndeajuns.

— Ce te-ar putea salva din toate dificultăţile dumitale ? Trebuie să existe ceva.

Swithin clătină din cap.

— Nu există nici un fel de soluţie ?

— Ba da, răspunse el, privind ca hipnotizat la rîu. O soluţie există, desigur... de pildă un ecuatorial.

— Ce-i asta ?

— Pe scurt, o imposibilitate. E un instrument splendid, cu o deschidere a obiectivului de vreo douăzeci sau douăzeci şi doi de centimetri, a cărui axă e montată paralel cu axa pămîntului şi care e dotat cu cercuri gradate ce indică exact latitudinile şi longitudinile corpurilor cereşti ; şi mai are în plus oculare speciale, un vizor, şi tot felul de dispozitive, un mecanism de ceasornic care face telescopul să urmărească mişcarea exactă a astrelor, nu pot să vă descriu nici jumătate din toate calităţile lui. Ah, desigur, un ecuatorial ar fi soluţia !

— Ecuatorialul este unicul instrument care te-ar putea face fericit ?

— Da, sigur.

— Ei bine, o să văd ce pot face.

— Dar, Lady Constantine, strigă astronomul uluit, un ecuatorial ca ăsta pe care vi l-am descris eu costă cît două piane mari.

Informația o cam zgudui : dar își recăpătă stăpînirea de sine, cu eleganță. și adăugă :

— N-are importanță. O să mă informez.

— Dar n-ar putea fi montat pe turn fără ca lumea să observe. Ar trebui fixat în zid. Și apoi are nevoie de un acoperămînt ca să-l apere de ploaie. Mă rog, ar merge și o prelată.

Lady Constantine reflectă :

— Înțeleg că-i o treabă complicată, spuse ea. Deși în ce privește fixarea în zid și acoperișul ți-aș da desigur consimțămîntul să aduci vechii coloane orice transformări dorești. Muncitorii mei l-ar putea fixa în zid. nu ?

— Da, desigur. Dar ce-ar spune Sir Blount dacă s-ar întoarce acasă și ar vedea transformările ?

Lady Constantine își întoarse capul pentru a ascunde brusca paloare a obrajilor ei.

— Ah, soțul meu... șopti ea... Acum mă duc la biserică, adăugă pe un ton reținut, dar ușor repezit. Mă voi gîndi la această chestiune.

În biserică, se întîmplă cu Lady Constantine ce se întîmplase cu Lord Angelo din Viena[1], într-o situație similară : cerul căpătă din parte-i doar cuvinte goale, în timp ce gîndirea ei nu auzea ce-i rostea limba. Își revenise repede din consternarea momentană provocată de dorința lui Swithin. Posibilitatea ca acest tînăr astronom să devină, datorită ajutorului ei, un reputat om de știință era un gînd care o umplea de o tainică plăcere. Și a-i oferi un ajutor material imediat era o acțiune care o fascina ; un canal nou și neașteptat pentru „emoțiile ei schilodite și înfrînate“ [2]. Lady Constantine, înarmată cu o experiență mult mai solidă decît a tînărului, își dădea seama că șansele erau de unu la un milion ca Swithin St Cleeve să ajungă membru al Societății Regale de Astronomie sau astronom

[1] Referire la personajul Angelo din piesa *Măsură pentru măsură* de Shakespeare (n. tr.).

[2] *Macbeth* act III sc. IV. (n. tr.).

special la Greenwich. Totuși, acea șansă de unu la un milion era una dintre posibilitățile care, pentru o femeie inteligentă și o fantezie temerară, sînt mai atractive decît cele lipsite de savoarea aventurii. Chestiunea ecuatorialului era serioasă ; dar o scînteie din entuziasmul lui Swithin îi aprinsese și ei imaginația în asemenea măsură, încît nu se putea gîndi la nimic mai plăcut decît cum să obțină importantul instrument.

Cînd Tabitha Lark sosi a doua zi la Casa Mare în loc să o găsească pe Lady Constantine lîncezind în pat, ca de obicei, o descoperi în bibliotecă, răsfoind toate lucrările de astronomie pe care le putuse dezgropa din rafturile mîncate de carii. Dar cum aceste publicații aveau o vîrstă venerabilă în raport cu o știință ce se dezvolta atît de rapid, nu-i puteau fi de prea mult ajutor. Cu toate acestea, ecuatorialul îi bîntuia fantezia, pînă cînd Lady Constantine deveni la fel de nerăbdătoare ca și Swithin să vadă un asemenea aparat instalat pe coloana Rings-Hill.

Urmarea fu că doamna trimise în aceeași seară un curier în satul Welland de Jos, unde era situată căsuța bunicii lui Swithin, invitîndu-l pe tînăr să se prezinte a doua zi la reședință, la orele douăsprezece.

La rîndul său, Swithin îi trimise un respectuos și grăbit răspuns de acceptare. Această făgăduință a fost de ajuns ca dimineața de a doua zi să dea prospețime întregii ei făpturi, o prospețime ce luase locul plictiselii grele ca plumbul pe care o afișa de obicei întreaga dimineață și uneori chiar și mai tîrziu. În realitate, Swithin constituia o atractivă intervenție între ea și disperare.

CAPITOLUL 7

În acea dimineață o ceață deasă șterse contururile copacilor din parc ; atmosfera alburie se lipea de pămînt ca o ciupercă uriașă crescută din el, făcînd gazonul vălurit să pară vîscos și jilav. Dar Lady Constantine se așeză în

fotoliul ei, așteptînd sosirea fiului fostului vicar, cu o seninătate ce nu putea fi tulburată sau spulberată de spațiile vătuite de afară.

La douăsprezece fără două minute se auzi sunînd clopotul de la ușă și pe fața doamnei se așternu o expresie care nu era nici aceea a unei mame, nici a unei surori, nici a unei îndrăgostite, dar care, într-un chip greu de explicat, se alcătuia din toate aceste trei. Ușa fu deschisă și tînărul condus înăuntru ; ceața i se aninase de părul în care Lady Constantine desluși locul de unde îi retezase o șuviță.

O anumită mutenie a lui, care din punct de vedere monden putea fi socotită drept un defect, i se păru ei acum un atribut foarte atractiv. Swithin părea puțin alarmat.

— Lady Constantine, am făcut ceva de-ați trimis după mine... ? începu el cu răsuflarea tăiată, privind-o drept în față.

— A, nu ! Eu am hotărît să fac ceva — asta-i tot, îi răspunse zîmbind și întinzîndu-i mîna pe care el abia de i-o atinse. Nu mai fi atît de îngrijorat. Ia spune-mi cine fabrică ecuatoriale ?

Remarca avu efectul deschiderii unui stăvilar și, pe loc, se pomeni inundată de toate informațiile privitoare la opticienii astronomi. După ce-i oferi detaliile cerute, Swithin păru să ardă de curiozitatea de a ști la ce serveau toate astea.

— Nu am de gînd să-ți cumpăr un ecuatorial, îi spuse ea cu blîndețe.

Tînărul arăta de parcă era gata să leșine.

— Bineînțeles că nu. Nici nu doresc. Eu... n-aș fi putut accepta așa ceva, bîigui el.

— Dar am de gînd să cumpăr unul pentru *mine*. Vreau să am și eu o manie, și voi alege astronomia. Voi fixa ecuatorialul meu pe turn.

Swithin se lumină la față.

— Și te voi lăsa să-l folosești oricînd vei dori. Pe scurt, Swithin St Cleeve va fi astronomul regal al Lady-ei Constantine, iar ea... iar ea...

— Va fi regina lui.

Cuvintele nu pierdură nimic din efect, deși fuseseră rostite pe tonul cuiva care dorește doar să încheie o frază rămasă în suspensie.

— Ei, asta e ceea ce am hotărît să fac, reluă Lady Constantine. Voi scrie pe dată opticienilor despre care mi-ai vorbit.

Se părea că lui Swithin nu-i rămăsese altceva decît să-i mulțumească pentru privilegiul oferit, oricînd avea să intre acesta în funcțiune, lucru pe care se și grăbi să-l facă ; apoi se pregăti să plece. Dar Lady Constantine îl reținu întrebîndu-l :

— Mi-ai văzut vreodată biblioteca ?

— Nu, niciodată.

— Nu-mi spune că nu te-ar interesa s-o cercetezi.

— Ba da.

— A treia ușă pe dreapta. O poți descoperi singur și poți rămîne acolo cît îți face plăcere.

Swithin ieși din camera de zi, se îndreptă spre încăperea indicată și se amuză să cotrobăiască prin acel „suflet al casei", cum îl numește Cicero, pînă cînd auzi gongul de prînz răsunînd din foișor. Se gîndi că-i vremea să se ducă acasă și coborî treptele bibliotecii. Dar chiar în acea clipă se ivi o slujnică și-l întrebă dacă dorește ca prînzul să-i fie servit acolo. La răspunsul său afirmativ, apăru un platou rezemat de pîntecele unui fecior și, spre marea lui surpriză, Swithin văzu că i se pusese la dispoziție un fazan întreg.

Cum la gustarea de dimineață la ora opt, și cum de atunci se vînturase mult prin aer liber, pofta de mîncare a acestui Adonis-astronom căpătase proporții considerabile. Cît trebuia să mănînce din fazanul acela fără să jignească simțămintele patroanei lui, Lady Constantine, cînd el de fapt l-ar fi putut mînca în întregime, era o problemă disputată între cantitatea, din ce în ce mai mare, ingerată, și cea, din ce în ce mai mică, rămasă pe farfurie. Cînd, în cele din urmă, se decise să ajungă la un punct final, ușa bibliotecii se deschise încetișor.

— A, încă n-ai terminat ? pluti peste umărul lui delicata întrebare.

— Ba da, vă mulțumesc, Lady Constantine, răspunse sărind de pe scaun.

— De ce-ai preferat să mănînci în încăperea asta îmbîcsită şi prăfuită ?

— Am crezut... că aşa-i mai bine, răspunse Swithin cu simplitate.

— În camera cealaltă ne aşteaptă fructe, vino dacă vrei. Sau poate că preferi să nu vii ?

— Ba da, aş fi foarte bucuros, răspunse Swithin, călcînd peste şervetul ce-i căzuse pe jos şi urmînd-o pe Lady Constantine care-l conduse în încăperea alăturată.

Aici, în timp ce ea îl întreba ce citise în bibliotecă, el se aventură, cu modestie, să ia un măr în a cărui savoare recunoscu gustul merelor furate odinioară, în copilărie, din livezile lui Sir Constantine, mult înainte ca soţia acestuia să fi apărut în scenă. Lady Constantine îşi exprimă presupunerea că cercetarea lui se rezumase la sublima sa pasiune, astronomia.

În clipa în care gîndurile i se reîntoarseră la tema astfel reintrodusă, Swithin păru brusc maturizat.

— Da, îi răspunse el. Rareori citesc altceva. În zilele noastre, secretul unui studiu productiv este acela de a şti să eviţi orice altă preocupare.

— Ai găsit vreun tratat folositor ?

— Nici unul. Teoriile din cărţile dumneavoastră sînt tot atît de învechite ca şi sistemul ptolomeic. Gîndiţi-vă numai. Enciclopedia aceea minunată, legată în piele, cu stampe, margini aurite şi amplu adnotată, cea care poartă blazonul casei dumneavoastră gravat în culori superbe, susţine că clipirea stelelor se datorează, probabil, corpurilor cereşti care, în traiectoria lor, trec prin faţa aştrilor.

— Şi nu-i aşa ? Asta am învăţat şi eu la şcoală.

Modernul nostru Eudoxus [1] se avîntă acum deasupra orizontului stingheritor al reşedinţei Lady-ei Constantine, deasupra mobilei extrem de fine, deasupra înspăimîntătorilor valeţi şi feciori. Deveni firesc, sfiala i se spulberă şi ochii lui vorbiră ochilor ei aşa cum buzele lui vorbeau urechilor ei.

— Cum a putut supravieţui pînă azi o asemenea aberaţie e de neconceput ! Cu patruzeci sau cincizeci de ani în

[1] Astronom grec din secolul IV î.e.n. (n tr.).

urmă, François Arago [2] a stabilit definitiv faptul că aparenta clipire a stelelor este lucrul cel mai simplu din lume, şi anume o chestiune de atmosferă. Dar nu doresc să vă vorbesc acum despre acest lucru. Relativa lipsă a clipirii stelelor în ţările calde a fost observată şi confirmată de Humboldt. Dar pînă şi clipirile variază. Nici o stea nu-şi fîlfîie aripile ca Sirius cînd e în poziţie joasă. Licăresc în el smaragde şi rubine, flăcări de ametist şi ape de safir, într-un chip încîntător la vedere. Şi asta nu-i decît o *singură* stea ! La fel se întîmplă cu Arcturus şi Capella şi cu alţi aştri luminoşi mai mărunţi... Dar, desigur, vă obosesc cu acest subiect ?

— Dimpotrivă, vorbeşti atît de frumos încît aş putea sta să te ascult întreaga zi.

Astronomul îi aruncă o privire bănuitoare, dar nu descoperi nici o urmă de ironie în ochii catifelaţi, calzi, care oglindeau un adînc interes contemplativ.

— Povesteşte-mi mai multe despre stele, urmă ea pe un ton aproape linguşitor.

După oarecare şovăială, subiectul favorit îi reveni pe buze şi-i povesti mai mult, chiar mult mai mult. Lady Constantine strecura din cînd în cînd cîte o remarcă admirativă sau cîte o întrebare, învăluindu-l adeseori pe povestitor într-o privire gînditoare, reflex a unor idei nu foarte legate de spusele lui, şi-l lăsa să vorbească după placul inimii.

Înainte de a părăsi casa, noul proiect astronomic fu pus la punct. În vîrful turnului urma să se construiască un acoperămînt, pentru a-l transforma într-un adevărat observator. Şi pe motiv că Swithin se pricepea mai bine ca oricare altul la tot ce trebuia făcut, îi dădu mînă liberă, cerîndu-i să dirijeze şi să supravegheze lucrările. La poalele turnului, urma să se clădească o cabană de lemn, pentru a oferi eventualilor vizitatori ai observatorului condiţii mai lesnicioase decît scara spiralată şi acoperişul plat de metal al coloanei. Şi cum această cabană va fi complet îngroptă între brazii deşi care învăluiau partea inferioară a coloanei şi piedestalului, peisajul nu avea să fie cu nimic

[2] Om de stat şi savant francez care a fost numit în 1830 directorul Observatorului din Paris (n. tr.)

modificat. Şi, în cele din urmă, se va tăia o cărare prin hăţişuri, pentru ca Lady Constantine să poată veni de la conac direct la scena noului ei obiect de studiu.

Cînd Swithin plecă, Lady Constantine le scrise imediat opticienilor, comandînd ecuatorialul în vederea instalării căruia urmau să se facă toate aceste pregătiri.

Realizarea proiectului înainta văzînd cu ochii ; şi pe măsură ce construcţiile se înfăptuiau, locuitorii satelor din jur începură să sporovăiască, zicînd că Lady Constantine trecuse de la melancolie la astronomie, spre avantajul tuturor celor ce veneau în contact cu ea.

Într-o dmineaţă, cînd Tabitha Lark veni ca de obicei să-i citească, se întîmplă ca Lady Constantine să se afle într-o aripă a casei pe unde rătăcea rareori. Şi de acolo, o auzi pe camerista ei discutînd confidenţial cu Tabitha, într-o încăpere alăturată, despre ciudatul şi subitul interes pentru lună şi pentru stele, care o apucase pe stăpîna ei.

— Lumea vorbeşte vrute şi nevrute, spuse camerista. Se zice — da-s singură că astea-s numai cleveteli — că cică nu luna şi nu stelele şi nu planardele o interesează pe cucoană, ci vlăjganul ăla frumos care le aduce jos de pe cer ca să-i facă ei pe plac. Şi cum e dimamai femeie măritată care ar trebui să fie dată de exemplu, mă întreb ce învaţă de la ea bietele fete nemăritate pentru care-i un păcat şi o ruşine şi trebuie să strige : „Jos mîna !“ cînd un flăcău cumsecade cutează să le atingă.

Lady Constantine simţi cum îi năvăleşte tot sîngele în obraji.

— Mă întreb ce-ar fi dacă s-ar întoarce Sir Blount pe neaşteptate ! Măiculiţă, Doamne !

Lady Constantine simţi că se preface într-un sloi de gheaţă.

— Nu-i nimic adevărat din tot ce se spune, răspunse Tabitha cu mînie în glas. Eu pot aduce oricînd dovadă că-i o minciună.

— Mă rog, nici eu nu m-aş da în lături de mi-ar pica asemenea flăcău, oftă camerista.

Şi cu aceasta discuţia se încheie.

Observaţia Tabithei vădea că bănuielile erau încă în faşă. Cu toate acestea, fără să sufle vreo vorbă asupra celor auzite, de îndată ce Tabitha îşi sfîrşi lectura, Lady Constantine zbură ca săgeata spre locul unde ştia că poate fi găsit Swithin.

Se afla în plantaţie, înfigînd ţăruşi pentru a marca terenul unde urma să fie construită cabana. Lady Constantine îl strigă şi îl trase într-un loc mai îndepărtat, pe sub arborii funerari.

— M-am răzgîndit, îl anunţă ea. Eu nu pot avea nici un fel de legătură cu toată povestea asta.

— Cum aşa ? întrebă Swithin uimit.

— Astronomia nu mai este mania mea şi dumneata nu mai eşti astronomul meu regal.

— O, Lady Constantine ! strigă tînărul îngrozit. Dar lucrările sînt în plină desfăşurare. Eu credeam că şi ecuatorialul a fost comandat.

Lady Constantine îşi coborî vocea, deşi în zgomotul de acolo nici trîmbiţele din Ierihon nu ar fi putut fi auzite.

— Firește că astronomia rămîne mania mea, dar în taină, şi dumneata vei fi astronomul meu regal tot în taină, şi voi instala observatorul. Dar toate astea nu trebuie cunoscute de lumea din afară. Există o raţiune pentru care eu nu pot să mă las antrenată făţiş în astfel de fantezii ştiinţifice. Şi proiectul nostru trebuie modificat în acest sens. Întreaga întreprindere îţi aparţine : vei închiria turnul de la mine ; vei construi cabana ; vei căpăta ecuatorialul. Eu îţi acord doar permisiunea mea, pentru că mi-ai cerut-o. Nici nu mai poate fi vorba de cărarea directă de la parcul conacului la colină. Nu trebuie să existe nici un fel de comunicare între casă şi coloană. Ecuatorialul va sosi pe numele dumitale, şi eu îl voi achita prin dumneata. Numele meu nu trebuie să apară nicăieri şi eu dispar cu totul din întregul plan... E necesar un camuflaj, adăugă ea suspinînd. La revedere.

— Dar de fapt sînteţi la fel de interesată ca şi pînă acum, şi observatorul *va fi* al dumneavoastră ? o întrebă el venind în urma-i.

Swithin nu înțelegea deloc subterfugiul și era cu totul orb în legătură cu motivele care-l determinaseră.

— Te mai îndoiești ? Numai că nu îndrăznesc să-mi manifest fățiș interesul.

Cu aceste cuvinte, îl părăsi. Și nu după mult timp sătenii începură să comenteze că era o aiureală să bănuiești c-ar fi existat ceva între Lady Constantine și Swithin St Cleeve, cu drăciile lui cu care te uitai la stele. Doamna nu făcuse decît să-i închirieze turnul pentru a fi folosit ca observator, și-i îngăduise să facă unele mici modificări în acest scop.

După acest episod, Lady Constantine reveni la vechea ei viață singuratică. Prin măsurile prompte pe care le luase, fantoma zvonului abia trezită fusese urgent expediată la culcare. Încolțise, probabil în propria ei casă, și nu apucase să se întindă prea mult. Și totuși, în pofida stăpînirii de sine, o anumită fereastră nordică din Casa Mare, care oferea o priveliște completă asupra părții superioare a coloanei, încadra foarte des chipul Lady-ei Constantine, urmărind o cupolă rotundă ce începuse să se ivească în vîrful turnului. Celor cu care venea în contact, Lady Constantine le adresă adeseori întrebări de felul ăsta :

— Domnul St Cleeve merge înainte cu construcția observatorului său ? Sper că o să-și instaleze instrumentele în așa fel, încît să nu dăuneze aspectului coloanei atît de prețioasă pentru noi, fiind ridicată în memoria străbunicului scumpului meu soț — un adevărat erou.

Cu un anumit prilej, administratorul domeniilor se hazardă să-i atragă atenția că Sir Blount îi încredințase ei libertatea de a proceda, în absența lui, la închirieri pe termen scurt, astfel încît ar fi trebuit să încheie un contract clar cu Swithin, ca de la proprietar la chiriaș, conținînd o clauză care să prevadă interdicția de a bate cuie în piatra unui monument de asemenea importanță istorică. Dar Lady Constantine îi răspunse că nu dorește să apară severă față de ultimul reprezentant al unei familii de enoriași atît de vechi și de responsabili cum era ramura dinspre mamă a lui St Cleeve, și al unei familii

atît de onorabile ca acea a tatălui său. Așa încît, administratorul nu avea decît să supravegheze el însuși construcțiile domnului St Cleeve.

Mai departe, cînd sosi la reședință o scrisoare din partea firmei de opticieni „Hilton and Pimm", anunțînd că ecuatorialul era terminat și împachetat, și că un specialist al lor va veni să-l monteze, Lady Constantine răspunse firmei că înștiințarea lor ar fi trebuit adresată domnului St Cleeve, astronomul local, în numele căruia solicitase informațiile. Afirmă că ea personal nu are nimic de-a face cu întreaga chestiune ; costul instrumentului urma să fie achitat de domnul St Cleeve, pentru a cărui onestitate garanta ea.

CAPITOLUL 8

Cîteva zile mai tîrziu, Lady Constantine avu plăcerea să vadă îndreptîndu-se spre coloană un camion încărcat cu lăzi. Și nu după mult timp, Swithin, care din ziua prînzului cu fazan nu mai călcase pragul Casei Mari, îi ieși în cale pe aleea pe unde știa că se plimbă ea de obicei.

— Ecuatorialul a fost instalat și specialistul s-a întors la firmă, o informă el cu glas șovăielnic, pentru că dispozițiile primite din partea ei de a nu-i mai recunoaște patronajul continuau să-l nedumerească. V-aș ruga respectuos, Lady Constantine, să veniți să-l vedeți.

— Mai bine nu ; nu pot să vin.

— Saturn e minunat ; Jupiter e pur și simplu sublim ; și pot desluși stele duble în Leu și în Fecioară, unde pînă acum nu văzusem decît o singură stea. E tot ce-mi trebuie ca să mă pot avînta în studiu.

— Am să vin. Dar... nu trebuie să șoptești un cuvînt despre vizita mea. În noaptea asta nu pot veni, dar îți făgăduiesc o vizită în cursul săptămînii. Dar numai o

singură vizită, ca să încerc şi eu instrumentul. După aceea va trebui să te mulţumeşti să-ţi continui studiile de unul singur.

Swithin nu păru prea afectat de acest avertisment.

— Omul de la firma „Hilton and Pimm" mi-a adus factura, urmă el.

— Cît e ?

Îi comunică suma.

— Şi apoi, adăugă el mai e meşterul care a construit cabana şi cupola şi a mai făcut celelalte instalaţii. Mi-a trimis şi el nota de plată.

Îi comunică şi cea de a doua sumă.

— Foarte bine. Vor fi plătiţi. Datoriile mele trebuie plătite cu bani gheaţă pe care ţi-i voi înmîna foarte curînd — pentru că un cec, pe numele meu, m-ar deservi. Vino astă seară la Casa Mare. Ba nu, nu... nu trebuie să fii văzut ; asta-i lumea ! Vino la fereastră... fereastra dinspre sud, cea paralelă cu stratul lung de ghiocei... vino diseară pe la opt şi am să-ţi dau tot ce trebuie.

— Voi veni, Lady Constantine, răspunse tînărul.

Potrivit înţelegerii, în acea seară la ora opt, Swithin se furişă ca un strigoi pe terasă şi se îndreptă spre locul indicat. Ecuatorialul îi absorbise în asemenea măsură gîndurile, încît nici nu-şi bătuse capul să înţeleagă cum şi de ce era nevoie de atîta taină. Cîte un gînd răzleţ îi străbătuse mintea, făcîndu-l să atribuie totul dorinţei generoase a doamnei de a nu-i diminua lui prestigiul printre localnicii mai săraci, făcîndu-l să apară drept obiectul patronării ei.

În timp ce stătea lîngă stratul lung de ghiocei, care în ochii lui apăreau ca o Cale Lactee pămînteană, fereastra învecinată se deschise încet, şi o mînă împodobită cu o spumă de dantelă se ivi, oferindu-i un mic pachet de hîrtii şifonate — fără îndoială, boncnote. Mîna îi era cunoscută, şi o reţinu atît cît să-şi poată lipi buzele de ea, unica formă prin care înţelesese pînă acum să-şi exprime gratitudinea, fără mijlocirea cuvintelor stîngace

şi greoaie, un vehicul prea grosolan pentru un conţinut atît de delicat. Mîna fu retrasă în grabă, ca şi cum tratamentul ce i se aplicase fusese cu totul neaşteptat. După care, însă, părînd să se fi răzgîndit, Lady Constantine se aplecă pe fereastră şi-l întrebă :

— Noaptea asta e prielnică pentru observaţie ?

— Perfectă.

Rămase tăcută o clipă.

— Atunci am să vin şi eu, şopti. La urma urmei, e totuna. Aşteaptă-mă un moment.

Swithin aşteaptă, şi după un timp apăru şi ea, înfăşurată toată, ca o călugăriţă. Coborîră împreună treptele terasei şi străbătură parcul. Îşi vorbiră foarte puţin în timp ce înaintau pe cîmp, dar la un moment dat Swithin o întrebă dacă nu doreşte să se sprijine de braţul lui. Lady Constantine nu-i acceptă braţul imediat ; dar cînd urcară movila preistorică, prin bezna densă a brazilor, îl luă de braţ, îngreunată parcă mai curînd de solitudine decît de oboseală.

Şi astfel ajunseră la poalele coloanei, în timp ce mii de spirite întemniţate păreau să-şi suspine durerea printre ramurile funerare de deasupra capetelor lor, iar cîteva crengi zgîriau zidul cu gheare diabolice, la fel de îndărătnice ca acelea înfăţişate în Ispitirea Sfîntului Anton.

— Ce întuneric compact e aici ! şopti ea. Mă întreb cum de poţi urmări cărarea. Mulţi britoni din antichitate sînt probabil înmormîntaţi prin locurile astea !

Swithin o conduse în partea opusă, ocolind coloana şi, după ce bîjbîi puţin, o lăsă o clipă singură, reapărînd apoi cu o lampă.

— Ce-i aici ? întrebă ea.

— Noua cabană de lemn.

Lady Constantine nu putu desluşi decît contururile unei căsuţe, semănînd cu o cabină de baie, fără roţi [1].

— Am ţinut acolo o lampă pregătită, continuă Swithin ; mi-am spus că oricînd s-ar putea să veniţi şi poate să mai aduceţi pe cineva.

[1] Cabină mobilă, trasă de cai, pe care vilegiaturiştii obişnuiau să o ia după ei în feluritele localităţi de pe coasta mării. (n. tr.).

— Să nu mai judeci greșit pentru că am venit singură, ripostă ea cu sensibilizată promtitudine. Există anumite rațiuni sociale care justifică purtarea mea și despre care dumneata nu știi nimic.

— Poate că neștiința mea mă discreditează.

— Deloc. E mai bine să nu le cunoști. Ferește-mă, Doamne, să trebuiască vreodată să ți le lămuresc. Mă rog văd că asta-i căsuța. Dar ard de curiozitate să ajung în vîrful turnului și să fac descoperiri.

Swithin îi lumină drumul pe scara spiralată pînă la templul acelui sublim mister, în pragul căruia se opri asemenea unui preot păzitor.

Acoperișul turnului era complet schimbat. Spațiul tubular din parapet în care fusese introdus telescopul, altădată expus soarelui și intemperiilor, era acum acoperit cu o cupolă ușoară din lemn, căptușită cu pîslă. Dar această cupolă nu era fixă. Jos, unde baza ei se întîlnea cu parapetul, se aflau vreo șase mingi de oțel, asemănătoare cu niște ghiulele de tun ce se mișcau într-un jgheab, și pe care cupola își rezema întreaga greutate. Într-o parte a cupolei se afla o despicătură. pe unde sufla vîntul și strălucea Steaua Nordului ; spre această despicătură era îndreptat capătul marelui telescop. Iar recent sositul obiect miraculos, cu toate cercurile, axele și manivelele sale, fusese fixat în centrul vechiului acoperiș.

— Dar prin deschizătura asta nu poți vedea decît o parte din cer ! exclamă Lady Constantine.

Astronomul întinse un braț și întreaga cupolă se roti de jur împrejur, deplasîndu-se pe sferele de oțel cu un bubuit ca de tunet. În locul stelei polare, care puțin mai înainte trăsese cu ochiul prin despicătură, apărură acum fețele lui Castor și Polux. Swithin manipulă apoi ecuatorialul, reglîndu-l la maxima-i capacitate.

Lady Constantine era încîntată ; fiind o natură impulsivă, bătu chiar din palme. dar numai o dată. Apoi se întoarse spre el :

— Spune-mi, acum ești fericit ?

— Totul vă aparține dumneavoastră, Lady Constantine.

— În clipa de față. Dar ăsta-i un cusur foarte ușor de remediat. Cînd e ziua dumitale de naștere ?

— Luna viitoare, în șapte.

— Ei, din ziua aceea îți va aparține — e un dar de ziua dumitale.

Tînărul protestă — era prea mult.

— Nu, trebuie să accepți totul — ecuatorialul, cupola, dispozitivele, cabana, și tot ce a fost instalat aici în scopul observațiilor astronomice. Pe mine, posesiunea unor asemenea aparate n-ar face decît să mă compromită. Și așa se crede că-ți aparțin dumitale, și trebuie să-ți aparțină. Nu există alternativă. Dacă vreodată... (aici vocea ei își pierdu din fermitate, devenind ușor tremurătoare)... dacă vreodată vei pleca de la mine — din acest loc, vreau să spun —și te vei căsători, și te vei stabili definitiv în altă parte, și mă vei uita, va trebui să iei cu dumneata toate lucrurile astea — ecuatorialul și toate celelalte, și îmi vei făgădui să nu-i spui niciodată soției dumitale sau oricui altcuiva cum ai ajuns în posesia lor.

— Aș dori să fac mult mai mult pentru dumneavoastră, exclamă foarte impresionatul astronom. Dacă aș putea împărți cu dumneavoastră faima mea — presupunînd că aș dobîndi vreodată faimă, deși s-ar putea să mor înainte — asta ar însemna o oarecare compensație. Cît despre a pleca de aici și a mă căsători... s-ar pute să plec de aici, dar de căsătorit nu mă voi căsători niciodată.

— De ce nu ?

— O știință pe care o iubești îți ține loc de soție — combinată poate cu o caldă prietenie față de cineva însuflețit de aceeași pasiune.

— Și cine e prietenul însuflețit de aceeași pasiune ?

— Aș dori să fiți dumneavoastră.

— Pentru așa ceva. ar trebui sau ca dumneata să devii femeie. sau eu bărbat, răspunse ea cu o mîhnire uscată.

— De ce să devin eu femeie sau dumneavoastră bărbat, Lady Constantine ?

— Nu pot să-ţi explic. Nu ; dumneata trebuie să-ţi păstrezi singur toată faima şi toată ştiinţa, iar eu trebuie să-mi păstrez... amărăciunea.

Ca să-i abată gîndurile melancolice — fără să-şi dea seama că în acele clipe Lady Constantine gustă voluptatea melancoliei ei — Swithin schimbă subiectul, întrebînd-o dacă vrea să se uite prin telescop.

— Da, decorul e bine amenajat în seara asta, răspunse ea privind cerul.

Apoi porniră împreună să scurteze firmamentul, rătăcind de la planete la stele, de la stele solitare la cele duble, de la stelele duble la cele colorate, în felul uşuratic al amatorilor curioşi. Se cufundară în multitudinile de stele, altădată invizibile, din ultimele rînduri ale teatrului ceresc ; straturi de constelaţii îndepărtate, ale căror forme erau noi şi singulare ; drăgălaşe steluţe licăritoare, ce-şi răspîndeau de veacuri fără număr sclipitul, fără să fi îmbiat vreun singur poet pămîntean să le fi închinat vreun singur vers, şi fără să fi fost în stare să trimită o rază de speranţă vreunui călător noptatic, însingurat.

— Şi cînd te gîndeşti, rosti Lady Constantine, că întregul neam al păstorilor, încă de la începutul lumii — pînă şi legendarii păstori care au vegheat lîngă Betleem — au intrat în mormînt fără să ştie că în afară de acea unică stea care i-a călăuzit pe ei, mai existau sute de alte stele gata să-i slujească la fel de bine... Instrumentul ăsta îmi inspiră un soi de spaimă respectuoasă, de felul celei pe care mi-ar insufla-o un teribil vrăjitor în care aş crede cu adevărat. Puterile lui sînt atît de uriaşe, de stranii şi de fantastice, încît mi-ar fi teamă să mă aflu singură în prezenţa lui. „Muzica a atras un înger pe pămînt"[1], spune poetul, dar instrumentul ăsta atrage lumi întregi.

— Şi pe mine mă încearcă uneori teama de cer, după ce zac un timp îndelungat pe scaun, observînd stelele, răspunse Swithin. Şi cînd mă întorc, în drum spre casă

[1] John Dryden — *Ospăţul lui Alexandru* (n. tr.).

mă urmăreşte aceeaşi teamă, pentru că ceea ce cunosc cu se găseşte tot acolo, nemişcat, dar nu-l mai pot vedea ; e ca atunci cînd te temi de prezenţa a ceva uriaş şi inform, care nu-ţi îngăduie să întrezăreşti decît o părticică infimă din făptura lui. La aşa ceva m-am gîndit cînd v-am spus că imensitatea posedă, pînă la un anumit punct, măreţie, dar dincolo de acest punct devine înspăimîntătoare.

Şi astfel se lăsară purtaţi de observaţiile lor siderale, pînă cînd conştiinţa că aproape nici o altă viziune umană nu mai călătorea prin sfera lor de sute de milioane de mile îi făcu să simtă singularitatea acestei facultăţi, care se identifică, pe dată, cu izolarea lor, atît de absolută, încît îi făcu să se cutremure. Noaptea, cînd concordanţele şi discordanţele omeneşti sînt adormite, nu există nimic care să modereze impactul infinitului mare, universul stelar, asupra infinitului mic, spiritul uman. Şi acest lucru se întîmpla acum. Apropiindu-se de eternitate mult mai mult decît semenii lor, cei doi îi percepeau în acelaşi timp splendoarea şi oroarea. Simţeau din ce în ce mai puternic contrastul dintre mărunţele lor măreţii şi acelea printre care plonjaseră acum cu imprudenţă, pînă cînd avură senzaţia covîrşirii de către prezenţa unei vastităţi pe care nu o puteau înfrunta nici măcar ca idee, şi care îi învăluia asemenea unui coşmar.

În timp ce Lady Constantine privea prin telescop. Swithin stătu lîngă ea ; şi cînd schimbară locurile, ea stătu lîngă el. Îndată ce telescopul desăvîrşi descătuşarea lui Swithin din frînele trupeşti, şi spiritul lui se avîntă în spaţiu, ea simţi că influenţa pe care o avea asupra-i se împuţina, pînă la nimic. Swithin devenea inconştient de vecinătăţile terestre, din care făcea şi ea parte. Dar, în acelaşi timp, şi pretenţiile cu care-l înconjura ca se micşorau.

Tăcerea era ştirbită doar de ticăitul mecanismului de ceasornic care asigura rotaţia diurnă a ecuatorialului. Stelele se mişcau pe traiectoriile lor, capătul telescopului le urmărea, dar buzele celor doi erau nemişcate. Ar fi fost

zadarnic să aştepte ca el să spargă de bună voie răstimpul de muţenie. Lady Constantine îşi lăsă mîna pe braţul lui.

Swithin tresări, îşi dezlipi ochiul de pe telescop, şi se strădui să revină pe pămînt printr-un efort vizibil, aproape dureros.

— Reîntoarce-te, îl ademeni ea cu o tandreţe în glas pe care orice bărbat, în afară de Swithin, ar fi găsit-o fermecătoare. Îmi dau seama că am săvîrşit nebunia de a-ţi pune la dispoziţie un instrument care mă va anihila pe mine cu totul. În ultimele zece minute nu mi-ai adresat un cuvînt.

— Mintea mi-a fost copleşită de marea mea teorie. Sper ca în curînd să fiu în stare s-o public şi s-o fac cunoscută lumii întregi. Cum, vreţi să şi plecaţi ? Am să vă conduc, Lady Constantine. Cînd mai veniţi pe aici ?

— Cînd marea dumitale teorie va fi publicată şi cunoscută de lumea întreagă.

CAPITOLUL 9

Dacă cineva ar fi observat-o îndeaproape pe Lady Constantine, mai cu seamă după întîlnirea mai sus descrisă, ar fi avut imaginea unei conştiinţe adînc tulburate. Cîteva zile mai tîrziu, fiind o sărbătoare, se duse la slujba de dimineaţă ; pe chipul ei, o expresie de autentică remuşcare părea să lupte cu emoţiile şi dorul.

În afară de ea, întreaga congregaţie era constituită din preot, paraclisier, cîţiva copii de şcoală, şi vreo trei bătrîni care trăiau din pomeni şi se aşezaseră chiar sub amvon. Aşa încît, cînd domnul Torkingham începu să-şi tune şi să-şi fulgere predica, ameninţînd cu pedeapsa cerului, întreaga povară a păcatelor omeneşti păru să cadă pe umerii ei care se încîrcîră. Dar plimbîndu-şi privirea peste stranele pustii, zări printr-unul din puţinele petece de geam străvezii o siluetă tinerească plimbîndu-se prin

curtea bisericii ; şi pe dată o năpădi, în mod irezistibil, însuşi sentimentul împotriva căruia venise să se roage la biserică.

Cînd ieşi, pornind pe drumul spre Casa Mare, Swithin veni drept spre ea. Era un lucru cu totul neobişnuit, care implica o chestiune de mare importanţă.

— Am făcut o descoperire uluitoare în legătură cu stelele variabile, începu el direct. Va răscoli întreaga lume astronomică, ba chiar omenirea întreagă. Bănuiam eu de mult adevăratul secret al variabilităţii stelelor ; dar numai printr-o simplă întîmplare am dat peste dovada care-mi confirmă supoziţiile. Ecuatorialul dumneavoastră a făcut-o, preabună Lady Constantine, şi faima noastră va fi statornicită pe vecie.

Debordînd de entuziasm, execută un salt în aer şi îşi flutură pălăria în semn de triumf.

— O, mă bucur atît de mult — sînt atît de fericită ! exclamă ea. Dar în ce constă ? Nu-ţi pierde însă vremea povestindu-mi. Public-o imediat în vreo revistă — ţintuieşte-ţi numele de ea, altfel o să-ţi fure cineva ideea şi o să şi-o însuşească — o să ţi-o ia cineva înainte. Se va repeta povestea lui Adams şi Leverrier [1].

— Dacă-mi daţi voie să vă însoţesc, vă voi lămuri natura descoperirii mele. Aceasta explică nuanţa verzuie pe care o capătă uneori Castor, şi multe altele. V-am spus eu că voi fi un Copernic al sistemului stelar şi am şi început să fiu. Totuşi, cine ştie ?

— Încetează să cazi dintr-o extremă în cealaltă. Eu tot n-am să-ţi înţeleg explicaţia, şi prefer să nu o cunosc. Dacă e foarte importantă, mă tem că nu am să pot păstra secretul. Ştii bine că nu poţi avea încredere în femei în ce priveşte tezaurizarea unui secret valoros. Mă poţi însoţi o bucată de drum... cu mare plăcere. Dar după aceea du-te repede şi scrie-ţi relatarea, astfel încît să-ţi asiguri paternitatea descoperirii... Dar ce-ai mai trudit ! strigă ea cuprinsă brusc de îngrijorare cînd îl privi mai

[1] Astronomul englez John Adams (1813—92) şi astronomul francez Jean Leverrier (1811—77) au dedus în acelaşi timp, independent unul de celălalt, existenţa unei noi planete (n. tr.).

atent. Ochii îți sînt înfundați în orbite și pleoapele îți sînt roșii și umflate. Nu te consuma în halul ăsta... te rog să n-o faci. Ai să te îmbolnăvești, ai să-ți epuizezi puterile.

— E drept că în ultima săptămînă am stat foarte tîrziu la observator, răspunse el cu veselie. Adevărul e că nu mă mai puteam smulge de lîngă ecuatorial ; e un obiect atît de minunat, încît mă ține lîngă el pînă se ivesc zorii. Dar ce importanță are, acum cînd am ajuns la această descoperire ?

— Ah *are* importanță ! Te rog să-mi promiți — insist să-mi promiți că ai să eviți pe viitor asemenea imprudențe. Ce m-aș face eu dacă mi-ar muri astronomul regal ?

Lady Constantine rîse de propria-i glumă, dar rîsul era prea forțat ca să fi putut apare hazliu.

Se despărțiră și Swithin se duse acasă, pentru a-și scrie comunicarea. Îi făgădui să vină la ea de îndată ce descoperirea lui avea să vadă lumina tiparului. După care începu să aștepte rezultatul.

E cu neputință să descriem starea de emoție care o stăpîni pe Lady Constantine în tot acest interval. Interesul fierbinte purtat lui Swithin St Cleeve — unii ar fi zis chiar că era un interes primejdios de fierbinte — făcea ca speranțele lui să se identifice cu speranțele ei. Și cu toate că uneori recunoștea în gînd că nu te puteai bizui pe prezumțioasa încredere a tineretului în viitor, totuși se lăsa orbită de simple probabilități, numai din plăcerea de a împărtăși visurile lui. Nu era chiar absurd să presupui că momentul prezent ar putea însemna începutul realizării dorinței ei arzătoare ca acest tînăr să dobîndească într-adevăr faimă. Muncise din greu, de ce să nu se bucure de pe acum de succes ? Simpla lui ignoranță în problemele lumești putea oferi o garanție a priceperii sale în problemele cerești. Pentru a-și întări aceste ipoteze, Lady Constantine n-avea decît să se gîndească la viețile multor astronomi ilustri.

Aștepta cu înfrigurare să audă trîmbițele îndepărtate, vestindu-i entuziasmul cu care fusese salutată descoperirea lui Swithin. Știind prea bine că vestea imediată i-o

va aduce chiar el, Lady Constantine veghea dimineață de dimineață la o fereastră a Casei Mari, sperînd să-i zărească silueta apropiindu-se în grabă prin poiană.

Dar Swithin nu veni.

Un lung convoi de zile umede, cenușii, își perindară formele plicticoase prin fața ochilor ei, făcîndu-i așteptarea și mai apăsătoare. Într-una din aceste zile, dădu o fugă pînă la turn, cu riscul unei grave răceli. Ușa era încuiată.

Două zile mai tîrziu se duse din nou. Găsi ușa tot încuiată. Dar pe asemenea vreme era un lucru de așteptat. S-ar fi dus la el acasă, dacă n-ar fi existat atîtea rațiuni împotriva unui asemenea gest pripit. Întîlnirile lor de la astronom la astronom nu puteau fi condamnabile ; dar întîlnirile de la femeie la bărbat erau primejdioase.

Trecură zece zile fără nici un semn de la el ; zece zile cețoase și posomorîte, în timpul cărora întreaga natură picura ca o cîrpă udă : copacii din grădină spălau prundișul pe de alee, iar bolta cerească părea o cupolă de nori plumburii, încremeniți. S-ar fi zis că întreaga știință a astronomiei nu fusese niciodată reală, iar corpurile cerești, cu mișcările lor, erau la fel de inconsistente și de teoretice ca liniile și cercurile unei probleme de geometrie de pe vremuri.

Lady Constantine simți că nu se mai poate mulțumi cu vizitele sterile la coloană, și cînd ploaia mai conteni un pic, coborî pînă în satul cel mai apropiat și, oprindu-se să dea bineție primei bătrîne care-i ieși în cale, aduse vorba despre Swithin St Cleeve, interesîndu-se de bunica lui.

— Ah, biata de ea ! Grea belea i-a căzut pe cap. Înălțimea voastră, exclamă femeia.

— Ce anume ?

— Nepotu-su trage să moară ; și-i un băiat atîta de bun !

— Cum ?... O, are vreo legătură cu descoperirea aceea îngrozitoare ?

— Ce descoperire, Înălțimea voastră ?

O părăsi pe bătrînă dîndu-i un răspuns în doi peri și porni mai departe cu inima zdrobită. Ochii îi erau înecați în lacrimi și, cînd știu că nu mai poate fi văzută, izbucni în hohote de plîns.

„Sînt prea îndrăgostită de el ! gemu Lady Constantine. Dar nu pot face nimic. Și nu-mi pasă dacă e un lucru vinovat, pur și simplu nu-mi pasă !“ Fără să se mai gîndească dacă o vede cineva sau nu, se îndreptă instinctiv spre căsuța doamnei Martin. Întîlnind un bărbat care tocmai venea dintr-acolo, se stăpîni îndeajuns ca să-l poată întreba, prin voalul care-i acoperea fața, cum se mai simțea azi sărmanul domn St Cleeve. Dar răspunsul fu același :

— Se zice că-i pe moarte, Înălțimea voastră.

Cînd Swithin se despărțise de Lady Constantine în acea zi de sărbătoare, se dusese direct acasă pentru a-și scrie comunicarea intitulată : *O nouă descoperire astronomică*. Stilul comunicării era poate prea retoric și înflorit pentru o lucrare pur științifică ; dar, fără îndoială, afirmațiile lui clarificau cu competență toate semnele de întrebare ce însoțiseră teoriile existente pînă atunci asupra fenomenelor privitoare la acești aștri schimbători din sistemul stelar. Explica nebuloasa care înconjoară uneori unele dintre aceste stele, în momentele lor de scăpătare ; pe scurt, adopta poziția unei probabilități încă nedezbătute.

Comunicarea a fost scrisă în trei exemplare și pecetluită cu grijă cu ceară albastră. O copie a fost adresată Observatorului Regal din Greenwich, alta Societății Regale de Astronomie, și o a treia unui proeminent astronom. A pregătit de asemenea și o relatare concisă asupra esenței descoperirii, destinată celui mai important ziar central.

Aceste documente sintetizînd doi ani de studiu, de gîndire și de observație constantă erau prea importante pentru a fi încredințate spre expediere în mîinile unui străin. Deși era o zi foarte umedă, una dintre acele zile picurătoare, Swithin porni pe jos spre oficiul poștal central, aflat la cinci mile depărtare și expedie plicurile re-

comandat. Vlăguit de un asemenea drum lung după nopțile lui de nesomn, muiat de ploaie pînă la piele, dar întărit de simțămîntul unei mari realizări, mai găsi timp să treacă pe la o librărie ca să-și ia periodicele de astronomie la care era abonat. Pe urmă după ce se odihni un pic la un han, porni la drumul greu, îndărăt spre casă, citind ziarele în timp ce mergea, și visînd ca timp de o săptămînă sau două să nu facă nimic altceva decît să se culce pe laurii lui.

Înainta prin ploaie, ținîndu-și umbrela ca să apere paginile de ziar, pe care le citea. Deodată, ochii îi căzură pe un articol. Era o relatare sau o dare de seamă a unui astronom american, prin care autorul își anunța o descoperire decisivă cu privire la stelele variabile.

Descoperirea era exact cea făcută și de Swithin St Cleeve. Un alt om de știință îl frustrase de faima lui, cu o precedență de numai șase săptămîni.

Tînărul nostru simți că zeița Științei, căreia el îi închinase întreaga viață, nu-i va oferi în schimb sprijinul moral necesar nici măcar pentru un ceas de disperare. Într-adevăr, vitregia circumstanțelor era pentru el un lucru mult mai nou decît ar fi fost pentru un filozof mai vîrstnic, trecut de patruzeci de ani. Sub impulsul sălbatic de a isprăvi odată cu toate, se trînti într-un tufiș de bălării, aflat ceva mai departe de drum, și rămase nemișcat în acest culcuș năclăit de umezeală, în timp ce minutele se scurgeau nepăsătoare pe lîngă el.

Ploaia de martie îl biciuia cu necruțare, stropii grei care se prelingeau de pe frunzele încărcate de apă ale tufișului îl pătrundeau pînă la piele, părul ud i se încîlcise în late și ghemotoace. Cînd se deșteptă, se întunecase de-a binelea. Se gîndi la bunica lui și la spaima ei de a nu-l fi văzut întors acasă. Cînd încercă să se ridice de la pămînt, constată că încheieturile îi înțepeniseră și că veșmintele muiate erau grele ca plumbul. Cu dinții clănțănindu-i și genunchii tremurîndu-i porni spre casă, unde apariția lui produse mare îngrijorare. Căzu la pat, și a doua zi începu să delireze, cuprins de febră.

Trecuseră zece zile pînă cînd Lady Constantine să afle această veste, așa cum v-am povestit mai sus, și să se

repeadă la el acasă, în acea stare de chin sufletesc în care inima scapă de sub controlul raţiunii, iar uitarea de sine, chiar greşit orientată, se învecinează cu eroismul.

Cînd ajunse la căsuţa din Wellandul de Jos, uşa îi fu deschisă de bătrîna Hannah, pe al cărei chip era zugrăvită o jale de nedescris. Lady Constantine fu condusă într-o încăpere mare — atît de spaţioasă, încît bîrnele din tavan se curbau la mijloc — unde se aşeză pe un scaun dintr-un şir întreg, aranjate metodic, sub portretul reverendului St Cleeve, ercticul tată al astronomului.

Cele opt ghivece de plante neudate, aşezate tot în şir, dovedeau că în casă se petrecea ceva grav. Doamna Martin coborî foarte agitată, şi nici mirarea de a o avea pe Lady Constantine în casa ei nu izbuti să-i alunge îndurerarea.

— Mare pacoste pe capul nostru, Înălţimea voastră ! exclamă ea.

— Ssst ! făcu Lady Constantine, indicînd cu degetul spre încăperea de deasupra.

— Nu-i acolo, Înălţimea voastră, răspunse bunica lui Swithin. Camera lui e sus, în spatele casei.

— Şi cum se mai simte ?

— Acuma e ceva mai bine ; mai tragem şi noi un pic de nădejde, dar starea i se schimbă întruna.

— Pot să urc la el ! Ştiu că i-ar face plăcere să mă vadă.

După ce bolnavul fu înştiinţat de sosirea ei, Lady Constantine fu condusă în camera lui. Ca să ajungă acolo, trebui să treacă prin camera de lucru a lui Swithin, pe care acesta o folosise ca atelier pentru confecţionarea instrumentelor optice. Văzu acolo telescopul din carton presat, care fusese un eşec la fel de mare ca şi corabia construită de Robinson Crusoe ; văzu diagramele, hărţile, globurile şi felurite aparate pentru scrutarea cerului. Absenţa, prin boală sau prin moarte, a celui ce le mînuieşte, e suficientă pentru a conferi celor mai prozaice ustensile o aură patetică, şi Lady Constantine păşi cu inima strînsă de durerea din această arenă a îndeletnicirilor lui juvenile în cămăruţa unde zăcea bolnavul.

Bătrîna doamnă Martin se aşeză lîngă fereastră, iar Lady Constantine se aplecă asupra lui Swithin.

— Nu vorbi, îi şopti ea. Vorbirea te slăbeşte, te agită. Sau dacă vorbeşti, fă-o în şoaptă.

— Nimic nu mă mai poate agita acum, Lady Constantine, spuse el, nici măcar marea dumneavoastră bunătate de a fi venit să mă vedeţi. Suprema mea agitaţie am trăit-o cînd am pierdut bătălia... Ştiţi că descoperirea mea a fost devansată de un altul ? Asta mă ucide.

— Dar ai să te însănătoşeşti ; mi s-a spus că ţi-e mai bine. Nu-i aşa ?

— Cred că azi mi-e mai bine. Dar cine poate şti ?

— Bietul băiat a fost atît de mîhnit cînd a aflat că toată munca lui a fost degeaba, interveni bătrîna, încît s-a culcat în ploaie şi a răcit de moarte.

— Cum ai putut face una ca asta ? murmură Lady Constantine. Ah, cum de te-ai putut gîndi atît de mult la renume, şi atît de puţin la mine ? Nu ştii că îndărătul oricărei descoperiri aşteaptă alte zece, gata a fi aduse la lumină ? Să te sinucizi în felul ăsta, ca şi cum n-ar exista nimeni pe lume care să ţină la dumneata !

— Am făcut-o fără să mă gîndesc şi îmi pare foarte, foarte rău. Vă implor pe toţi, şi pe bunica şi pe noii mei prieteni, să nu mă iertaţi niciodată pentru ceea ce am făcut. M-ar ucide remuşcările dacă aş şti că mi-aţi iertat nesăbuinţa.

În acea clipă fu anunţată sosirea medicului şi doamna Martin coborî să-l întîmpine. Lady Constantine se gîndi să rămînă ca să afle rezultatul vizitei, drept care se retrase şi se aşeză pe un scăunaş în camera de lucru a lui Swithin. Doctorul o întîlni cînd trecu spre patul bolnavului.

Se scurse un timp chinuitor de lung dar, în cele din urmă, medicul se arătă şi străbătu din nou camera în care se afla ea. Lady Constantine se ridică şi îl urmă pînă în capul scării.

— Care-i starea ? întrebă ea îngrijorată. Se va însănătoşi?

Doctorul, ignorînd adîncul interes al doamnei faţă de pacient, răspunse cu acea brutalitate nedisimulată pe care o foloseşti faţă de o persoană indiferentă :

— Nu, Lady Constantine. Stara lui s-a înrăutăţit considerabil.

Apoi coborî scările.

Fără să-şi dea seama ce face, Lady Constantine se repezi iar lîngă Swithin, se aruncă pe patul lui şi, într-un acces de durere paroxistică, îl sărută pe gură.

CAPITOLUL 10

Paşnicii locuitori ai parohiei Welland, incluzînd căruţaşii guralivi, păstorii singuratici, plugarii, fierarul satului, dulgherul, grădinarul de la Casa Mare, administratorul, preotul, paracliserul şi aşa mai departe, aşteptau să afle din ceas în ceas vestea morţii lui Swithin St Cleeve. Paracliserul care ar fi trebuit să se ducă să-şi vadă fratele, la o depărtare de nouă mile, îşi amînă cu cîteva zile vizita, pentru că era nevoie de mîna lui pricepută ca să tragă colopotele, cu întreaga solemnitate cuvenită. Într-o altă situaţie asemănătoare, cînd el lipsise, înlocuitorul său făcuse ca dangătul să semne cu o bîlbîială, ceea ce însemnase o ruşine pentru întregul sat.

Dar Swithin St Cleeve nu a decedat, fapt de care, cu siguranţă, cititorul versat trebuie să-şi fi dat mai demult seama, pentru că ploaia l-a muiat şi l-a îmbolnăvit pe bietul om în capitolul nouă, aşa că ce ne-am fi făcut cu tot restul cărţii ? Deşi, din acest punct de vedere, există atîtea întîmplări schilodite, care se petrec de-adevăratelea în această mohorîtă lume a noastră, încît firul povestirilor ar trebui să dea întîietate celor

„Ce-au pus temelii veşniciei
Care-i mai mărginită decît pustietatea ori ruina“ [1]

Iată cum s-a întîmplat de n-a murit Swithin St Cleeve ; şi exemplul său întăreşte o dată mai mult acea lege a influenţei sufletului vasal asupra suzeranului său,

[1] Shakespeare — *Sonetul* 125 (n. tr.).

trupul ; operînd atît de miraculos în naturile mai flexibile şi, mai mult sau mai puţin, în toate celelalte, acest vasal a dat naştere legendei că supremaţia i-ar aparţine lui.

În acea seară, după sărutul tandru, sărutul disperat de rămas bun al Lady-ei Constantine, Swithin, care avea impresia că se simte ceva mai bine, zăcea cu faţa întoarsă spre fereastră. Era singur, liniştit şi resemnat. Din cînd în cînd, se mai gîndise la Lady Constantine şi la alţi prieteni, dar mintea lui era stăpînită de descoperirea pierdută. Deşi în clipa cînd Lady Constantine îl sărutase fusese aproape inconştient, totuşi îi simţise sărutul, lucru vădit de valul delicat de roşeaţă care-i năvălise în obraji ; dar nu-i acordase nici un moment importanţa unui sărut dintre o femeie şi un bărbat. Dacă faptul că se afla pe patul de moarte s-ar fi datorat iubirii şi nu răcelii, poate că acel gest impulsiv al unei femei frumoase ar fi constituit o dovadă că sentimentele lui îşi găsiseră răspuns. Dar aşa cum stăteau lucrurile, sărutul ei nu-i apărea decît ca un act de firească bunătate, de milă faţă de cel care urma să-i părăsească pentru totdeauna.

Vîlvătaia purpurie a asfinţitului păli ; coborî înserarea. Bătrîna Hannah intră în cameră ca să tragă storurile şi, în timp ce se îndrepta spre fereastră, Swithin o întrebă cu o voce pierită :

— Ei, Hannah, ce mai e nou ?

— Nimic, domnule, răspunse bătrîna privind pe fereastră cu apatică tristeţe. Doar cic-ar fi o cometă.

— O CE ? strigă astronomul muribund, săltîndu-se în pat şi rezemîndu-se într-un cot.

— O cometă, asta-i tot, domnişorule Swithin, repetă Hannah pe o voce mai scăzută, temîndu-se că-i făcuse în vreun fel rău.

— Vai de mine, spune-mi, spune-mi, continuă Swithin să strige. E cometa lui Gambart, a lui Carol al Cincilea, a lui Halley, a lui Faye, sau a cui ?

— Ssst ! şopti ea gîndind că Swithin începuse din nou să delireze. E cometa Domnului din ceruri, fără doar şi poate. Eu una n-am văzut-o, dar se zice că noapte de noapte e tot mai mare şi că o-să fie cea mai mare cometă

care s-a văzut de cincizeci de ani încoace. Haide, acu trebuie să staţi liniştit, că altfel plec şi vă las.

Şi atunci s-a petrecut un eveniment uimitor, deşi nu s-a făcut mare vîlvă în jurul lui. Dintre toate fenomenele cereşti pe care Swithin tînjise să le vadă în scurta lui carieră de astronom, cometele îi atîţaseră cel mai mult imaginaţia. Acea formidabilă cometă apărută în anul 1811 nu avea să se mai reîntoarcă decît peste treizeci de secole, ceea ce constituia o permanentă pricină de regret pentru el. Şi iată că tocmai acum, cînd abisul fără de fund al morţii se căsca sub picioarele lui, îşi găsise momentul să se arate una dintre aceste mult-rîvnite apariţii, ba chiar, zice-se, la fel de mare ca oricare alta din tribul ei.

— Ah, de-aş putea să mai trăiesc doar atîta cît să văd cometa prin ecuatorialul meu ! exclamă el.

În comparaţie cu cometele, stelele variabile cărora le dedicase pînă atunci studiul lui deveneau neinteresante, în marea lor depărtare. Faţă de comete, acestea erau ceea ce ar fi fost celebrităţile lui Ujiji sau Unyamwesi [1] în comparaţie cu celebrităţile din ţara lui. Membre ale sistemului solar, aceste vagabonde uimitoare şi derutante, fascinaţia tuturor astronomilor, deveneau cu atît mai fascinante cu cît erau înconjurate de legenda sinistră că ar putea deveni cei mai fatali distrugători ai rasei umane. În starea lui de neputinţă fizică, St Cleeve plînse cu lacrimi amare la gîndul de a nu fi îndeajuns de teafăr şi de puternic ca să poată întîmpina cu onoarea cuvenită actualul reprezentant al vizitatorilor mult doriţi.

Voinţa încordată de a trăi pentru a vedea noul fenomen luă locul vlăguielii şi al silei de viaţă care-l stăpîniseră pînă atunci, şi-i insuflă o nouă vitalitate. Depăşi criza bolii ; starea lui înregistră o cotitură favorabilă ; începu să se însănătoşească văzînd cu ochii. După toate probabilităţile, cometa îi salvase viaţa. Miracolele atît de complexe şi de nelimitate ale cerului puseră din nou stăpînire pe imaginaţia lui. Posibilităţile oferite de acest insondabil ocean albastru erau infinite. Prin investigaţiile lui va ajunge la realizări mai mari ca oricînd. Spusele Lady-ei Constantine, că îndărătul fiecărei descoperiri

[1] Locuri din Tanganika (astăzi Tanzania) (n. tr.).

aşteaptă alte zece să fie aduse la lumină, se verificaseră prin brusca apariţie a acestui fenomen extraordinar.

Ferestrele dormitorului lui Swithin dădeau spre apus şi bolnavul nu se lăsă pînă ce nu-i întoarseră patul astfel încît să poată vedea cerul de asfinţit, pe care micul mormoloc de flăcări putea fi recunoscut. Simpla privelişte a acestuia păru să-i inoculeze voinţa de a se tămădui cît mai rapid. Singura lui teamă era ca nu cumva, dintr-un motiv sau altul, cometa să dispară înainte de a fi putut el să ajungă la observatorul de pe coloana Rings-Hill.

În fervoarea de a-şi relua observaţiile, ceru să i se aducă un vechi telescop, cel cu care-şi începuse investigaţiile cereşti, şi pe care-l legă la un capăt de piciorul patului, fixîndu-i celălalt capăt în poziţia ochiului său, cînd sta cu capul rezemat pe pernă. Echipat cu aceste ustensile rudimentare şi improvizate, începu să-şi ia note. Lady Constantine fu dată uitării pînă cînd într-o zi, întrebîndu-se dacă ea o fi ştiind despre noul fenomen, îi încolţi în minte gîndul că, în calitate de învăţăcel al lui şi de sinceră prietenă, ar trebui s-o cheme şi s-o instruiască în folosirea ecuatorialului.

Dar deşi imaginea Lady-ei Constantine, în pofida mărinimiei şi a inimii ei, incontestabil, foarte fierbinţi, fusese estompată în mintea lui Swithin de corpul ceresc, nu acelaşi lucru se întîmplase şi cu ea. Sfiindu-se să-şi repete vizita în care fusese pe punctul de a-şi trăda secretul, se interesa zi de zi de starea sănătăţii tînărului ei prieten, folosind cele mai ingenioase şi mai subtile mijloace care pot fi inventate de o femeie ce se teme pentru ea însăşi. Cînd auzi de cotitura favorabilă a stării lui se bucură pentru el, dar deveni şi mai tristă în legătură cu situaţia ei. Dacă Swithin ar fi murit, s-ar fi putut gîndi la el ca la sfîntul ei drag care i-a fost răpit, şi acest lucru n-ar fi însemnat un păcat ; dar reîntoarcerea lui la viaţă era o bucurie care o năucea şi o speria.

Într-o seară, cîtva timp mai tîrziu, Swithin stătea ca de obicei la fereastra dormitorului său şi aştepta să se întunece îndeajuns pentru a putea desluşi forma cometei, cînd deodată zări pe drumul ce ducea spre casa lui silueta Lady-ei Constantine. Îşi spuse imediat că venea să-l con-

sulte în problema marii comete ; şi a discuta asemenea subiect cu un camarad atît de încîntător şi de bun, însemna o mare plăcere pentru el. Aşadar, îi urmări cu nerăbdare apropierea de casă, pînă în momentul cînd surveni ceva ce îl surprinse.

Cînd, după ce coborî dealul, Lady Constantine ajunse la gărduleţul care împrejmuia grădina doamnei Martin, se opri locului timp de un minut sau chiar mai mult, cu privirile plecate în pămînt. Şi în loc să intre în grădină, se întoarse încet, cu greutate, de parc-ar fi fost cuprinsă de o suferinţă. După un timp, iuţindu-şi paşii, dispăru din raza vizuală a lui Swithin. În acea zi nu se mai ivi pe cărare.

CAPITOLUL 11

De ce se oprise şi apoi se întorsese din drum Lady Constantine ?

O cumplită îndoială pusese gheara pe ea. Sentimentele pe care i le purta lui Swithin St Cleeve erau prea clare în mintea ei pentru a le putea tolera. Că era însufleţită de un interes legitim faţă de astronomul din el, putea fi drept ; că atunci cînd fusese grav bolnav, compătimirea ei fusese firească şi chiar lăudabilă, putea fi iarăşi drept. Dar sentimentele care le depăşeau pe acestea, sentimentele superflue, erau cele care o speriau.

Sentimentele superflue au fost definite ca lucruri fără de care nu putem trăi, şi tocmai acest gen de emoţii, care nu se încadrau în măsura dreaptă, constituiau primejdia de a deveni preponderente în inima ei. Pe scurt, în acea clipă şi în acel loc simţi că a-l vizita din nou pe St Cleeve ar fi însemnat o purtare lipsită de cuviinţă. Şi, printr-un efort violent, se retrase din preajma casei lui, aşa cum observase şi Swithin.

Lady Constantine luă hotărîrea ea, din acel moment al vieţii ei, să-şi revizuiască şi să-şi înnobileze purtarea. Va

continua să-l patroneze de la distanţă pe Swithin, fără să-şi mai îngăduie, însă, tovărăşia lui. Inima ei pustiită îl îndrăgise negrăit de mult, dar pe viitor tînărul va trebui să rămînă ascuns privirilor ei. Ca să vorbim pe şleau, se temea că, dacă nu va înceta să-l vadă, se va găsi foarte curînd în pericolul de a încălca acea graniţă foarte labilă dintre ceea ce e permis şi ceea ce e interzis.

Cînd se apropie de reşedinţa ei, soarele apunea. Biserica masivă, bogat ornamentată, se cufundase în umbre violete, cu excepţia turlelor care captaseră flăcările roşii ale asfinţitului, răsfrîngîndu-le. Ca şi în alte parohii, biserica se afla lîngă domeniile nobiliare, deşi satul al cărui nucleu fusese odinioară dispăruse aproape cu totul : căsuţele fuseseră dărîmate pentru ca parcul să poată fi lărgit, iar vechea reşedinţă se înălţa singuratică, asemenea unui stindard fără oştire.

Era o seară de vineri şi dinăuntru se auzeau acordurile organistei care exersa. Ceasul de asfinţit, ecourile de orgă, cîntecul nocturn al păsărilor şi, mai cu seamă, propriile ei emoţii se îmbinară îndemnînd-o spre un moment de reculegere. Intră, se îndreptă spre dreapta, trecu pe sub arcada rezervată ochiului, şi se aşeză pe o bancă de unde putea vedea întregul spaţiu pustiu al navelor de est şi de vest. Arcurile normande se distingeau încă în semiobscuritatea ferestrei din turn, dar părţile de jos ale sălii erau învăluite de întuneric, cu excepţia palidului nimb de lumină aruncat de lumînarea la care exersa organista. Aceasta, nimeni altă decît domnişoara Tabitha Lark, continua să-şi plimbe degetele pe clape, emiţînd acorduri răzleţe, şi neavînd habar de existenţa vreunei persoane în biserică. Razele lumînării iluminau o porţiune îngustă a zidului dinspre răsărit, pe care se aflau tablele cu cele zece porunci. Literele aurite străluceau sever în ochii Lady-ei Constantine ; iar ea, impresionabilă ca o porumbiţă, îşi pironise privirile pe una anume din aceste porunci, aflată pe tabla a doua [1], pînă cînd tunetul pe care-l conţineau cuvintele îi frînse spiritul sub povara remuşcărilor

[1] E vorba de porunca ce interzice adulterul (n. tr.).

Căzu în genunchi și se sili să-și smulgă din inimă impulsul care o mîna spre St Cleeve, atît de discordant cu situația ei de soție a unui bărbat absent, deși deloc nefiresc pentru ea ca victimă a acestui soț.

Îngenunche pînă cînd păru să rupă orice contact cu prezentul căruia îi aparținea, prezent care își pierdu magnitudinea conferită de perspectiva imediată a întîmplărilor obișnuite și se contopi cu lungul șir al veacurilor. Izbutind astfel să iasă din ea însăși, să se detașeze și să se privească de la depărtare, se simți mult mai liniștită și gata să facă un legămînt măreț. Va căuta ea o fată care să se potrivească cu Swithin St Cleeve și care să-l poată face fericit ; și o va înzestra ea pe această fată cu o sumă considerabilă de bani, astfel încît rezultatul unei asemenea împerecheri să nu-l coboare pe Swithin la frecușul treburilor lumești. Țelul ei, al Lady-ei Constantine, va fi să vegheze asupra evoluției dragostei dintre Swithin și fecioara ideală, găsită de ea.

Însăși durerea provocată de acest plan îi domolea junghiurile conștiinței ; ba se miră chiar că nu se gîndise mai de mult la asemenea stratagemă, care îmbina posibilitatea de a-l vedea pe astronom, cu avantajul de a îndepărta pericolul ce-i pîndea atît pe Swithin cît și pe ea. Găsindu-i o tovarășă potrivită de viață, prevenea primejdioasa deșteptare în inima lui a unor sentimente care să răspundă sentimentelor ei.

Atingînd un punct de extremă jale datorită acestei intenții eroice, lacrimile Lady-ei Constantine udară cărțile de rugăciuni asupra cărora își aplecase fruntea. Și cum își auzea bătăile înfrigurate ale inimii în lemnul pupitrului, gîndi cu seriozitate că pulsațiile ostenite ale acestei inimi vor pune capăt tristei ei vieți și, pentru o clipă, rechemă în minte imaginea izgonită a lui St Cleeve, apostrofînd-o cu gînduri ce parafrazau ciudatele versuri din *Lieb' Liebchen* a lui Heine :

„Pe sînu-mi lasă-ți mîna ta, iubite
Și ai să simți ciocănituri cumplite ;
E un dulgher acolo, șiret și hazliu
Și ciocănește pentru mine un sicriu."

Lady Constantine fu tulburată de o întrerupere a meandrelor de acorduri ale organistei și, înălțîndu-și capul, văzu pe cineva stînd în picioare lîngă orgă. Era domnul Torkingham, și se putea auzi foarte distinct tot ce vorbea. O întreba pe fată despre ea.

— Mi s-a părut că am văzut-o pe Lady Constantine intrînd în biserică.

La răspunsul negativ al Tabithei, continuă :

— Trebuie neapărat să discut cu doamna.

Lady Constantine se apropie.

— Sînt aici, spuse. Continuă să cînți, domnișoară Lark. Ce s-a întîmplat, domnule Torkingham ?

Tabitha continuă să cînte la orgă, iar domnul Torkingham veni lîngă Lady Constantine.

— Înălțimea voastră, trebuie să vă transmit o veste foarte gravă, spuse el. Dar... n-aș vrea să vă întrerup aici. (O văzuse ridicîndu-se din genunchi ca să vină spre el.) Vă voi face o vizită de îndată ce vă întoarceți acasă și mă puteți primi.

— Ba nu, vorbiți-mi aici, răspunse ea, așezîndu-se.

Preotul se apropie și își lăsă mîna pe măciulia de la capătul băncii.

— Am primit o comunicare, începu el șovăind, prin care mi se cere să vă pregătesc pentru conținutul unei scrisori ce urmează să vă parvină mîine dimineață.

— Sînt gata să vă ascult.

— Fapt este, Lady Constantine, că sînteți văduvă de mai bine de optsprezece luni.

— E mort !

— Da. Sir Blount a avut un atac de dizenterie și unul de malaria. Asta s-a întîmplat pe malul rîului Zouga, în Africa de Sud. În octombrie, anul trecut, s-a împlinit un an de cînd s-a stins din viață. Dintre cei trei oameni care-l însoțeau, doi au murit de aceeași boală, la o depărtare de o sută de mile. Cel de-al treilea, care s-a retras într-un ținut mai sănătos, s-a statornicit acolo în mijlocul unui trib de băștinași și nu și-a dat osteneala de a aduce faptele la cunoștință. Se pare că numai datorită întîmplării că a povestit totul unei alte persoane, dintr-o altă expe-

diție, ne-au parvenit știrile. Asta-i tot ce vă pot spune deocamdată.

Cîteva momente, Lady Constantine trecu printr-o cumplită agitație ; și Tablele Legii de pe zidul din față, care acum părea să aparțină unei alte voințe cerești, străluciră vag asupra unei viziuni încă încețoșate de lacrimi.

— Pot să vă conduc pînă acasă ? întrebă preotul.

— Nu, mulțumesc, prefer să fiu singură, răspunse Lady Constantine.

CAPITOLUL 12

In după-amiaza celei de-a doua zile, domnul Torkingham, care trecea din cînd în cînd să-l vadă pe St Cleeve, își făcu apariția ca de obicei ; după ce schimbară cîteva banalități despre starea vremii, și după ce-l felicită pe convalescent pentru însănătoșirea lui care înainta cu pași înceți dar siguri, și după ce-i răspunse la cîteva comentarii în legătură cu cometa, preotul întrebă :

— Bănuiesc că ai aflat ce i s-a întîmplat Lady-ei Constantine ?

— Nu ! Sper că nu ceva grav.

— Ba da, ceva foarte grav.

Preotul îl informă pe Swithin despre moartea lui Sir Blount, despre accidentele care au împiedicat parvenirea oricărei vești pînă în acel moment — accidente favorizate de răzlețirea echipei și de încetarea corespondenței dintre membrii ei.

Swithin primi știrea cu îngrijorarea unui prieten, pentru că, în ochii lui, condițiile matrimoniale ale Lady-ei Constantine nu aveau nici o importanță.

— N-au încercat să-i transporte acasă cadavrul ?

— A, nu ! Climatul de acolo obligă la o înmormîntare foarte rapidă. Într-o zi sau două vom afla, fără îndoială, mult mai multe amănunte.

— Biata Lady Constantine — o femeie atît de bună și de sensibilă ! Presupun că noutatea a doborît-o.

— Mă rog, e foarte mîhnită, dar nu doborîtă. Întreaga casă a intrat în doliu.

— Da, desigur, n-are cum să fie doborîtă, murmură Swithin, revenindu-și din șoc. Sir Blount s-a purtat rău cu ea din multe puncte de vedere. Credeți că doamna va pleca din Welland ?

Vicarul nu-i putu da nici un răspuns la această întrebare. Dar își exprimă temerile că afacerile lui Sir Blount se găseau într-o situație foarte critică, ceea ce ar putea determina multe schimbări neașteptate.

Timpul dovedi că temerile domnului Torkingham fuseseră întemeiate.

Pe parcursul nesfîrșitelor săptămîni ale începutului de vară, de-a lungul cărora tînărul rămase claustrat, dacă nu chiar în camera sa, în orice caz în perimetrul casei și al grădinii, îi ajunseră la ureche vești că defectuoasa administrare a averii și comportamentul excentric al lui Sir Blount avuseseră consecințe foarte serioase asupra situației Lady-ei Constantine ; și anume, reducerea ei aproape la sărăcie. Bunurile personale ale lui Sir Blount fuseseră înghițite de achitarea datoriilor, domeniul Welland era împovărat de rentele care se plăteau unor rude îndepărtate ale decedatului, iar ei îi revenea, în consecință, un venit derizoriu. Își restrînse modul de viață la minima extremă compatibilă cu rangul unui nobil de țară. Caii fură vînduți unul cîte unul ; trăsura de asemenea ; cea mai mare parte a conacului închisă și doamna se mută în cămăruțele mici. Din întregul ei contingent de servitori, nu păstră decît un singur bărbat și un băiat. În locul trăsurii, se deplasa acum cu un docar, iar băiatul mergea în față, pentru a elibera drumul și a îmboldi calul. I se povesti lui Swithin că doamna nu purta obișnuita scufie sau bonetă de văduvă, ci ceva mult mai simplu : o broboadă neagră, care-i încadra strîns obrazul și dădea trăsăturilor ei un aer modest, cucernic, cast, foarte plăcut la vedere.

— Ca să vă spui drept, dom'le San Cleeve, zise Sammy Blore care trecuse să se mai intereseze de sănătatea lui Swithin și care-i împărtășise unele dintre amănuntele de

mai sus, ce-i curios e că Înălțimea sa pare să se sinchisească mai puțin c-a ajuns o femeie săracă, decît ne sinchisim noi ceilalți care o vedem. Ăsta-i un dar binecuvîntat, dom'le St Cleeve, extraordinar să poți să te ții în frîu așa cum se ținea ea, și să nu-ți pierzi sufletu' blestemînd asemenea năpastă ce-ți pică pe cap. Io unu' în locu ei m-aș duce de dimineață să-mi înec amaru-n băutură, și-aș da pe gît pa'ar după pa'ar pînă mi s-ar încinge mațele. Dar Înălțimea sa se poartă mai cuviincios. Io unu' nu pot decît să-mi închipui ce simți cînd pierzi atîta avere, pentru că, să-ți spui drept, io n-am avut niciodată nimic de pierdut.

Între timp însă, observatorul astronomic nu fusese dat uitării ; și nici acel vizitator pribeag, de-o formă și cu deprinderi atît de neobișnuite, care se ivise pe cer venind de nu se știe unde, tîrîndu-și luminoasa trenă și văzîndu-și de drumul lui în fața ochilor unei omeniri uimite, pînă cînd avea să-i vină cheful să dispară tot atît de neașteptat cum apăruse.

Cînd, la o lună după dialogul pe care l-am redat mai sus, Swithin căpătă de la medic învoirea de a se plimba ca de obicei, primul drum îl făcu la turnul de pe Rings-Hill. Aci studie pe îndelete cele ce venise să vadă.

Cînd se întoarse acasă, după apusul soarelui, le găsi pe Hannah și pe bunica lui într-o stare de mare agitație. Cea dintîi se tot uita afară, să-l zărească venind în lumina blîndă a înserării, și fața îi arăta brăzdată și bătătorită ca un vechi drum de țară, bătut de timp. Lady Constantine venise la ele, în docarul ei, ca să întrebe de Swithin. Înălțimea sa dorise să se uite la cometă prin telescopul cel mare, dar cînd se dusese la turn găsise ușa încuiată. Și venise să-l roage pe Swithin să lase a doua zi ușa descuiată, ca în seara următoare să poată urca și ea în turn, la observator. Nu ceruse să vină și el.

A doua zi, Swithin o trimise pe Hannah la Casa Welland cu cheia turnului, pentru că nu se încumeta să lase ușa descuiată. Pe măsură ce seara înainta și cometa devenea tot mai distinctă, Swithin începu să se îndoiască dacă Lady Constantine va fi în stare să mînuiască singură telescopul, astfel încît să poată profita pe deplin de vizita

ei. Ca un om devotat științei ce era, tînărul se simți ros de această îndoială, așa că traversară cîmpul de-a lungul făgașului pe care-l folosea de cînd fusese semănat orzul, și apoi se înfundă în plantație. În mintea lui candidă nu încolțise nici un moment bănuiala că cererea doamnei ca el să nu vină era însoțită de speranța perfidă că va veni totuși.

Cînd urcă, o găsi acolo. Era așezată pe scaunul de observație : lumina caldă dinspre apus, care se revărsa prin despicătura cupolei, îi aureola fața, dar numai fața, pentru că veșmintele ei de doliu făceau restul trupului aproape invizibil.

— Ai venit totuși ! rosti ea cu o sfioasă bucurie. Eu nu ți-am cerut. Dar nu face nimic.

Îi întinse mîna într-un gest cordial.

Înainte de a-i răspunde, Swithin o măsură din priviri cu un interes nou. Era pentru prima oară cînd o vedea după nenorocire, și o găsea schimbată nu numai în ce privește îmbrăcămintea. Pe față i se ivise o expresie nouă, de blîndă, duioasă seriozitate. O expresie de o nuanță specială — ceva ce nu mai observase niciodată pînă atunci la vreo femeie.

— Nu găsești nimic de spus ? continuă ea. Ți-am auzit pașii încă de jos, și am știut că ești dumneata. Arăți complet vindecat.

— Sînt complet vindecat, răspunse el, strîngîndu-i mîna cu respect. Mi s-a ivit o rațiune de a trăi, și am trăit.

— Ce rațiune ? întrebă ea, roșind brusc.

Swithin arătă cu mîna spre obiectul cu formă de rachetă, apărut pe cerul vestic.

— A, cometa ! Ei bine, niciodată n-ai să devii un bărbat galant, de societate. Ai aflat desigur ce mi s-a întîmplat ; nu mai am soț — nu am mai avut soț de un an și jumătate. Și ai mai auzit, desigur, că acum sînt o femeie săracă ? Spune-mi, te rog, ce gîndești despre toate astea ?

— Nu m-am gîndit prea mult din momentul în care am auzit că nu vă sinchisiți de sărăcie. Poate că e chiar mai bine că s-a întîmplat așa, pentru că acum s-ar putea

să fiu în stare să vă arăt și eu puțină recunoștință în schimbul marii dumneavoastră generozități, scumpă doamnă.

— Dacă n-aș fi nevoită să fac economii, m-aș muta în străinătate — la Dijon, sau la Versailles, sau la Boulogne.

Swithin, care nu se gîndise nici un moment la o astfel de posibilitate, își exprimă regretul sincer ; fără să arate însă mai mult decît dezamăgireaa unui prieten loial.

— N-am afirmat că ar fi absolut necesar să plec, continuă ea. De fapt, îmi iubesc căminul și am devenit foarte statornică. Sînt atît de atrasă de locurile de aici, încît, împotriva sfaturilor care mi s-au dat, sînt hotărîtă să nu închiriez casa, ci să adopt alternativa unei vieți mai umile, mai puțin încărcate de probleme, dar mai plăcute, într-o mică parte a conacului, închizînd restul.

— Constat că dragostea dumneavoastră pentru astronomie devine la fel de mare ca și a mea, răspunse el cu ardoare. Îmi dau seama că nu vă puteți smulge de lîngă acest observator.

— Ai putea să mă socotești capabilă și de sentimentele umane, în afară de cele științifice, legate de observator.

— Scumpă Lady Constantine, să presupunem că și astronomul dumneavoastră vă acaparează o parte din interes...

— Ah, n-ai descoperit lucrul ăsta pînă cînd nu ți l-am spus eu ! răspunse ea cu o voce voit jucăușă, dar care nu reușea totuși să fie prea jucăușă, în timp ce obrajii i se colorară vizibil. Desigur că mă înjosesc în stima dumitale, amintindu-ți de asemenea chestiuni.

— Nimic din ce-ați face pe lumea asta nu v-ar putea înjosi în stima mea, după bunătatea pe care mi-ați arătat-o. Și mai mult de atît, nici un fel de denaturare, nici un zvon, nici o aparență acuzatoare, de orice natură, nu ar putea clinti loialitatea mea față de dumneavoastră.

— Dar uneori suprapui o structură foarte materialistă peste rațiunile mele. Mă vezi într-o lumină extrem de rece și sînt nevoită să fac aluzii și să recurg la manevre pentru a te face să înțelegi că am și eu sentimente ca

oricare alt om. Cîteodată, îmi spun că ai prefera să mă vezi pe mine moartă decît să ți se ia ecuatorialul. Mărturisește că admirația dumitale pentru mine se baza pe casa mea și pe poziția mea în ținut. Acum, cînd sînt lipsită de această glorie, și sînt văduvă și sînt mai săracă decît arendașii de pe domeniul meu, și nu mai pot cumpăra telescoape și nu mai pot, din pricina strîmtorării veniturilor mele, să mai fac parte din cercurile a căror podoabă eram considerată altădată, mi-e teamă că mi-am pierdut și puțina influență, pe care o aveam asupra dumitale.

— Sînteți la fel de nedreaptă acum pe cît ați fost de generoasă în trecut, răspunse Swithin, cu lacrimi în ochi, la cochetele tachinerii ale doamnei, pe care el, sărmanul inocent, le lua drept părerile ei sincere. Vă jur, continuă el pe un ton ce oscila între furie și reproș, că nu există pentru mine decît două lucruri cărora le închin întreg devotamentul meu, două gînduri, două speranțe, două binecuvîntări pe lume, și dintre acestea două. unul sînteți dumneavoastră.

— Iar celălalt ?

— Studiul astronomiei.

— Și, desigur, astronomia vine mai întîi.

— Niciodată n-aș putea stabili o ierarhie între două idei atît de deosebite. Și de ce v-ați plînge de schimbările intervenite în condiția dumneavoastră, scumpă doamnă ? Văduvia dumneavoastră. dacă-mi pot lua libertatea de a discuta despre un asemenea subiect, este, bănuiesc, o mîhnire, dar nu un rău absolut. Căci, deși încurcăturile financiare au fost expuse lumii și persoana dumneavoastră odată cu ele, totuși, așa cum mi-ați destăinuit, căsnicia dumneavoastră nu era prea fericită. Și acum, ați rămas liberă ca pasărea cerului, liberă să urmăriți ceea ce vă pasionează.

— Mă mir că recunoști acest lucru.

— Dar poate că, adăugă el cu un suspin de regret, poate că veți cădea din nou pradă vreunui nobil de țară, neinteresant și. pînă la urmă. veți fi pierdută pentru lumea științei.

— Dacă voi cădea pradă vreunui bărbat, acela nu va fi un nobil de țară. Dar încetează, pentru Dumnezeu, cu lucrurile astea ! Poți gîndi orice dorești, dar fă-o în tăcere.

— Văd că am uitat de cometă, zise Sf Cleeve.

Întoarse și reglă telescopul pentru observație și roti cupola.

În timp ce Lady Constantine privea nucleul cu falnic penaj, care, urmărit prin telescop, umplea un vast spațiu al cerului, gata parcă să domine întregul firmament, Swithin își lăsă privirile să rătăcească pe cîmp și, în lumina care pălea, zări un grup de țărani îndreptîndu-se spre coloană.

— Ce vezi acolo ? întrebă Lady Constantine continuînd să observe cometa.

— Cîțiva dintre muncitorii de pe cîmp vin încoace. Știu ce vor, le-am promis să-i las să se uite la cometă prin telescop.

— Nu trebuie să urce aici, spuse Lady Constantine pe un ton hotărît.

— Or să aștepte pînă plecați dumneavoastră.

— Am un motiv special pentru care nu doresc să fiu văzută aici. Dacă mă întrebi ți-l voi spune. În mod greșit, sînt bănuită că mă interesează mai mult astronomul decît astronomia, și nu vreau să le ofer temei pentru asemenea idee nebunească. Ce poți face ca să-i împiedici să intre ?

— Am să încui ușa, spuse Swithin. Și atunci vor crede că nu mai sînt aici.

Alergă pe scări în jos și Lady Constantine îl auzi învîrtind cheia în broască. Oftă ușurată. „Ce slăbiciune. ce slăbiciune din partea mea !“ își spuse în sinea ei „Unde e invidiata mea putere de stăpînire de sine ? Unde e acea putere de disimulare pe care trebuie să o aibă orice femeie ? Să mă expun unor asemenea riscuri, să vin aici singură... Doamne, dacă s-ar afla ! Dar așa am fost eu întotdeauna... întotdeauna.“

Sări de pe scaun și îl urmă pe scări.

CAPITOLUL 13

Swithin stătea jos, lîngă ușa încuiată, dar era atît de întuneric, încît Lady Constantine de-abia îl putea zări. Sătenii tropăiau pe afară, în jur.

— Mai devreme sau mai tîrziu vine el sigur, răsună pe scara spiralată vocea lui Hezzy Biles. N-o să-l lase inima să nu se uite la cometă pe o noapte ca asta — nu-i el ăla ! Ai luat cu tine carafa, Haymoss ? Dacă-i pe așa, hai să ne așezăm înăuntru în căsuța asta și să-l așteptăm. Vine el înainte de se duce la culcare. Ce naiba, prin sticla aia o să vedem cometa întinzîndu-se peste tot Wellandul !

— Io unu' mai curînd m-aș lipsi de lanterna magică de la bîlciul din Greenhile, decît să pierd un spectacol nemuritor ca ăsta ! zise Amos Fry.

— „Spectacol nemuritor“, de unde ai mai scos și năzbîtia asta, Haymoss ? întrebă Sammy Blore. Mă rog, mă rog ție, Domnul are grijă de cei învățați — iar de cei fără știință de carte se îngrijește doar un piculeț. Da' ce beznă e-n cocioaba asta, haideți fraților să scoatem banca aia afară, la aer curat.

Banca fu scoasă afară și, ca să aibă de ce să-și rezeme spinările, o așezară chiar în fața ușii turnului.

— Ei, aveți vreo țîră de tutun ? Că dacă n-aveți, am eu, continuă Sammy Blore. Urmară cîteva scăpărări de chibrituri, după care același Sammy Blore conchise : Ei, acuma-i bine !

— Și ce să însemne cometa asta ? întrebă Haymoss. Oare o să se întîmple niscaiva tărăboi, sau poate c-o să fie foamete.

— Foamete — nu ! îl asigură Nat Chapman. Foametea-i năpăstuiește numai pe cei mărunți, ca noi, ori Domnu Dumnezeu nu-i interesat decît de cei suspuși. Doar n-ai să gîndești c-o aprins o lanternă de foc ca asta pentru niște amărîți care cîștigă zece sau doișpe șilingi pe săptămînă plus tărîțele ș-o legătură de surcele, cînd îi are la-ndemînă pe ăi mari. Dacă ăsta-i un semn că s-o mîniat pe careva din parohia noastră, apoi numa' Lady Constantine

i-aceea, i-aceea, că-i singura vrednică de-asemenea semn.

— Păi doar și-o pierdut averea.

— Ei, nu cred eu tot ce-mi aud urechile.

Înăuntru, Lady Constantine se apropie de St Cleeve, și-i șopti tremurînd :

— Crezi că au de gînd să stea mult ? Am putea ieși în vreun fel de aici ?

Swithin era conștient de situația încurcată. Oamenii așezaseră în așa fel banca, încît baricadaseră ușa care, din cauza scărilor, se deschidea în afară. Astfel încît dacă cei dinăuntru ar fi încercat să o împingă cîtuși de puțin, banca s-ar fi răsturnat și fumătorii de pe ea s-ar fi prăvălit cu fața-n jos. Îi șopti să urce îndărăt în turn și să aștepte acolo pînă o să vină el.

— Și mortu' nu i-a lăsat chiar nimic ? Ha ? Ce, și-o luat moștenirea cu el în groapă ? Ca să-i încălzească oasele ? Hi-hi ! rîse Haymoss.

— Și-o păpat toată averea, observă Hezzy Biles. Și toate trăsnăile lui au tot chinuit-o pe ea, pînă cînd bătrînu' și-o dat duhu. Dac-aș fi fost eu femeia lui, mi-aș fi făcut și eu de cap. Ar fi trebuit să i-l lase prin testament pe tînărul domnișor St Cleeve, ca să-și mai șteargă din păcatele față de ea. Dac-aș fi în locu' ei, m-aș mărita cu el. Acu că a scăpătat nu e mai mare diferență între ei, îs aproape igali în rang, că și el are sînge bun și edocație.

— Crezi c-o să-l ia ? întrebă Sammy Blore. Sau poate că s-o gîndi să ducă o viață fără de prihană cîte zile o mai avea ?

— Nu vreau să mă arăt lipsit de respect față de Înălțimea sa, dar n-aș crede că are de gînd să-și irosească așa frumusețe de carcasă. Eu zic că mai curnînd o să se mărite cu unu sau cu altu, și mai ales cu unu anume de aici.

— Da' băiatu ?

— Croit, cioplit și șlefuit pentru plăcerea cucoanelor.

— Totuși trebe să vrea și el.

— Asta o să vină de la sine. Dacă mai zac mult împreună în turnu ăsta zgîindu-se la planarde, o să se arate și planarda lor care-o să-i împerecheze, așa gîndesc eu. Dacă ea-i pusă pe măritiș, o să-i deschiză și lui ochii.

— E drept, și-i firesc. Ce era înainte dorință cu păcat, acuma-i dorință sfîntă.

În timp ce asculta aceste vorbe ale vecinilor săi, lui Swithin St Cleeve păru să-i cadă solzii de pe ochi. Adevărul se prăvăli ca un trăsnet asupra lui ; și-l ului în asemenea măsură, încît aproape că nu mai știu unde se află. Acum își dădea seama în întregime și cu forță de ceea ce intuise vag în unele ocazii, și, mai cu seamă, de sărutul acela dulce pe care i-l întipărise pe buze, cînd crezuse că o să moară. Asemenea șocuri de luciditate sînt greu de redat prin vorbărie lentă. Simți că nu mai poate rămîne locului și, cu inima electrizată, începu să urce scara în spirală.

O găsi pe Lady Constantine la jumătatea drumului spre vîrf, stînd lîngă o ferestruică. Cînd îi vorbi, Swithin descoperi că îi tremurau lacrimi în glas.

— Au plecat ? întrebă ea.

— Mă tem că încă n-au de gînd să plece. răspunse el. cu o inflexiune nervoasă în felul de a vorbi, care nu apăruse niciodată pînă atunci în relațiile dintre ei.

— Ce să mă fac ? întrebă ea. Desigur că n-ar fi trebuit să mă aflu aici : nimeni nu știe că am plecat de acasă. Ah, ce greșeală am făcut, trebuie să mă întorc numaidecît.

— I-ați auzit ce-au vorbit ?

— Nu, răspunse doamna. Dar ce s-a întîmplat ? Ești tulburat. Ce-au spus ?

— Dacă v-aș repeta spusele lor ar însemna să dau dovadă de o francheță exagerată.

— E ceva despre care o femeie nu trebuie să afle ?

— În cazul de față, da. Pentru mine e o idee atît de nouă și atît de indescriptibilă... încît...

Swithin se rezemă de zidul rotund. tremurînd sub impulsul unor sentimente noi, incipiente.

— Și care-i ideea ? întrebă ea cu blîndețe.

— E vorba de... o deșteptare. Tot gîndindu-mă la cerul de deasupra noastră nu am văzut.

— Pămîntul de dedesubt ?

— Paradisul mai plăcut de dedesubt. Vă rog, scumpă Lary Constantine, dați-mi o clipă mîna dumneavoastră.

Păru șocată, și nu-i dădu mîna.

— Doresc atît de mult să mă întorc acasă ! repetă ea. Nu aveam de gînd să rămîn aici mai mult de cinci minute.

— Mi-e teamă că eu port vina acestui accident, spuse el. N-ar fi trebuit să sosesc pe neașteptate. Dar nu vă necăjiți. Ticluiesc eu un plan de evadare. Vă rog veniți pe scară după mine.

Coborîră din nou și Swithin îi șopti Lady-ei Constantine să rămînă cu cîteva trepte în urma lui. După care începu să descuie ușa, zăngănind de zor.

Sătenii se ridicară în grabă de pe bancă, o traseră din fața ușii, iar Swithin ieși afară. Îl recunoscură în lumina nopții de vară.

— Hei, Hezekiah, și Samuel, și Nat, cum vă mai merge ? întrebă el cu nonșalanță.

— Bine, dom'le, în ce mă privește e la fel ca înainte, răspunse Nat. Un ceas pe săptămînă i-l închin bunului Dumnezeu, și restul diavolului, cum s-ar zice. Și, zău, acum cînd bietul matale tată s-o stins, îmi vine să las și ceasul ăsta de duminică să se amestece cu tot restul. Pen' că pastorul Tarkenham atîta îți zgîndăre conștiința, că biserica nu mai e loc de hodină pentru mădulare, așa cum era pe vremea respectatului matale tată. Da' te-am așteptat aici, domnule San Cleeve, zicînd că încă n-ai apucat să vii.

— Am lucrat în vîrful turnului și am încuiat ușa ca să nu mă tulbure nimeni. Acum, oameni buni, îmi pare foarte rău să vă dezamăgesc, dar în seara asta am de rezolvat o treabă urgentă, așa că n-am cum să vă chem înăuntru. Mîine seară însă, sau în oricare altă seară doriți, vă arăt cometa și alte stele.

— Se învioră pe dată să revină în seara următoare și începură să se pregătească de plecare. Dar ba cu carafa, și cu pipele, ba cu vorbele de despărțire, se mai scurse o bucată de vreme. Între timp, un nor care se strecurase neobservat dinspre nord se opri peste capetele lor și picuri grei de ploaie începură să cadă cu atîta repeziciune, încît întregul conclav se adăposti în grabă în cabană, ca să aștepte să treacă rafala. St Cleeve se retrase pe sub brazi.

Un moment mai trziu, se auzi un foșnet printre copaci, venind din altă direcție, după care își făcură apariția un bărbat și o femeie. Femeia se adăposti sub un copac, iar bărbatul, purtînd pe braț o mantie și o umbrelă, se apropie de ceilalți.

— Valetul Înălțimii sale și soția lui, făcu Sammy prezentările.

— Înălțimea sa se află aici ? întrebă omul.

— Nu. Bănuiam că Înălțimea sa preferă o companie mai selectă, replică Nat Chapman.

— Aiurea ! exclamă Blore.

— Nu-i aici ? Mă rog, am vrut să mă asigur. N-am putut-o găsi nicăieri în casă. Am venit s-o caut, cu mantia asta și cu umbrela. Am cutreierat în toate părțile în sus și-n jos și n-am putut-o găsi. Doamne, Doamne, unde-o fi, și mie îmi datorează simbria pe două luni.

— Ce te tot frămînți atîta, Anthony Green, că așa cred că-ți zice ? Dumneata nu ești om căsătorit ? întrebă Hezzy.

— Așa-mi merge vorba.

— Și de bună seamă c-ai fost burlac pînă de curînd, înainte ca Înălțimea sa să se fi descotorosit de toată servitorimea și să te fi angajat pe dumneata ?

— Am fost ; da' asta ține de trecut.

— Și cum de-ai ajuns să-ți pleci capu sub jug, Anthony ? Că parcă nu erai făcut pentru una ca asta ? Pe vremuri nu arătai a om amorezat !

— Mă rog, dac-ar fi fost după voia mea, nu mă legam, că eram sărac lipit pămîntului, lucram cu ziua sau cu săptămîna, după cum mi-era norocu. Da nu prea-ți vine să ții piept obiceiurilor din țara asta, cînd femeia se ține de capu' tău să o aperi de rușinea din pîntec, așa că m-am lăsat mînat de gura lumii ș-am luat-o. Cu toate că nu mi-a mulțumit nici măcar o dată c-am scăpat-o de rușine. Așa se-ntîmplă cînd faci omului un bine, da' eu nu mă plîng. I-acolo, în spate, sub copacu ăla dacă vreți s-o vedeți. O femeie tare arătoasă la vedere, cu toate că are cîțiva pistrui... Mă rog, mă rog, unde-o fi stăpîna mea ? Și cu' care-s omu ei de încredere și fac de toate, n-aș

vrea s-o pierd, nici pe ea, nici slujba. Vino-ncoace afară, Gloriana, și vorbește frumos cu domnii.

În timp ce femeia stătea de vorbă cu domnii, ploaia se înteți atît de tare, încît se înghesuiră cu toții în fundul cabanei. St Cleeve, care stătuse ca pe ace puțin mai încolo, înțelese că acum i se ivise prilejul așteptat și, vîrîndu-și capul pe ușă, le spuse :

— Ploaia bate înăuntru. Ați face mai bine să trageți ușa. Eu trebuie să urc iar în turn ca să închid cupola.

Trîntind ușa fără nici un ceremonial, intră în grabă în turn unde-l aștepta Lady Constantine, o anunță că acum puteau trece pe lîngă săteni fără a fi văzuți și-i oferi brațul. În felul acesta o conduse prin fața cabanei, pînă pe sub brazi.

— Dau o fugă pînă la casa dumneavoastră, înham calul și vin cu docarul să vă conduc, îi spuse el cu tandrețe.

— Nu, te rog nu mă lăsa singură printre copacii ăștia lugubri !

Nu-i îngădui nici să-i aducă ceva de îmbrăcat peste rochie. Deschizîndu-și umbreluța de soare, ca să-și apere fața de stropi, porni alături de el peste cîmpul pustiu. Cînd ajunse în parcul reședinței, se feri pe sub copaci, astfel încît sosi acasă fără mari inconveniente.

Swithin era prea răscolit de cele auzite ca să poată discuta cu ea pe drum, dar o ocroti cu tandrețe de parc-ar fi fost un mieluț proaspăt tuns. După un bun rămas care avu în el mai mult tîlc decît cuvinte, St Cleeve se repezi înapoi la turnul de pe Rings-Hill. Sătenii se aflau încă în cabană, și, mai cu o vorbă de duh, mai cu o dușcă de vin, îi înveseliră atît de tare pe domnul și pe doamna Anthony Green, încît acestora nici nu le mai păsa de ce s-o fi întîmplat cu Lady Constantine.

Senzația subită a noilor relații cu dulcea sa patroană făcuse ca într-o jumătate de oră să se evapore toată candoarea lui Swithin, Așa încît se simți în stare să joace teatru. Își vîrî iar capul pe ușa cabinei și le spuse :

— Am pus totul la adăpost sus. Acum mă duc și eu acasă. Cînd stă ploaia, încuiați ușa asta și aduceți-mi cheia.

CAPITOLUL 14

Rezistența deliberată pe care rațiunea Lady-ei Constantine o opusese rebelei ei afecțiuni, pînă în clipa cînd aflase că e văduvă, se transformase acum într-o timiditate care făcea ca stările ei sufletești să fie la fel de labile ca și înainte. Dar ea se înscria în acele temperamente — arzătoare, cordiale și spontane — ce nu-și pot permite să irosească o pasiune. Și cum starea ei materială se prăbușise la pămînt — și nu din vina ei — se vedea redusă la o existență dureros de îngustă, care conferea chiar oarecare raționalitate afecțiunii ei. Astfel încît sufletu-i duios și lipsit de ambiții își găsise alinarea în această situație răsturnată.

Cît despre St Cleeve, întîrzierea deșteptării sale fusese rezultatul firesc al lipsei de experiență îmbinată cu devotamentul total acordat maniei lui. Dar, asemenea unui boboc de primăvară ce se deschide greu, întîrzierea a fost răscumpărată de viteza cu care a înflorit după aceea. Recunoscînd brusc, cu răsuflarea tăiată, în partenera lui de observare a cerurilor o femeie care-l iubea, și care, în plus, îi era patroană și prietenă, înțelese acum adevărata însemnătate a acelui sărut aproape uitat pe care aceasta i-l dăduse într-un moment de disperare.

Și apoi, Lady Constantine fiind aproape cu zece ani mai în vîrstă decît el, era mult mai potrivită să trezească cea dintîi pasiune a unui tînăr decît ar fi fost o fată de vîrsta lui. Experiența ei și emoțiile pîrguite de vîrstă exercitau asupra lui Swithin aceeași fascinație ca asupra oricăror alți tineri aflați la prima lor aventură.

Alchimia care a transmutat un astronom distrat într-un îndrăgostit ardent — și, mai e nevoie s-o spunem ? — un promițător om de știință într-un banal *inamorato*, își operase metamorfoza într-o singură noapte. A doua zi dimineața, Swithin era atît de buimăcit de noile sale senzații, încît ar fi vrut să alerge pe dată la Lady Constantine și să-i strige : „Te iubesc din toată inima !“, cu întreaga intensitate a actualei sale condiții spirituale. Ar fi vrut să-și înregistreze afirmația în inima ei înainte de a se petrece unul din acele accidente care „se strecoară prin-

tre jurăminte și schimbă hotărîrile regilor“ [1], și care să-l zădărnicească. Dar fîstîceala noii situații în care se afla față de ea nu-i îngăduia să se prezinte la ușa casei în mare pripă. Aștepta, neajutorat ca o fetișcană, să se ivească prilejul unei întîlniri cu ea. Însă, deși încuviințase tacit să-l vadă în orice ocazie normală care s-ar fi ivit, Lady Constantine nu-și dădea osteneala de a-i ieși în cale. Ba chiar se ferea din drumul lui. Acum, cînd pentru prima oară simțea și el o înfrigurare nerăbdătoare de a o vedea, sfiala ei o determina, tot pentru prima oară, să întîrzie întîlnirea. Dar cînd doi oameni locuiesc în aceeași parohie, și cînd tînjesc din adîncul inimii să se afle unul lîngă celălalt, ce hotărîri ale modestiei, ale tacticii, ale mîndriei sau ale prudenței vor izbuti să-i țină multă vreme departe unul de celălalt ?

Într-o după-amiază, Swithin urmărea din turnul lui soarele, simțind aproape ca și astronomul grec [2] dorința de a se afla chiar lîngă acel glob de foc, pentru a-l putea admira în deplina-i glorie, chiar dacă ar fi fost ca în clipa următoare să fie prefăcut în cenușă. Aruncîndu-și privirea pe șoseaua dinspre cîmp și parc (domenii sublunare care acum îi abăteau foarte des atenția de la telescop), o văzu pe Lady Constantine înaintînd pe drum. Se afla în docarul care luase locul caleștii, iar de la acea distanță, căluțul alb nu arăta mai mare decît o pisică. Băiatul cu vestonul butonat pînă în gît, ținînd loc și de vizitiu și de valet, mergea cu pas solemn lîngă animal, iar cîinele venea la o depărtare de un metru în urma vehiculului, fără să-și îngăduie nici un giumbușluc : întregul echipaj avea demnitatea unei procesiuni în miniatură.

Iată un prilej de a o vedea, dar două obstacole îi stăteau în cale : băiatul, care s-ar putea să fie curios să tragă cu urechea, și cîinele care s-ar putea porni să latre, atrăgînd atenția oamenilor de pe cîmp. Totuși, simți că trebuie să-și ia riscul și, știind că docarul avea să coteasc în curînd la dreapta, pe o alee mai umbroasă, coborî în mare grabă scările, străbătu cîmpul de orz în care-și croise o cărare nu mai largă de treizeci de centimetri, și ieși în

[1] Shakespeare — *Sonetul 115* (n. tr.).

[2] E vorba de Socrate, așa cum e înfățișat în piesa lui Aristofan, *Norii* (n. tr.).

celălalt capăt al aleii. Înaintînd încet în direcția drumului ce ducea la barieră, avu satisfacția de a o vedea venind. Și spre surpriza lui, satisfacția fu dublată de faptul că nu era însoțită nici de băiat, nici de cîine.

Cînd se apropiară unul de celălalt, roșiră amîndoi, ea din feminitate, el din stîngăcia lipsei de experiență. Într-o singură secundă, Lady Constantine își putu da seama că, în intervalul de cînd nu se mai văzuseră, St Cleeve se maturizase, devenise bărbat. Și cînd o salută cu acea nouă lumină în ochi, ea nu-și putu ascunde fîstîceala și nici nu se simți în stare să-i întîmpine focul din priviri.

— Tocmai mi-am trimis pajul la coloană, ca să-ți restituie cartea *Nucleele cometelor*, îi spuse ea cu voce moale. Am vrut să-ți cruț deranjul de a veni pînă la Casa Mare ca s-o iei. Nu știam că am să te întîlnesc aici.

— Și nu ați dorit să vin la dumneavoastră s-o iau ?

— Ca să-ți spun sincer, nu. Știi bine de ce, nu-i așa ?

— Da, știu. Mă rog, mi-am mai astîmpărat dorul. V-am întîlnit din nou. Oare nu vă simțiți bine de folosiți docarul ?

— Ba nu ; dar am mers mult pe jos azi dimineață și sînt cam ostenită.

— Zi și noapte am tot așteptat să vă văd. De ce întoarceți capul ? Nu obișnuiați să vă purtați astfel cu mine.

Mîna ei se odihnea pe marginea docarului și Swithin i-o luă într-a lui.

— Știți, urmă el, că de la ultima noastră întîlnire m-am gîndit întruna la dumneavoastră — am îndrăznit să mă gîndesc — într-un fel în care nu m-am mai gîndit niciodată înainte.

— Da, știu.

— Cum de știți ?

— Am citit-o pe fața dumitale cînd mi-ai ieșit în drum.

— Mă rog, bănuiesc că nu s-ar cuveni să mă gîndesc în felul ăsta. Și totuși, dacă nu aș fi aflat-o, n-aș fi înțeles niciodată cît de bună și de dulce sînteți. Gîndiți-vă numai ce-aș fi pierdut dacă aș fi trăit și aș fi murit fără să văd în dumneavoastră mai mult decît văd în astronomie. Dar acum, așa ceva nu se mai poate întîmpla. Cînd îmi veți vorbi, o să vă iubesc spiritul care înțelege atît de

multe ; cînd veți tăcea, o să vă iubesc chipul. Dar cum voi ști vreodată dacă și dumneavoastră țineți să însemnați atît de mult pentru mine ?

Lady Constantine era tulburată, recunoscîndu-și inexorabilul impuls de a ceda, căruia nu știa cum să i se împotrivească, iar, pe de altă parte, nesimțindu-se pregătită să-i întîmpine iubirea.

— O, Lady Constantine, urmă Swithin aplecîndu-se asupră-i, dați-mi o dovadă care să mă asigure că nu-i vorba numai de o impresie a mea sau o deducție, căci asta-i tot ce posed în clipa de față. O dovadă că nu socotiți spusele mele o impertinență ! Din pricina acestei nesiguranțe nu am fost în stare să fac nimic de cînd v-am văzut ultima oară. O dovadă, un semn cît de mic, că în inimile noastre sîntem unul.

Roșeața îi inundă din nou obrajii. Făcînd pe de o parte un efort, dar pe de altă parte un gest spontan, Lady Constantine își duse un deget la obraz. Swithin sărută aproape cu reverență locul atins de deget.

— Asta îți ajunge ? întrebă ea pe un glas aproape pierit.

— Da ; acuma sînt convins.

— Atunci ăsta trebuie să fie sfîrșitul. Dă-mi voie să trec mai departe ; îndată o să apară băiatul.

Vorbea cu răsuflarea tăiată și își ferea fața, ca să-și ascundă vîlvătaia din obraji.

— Ba nu ; ușa turnului e deschisă : fără îndoială că o să urce și o să-și piardă timpul zgîindu-se prin telescop.

— Dacă-i așa, du-te repede înapoi, s-ar putea să-ți facă vreo stricăciune.

— Nu. N-are decît să facă ce-i place, să mînuiască și să strice telescopul, să-mi distrugă hîrtiile — orice, atîta timp cît stă acolo și ne lasă pe noi singuri aici.

Lady Constantine îl privi cu încîntare.

— Altădată n-ai fi fost de această părere ! În glasul ei răsuna o notă de automustrare. Altădată erai atît de devotat științei, încît numai gîndul unui intrus în templul dumitale te-ar fi scos din minți. Și acum nu-ți mai pasă. Cine poartă vina ? Nu dumneata, în nici un caz dumneata !

Calul o porni agale, iar Swithin, sprijinindu-și mîna de marginea docarului, continuă s-o întovărășească.

— Haideți să nu ne mai gîndim la asta, spuse el. Vă ofer persoana mea și toate capacitățile mele, dumneavoastră, scumpă, scumpa mea doamnă, căreia îi voi aparține întotdeauna ! Dar cuvintele nu fac decît să împuțineze înțelesul a ceea ce aș dori să spun, în loc să-l accentueze. Cînd încerc să exprim, chiar față de mine însumi, gîndurile cu care vă înconjor, descopăr că folosesc fraze pe care, dac-aș fi un critic, le-aș disprețui pentru banalitatea lor. De pildă, la ce slujește să vă spun ceea ce tocmai v-am spus, că voi fi al dumneavoastră pentru totdeauna, că vă depun la picioare devotamentul meu și cel mai de preț omagiu ? Asemenea cuvinte au fost folosite de atîtea ori, și într-o manieră ușuratică, încît nu mai poți deosebi cînd sînt sincere și cînd sînt neadevărate. Se întoarse spre ea, și adăugă zîmbind : De acum înainte ochii dumneavoastră vor fi stelele mele.

— Da, știu... știu asta și tot ce mi-ai mai putea spune. Mă temeam de aceste cuvinte chiar atunci cînd nădăjduiam că vor veni cîndva, dragul meu tînăr prieten, replică ea cu ochii în lacrimi. Îți fac un mare rău — cine știe dacă nu cumva îți distrug viitorul, eu, care ar fi trebuit să știu ce fac. Nimic bun nu poate ieși din asemenea legătură — și nici nu trebuie să aibă vreun rezultat — chiar eu te fac doar să-ți pierzi timpul, și nimic mai mult. De ce te-am smuls unui măreț studiu celest, ca să mă studiezi în schimb pe biata de mine ? Făgăduiește-mi că n-ai să mă disprețuiești niciodată, cînd te vei mai maturiza, pentru acest episod din viețile noastre. Dar mă vei disprețui... o știu bine. Toți bărbații o fac, cînd s-au lăsat atrași și sustrași, în inocenta lor tinerețe, așa cum te-am ademenit eu. Ar fi trebuit să-mi respect hotărîrea.

— Și care era această hotărîre ?

— Să îndur orice supliciu, dar să nu te îndepărtez de la scopurile dumitale înalte ; să mă port asemenea acelui nobil grec care, luînd parte la un sacrificiu solemn, a lăsat să-i ardă carnea pînă la os, din pricina unui cărbune aprins ce i-a sărit în mînecă, numai să nu tulbure sacra ceremonie.

— Dar nu pot oare studia și iubi în același timp ?

— Sper să fie așa, sper din inimă. Dar voi fi primul care ar face-o, iar eu voi purta toată răspunderea dacă n-ai s-o faci.

— Vorbiți de parcă eu aș fi un copil și dumneavoastră foarte bătrînă. Dar ce vîrstă credeți că am ? Douăzeci de ani.

— Pari mai tînăr. Mă rog, cu atît mai bine. Douăzeci de ani e o vîrstă rotundă și fermă. Și ce vîrstă îmi dai mie ?

— Niciodată nu m-am gîndit.

Își întoarse ochii cu inocență, ca să-i scruteze fața. Ea se înfioră ușor. Dar instinctul de feminitate era prematur. Timpul nu-și luase încă nici o libertate cu trăsăturile ei : și nici grijile nu o prea măcinaseră.

— Am să-ți spun eu, continuă Lady Constantine, vorbind de parcă ar fi împuns-o o durere fizică, pe care hotărîse însă să o biruie. Am douăzeci și nouă de ani — sau aproape — mă mai despart doar cîteva luni. Nu sînt îngrozitor de bătrînă pe lîngă dumneata ?

— La prima vedere, așa s-ar părea, răspunse el pe un ton meditativ. Dar cînd te obișnuiești cu gîndul, nu-ți mai pare astfel.

— Prostii ! exclamă ea. Diferența de vîrstă e foarte mare.

— Foart bine, atunci lăsați-o să fie așa, dulce Lady Constantine, răspunse el cu drăgălășenie.

— N-ar trebui s-o lași ! Un bărbat politicos m-ar fi contrazis cu înflăcărare... O, mă rușinez de ce-am spus, adăugă ea un moment mai tîrziu, privind cu supușenie în jos. Vorbesc conform codurilor celeilalte lumi, pe care am lăsat-o cu totul în urma mea. În sfera dumitale nu se cunosc asemenea flaterii. Și nici nu mă sinchisesc de ele, sincer. Dar ceea ce se numește Eva, în noi femeile, iese uneori la suprafață. Mă rog, acum vom uita și de asta, așa cum va trebui să uităm, în foarte scurt timp, de toate celelalte.

Swithin continuă să meargă alături de docar, ținîndu-și și el privirile ațintite în pămînt.

— Și de ce va trebui să uităm totul ?

— Nu e decît un interludiu.

— Un interludiu ? Pentru mine nu e un interludiu. Cum puteți vorbi cu atîta ușurință despre un lucru ca acesta, Lady Constantine ? Și totuși, dacă ar fi să plec de aici, poate că și eu aș ajunge să reduc totul la un interludiu ! Da ! urmă el cu impulsivitate. Am să plec de aici ! Iubirea tot moare, așa că e mai bine să o strangulez din față ; nu poate muri decît o singură dată. Am să plec !

— Nu, nu, strigă ea, privindu-l cu teamă și îngrijorare. M-ai înțeles greșit. Pentru mine nu e un interludiu — e o tragedie. Am vrut să spun că, privită din punctul de vedere al lumii din afară, relația noastră e un interludiu pe care ar trebui să încercăm să-l dăm uitării. Dar lumea nu înseamnă totul. N-ai să pleci, nu-i așa ?

— Da, da, continuă Swithin cu amărăciune, înțeleg totul. M-ați făcut să văd limpede. Relația noastră va pune în primejdie perspectivele dumneavoastră în mult mai mare măsură decît pe ale mele, dac-ar fi să rămîn aici. Acum că Sir Blount a murit, sînteți din nou liberă — ați putea să vă căsătoriți cu cine și unde ați dori — dacă n-ați fi împiedicată de chestiunea asta dintre noi. Am să plec din Welland înainte de a vă pricinui inconveniente.

— Nu te pripi să iei asemenea hotărîri, îl imploră ea luîndu-i mîna și făcînd o figură jalnică sub efectul vorbelor lui. Ar însemna să rămîn fără nici o ființă dragă pe lume. Și după ce ți-am dat telescopul cel mare și ți-am împrumutat turnul, ar însemna să fii lipsit de recunoștință dacă ai pleca. M-am exprimat greșit ; crede-mă că nu am vrut nici un moment să spun că pentru *mine* e un interludiu. O, dac-ai ști cît de departe sînt de așa ceva ! Îndoiala asupra consecințelor pe care legătura noastră ți le va pricinui dumitale m-a făcut să vorbesc atît de neîndemînatic.

Se apropiau acum de o răscruce de drumuri și, privind întîmplător în fața lor, îl văzură, la o distanță de vreo treizeci sau patruzeci de metri, pe domnul Torkingham, care stătea rezemat de o poartă, cu spatele spre ei. Nu-i auziseră apropiindu-se.

Pasiunea-stăpînă operase deja în St Cleeve înlocuirea ingenuității sale firești prin viclenie.

— Credeți c-ar fi nimerit să ne întîlnim tocmai acum cu domnul Torkingham ? întrebă el.

— Bineînțeles că nu, răspunse ea în grabă și, luînd hățurile în mînă, coti spre dreapta. Nu mă pot întîlni cu nimeni, murmură Lady Constantine. N-ar fi mai bine să mă lași acum singură ? Nu pentru c-aș dori așa ceva, dar s-ar putea isca cine știe ce povești urîte despre noi doi, pînă să ne dăm seama... cum trebuie să acționăm în această... această... (îi zîmbi cu tristețe) chestiune extremă care ne zdrobește inimile.

Treceau pe sub un stejar uriaș ale cărui brațe cioturoase, cu umeri, încheieturi și coate, se întindeau orizontal deasupra cîmpiei, amintind de moartea lui Absalom. Cînd ieșiră de sub umbra lui, se auzi un fîșîit prin frunziș și Swithin, înălțîndu-și ochii, îl zări pe pajul butonat pînă în gît, de a cărui apariție se temuseră, cocoțat pe o cracă joasă de unde-i urmărea pe ei doi cu deosebit interes. Ținea într-o mînă o grămăjoară de ghindă — evident, obiectivul cățărării lui în copac — și o urmărea pe furiș pe Lady Constantine, în speranța că aceasta n-o să-l observe. Dar ea îl și văzuse, deși se prefăcu a-i ignora prezența și, temîndu-se că ultimele lor cuvinte fuseseră auzite, amîndoi nu mai scoaseră o vorbă pînă nu ajunseră la cotitura următoare.

Lady Constantine îi întinse mîna :

— Lucrurile astea nu trebuie să se mai întîmple, îi spuse ea cu implorare în glas. Gîndul la ce s-ar putea vorbi pe seama unor asemenea întîlniri mă îmbolnăvește. Ai văzut ce s-a întîmplat ! adăugă ea fără să-și poată stăpîni un zîmbet. Am căzut din lac în puț. După ce l-am evitat cu meschinărie pe pastor, am intrat într-o gură și mai rea. E prea umilitor să fiu nevoită să evit oamenii, ne înjosește și pe mine și pe dumneata. Singurul remediu ar fi să nu ne mai întîlnim.

— Foarte bine, răspunse Swithin cu un oftat. Fie și așa.

Se despărțiră atunci și acolo, adresîndu-și zîmbete care erau mai curînd lacrimi.

CAPITOLUL 15

Vara se scurse și toamna cu infinita-i paletă de culori îi luă locul. Serile deveniră mai întunecoase, strălucirea lunii mai înlăcrimată, roua se îngreună prefăcîndu-se în brumă. Între timp, cometa își atinsese dimensiunile supreme — era atît de uriașă, încît nu numai nucleul dar și o parte din coadă erau vizibile la lumina zilei. Acum începuse vag să descrească, deși ecuatorialul oferea încă, noapte de noapte, prilejul de a observa acest obiect singular, care în curînd avea să se șteargă de pe cer, poate pentru mii de ani.

Dar astronomul de pe Rings-Hill nu mai constituia un adversar demn de luat în seamă în ce privește fenomenele cerești. Din punct de vedere științific, devenise propria lui fantomă ; îndrăgostitul pătrunsese în el ca un ostaș înarmat și-l izgonise pe cărturar ; starea lui intelectuală ajunsese o chestiune de viață și de moarte.

Hotărîrea luată de cei doi fusese pînă acum respectată cu strictețe : de trei luni de zile nu se mai văzuseră între patru ochi. Dar într-o bună zi din luna octombrie, Swithin se aventură să-i scrie :

„Nu mai pot lucra deloc. Am încetat să mai studiez, am încetat să mai observ. Ecuatorialul a devenit inutil pentru mine. Dorul de dumneavoastră îmi absoarbe întreaga existență și e mult mai puternic decît bunele mele intenții. Forța de a mai lucra în cel mai grandios dintre domenii m-a părăsit. Lupt împotriva acestei slăbiciuni pînă cînd îmi aduc aminte de pricina ei, și atunci o binecuvîntez. Dar însăși disperarea din sufletul meu mi-a sugerat un remediu, și asupra acestuia aș dori să vă informez cît mai curînd cu putință.

Din moment ce eu nu pot veni la dumneavoastră, n-ați putea veni dumneavoastră la mine ? Miine seară vă voi aștepta la marginea plantației, pe drumul pe care veniți la cabană. Nu vă voi reține mult, planul meu poate fi expus în zece cuvinte."

A doua seară după ce-i expediase misiva, o aștepta în locul menționat

Era o seară mohorîtă, în care nu-ţi venea să ieşi afară. Peste zi se stîrnise un vînt şuierător, ce continua să se întețească. Totuşi, Swithin stătu-de veghe în beznă şi în cele din urmă fu răsplătit prin apariţia unei forme întunecate, înfăşurată în văluri, care se materializă din întunericul cîmpului, făcîndu-se auzită prin fîşîitul mătăsii pe mirişte. De astă dată, întîlnirea lor a fost nedeghizată : pur şi simplu o întîlnire între doi îndrăgostiţi ; îşi dădură cu atît mai mult seama de acest lucru, cu cît o strîngea el mai pătimaş în braţe.

— Nu mai pot îndura situaţia asta ! strigă Swithin. Te-am zărit o dată la biserică, şi un salut de la distanţă, pe stradă, doar de atît am avut parte timp de trei luni. Oh, dragostea mea, ce chin îngrozitor a fost această despărţire ! Trei luni de cînd nu te-am mai putut vedea singură.

— Şi totuşi ar fi trebuit să am puterea de a persevera, din moment ce pare a fi lucrul cel mai bun, murmură ea în clipa cînd se simţi în stare să vorbească. Aş fi persistat, dacă cele ce mi-ai scris despre starea ta nu m-ar fi alarmat şi nu m-ar fi întristat atît de tare ! Această incapacitate a ta de a mai lucra, de a studia, de a observa... e cumplită ! E o împunsătură atît de îngrozitoare pentru conştiinţa mea, încît aluzia că ar putea exista un remediu m-a adus aici pe dată.

— Şi totuşi nu regret, din moment ce tu, dragostea mea, ai luat locul muncii mele. Doar pierderea de timp mă supără, pentru că nu am nici puterea de a lucra şi nici fericirea tovărăşiei tale.

— Dar remediul, care-i remediul ? Ah, nu mă pot împiedica să-l ghicesc. Da, ai de gînd să pleci !

— Haide să urcăm în turn ; acolo putem discuta mai pe îndelete. Şi am să-ţi explic totul. Nu ţi-aş cere să urci pînă acolo, dar cabana nu e încă mobilată.

Swithin intră în cabană şi, după ce aprinse o lampă, o conduse pe scara turnului pînă sus, unde închise aripile cupolei pentru a o feri de vînt, şi-i oferi scaunul pe care-l folosea la observaţii.

— Nu pot întîrzia mai mult de cinci minute, spuse ea, refuzînd să se aşeze. Mi-ai scris că e foarte important să mă vezi, şi am venit. Te asigur că mi-am asumat un mare risc. Dacă m-ar vedea cineva aici, la ora asta, renumele

meu ar fi ruinat pentru totdeauna. Dar ce n-aş face eu pentru tine ? O, Swithin, care-i remediul — plecarea ta ? Nu poate exista un altul, şi totuşi mi-e teamă de el ca de moarte.

— Am să ţi-l spun într-o clipă, dar trebuie să încep cu începutul. Toată această apatie şi neatenţie a mea e pricinuită de suferinţa că nu ne putem întîlni în libertate. Spaima că ceva ar putea să mi te răpească mă menţine într-o stare de perpetuă frămîntare.

— Acelaşi lucru e adevărat şi în ceea ce mă priveşte. Sînt mereu speriată că s-ar putea întîmpla un accident, şi îmi trăiesc zilele aşteptînd să pot preveni nenorocirea.

— Deci vieţile noastre merg înainte, dar activităţile noastre stau pe loc. Şi acum, remediul : Scumpă Lady Constantine, îngăduie-mi să te iau de soţie.

Lady Constantine tresări puternic, vîntul de afară zgîlţîi turnul, făcînd să se înalţe un geamăt sinistru dintre brazi.

— Adică să ne căsătorim în secret. Timp de cîţiva ani, vieţile noastre exterioare vor continua ca şi pînă acum, pentru că îmi dau seama că în situaţia mea actuală nu mă poţi accepta în mod public în chip de soţ. Dar căsătorindu-ne de urgenţă, ne creăm certitudinea că nu mai putem fi despărţiţi de întîmplare, flaterie, sau violenie. Şi, odată asigurat din acest punct de vedere, îmi voi relua studiile cu vechea-mi vigoare şi dumneata pe ale dumitale.

Lady Constantine era atît de buimăcită de neaşteptata cutezanţă a unei asemenea propuneri, venită din partea cuiva care se arătase pînă atunci atît de copilăros şi de deferent, încît se prăbuşi pe scaunul de observaţie, uitînd de intenţia ei de a rămîne doar cîteva minute. Îşi acoperi faţa cu mîinile :

— Nu, nu !... Nu îndrăznesc una ca asta, murmură ea.

— Dar ce altceva ne rămîne de făcut ? pledă el, îngenunchind alături de ea, într-un gest nu atît de implorare cît de abandon. Ce altceva putem face ?

— Să aşteptăm pînă cînd ai să dobîndeşti un renume.

— Dar nu pot deveni renumit dacă nu depun strădanii, or, starea de apatie în care mă aflu îmi împiedică orice încercare de a lucra.

— N-ai putea totuşi să te străduieşti dacă... îţi promit, dacă îţi făgăduiesc solemn că voi fi a ta de îndată ce o să ai un nume ?

St Cleeve respiră adînc.

— Va fi o perioadă de timp lungă, epuizantă, spuse el. Şi chiar înarmat cu promisiunea ta, nu voi putea lucra cu tragere de inimă. Fiecare oră de lucru va fi întreruptă de : „Dacă se întîmplă cutare sau cutare lucru ? Dacă cineva o convinge să-şi încalce promisiunea ?“ Sau mai rău : „Dacă vreun rival mă ponegreşte în ochii ei şi în felul ăsta o seduce ?“ Nu, Lady Constantine, scumpa mea, oricît ai fi de bună cu mine, elementul ăsta care-mi distrage gîndurile va dăinui, şi acolo unde există asemenea stare, nu mai poate fi vorba de efort susţinut. Multe lucruri greşite au scris învăţăţii, dar niciodată n-au emis o aberaţie mai mare decît aceea că dragostea e stimulentul de a-l cuceri pe cel iubit printr-o strădanie răbdătoare.

— Nu pot să discut cu tine.

— Unica alternativă ar fi să plec, reluă el după o clipă de gîndire, aţintindu-şi privirile pe flacăra lămpii care fremăta şi fumega în curenţii de aer ce se strecurau prin încheieturile cupolei. Dacă mi-aş putea lua ecuatorialul, presupunînd că aş putea găsi un post prielnic de observaţie în emisfera sudică — să zicem la Cape Town — poate că, după scurgerea unei perioade de timp, aş deveni din nou apt să-mi văd serios de lucru. Constelaţiile sudice oferă un cîmp de investigaţie mai puţin bătătorit. Mă întreb dacă aş putea.

— Vrei să spui, răspunse ea stînjenită, că ai putea să-ţi reiei lucrul atunci cînd amintirea mea ar păli, şi existenţa mea ţi-ar deveni indiferentă ?... Da, pleacă ! Nu... nu pot îndura ! Asemenea remediu e mai rău decît boala. Nu te pot lăsa să pleci !

— Atunci cum poţi să refuzi singura condiţie care m-ar putea face să rămîn aici, fără să-mi ruinez ţelurile sau să aduc dezonoare numelui tău ? Iubita mea, acceptă propunerea pe care ţi-o fac, dacă ţii la mine şi la tine.

Îi aşteaptă răspunsul, în timp ce brazii frecau şi împungeau temelia turnului, iar vîntul îi scutura şi mugea. Dar Lady Constantine nu putea găsi cuvinte de răspuns.

— De-ar vrea Dumnezeu, izbucni el, să pier aici, ca Winstanley [1] în farul lui. Atunci toate greutăţile s-ar rezolva de la sine.

— Ah, cît greşeşti, cît de mult greşeşti cînd vorbeşti în felul ăsta ! exclamă ea cu patimă. Poţi să te îndoieşti de înţelepciunea mea, să mă compătimeşti pentru îngustimea vederilor mele ; dar de un singur lucru trebuie să fii convins — că te iubesc din toată inima.

— Mă iubeşti, ştiu, răspunse el înmuiat într-o clipită. Dar remediul propus de mine e atît de simplu şi rezolvă atîtea dificultăţi, încît nu înţeleg cum de te împotriveşti să-l adopţi, dacă într-adevăr mă iubeşti şi tu cum te iubesc şi eu.

— Şi am continua să trăim... exact ca şi acum... presupunînd că aş accepta ? întrebă ea cu voce stinsă.

— Da, ăsta e planul meu.

— O căsătorie absolut secretă, spui. Cum poate... o căsătorie să fie absolut secretă ?

— O să plec la Londra şi o să obţin o dispensă. Pe urmă vii şi tu, şi te reîntorci imediat după ceremonie. Eu mă pot reîntoarce cînd vreau, şi nimeni pe lume nu va şti ce s-a petrecut. Gîndeşte-te, iubito, cu ce conştiinţă uşoară mă vei putea ajuta în eforturile mele de a sonda aceste adîncuri de deasupra noastră ! Toate simţămintele tale de acum cu privire la întîlnirile noastre clandestine s-ar spulbera, şi inimile noastre ar fi liniştite.

Pînă şi în dragostea lui există o anumită notă ştiinţifică practică, şi acum aceasta excela. Dar Lady Constantine continua să-şi simtă răsuflarea tăiată, în timp ce inima-i bătea să-i spargă pieptul. Swithin aştepta cu gura căscată. Fiecare dintre ei oscila în vîrtejul emoţiilor lăuntrice, asemenea flăcării lămpii, care pîlpîia din pricina vijeliei de afară. Era cea mai critică seară din vieţile lor.

Razele palide ale lămpii cădeau pe faţa ei frumoasă, elegant şi îngrijit încadrată de basmaua neagră. Dar nici o rază de lumină nu se furişa prin tenebrele nopţii pentru a sugera vreunui ochi care ar fi stat la pîndă că acolo, în turnul negru şi izolat, două vieţi omeneşti pulsau la cea

[1] Arhitectul care şi-a pierdut viaţa în farul din Eddystone, clădit de el, cînd acesta a fost smuls de o furtună în anul 1703 (n. tr)

mai înaltă intensitate. Deoarece cupola era lipsită de ferestre și fiecare oblon ce descoperea o deschidere pentru telescop fusese închis. Iubirea și îndoiala se ciocneau cu forțe atît de egale în pieptul ei frumos, încît nu se simțea în stare să rostească o vorbă. Intențiile ei oscilau cînd într-o parte, cînd în alta, ca pendulul unui ceasornic. Propunerea lui neașteptată făcuse să se înfrunte în ea, mai puternic decît oricînd, dorința cu prudența, impulsul cu rezerva.

Dintre toate rațiunile la care se așteptase în acea seară pentru justificarea urgenței cu care fusese chemată, o cerere în căsătorie ar fi fost ultima. Dacă se amuzase sau nu vreodată să țeasă ipoteze fastastice asupra unui asemenea subiect — și ar fi fost firesc să urzească unele fantezii nebuloase — curajul acestui *protégé* al ei de a avansa cu sînge rece o asemenea propunere, fără ca ea să-i fi făcut cea mai vagă aluzie că ar tolera așa ceva, îi demonstra că el avea mult mai multă tărie decît îi atribuise. Și această descoperire o înspăimînta. Dispoziția, atitudinea, tonalitatea atașamentului ei fuseseră nepremeditate, și nu i-ar fi putut sugera o asemenea soluție temerară pentru necazurile lor.

— Îmi repet întrebarea, iubita mea, spuse el după o lungă pauză. O facem ? Sau să plec în exil și să studiez atît cît voi izbuti, într-o țară străină, departe de văz și de auz ?

— Astea sînt singurele alternative ? Da, da. Presupun că așa stau lucrurile.

Lady Constantine mai rămase un moment nemișcată, apoi se aplecă asupra bărbatului îngenuncheat și-l sărută pe frunte.

— Da, o s-o facem, șopti ea. O să mă căsătoresc cu tine.

— Îngerul meu ! Cît sînt de fericit !

O strînse la piept, capul ei i se rezemă de umăr, în timp ce buzele lui Swithin se lipiră îndelung de buzele ei. La aceasta îi adusese studiul fizicii cerești, în spațiul a opt luni, o săptămînă și cîteva zile.

— Eu sînt mai slabă decît tine, mult mai slabă, continuă ea, în timp ce lacrimile i se prelingeau pe obraji.

Decît să te pierd, mai bine mă mărit cu tine, fără condiții. Totuși... mă adresez cavalerismului tău — îndeplinește-mi o singură cerință.

Swithin acceptă pe loc.

— Trebuie să ții seama de situația mea ciudată în acest comitat — vai, tu nici nu poți s-o înțelegi — promite-mi că n-ai să dezvălui nimănui secretul căsătoriei noastre fără deplinul meu consimțămînt. Și, de asemenea, că n-ai să vii niciodată la Casa Welland fără să fi discutat în prealabil cu mine dacă vizita e binevenită sau nu, acceptînd părerea mea în această chestiune. Poftim, iată cum o femeie timidă încearcă să se îngrădească.

— Scumpa mea iubită, n-aș fi făcut nici unul din aceste două lucruri, chiar dacă nu mi-ai fi stipulat tu condițiile. Însăși esența planului căsătorici noastre cere ca aceste două condiții să fie respectate. Înțeleg la fel de bine ca și tine, poate chiar mai bine decît tine, cît de important este asemenea lucru pentru moment — ba chiar pentru multă vreme de aci înainte. Eu voi rămîne în continuare unicul fiu al fostului preot, neatașat de nimeni și de nimic, al cărui unic obiect de interes e știința ; iar tu vei fi doamna retrasă de la conac, pentru care eu nu însemn decît o simplă cunoștință.

— Vezi ce înșelătorii sădește iubirea în inimile cinstite ?

— În prezent, pentru tine ar însemna o umilință pe care eu n-aș putea s-o îndur, dacă mariajul nostru ar deveni public ; un inconvenient necompensat de nici un avantaj.

— Sînt atît de bucuroasă că înțelegi toate astea fără ca eu să trebuie să ți le expun. Acum știu că nu ești numai bun și sincer, dar și abil și demn de încredere.

— Bine, deci am căzut la învoială. Doamna mea îmi jură să mă ia de bărbat ; eu, în schimbul unei asemenea bunăvoințe, jur să nu o compromit niciodată insinuîndu-mă la casa Welland, și să păstrez secretul asupra căsătoriei noastre pînă ce voi dobîndi o situație demnă de ea.

— Sau pînă cînd am să-ţi cer eu să dezvălui secretul, adăugă ea, prevăzînd poate o împrejurare care lui nu-i venise în minte.

— Sau pînă cînd mi-o vei cere tu, repetă el.

— Sînt de acord, murmură Lady Constantine

CAPITOLUL 16

Acestea fiind spuse, nu mai rămăsese decît să stabilească împreună detaliile practice ale proiectului.

Hotărîră ca el să plece peste două zile şi să se instaleze într-o cameră, fie în îndepărtatul oraş Bath, fie într-o suburbie a Londrei, pînă cînd vor trece cele cincisprezece zile reglementare, necesare pentru obţinerea unei dispense ; spre sfîrşitul acestei perioade va veni şi ea în grabă în acelaşi loc, iar St Cleeve o va aştepta la gară, înarmat cu dispensa. După care se vor duce împreună la biserica unde va avea loc ceremonia. Şi în cursul următoarelor două sau trei zile se vor întoarce acasă, fiecare pe contul lui.

În timp ce puneau la punct stratagema, toate cele treizeci şi două de vînturi ale cerului se dezlănţuiră, zguduind tumul, deşi asaltul lor părea să-şi mai fi pierdut din tărie. Simţindu-se acum calm şi satisfăcut, Swithin, aşa cum e obiceiul omului, privea cu seninătate mecanismul naturii care părea să fi scăpat de sub frînă.

— Vîntul nu pare dispus să-mi ia în tragic temerile de care ţi-am vorbit în momentele de disperare.

— Dispoziţia vîntului e destul de năbădăioasă, răspunse ea privindu-l în faţă, muncită, poate, de alte probleme decît cele pe care le discuta. De schimbat, s-a schimabt numai felul tău de a vedea lucrurile. „Nu există nimic bun sau rău, numai gîndirea noastră face ca lucrurile să arate astfel." [1]

[1] Shakespeare — *Hamlet* act II sc. II (n. tr.).

Şi, ca şi cum ar fi urmărit să ia în rîs comentariul lui Swithin, se stîrni brusc un vîrtej cu forţă de uragan, de o violenţă ce depăşea închipuirea, care înşfăcă în gheare turnul de pe Rings-Hill, zgîlţîindu-l cu hotărîrea, parcă, a unui agent conştient. Primul rezultat al catastrofei pe care îl putură percepe fu bălăbănirea flăcării care se stinse, pe urmă vîntul, pe care pînă atunci mai mult îl auziseră decît îl simţiseră, se năpusti pe lîngă ei de parc-ar fi fost un fulger. Uitîndu-se în sus şi în jur, Swithin văzu deodată, în locul cupolei concave, cerul liber, cu norii zbuciumaţi, orizontul îndepărtat şi strălucirea intermitentă a cîtorva steluţe zgribulite. Cupola turnului fusese pur şi simplu smulsă ; o auziră prăbuşindu-se cu un trosnet peste copaci.

Constatînd că era teafăr, Swithin îşi întinse braţele către Lady Constantine ale cărei văluri fuseseră înşfăcate de vîrtejul gata-gata să o înhaţe cu totul de pe pămînt. Nici ea nu păţise însă nimic. Rămaseră o clipă agăţaţi unul de celălalt şi apoi, temîndu-se să nu urmeze ceva şi mai îngrozitor, se adăpostiră pe scara turnului.

— Dragostea mea, am scăpat ca prin urechile acului, spuse el, continuînd să o strîngă în braţe.

— Dar ce s-a întîmplat ? S-a prăbuşit întregul acoperiş ?

— Nu, cupola a fost smulsă de pe turn.

De îndată ce fu cu putinţă, reaprinseră lampa şi urcară înapoi pe platforma de metal a acoperişului, ca să-şi dea seama de proporţiile dezastrului. Cu excepţia dispariţiei bolţii, totul era neschimbat. Cupola, fiind construită din lemn, era uşoară în comparaţie cu restul structurii, iar bilele care-i permiteau să se deplaseze orizontal sau, cum spunea Swithin, îi imprimau mişcarea de azimut, nu o fixaseră ferm de ziduri. Aşa încît fusese ridicată ca un capac de pe o cratiţă. Ecuatorialul, însă, stătea în centru, nemişcat.

După ce-şi execută capriciul grotesc, vîntul se mai domoli oarecum. Swithin profită de acalmie ca să-şi acopere aparatele cu o prelată, apoi cei doi logodnici se pregătiră să coboare.

Dar evenimentele acelei nopți încă nu se desfășuraseră pînă la capăt. Cînd se aflau pe trepte, auziră zgomot de pași afară, urmat de ciocănituri repezite în ușa turnului.

— Nu se poate să mă caute pe-mine, zise Lady Constantine. Înainte de a pleca de acasă, m-am prefăcut că mă retrag în camera mea și am cerut să nu fiu deranjată pentru nimic în lume.

Rămase în capul scării, în timp ce Swithin coborî spirala. În întuneric, o desluși pe Hannah.

— Vai, domnișoru Swithin, vino numaidecît acasă. Vîntu a luat de pe casă singurul coș care nu fumega, și acoperișu casei odată cu el. Și vechea casă, care de cînd ține omu minte a fost a familiei dumneavoastră, a rămas despuiată sub ceru liber. E minunea cerului că n-a fost omorîtă bunica dumneavoastră, așa cum stătea lîngă sobă, biata de ea, că tot e c-un picior în groapă și doar abia de se mai ține pe picioare, așa ca bătrînii, domnu' Swithin. Cum vă spui, era la un fir de păr de moarte, sărmanu suflet, și doar nu face nimănui nici un rău, e nevinovată ca un prunc nou-născut. Și focu și fumu s-au întins în toată casa, de ziceai că-i Sodoma și Gomora și figura preacinstitului tata dumneavoastră a fost scorojită toată, de arată ca un bădăran de țărănoi și rama de aur e toată înnegrită. Fiecare bucată de jambon din cămară, fiecare bucată de mușchiuleț, tot ce vezi cu ochii zace îngropat sub moloz. Și doar am hrănit porcii ăștia cu mîna mea, domnu Swithin, fără să-mi dea prin cap c-or să aibă așa fel de sfîrșit. Adună-te, domnu Swithin, și vino degrabă acasă!

— Vin, vin! Te urmez într-o clipă. Du-te repede înapoi și dă o mînă de ajutor.

După plecarea bătrînei Hannah, Swithin se repezi sus, la Lady Constantine și-i descrise dezastrul. După ce-și exprimă compătimirea pentru sărmana doamnă Martin, Lady Constantine adăugă:

— Îmi spuneam eu că o să se întîmple ceva care o să ne zădărnicească planul.

— Încă nu sînt sigur de lucrul ăsta.

După ce se sfătuiră în grabă, Lady Constantine acceptă să aștepte în turn pînă cînd se va întoarce el ca s-o informeze dacă accidentul fusese într-adevăr atît de grav

încît să le schimbe planul de plecare. Apoi o părăsi, lăsînd-o singură, în întuneric. Lady Constantine își încorda privirile în direcția casei lui St Cleeve.

La început, totul păru învăluit în obscuritate deplină; dar după cîteva minute, lumini începură să se miște de colo-colo în hăul unde se afla casa, și strigăte omenești începură să se amestece cu vaierele vîntului, care era încă destul de violent, ciupind brazii de dedesubt de parc-ar fi fost coardele unei harpe. Dar nu se putea distinge nici o creangă, o mantie de beznă învăluia tot cuprinsul de jos; în timp ce sus, deasupra capului, cerul măturat de vînt arăta straniu, parcă deghizat, iar cele trei sau patru stele care se puteau zări erau atît de disociate, din cauza norilor, încît nici nu le puteai recunoaște numele. Oricînd, în altă împrejurare, Lady Constantine s-ar fi simțit cuprinsă de o frică misterioasă, aflîndu-se în vîrful unei coloane singuratice, cu o pădure care gemea sinistru la poale, și cu scheletele paleolitice care-i hrăneau rădăcinile. Dar recenta hotărîre pătimașă îi înfierbînta inima pînă la o incandescență pe lîngă care orice spaime femeiești se estompau. Iar înfățișarea apocaliptică a decorului înconjurător se armoniza cu starea ei și-i oferea un fundal potrivit.

După un răstimp care i se păru interminabil, auzi în sfîrșit pași pe scară, însoțiți de urletele brazilor și, după cîteva clipe, St Cleeve se afla din nou lîngă ea.

Acasă, situația era foarte serioasă. Hannah nu exagerase; porțiunea din față a acoperișului fusese smulsă și casa era descoperită în partea dinspre grădină. Grinzile, rămase fără suport, căzuseră, și odată cu ele se prăbușise întreg etajul. Cu ajutorul cîtorva muncitori din vecinătate și a lui Anthony, valetul Lady-ei Constantine, care tocmai trecuse pe acolo în momentul dezastrului, casa fusese proptită de bine, de rău, și se așternură paie ca s-o ocrotească de aerul nopții. Dar Swithin își dădea seama că ar fi fost un act de egoism din partea lui să le lase singure pe cele două bătrîne în asemenea împrejurare.

— Într-un cuvînt, urmă el cu mîhnire, nu pot pleca acum la Bath sau la Londra și să lipsesc cincisprezece zile. Trebuie să amînăm cu două săptămîni.

— N-are nici o importanță, răspunse ea, două săptămîni în plus sau în minus nu contează.

— Și mai am ceva pentru tine, continuă St Cleeve. Valetul tău, Green, a trecut prin fața casei bunicii cînd se întorcea de la Warborne, unde fusese, zice el, ca să ridice niște scrisori care ți-au sosit prin poștă. Cum rămăsese să-i ajute pe muncitori, i-am propus să-ți aduc eu scrisorile acasă. Firește, n-am pomenit un cuvînt că am să te văd aici.

— Bineînțeles. Mulțumesc. Acum trebuie să mă întorc în goană.

În timp ce cobora scara, ochii Lady-ei Constantine căzură pe adresa scrisă pe unul dintre plicuri și, recunoscînd caligrafia, o deschise pe dată și o citi la lumina lămpii. Păru șocată și spuse cu amărăciune :

— Amînarea.. intențiilor noastre trebuie să fie prelungită, din păcate, pentru mult mai mult timp. Aflu din această scrisoare că, după sfîrșitul lunii, nu voi putea pleca de acasă nici măcar pentru o zi. Observînd că el era gata s-o întrebe de ce, adăugă : Nu-i nevoie să te mai necăjesc acum povestindu-ți despre ce-i vorba ; n-ar însemna decît să te hărțuiesc în plus. E o chestiune de familie și nu pot face nimic.

— Atunci, înseamnă că nu ne putem căsători pînă... Dumnezeu știe cînd, spuse Swithin pierdut. Eu nu pot părăsi casa pînă săptămîna viitoare sau chiar pînă în două săptămîni, iar tu nu ai putea pleca decît în cadrul acestui interval. Ce ne facem ?

— Nu știu.

— Draga mea, scumpa mea, nu trebuie să ne dăm chiar atît de ușor bătuți. Să nu lăsăm ca un plan bine conceput să fie răsturnat de un simplu accident. Există un remediu. Vei pleca *tu* și vei petrece perioada reglementară în parohia pe care o vom alege. Pleci tu în locul meu. Și de îndată ce bunica-mea va avea un acoperiș solid deasupra capului, voi veni eu la tine, în loc să vii tu la mine, după cum stabilisem la început. Și în cazul ăsta nu mai trebuie să amînăm căsătoria.

În silă, cu timiditate, și totuși cu o certă bucurie, Lady Constantine consimți să schimbe rolurile. Îi spuse

că noul plan nu-i plăcea deloc. Îi dădea senzația că ea era aceea care luase inițiativa, din moment ce ea pleca să pună la punct preliminariile. Știa că bărbatul e cel chemat să facă acest lucru și, de obicei, bărbații îl fac.

— Dar există și cazuri cînd femeia face anunțurile și așa mai departe ; adică în cazuri de forță majoră, cînd bărbatul e împiedicat să plece. Și asta se întîmplă cu noi acum. Aparențele nu contează ; eu unul cunosc adevărul, așa că ce importanță are dacă pleci tu ? Doar n-ai să refuzi — n-ai să-ți retragi făgăduiala de a-mi fi soție pentru că, încercînd să evităm o întîrziere ucigătoare, trebuie să îndeplinești tu formalitățile în locul meu ?

Îi răspunse că nu refuză. Pe scurt, cedă implorărilor lui. De fapt, ajunseseră atît de departe în acest vis matrimonial al lor, încît nu mai era chip să dea îndărăt. Oricare dintre ei ar fi fost forțat de împrejurări să devină protagonistul acestei acțiuni, lucrul trebuia împlinit. Intenția lor de a deveni soț și soție, oricît ar fi fost de șovăielnică și de timidă la început, acumulase greutate pe măsură ce se scurseseră orele, pînă cînd ajunsese să înlăture orice obstacol din cale.

— Din moment ce mi-o ceri — din moment ce nu există o alternativă, decît fie să plec eu, fie să amînăm cine știe cît, spuse ea cînd ajunseră în fața portalului Casei Welland, înainte de despărțire — deci dacă eu trebuie să plec întîi și să fiu pionierul acestei aventuri, trebuie să-mi făgăduiești, Swithin, să-i făgăduiești Viviettei tale că în anii care vor veni, cînd poate n-ai să mă mai iubești atît de pătimaș cum mă iubești acum...

— Asta nu se va întîmpla niciodată.

— Mă rog, să sperăm că nu, dragul meu, dar presupunînd că s-ar întîmpla, făgăduiește-mi că nu ai să-mi porți niciodată pică, văzînd în mine pe cea care a luat inițiativa, cînd de fapt tu ar fi trebuit s-o iei, și că n-ai să uiți că tu mi-ai cerut-o. Promite-mi că n-ai să gîndești niciodată că eu am dat dovadă de o grabă lipsită de modestie, sau orice altceva care ar vădi uitarea faptului că eu nu fac decît să mă supun necesității și rugăminților tale.

E nevoie să mai spunem că Swithin i-a promis să nu-i reproşeze niciodată asemenea lucru sau oricare altul, atîta vreme cît vor trăi ?

Cele cîteva amănunte ale planului inversat fură curînd puse la punct şi aleseră Bath ca locul unde avea să se oficieze căsătoria. Pe urmă, cu temeritatea insuflată de evenimente, o strînse cu putere la piept, după care ea se strecură în casă. Swithin se întoarse la căminul lui, ca să ajute la munca de reparare a casei năruite de furtună.

În acea noapte, în liniştea camerei ei, Lady Constantine reciti următoarea scrisoare — una dintre cele pe care i le înmînase Swithin :

„Strada Piccadilly
15 Octombrie 18...

Dragă Viviette, bănuiesc surprinderea ta cînd vei vedea că mă aflu în Anglia, şi că am scăpat iarăşi de sub jug — doar dacă vei fi citit despre lucrul ăsta prin ziare. Rio de Janeiro o fi bun pentru maimuţe, dar nu pentru mine. Renunţînd la slujbă, m-am întors în ţară, ca un pas preliminar în găsirea altui debuşeu pentru energiile mele ; cu alte cuvinte, o altă vacă de muls. Pînă acum două zile nu am ştiut nimic despre moartea soţului tău ; aşa încît orice scrisoare mi-ai scris la vremea respectivă s-o fi pierdut pe drum. În asemenea momente, ipocrizia e mai mult decît inutilă, aşadar nu te condolez, mai ales că evenimentul, deşi nou pentru un exilat de teapa mea, s-a întîmplat cu multă vreme în urmă. Sînt convins că te simţi mai bine fără el, Viviette, şi a sosit momentul să faci acum ceva şi pentru tine, în ciuda halului zdrenţăros în care am auzit că te-a lăsat în faţa lumii. Eşti încă tînără şi, după cîte ştiu (dacă nu te-ai schimbat mult de cînd te-am văzut eu ultima oară), frumoasă. Aşadar ia hotărîrea de a-ţi recupera poziţia în societate printr-o căsătorie cu una dintre celebrităţile locale. Şi ai face bine să începi de îndată să scormoneşti viziunile din vecinătate. Găseşte vreun baron jovial, cu mai mulţi bani decît minte, cu mai multe proprietăţi decît bani, şi cu mai mult caracter decît proprietăţi (ţinînd seama de circumstanţe).

Asta ar fi lucrul cel mai bun pentru tine. Şi printr-o asemenea alianţă, ai putea asigura situaţia noastră, a amîndurora. Căci, ca să-ţi spun adevărul, norocul meu, pînă acum, a fost tare schimbător. Cam peste două săptămîni, sau ceva mai mult, am să vin la tine, ca să discutăm foarte serios această chestiune, dacă n-ai nimic împotrivă.

Fratele tău iubitor,
Louis"

Parcurgînd în grabă scrisoarea pe scară, Lady Constantine sesizase vestea sosirii fratelui ei, şi aceasta determinase modificarea planului matrimonial.

După ce citi scrisoarea de la un capăt la altul, o zvîrli deoparte, bătînd înciudată din picior, ceea ce făcu să se cutremure podeaua veche. Conţinutul epistolei îi stîrni tulburare, presimţiri rele, dar în nici un caz dorinţa de a da înapoi de la hotărîrea luată. Strălucirea arzătoare în care o scălda ideea uniunii tainice cu frumosul şi tînărul ei iubit, alunga lumina lividă a raţionamentului rece aparţinînd unei rude indiferente.

„O, nu, murmură ea, îngropîndu-şi faţa în palme. Acum n-aş mai putea renunţa la el pentru tot aurul din lume."

Nici un argument, decît dacă Apollo însuşi ar fi picat din nori, nu ar fi putut-o influenţa. Începu să facă pregătirile de plecare, ca şi cum nu intervenise nimic

CAPITOLUL 17

În vremurile ei de prosperitate, Lady Constantine fusese adeseori la Bath, fie pentru divertismente, fie pentru cumpărături, sau din interese muzical-religioase, pentru a asista la festivalurile de cor organizate de abaţie ; aşa încît nu era nimic surprinzător în faptul că îşi relua un vechi obicei. Şi pentru ca voiajul să pară a fi de aceeaşi natură, o luă cu ea, ca pe vremuri, şi pe cameristă, deşi

femeia, care își părăsise serviciul și se instalase acum în sat, ca soție a lui Anthony Green, și cu un bebeluș în brațe, se lăsă convinsă cu oarecare greutate să plece. Lady Constantine potoli scrupulele tinerei mame luînd măsuri ca vlăstarul familiei Green să fie bine îngrijit în lipsa lor. Și știind că, în cazul vreunui accident, se poate bizui pe fidelitatea acestei femei (pentru că datorită insistențelor Lady-ei Constantine devenise doamna Green, nevastă cinstită, cu cununie), își părăsi casa pentru două săptămîni.

A doua zi, cele două femei — stăpîna și camerista — erau instalate într-o locuință mai modestă, dintr-o stradă cu clădiri din cărămizi vineții, care în urmă cu o sută de ani se putuse lăuda cu rangul și eleganța rezidenților ei, deși largile ferestre în evantai de deasupra fiecărei uși înalte lăsau ca soarele să intre doar în cabina portarului. Felinarele erau încă aceleași care-și făcuseră datoria pe vremea iluminatului cu gaz ; bătrînii reumatici vizitii de trăsuri și poștalioane, care odinioară călăriseră sau își mînaseră falnic vehiculele între Londra și Land's End, ornamentau acum, cu spinările lor încovoiate și picioarele răschirate, trotuarele din fața marilor hanuri, în trista speranță de a căpăta vreo monedă de șase pence, pentru a-și mai trage sufletul.

— Sîntem bine informate asupra timpului, Înălțimea voastră, spuse doamna Green pe cînd trăgea storurile în camera Lady-ei Constantine, în seara sosirii. E o biserică chiar în spatele casei noastre, cu un ceasornic care bate la fiecare oră.

Lady Constantine îi răspunse că observase biserica din imediata lor apropiere.

— Mă rog, e mai bine să ai în spate o biserică decît ferestrele altor oameni. Și dacă Înălțima voastră dorește să se ducă să se roage, nu are mult de mers.

— La asta m-am gîndit și eu, *dacă* voi avea chef să mă duc.

În zilele următoare simți din plin plictisul așteptării ca timpul să treacă. Nimeni nu o cunoștea pe aici și nici ea nu știa pe nimeni ; fapt care, deși îi asigura păstrarea tainei, îi sporea însă și senzația de solitudine. Din cînd în cînd se ducea la cîte o prăvălie, însoțită de Green.

Deși ar fi fost destule cumpărături de făcut, acestea nu erau presante și nu-i umpleau decît într-un chip foarte sărăcăcios golul acelor zile stranii, contemplative — zile întunecate de umbra temerilor și totuși poetizate de o dulce așteptare.

În cea de-a treisprezecea zi îi spuse cameristei că se duce să facă o plimbare și, ieșind din casă, străbătu străduțele sumbre, pînă la abație. Acolo, după ce rătăci prin navele laterale ca să-și mai adune curajul, ieși și se îndreptă spre spatele bisericii, asigurîndu-se timid că nu o urmărește nimeni, pînă ajunse în fața unei anumite uși. În acea clipă simți cum i se scufundă inima în piept și cum tot curajul pe care și-l adunase o părăsește.

Fie din pricină că era luna octombrie, fie din cine știe ce altă pricină, aspectul dezolant al străzii părea să se fi concentrat îndeosebi asupra acestei clădiri. Mai mult, asfaltul era desfundat și grămezi de piatră și de prundiș îți impiedicau la tot pasul înaintarea. Nimeni nu venea, nimeni nu se ducea, nimeni nu se arăta pe această stradă. Lady Constantine părea a fi unica reprezentantă a speței umane, care nutrea gînduri de căsătorie, de parcă asemenea acțiune fusese abandonată de tot restul omenirii, ca fiind o nebunie curată. Dar se gîndi la Swithin, la părul lui blond, la ochii aprinși, la buzele lui atît de ademenitoare și însuși acest gînd o îmboldi.

Intrînd în camera supleantului care acorda dispense, Lady Constantine reuși, în ultimul moment, să-și expună cererea pe un ton atît de stăpînit, încît se simți și ea uimită. Iar funcționarul răspunse la rîndul său de parcă ar fi fost vorba de cel mai natural lucru din lume. Cînd ajunseră la chestiunea dacă locuise timp de minimum cincisprezece zile în parohie, ea îi spuse cu spaimă :

— O, nu ! Eu am crezut că cele cincisprezece zile includ și ziua căsătoriei. Nu locuiesc aici decît de treisprezece zile și jumătate. Înseamnă că trebuie să revin.

— A... mă rog... nu trebuie să fiți atît de formalistă, spuse supleantul. Drept e că litera legii cere cincisprezece zile de rezidență în parohie, dar multă lume nu stă decît cinci. Legea a prevăzut acest punct ca să prevină pe cît posibil căsătoriile tinerilor fugiți de acasă, căsă-

toriile secrete și alte practici de felul ăsta. Nu-i nevoie să reveniți.

În acea seară Lady Constantine îi expedie lui Swithin St Cleeve ultima epistolă din cele scrise pe parcursul a două săptămîni.

„Scumpul meu. Te rog vino cît de curînd poți. Printr-o gafă care s-a dovedit favorabilă mie, am reușit să scurtez cu o zi timpul de așteptare a dispensei. Vino imediat, pentru că sînt aproape epuizată. În aceste momente totul îmi pare extrem de pripit, și aș fi vrut să fii lîngă mine să mă liniștești. Nu am știut că mă voi simți atît de alarmată. Mă sperie fiecare pas pe care îl aud, tremur ca nu cumva să întîlnesc pe cineva care mă cunoaște și care să descopere de ce mă aflu aici. Uneori mă minunez singură cum de am acceptat să vin și să joc rolul tău dar nu mi-am dat seama la ce grea încercare m-am supus singură. N-ar fi trebuit să-mi ceri așa ceva, Swithin ! Pe cuvîntul meu, a fost o cruzime din partea ta, și am să te pedepsesc de îndată ce ai să vii. Dar n-am să te dojenesc prea tare, pentru că, vai, mi-e atît de dor de tine ! Sper că locuința ta, pentru care mi-am sacrificat decența, a fost reparată. Dacă ar fi fost vorba de orice alt bărbat din lume în afară de *tine*, aș fi zburat acasă, fără să mai aștept aici nici un fel de rezultat. Sînt convinsă că așa aș fi procedat. Dar nu, iubitule, nu ! Trebuie să-mi arăt tăria, acum ori niciodată ! Barierele din calea căsătoriei noastre au căzut, și e bine că mă aflu aici."

Și totuși, în nici un moment al acestui neplăcut preludiu, Lady Constantine nu ar fi avut motiv să se teamă pentru tăria ei. Acțiunile de asemenea fel cer un anumit soi de curaj pe care numai femeile înflăcărate îl posedă, și anume, curajul emoțiilor, de care bărbații tineri sînt adeseori lamentabil lipsiți. Teama ei era într-adevăr aceea de a nu fi descoperită într-o situație atît de penibilă ; dar nu de acțiunea în sine se temea. Și cu toate că scri-

soarea ei îi dezvăluia, într-un fel, sentimentele adevărate, dacă ar fi fost nevoie să ia totul de la început, n-ar fi pregetat, și ar fi făcut față necesității.

Timp de cîteva zile s-a tot întrebat îngrijorată cum să procedeze cu camerista, în ziua cununiei. Da o șansă nesperată a ajutat-o și în această privință. Cu o zi înainte de obținerea dispensei, doamna Green s-a prezentat în fața Lady-ei Constantine, ținînd în mînă o scrisoare primită de la soțul ei, Anthony. Avea o mutră lungă de un cot.

— Sper că nu s-a întîmplat nimic rău ? o întrebă Lady Constantine.

— S-a-mbolnăvit copilu, Înălțimea voastră, spuse doamna Green cu torente de lacrimi. Îl iubesc pe copilu ăsta mai mult decît am să-i iubesc la un loc pe toți cei care au să mai vină. Pentru că i-a făcut un bine mamei lui încă cu douăspe săptămîni înainte de s-a născut. Că el, ține-mi-l-ar Dumnezeu, l-a făcut pe Anthony să mă ia cu cununie, așa că dintr-o nenorocire ce era la început, s-a prefăcut într-o binecuvîntare. Că după cum știți bărbații-s înapoiați și dau înapoi cînd e vorba de biserică și de cununie ; cu toate că al meu e în stare de orice cînd îl îmboldește mîndria lui de bărbat. Și-acu să pierd copilu !... hoo, hoo, hoo... ce să mă fac ?

— Bănuiesc că dorești să te întorci imediat acasă ?

Doamna Green explică printre sughițuri de plîns că asta i-ar fi fost dorința și, cu toate că lucrurile s-au întîmplat cu o zi mai devreme decît i-ar fi convenit Înălțimii sale, îi dădu drumul doamnei Green. Așa încît femeia plecă în cursul după amiezei, și i se ceru să facă toate pregătirile pentru reîntoarcerea Lady-ei Constantine în două sau trei zile. Dar cum nu putea preciza de pe acum ziua întoarcerii, dădu dispoziții să nu i se trimită nici o trăsură s-o aștepte la gară, intenția ei fiind să închirieze una de la hotel.

Lady Constantine rămase acum în deplină singurătate, să aștepte sosirea iubitului ei.

CAPITOLUL 18

Niciodată nu a strălucit peste dumbrăvile din Welland o dimineaţă de octombrie mai frumoasă decît cea de după primirea scrisorii de către Swithin. Disoluţia anuală a culorilor frunzişului progresa văzînd cu ochii. Frunzele copacilor din parc îşi fardaseră tenurile într-o multitudine de tente, ce marcau subtilele gradaţii ale descompunerii, reflectînd luminile umede ale unor nuanţe atît de felurite, încît te minunai că asemenea splendoare nu era decît o repetiţie a unor scene ce fuseseră expuse aici în sute de luni octombrie anterioare şi care fuseseră lăsate să se stingă fără cel mai slab vaiet din partea făpturilor imperturbabile ce păşeau printre ele. Departe, în umbră, ecranele semi-opace de ceaţă albăstrie dădeau o aură de mister celor mai comune gropi, văiugi sau cotloane.

Cabana de lemn de la poalele turnului de pe Rings-Hill fusese transformată de Swithin, încă dinainte, într-o mică locuinţă de lucru peste zi şi de dormit peste noapte. I se păruse foarte convenabil ca după lungile lui observaţii nocturne din vîrful coloanei să petreacă noaptea acolo, fără s-o mai tulbure pe bunică-sa prin desele lui intrări şi ieşiri din casă şi, totodată, cruţîndu-şi osteneala de a traversa întruna cîmpul.

Tare i-ar mai fi plăcut să-i împărtăşească bunică-si taina lui şi, dacă ar fi depins numai de el, probabil că aşa ar fi procedat. Dar cum împărţea secretul cu cineva care se împotrivea destăinuirii, întrucît nu cunoştea, aşa ca el, cîtă afecţiune zăcea în bunica lui, nu-i rămînea decît să-şi ţină gura. Şi ca să păstreze cît mai bine secretul, hotărî să locuiască la cabană în cele două sau trei nopţi dinaintea plecării, lăsînd vorbă acasă că pleacă într-o excursie.

Era necesar să pornească foarte devreme. Mult înainte ca ochiul soarelui să se fi deschis îndeajuns încît să privească peste poienile din Welland, St Cleeve se deşteptă în patul din cabană şi începu să se pregătească de plecare, preparîndu-şi gustarea de dimineaţă pe o sobiţă aşezată într-un colţ. Iepuraşii tineri fătaţi în timpul verii

îi urmăreau de afară preparativele, prin uşa deschisă, în lumina cenuşie a zorilor, în timp ce el se foia de colo-colo, pe jumătate dezbrăcat, ba înăuntru, ba afară, pe sub crengi şi printre rugii de mure ce creşteau în jur.

Era un loc bizar pentru un mire care îşi făcea toaleta de nuntă, dar ţinînd seama de natura atît de neconvenţională a căsătoriei, decorul nu părea impropriu. Cîte fapte de seamă vor fi avut loc pe această fîşie de pămînt, de cînd fusese ea închegată, nimeni n-ar fi putut spune. Dar primitiva simplitate a pregătirilor tînărului se acorda cu decorul acestui loc preistoric. Poate că sub picioarele lui zăceau şi acum îngropate podoabe rudimentare ce fuseseră purtate la ceremoniile nupţiale de către străvechii locuitori ai acestor pămînturi. Astăzi, asemenea ceremonii nu mai însemnă mare lucru, după cum nu mai are însemnătate nici fericirea sau nefericirea celor doi semnatari ai contractului. Totuşi, ritualul în sine ayea mare importanţă, sau cel puţin aşa gîndoa Swithin, după cum gîndesc şi alţi mulţi miri. Dar el, ca şi ceilalţi, îşi vedea mai departe de pregătiri, însufleţit de spiritul care discerne în această monotonă repetiţie potenţialul miraculos al unor acţiuni nemaiîncercate pînă atunci.

Pe urmă îşi croi drum printre pînzele de păianjen ude, care atîrnau aninate de fiecare ramură sau de fiecare fir, ca nişte diafragme mobile, şi o luă de-a lungul făgaşului care ducea de la izolata lui insulă învelită în brazi, către lumea largă, de dincolo de cîmp.

Asemenea drumeţie nu era un lucru nou pentru el şi, cu atît mai puţin, contemplarea priveliştii din jur; dar scopul cu care străbătea drumul i se contura pentru prima oară în minte. Că doamna inimii lui era necăjită de situaţia în care o pusese cerîndu-i să întreprindă ea în locul lui formalităţile necesare, îşi dădea prea bine seama din scrisoarea primită din parte-i; dar stăpînit de convingerea nestrămutată că o căsătorie promptă însemna singura cale de a restabili în inimile amîndurora acel echilibru necesar studiului senin, nu-i păsa de felul neobişnuit în care se va efectua unirea cu ea şi, fericit, îşi începu călătoria către locul unde se afla iubita lui.

Trebuia să străbată un crîng înainte de a părăsi satul în care fumul focurilor proaspăt aprinse se înalța pe coșuri, ca niște tulpini de arbori albăstrii. La un moment dat, auzi pe cărarea din fața lui un pas grăbit, familiar și, cînd coti pe după tufișuri, se întîlni față-n față cu poștașul care se îndrepta spre Welland. Ca răspuns la întrebarea lui St Cleeve dacă avea ceva pentru el factorul îi înmînă un plic, și apoi își văzu de drum.

Swithin deschise plicul și citi scrisoarea din mers, pînă cînd importanța conținutului ei îl făcu să se oprească locului.

O năvală de noutăți menite să tulbure chiar și un temperament mai flegmatic decît al său. Se rezemă de o poartă pe care o întîlni în drum și se strădui să înțeleagă bine sensul întregii comunicări.

Plicul voluminos conținea în primul rînd o scrisoare din partea unui avocat dintr-un oraș din nord, care-l informa că unchiul lui dinspre tată, reîntors recent din Cape Town (unde plecase în speranța de a-și reface sănătatea deteriorată), decedase de curînd și fusese înmormîntat. Numele acestui unchi era ca un fel de nălucă pentru eroul nostru. De ani de zile, bătrînul rupsese orice comunicare cu familia lui Swithin — de fapt de cînd tatăl acestuia se căsătorise cu fata simplă de la ferma Welland. Unchiul fusese toată viața un celibatar convins și agonisise o avere destul de frumoasă, printr-o extensivă practicare a medicinii în orașul industrial, fumegos și posomorît, în care murise. Swithin fusese întotdeauna învățat să vadă în el întruchiparea a tot ce e neplăcut într-un om. Știa că are vederi înguste, că e sarcastic și viclean pînă la hidoșenie. Însăși această viclenie îl ajutase, deși nu se bucura de o serioasă calificare profesională, să-și stabilească o clientelă largă și profitabilă, alcătuită din acea clasă care nu caută și nu se sinchisește de amabilitățile salonarde.

Totuși, pe noi nu ne interesează cum și-a practicat doctorul St Cleeve profesiunea. Acum decedase și grosul averii lui fusese lăsat unor persoane cu care povestea noastră nu are nici în clin, nici în mînecă. Dar Swithin

era informat că i se lăsase și lui moștenire o rentă anuală de 600 de lire, pe care urma să o primească de la data împlinirii vîrstei de douăzeci și unu de ani, urmînd să continue întreaga viață, cu condiția de a nu se căsători înainte de vîrsta de douzeci și cinci de ani. În cazul unei asemenea indezirabile eventualități, renta urma să fie sistată. Scrisoarea ce însoțea comunicarea, îi preciza avocatul, avea să-i lămurească totul.

Această a doua misivă era scrisă chiar de unchiul lui, cu o lună înainte de moarte, urmînd a fi predată nepotului numai după decesul celui ce o scrisese. Swithin citi, cu solemnitatea implicată de orice epistolă postumă, următoarele cuvinte din partea unei persoane care, în timpul vieții, nu i se adresase niciodată :

„Dragă nepoate,

Vei fi, fără îndoială, mirat la primirea unei comunicări din partea cuiva pe care nu l-ai cunoscut niciodată personal și care, în momentul cînd îi vei citi cuvintele se va afla dincolo de posibilitatea de a-l mai cunoaște. Poate că eu sînt cel păgubit de această lungă și reciprocă necunoaștere. Și poate că sînt de condamnat, sau poate că nu. Dar la această dată, asemenea reflecții sînt absolut sterile. Îți scriu avînd în minte cu totul alte scopuri decît cel de a exprima un regret sentimental, legat de îndoiala extrem de vagă dacă faptul că doi anumiți oameni nu s-au întîlnit niciodată, printre milioanele de alți doi oameni care nu s-au întîlnit niciodată, constituie o calamitate pentru omenire sau pentru ei înșiși.

Prilejul care mă determină să-ți adresez această scrisoare este următorul : cu nouă luni în urmă am aflat, cu totul întîmplător, că urmărești cu mare sîrguință anumite studii științifice și că ești un tînăr astronom promițător. Propriile mele înclinații spre știință au făcut ca această veste să-mi apară mult mai importantă decît mi-ar fi apărut altminteri. Si a construit o mare surpriză pentru mine faptul că rodul căsniciei tatălui tău poate avea asemenea stofă în el. Dacă aș fi știut acest lucru, poate că m-ai fi văzut mai des decît vei avea acum prilejul să mă vezi. La acea vreme starea sănătății mele în-

cepuse să se înrăutățească și am fost trimis în sud, altfel aș fi venit eu însumi să mă interesez de condițiile și de perspectivele tale. Nu m-am reîntors în țară decît în urmă cu șase luni, și cum sănătatea mea nu s-a ameliorat, am trimis un prieten de încredere să se intereseze de viața ta, de studii, de împrejurări, fără ca tu să bănuiești cel mai mic lucru. Și mi-a raportat ceea ce a aflat. Prin el am fost înștiințat de următoarele elemente favorabile :

1. Că lucrezi cu asiduitate în domeniul astronomiei.

2. Că augurii sînt prielnici în cariera pe care ți-ai ales-o.

Și acum elementele defavorabile :

1. Că venitul mic de care dispui, chiar cînd acesta va fi sporit în urma morții bunicii tale prin titlul de proprietate asupra casei voastre, este insuficient ca să-ți susțină cariera de om de știință, ale cărui strădanii nu vor putea fi remunerate decît peste mulți ani, sau niciodată.

2. Că există în calea ta un obstacol mult mai grav decît lipsa de fonduri, și acesta este *o femeie.*

Pentru a te salva de la ruinarea carierei, iau măsurile pe care ți le expun în amănunt mai jos :

Lucrul principal, așa cum te va fi informat avocatul meu, este că, la vîrsta de douăzeci și cinci de ani suma de 600 lire pe an va deveni o rentă viageră, cu condiția ca să nu te însori pînă atunci. În perioada interimară, vei primi un dar anual, pînă la concurența aceleiași sume. Și, viceversa, dacă te însori înainte de a împlini douăzeci și cinci de ani, nu vei mai primi nimic, începînd cu data căsătoriei.

Unul dintre obiectivele moștenirii pe care ți-o las este aceea de a-ți înlesni posibilitatea călătoriilor și a studierii constelațiilor din emisfera sudică. Cînd am aflat, la Cape Town, despre studiile tale, m-a frapat importanța acestor constelații pentru un astronom care tocmai încearcă să-și croiască drumul spre un renume. Emisfera sudică oferă mult mai mult potențial decît cel care a fost exploatat pînă acum ; constituie o mină mult mai bogată decît cea nordică, și studiile tale ar trebui să se îndrepte în această direcție.

Pasul următor care stă în puterea mea este cel de a-ți ține o predică, deși nu sînt adeptul unor asemenea lucruri. Totuși, te sfătuiesc, Swithin St Cleeve, să nu te prosteşti, așa cum a făcut tatăl tău. Dacă studiile tale sînt menite să ducă la un rezultat, atunci, crede-mă, trebuie să te dedici lor fără ajutorul vreunei femei. Evit-o, evită orice specimen al sexului slab, dacă ai de gînd să realizezi ceva în viață. Sustrage-te de la asemenea diversiuni pentru încă mulți ani din viața ta. Și, mai presus de orice, te sfătuiesc să o eviți pe doamna în chestiune. Pînă în prezent nu am aflat nimic rău despre caracterul ei moral ; nu am nici o îndoială că e desăvîrșită din acest punct de vedere. E posibil să aibă multe calități, și sufletești și intelectuale. Dar în afară de obstacolul primordial care o împiedică să-ți fie parteneră de studii (și anume faptul că e femeie), mai are următoarele două handicapuri : e mult mai bătrînă decît tine...

— *Mai bătrînă !* exclamă Swithin cu năduf...

...Și e atît de sărăcită, încît titlul moștenit de la răposatul ei soț devine o obiecție concretă. În afară de aceasta, ca să fiu sincer, eu personal nu am o părere bună despre ea. Nu pot gîndi bine despre o femeie care se îndrăgostește de un bărbat cu atîția ani mai tînăr decît ea. Faptul că a ținut să fie prima pasiune a unui adolescent ca tine nu denotă prea mult bun simț din partea ei. Dacă ar fi știut să-și păstreze prestigiul, ar fi avut mîndria de a nu accepta intimitatea cu un tînăr aflat într-o situație atît de nesigură, ca să nu spun mai mult. E destul de în vîrstă ca să știe că o *liaison* cu ea poate duce, și desigur că așa se va întîmpla, la ruinarea carierei tale ; și că, pe de altă parte, o căsătorie între voi doi ar fi ridicolă — doar dacă e o gîscă — și în acest caz ai cu atît mai multe motive să o eviți.

Nepoate, o femeie cu sentimente onorabile s-ar feri să facă vreun pas care să-ți pericliteze cariera, pentru că la așa ceva se va ajunge dacă o să ți se pună în drum. Am auzit că și ea manifestă mare interes pentru viitorul tău de fizician. Dar cea mai bună cale pe care și-ar putea manifesta interesul real ar fi să te lase în pace. Poate că se convinge singură că nu-ți face nici un rău. Mă rog, las-o

să creadă una ca asta ; dar tu fii convins că de fapt își amăgește singură conștiința susținînd o asemenea aberație. Creierul femeilor nu e făcut pentru științele profunde ; ele nu au posibilitatea de a sesiza decît latura concretă a lucrurilor. Și-apoi o să sporovăiască despre proiectele și teoriile tale cele mai secrete, o să-și informeze toate cunoștințele...

— Nu are nici una ! exclamă Swithin începînd să se înfierbînte.

...și o să te acopere de ridicol, dezvăluindu-ți planurile înainte ca acestea să se fi copt în mintea ta. A încerca să studiezi împreună cu o femeie înseamnă a te lăsa antrenat în fantezii în loc de concepții, în construirea castelelor de nisip în locul edificiilor teoretice, în îndoieli în locul părerilor clare, în prejudecăți în locul concluziilor raționale. Tinere, vastul tău cîmp de studiu se va reduce în curînd la jalnicul perimetru îngust al feței ei, și miriadele tale de stele la ochii ei înșelători.

O femeie cu experiență care deșteaptă pasiunile unui tînăr în momentul cînd acesta se străduiește să se afirme din punct de vedere intelectual, săvîrșește o adevărată crimă.

Dacă ar fi după mine, pe cuvîntul meu că i-aș vîrî pe toți tinerii între optsprezece și douăzeci și cinci de ani în cîte un butoi, asemenea unui renumit filozof. Pentru că se întîmplă atît de des ca, atunci cînd nu-i sechestrezi, femeia să li se pună în cale sub chipul destinului și de cele mai multe ori să le zădărnicească scopurile, încît ajung să renunțe la cele mai promițătoare cariere.

Asta-i tot. Acum te las să-ți iei soarta în propriile-ți mîini.

Unchiul tău care îți vrea binele
Jocelyn St Cleeve
doctor în medicină."

Venind din partea unui celibatar convins și a unui misogin, părerile exprimate în scrisoare nu erau deosebit de convingătoare ; dar rezultatul lor practic, anume anularea neașteptatei rente destinată studiilor lui Swithin, și astfel prefacerea unei fericiri într-un necaz, părea, în acel unic moment, decepționantă și întristătoare în cel mai înalt grad.

Totuși, oricît de senzațională ar fi fost scrisoarea, bucuria pătimașă a acelei zile nu s-a lăsat întunecată mai mult de cîteva minute. Lucrurile conținute în misivă făceau parte din speța celor ce se cer rumegate îndelung pentru a deveni eficiente. Adevărul este că avertismentul și momeala sosiseră prea tîrziu și prea pe neașteptate ca să mai poată avea vreo influență. Dacă St Cleeve ar fi primit predica de mai sus cu o lună înainte, dacă ar fi putut s-o sucească și s-o răsucească în minte în fiecare ceas de nesomn din treizeci de nopți consecutive, gîndindu-se la posibilitățile pe care i le deschidea renta viageră, n-am putea prevedea efectul unei asemenea pînze de păianjen aruncate asupra lui, un tînăr a cărui dragoste pentru fizica cerului nu putea rivaliza cu nimic. Dar faptul că în ultimul moment îi picase din senin imaginea unor avantaje la care nici măcar nu visase vreodată, nu l-a afectat mai mult decît un fulger de căldură ce spintecă orizontul.

I se înfățișase o uriașă perspectivă ; dar dispăruse pe loc, și lumea era iarăși ca mai înainte.

Luă trenul spre Warborne, și apoi se îndreptă în grabă spre Bath. Nu chiar în aceeași dispoziție ca în zorii acelei zile, în timp ce se îmbrăcase, dar în ce privește partea mecanică a călătoriei, la fel de neșovăielnic ca și pînă atunci.

Și pe măsură ce decorul se schimba, îl părăsea și mohoreala : stăpîna inimii lui rămăsese întronată. St Cleeve nu era suficient de familiarizat cu literatura ca să știe că poeții înțelepți sînt obișnuiți să vadă în această inimă ușoară exact inversul ei. Vesela lui dispoziție i se păru lui Swithin de bun augur. Și cum gîndirea strică adeseori în asemenea cazuri, se poate că, în pofida poeților, Swithin avea dreptate.

CAPITOLUL 19

La gară Lady Constantine aştepta, fremătînd de nerăbdare, sosirea trenului, îmbrăcată ca şi cum nu mai fusese niciodată măritată ; Swithin o zări pe fereastra compartimentului, mult înainte ca ea să-l fi văzut. Şi de cum o recunoscu, se simţi mulţumit pînă în adîncul inimii de răsplata lui. Dacă unchiul său i-ar fi oferit din mormînt o întreagă împărăţie în locul viitoarei lui soţii, tot n-ar fi acceptat-o.

Swithin sări din tren, şi niciodată natura nu a pictat pe faţa vreunei femei mai multă iubire decît oglindea chipul doamnei noastre în acel moment. Amîndurora situaţia le apărea ca o frumoasă alegorie, care nu trebuia cercetată prea îndeaproape ca să nu iasă la iveală, lispa ei de corespondenţă cu realitatea.

Aproape că se feriră să-şi strîngă mîna în public, atît de necesar era ca acea dimineaţă să treacă fără nici un incident inoportun. Chemară o trăsură cu un cal şi porniră spre destinaţia lor.

— Ia asta, spuse ea, înmînîndu-i dispensa împăturită. Îţi aparţine mai curînd ţie decît mie.

Deseori, pietonii care traversau strada, sau cei care întîmplător se opriră din drum, se uitau la perechea din trăsură (fără nici un motiv special, ci numai pentru că unii făceau parte din acea categorie de indivizi care au ochi să observe lucrurile pe lîngă care trec) ; dar cei doi din trăsură se speriau de fiecare dată ca nu cumva inocenţii privitori să aibă cine ştie ce planuri de urmărire a lor.

— Arăţi îngrozitor de tînăr ! îi spuse ea cu o supărare hazlie, în timp ce înaintau (aerul dimineţii dădea obrajilor lui Swithin o prospeţime uimitoare). Încearcă să pari ceva mai tras la faţă, pentru ca preotul să nu ne pună întrebări stingheritoare.

Mai departe nu se întîmplă nimic şi trăsura îi depuse în faţa unei prăvălii aflate la cincizeci de metri depărtare de uşa bisericii. Era unsprezece fără cinci.

— Nu reţinem trăsura, spuse ea. Ca să nu atragă atenţia plimbăreţilor.

Cînd dădură colţul şi ajunseră în faţa bisericii, găsiră uşa întredeschisă ; dar înăuntru nu se găseau decît două persoane, un bărbat şi o femeie, despre care aflară că erau funcţionarul parohial şi soţia lui. Swithin întrebă cînd urmează să sosească preotul. Funcţionarul îşi consultă ceasul şi rosti :

— La unsprezece fix.

— Adică acum ar trebui să fie aici, spuse Swithin.

— Da, răspunse funcţionarul ascultînd bătăile ceasornicului din turn. Adevăru-i, domnule, că el nu-i decît un locţiitor, şi uneori mintea i-o mai ia razna în ce priveşte timpul, mai ales cînd e vorba de chestiuni din astea din care nu se alege cu cine ştie ce. Dar fiţi fără grijă, vine el.

— Şi preotul titular e plecat ?

— Numai pe două săptămîni, atîta tot. Şi n-a avut de ales, ori îl lăsa în loc pe ăsta mai nevolnic, ori pe nimeni altu'. Ştiţi domnule, în ziua de azi, tinerii mai isteţi se fac sau berari, sau intră în marină ; că doctrina religioasă e cam şubredă în vremurile noastre, şi nu-ţi prea scoţi bănuţul din meseria asta. Aşa că noi, slujbaşii bisericii, nu prea avem oameni de schimb. Ştiţi ce, domnule, ce-ar fi să mă reped pînă la locuinţa preotului şi să-ncerc să dau de el ?

— Te rog, du-te, insistă Lady Constantine.

Funcţionarul ieşi din biserică ; nevastă-sa ştergea praful în capătul celălalt, aşa încît Swithin şi Viviette rămaseră singuri. Imaginaţia zboară cu atîta repeziciune şi presimţirile unei femei sînt atît de susceptibile, încît abia plecase funcţionarul, lăsîndu-i să aştepte, că în mintea Lady-ei Constantine încolţi gîndul că nu va deveni soţia lui Swithin St Cleeve nici azi şi nici într-o altă zi. Ştia bine că presimţirile o înşelau adeseori ; dar desigur că un obstacol ivit în clipa cununiei e semn rău.

„Ah !... Cununia asta n-o să aibă loc, îşi spuse în sinea ei. E o fatalitate."

Se făcuse unsprezece şi douăzeci şi nici urmă de preot. Swithin îi luă mîna într-a lui.

— Dacă nu-i să fie azi, o să fie mîine, şopti el.

— Nu ştiu, răspunse ea. Ceva îmi spune că *nu*.

Era cu neputinţă ca Viviette să fi intuit forţa inhibatoare exercitată asupra lui Swithin de scrisoarea primită în acea dimineaţă de la unchiul său decedat. Totuşi, felul ei de a vedea lucrurile se potrivea atît de bine cu asemenea cunoaştre, încît Swithin fu frapat şi păstră tăcerea.

— Ai o cravată neagră, continuă ea, privindu-l.

— Da, am cumpărat-o pe drum.

— Si de ce-ai ales o culoare atît de sumbră ?

— Mi-a murit unchiul.

— Aveai un unchi ? Nu mi-ai vorbit niciodată de el.

— Pentru că nu l-am văzut niciodată în viaţa mea. Am auzit de el doar acum, cînd a murit.

Vorbea pe cît de calm şi de măsurat putea, dar inima i se făcuse mică. Desigur că ea va continua să-i pună întrebări : iar el nu era în stare să-i spună un neadevăr. Va descoperi, de bună seamă, prevederile testamentare ale unchiului său, cărora el, Swithin, le dăduse cu piciorul de dragul ei, şi atunci, pentru binele lui, va refuza să-l ia de bărbat. În acele momente, concluziile lui erau aidoma cu ale ei : nu aveau să ajungă niciodată soţ şi soţie.

Dar Viviette nu mai puse nici o întrebare, din cel mai simplu motiv : la intrare se auziră nişte paşi greoi şi, în capătul navei, se ivi preotul cu funcţionarul care venea după el, ştergîndu-şi broboanele de transpiraţie de pe faţă. Specimenul clerical, uşor încurcat, dădu mîna cu ei şi intră în sacristie ; iar funcţionarul se duse şi-i deschise cartea.

— Ştiţi, memoria bietului om e cam rătăcită, şopti el. Lui îi intrase în minte că-i vorba de o înmormîntare şi l-am găsit umblînd brambura prin cimitir, în căutarea noastră. Oricum, totu-i bine cînd sfîrşeşte bine.

Şi funcţionarul îşi tamponă iarăşi fruntea.

— Cîte semne rele ! murmură Viviette.

Dar preotul apăru pe dată, înveşmîntat, funcţionarul îşi luă şi el o mutră ecleziastică şi îşi coborî privirile în registrul lui. Tristeţea Lady-ei Constantine păru să se volatilizeze ; sîngele îi năvăli iar în obraji cu o nouă

vigoare. Rostirile solemne ale ceremoniei plutiră peste perechea tremurîndă, şi nu a existat vreodată mire şi mireasă care să-şi fi contopit cu mai multă ardoare şoaptele.

Lady Constantine (căci aşa continua s-o numească lumea, deşi ei îi plăcea să-şi spună doamna St Cleeve, ceea ce şi era din punct de vedere legal), o anunţase pe camerista sa că se va întoarce la Welland într-o zi, două, sau trei, în funcţie de împrejurări. Deşi data întoarcerii rămăsese incertă, atît ea cît şi Swithin considerară că e preferabil să-şi fixeze plecarea pentru a doua zi, ca nu cumva să se iste vreo bănuială. Cît despre St Cleeve, venirile şi plecările lui nu aveau nici o importanţă. Rareori se ştia exact dacă e acasă sau nu, din cauza izolării sale în cabana de la coloană.

A doua zi, spre seară, Swithin o însoţi la gara din Bath, cu intenţia ca el să rămînă în acest oraş pînă în dimineaţa următoare. Dar cînd un bărbat sau un tînăr deţine în mîinile lui o comoară atît de fragilă ca o mireasă de care a fost legat abia de treizeci de ore, nu are forţa de a o depune într-un tren şi a o expedia ca pe un bagaj. De aceea, experienţa unei despărţiri atît de rapide li se păru chinuitor de crudă. Seara era mohorîtă; vîntul de toamnă se furişa prin fiecare crăpătură, prin fiecare spărtură din oraş ; nimeni din jur nu observa şi nu se sinchisea de ceea ce făceau ei. Lady Constantine oftă din adîncuri ; şi Swithin simţi că nu poate rezista, că nu o poate lăsa singură. Hotărî să urce şi el în tren şi să-i ţină tovărăşie măcar pe parcursul cîtorva staţii.

Era o noapte întunecoasă şi, dîndu-şi seama că, la urma urmei, nu exista nici un risc serios, Swithin îşi prelungi drumul pînă la nodul de cale ferată unde ea urma să schimbe trenul, luîndu-l pe cel de Warborne. Aici, însă, trebuiră să aştepte cîteva minute, pînă cînd să ia el trenul de întoarcere şi ea pe cel care o ducea mai departe. Ieşiră de pe peronul gării şi făcură împreună cîţiva paşi în întunericul străzii, hotărînd, în sfîrşit, să se despartă.

În timp ce Viviette stătea încă locului, strîngîndu-i braţul, se ivi un faeton care înainta val-vîrtej, îndreptîndu-se spre intrarea gării ; dar cînd să treacă prin băltoaca din faţa uşii, calul se opri brusc. Domnul care con-

ducea trăsura sau era foarte grăbit, sau avea principiul că orice piedică poate fi înlăturată cu biciul, așa încît făcu uz de șfichiul acestuia. Drept urmare, calul se smuci, cu trăsură cu tot, într-o parte, iar capătul de lemn al biciului o izbi pe Lady Constantine în obraz cu atîta putere, încît aceasta scoase un strigăt de durere. Swithin o întoarse cu fața spre lumina felinarului, și desluși o dîră de sînge pe obrazul ei.

Între timp, domnul care făcuse boroboața începu să-și ceară mii de scuze, după care predă hățurile omului ce-l însoțea și coborî din trăsură.

— Mă duc o clipă în sala de așteptare, șopti Viviette în pripă.

Și luîndu-și mîna de pe brațul lui Swithin, își trase vălul gros peste față și se făcu nevăzută.

Străinul se apropie și își scoase pălăria. Era un bărbat pirpiriu, cu o figură de orășean, de vreo douăzeci și opt sau treizeci de ani. Felul în care i se adresă lui Swithin era în același timp indiferent și împăciuitor :

— Îmi pare foarte rău de ceea ce s-a întîmplat, spuse el. Sper din toată inima că soția dumneavoastră... — dar dîndu-și seama de tinerețea lui Swithin retrase cuvîntul pe care i-l sugerase purtarea tandră a acestuia față de Lady Constantine — sper că doamna nu a fost serios rănită.

— Și eu sper, răspunse Swithin cam înțepat.

— Unde a lovit-o biciul ?

— I-a făcut o crestătură de-a lungul obrazului.

— Dați-mi voie să mă duc s-o văd, să mă asigur cum se simte și să-mi cer scuze.

— Mă voi duce eu s-o văd.

Swithin intră în camera de toaletă a sălii de așteptare, unde se refugiase Viviette. Ea îl întîmpină în ușă, ținîndu-și batista pe obraz, iar Swithin o informă că venise în numele conducătorului trăsurii, care se interesa de ea.

— Nu pot să dau ochi cu el, șopti Viviette. E fratele meu, Louis. Fără îndoială că ia trenul ca să vină la mine acasă. Nu trebuie să mă recunoască ! Sîntem nevoiți să așteptăm aici pînă va pleca.

Drept care, Swithin ieși din nou și-l informă pe tînărul în cauză că tăietura nu era serioasă, dar că doamna nu-l putea vedea. Se despărțiră. St Cleeve îl auzi cerînd un bilet pentru Warborne, ceea ce confirmă ideea Lady-ei Constantine că se ducea acasă la ea. Cînd trenul de legătură porni, Swithin se întoarse la mireasa lui, care-l aștepta tremurînd.

Aflînd că fratele ei plecase, păru infinit mai ușurată

— De unde vine fratele tău ? o întrebă Swithin.

— Acum din Londra. Înainte stătea la Rio de Janeiro. Are vreo doi prieteni prin împrejurimile astea și din cînd în cînd pică într-o vizită. Nu ți-am vorbit niciodată despre el, din pricina îndelungatei lui absențe.

— Și acum are de gînd să se statornicească pe lîngă tine ?

— Nu, nici aici, și mi-e teamă că nici în altă parte. Lucrează, sau mai bine zis a lucrat în Serviciul Diplomatic. La început a fost funcționar în Ministerul de Externe și apoi a fost numit atașat la Rio de Janeiro. Dar și-a dat demisia din serviciu. Aș fi preferat să n-o facă.

Swithin o întrebă de ce își dăduse demisia. Se simțea exilat, îl lămuri ea, și se plîngea de climat și de toate cîte se plîng oamenii hotărîți să fie nemulțumiți — deși, bietul de el, o fi avut vreun temei pentru nemulțumirile lui. Poate că unii l-ar considera leneș. Dar nu era adevărat ; nu era vorba de lenevie, ci de un continuu neastîmpăr ; nu putea persevera în nimic. Totuși, dacă vreo preocupare îi capta fantezia, se ținea de ea cu o răbdare exemplară, pînă cînd intervenea ceva nou care să-i distragă atenția.

— Nu-i bun cu tine, nu-i așa, iubita mea ?

— De ce crezi asta ?

— Felul în care vorbești de el mă face să simt acest lucru.

— Mă rog, poate că nu a fost întotdeauna bun. Dar ia uită-te la fața mea, se mai vede semnul ?

O dungă, dreaptă ca un meridian, îi brăzda vizibil obrazul. Sîngele urcase pînă la suprafață, dar nu țîșnise

propriu-zis, după cum i se păruse lui. Însemna că a doua zi dunga roşie va deveni vînătă.

Swithin o încunoştiinţă că fratele ei luase un bilet pentru Warborne, fapt din care Viviette deduse că plecase să-i facă o vizită la Welland, deşi din scrisoarea lui reieşise că urma să sosească abia peste cîteva zile.

— Pînă una, alta, continuă Swithin, tu nu poţi pleca decît cu trenul de noapte, pentru că pe ăsta l-ai pierdut.

— Dar, Swithin, nu-ţi dai seama de noua încurcătură ? Dacă plec în noaptea asta la Welland şi îl găsesc pe fratele meu acolo, şi-mi vede tăietura de pe obraz... pe care presupun că i-ai descris-o...

— I-am descris-o.

— Va şti că eu sînt doamna care te însoţea.

— Şi pe care a numit-o soţia mea. Mă întreb dacă am şi început să arătăm a soţ şi soţie ?

— Şi atunci ce să mă fac ? Următoarele trei-patru zile voi purta pe faţă indiciul care poate să ducă la descoperirea secretului nostru.

— În cazul ăsta nu trebuie să fii văzută. Trebuie să tragem la un han de aici.

— O, nu ! exclamă ea cu sfială. E prea aproape de casă, nu putem fi în siguranţă. S-ar putea să nu ne cunoască nimeni ; dar *dacă* ne recunoaşte cineva ?

— Să ne întoarcem la Bath nu mai putem. Îţi spun eu ce trebuie să facem, scumpă Viviette. Plecăm la Warborne în vagoane diferite ; ne reîntîlnim în afara gării Warborne ; de acolo pornim pe jos pe întuneric către coloană, şi am să te ţin captivă în cabană pînă cînd îţi dispare semnul.

Cum nu exista nici o alternativă mai bună, luară hotărîrea să procedeze în acest fel. După ce-şi scoase din geamantan cîteva articole de care ar fi putut avea nevoie într-o încarcerare de două sau trei zile, Lady Constantine îşi depuse valiza la depozitul de bagaje, şi luă apoi ultimul tren, care urma să ajungă la Warborne pe la ora zece.

Pentru Lady Constantine era de ajuns să-şi acopere faţa cu voalul gros pe care şi-l procurase special în vederea acestei escapade, ca să iasă din gară fără teama de a fi recunoscută. St Cleeve apăru dintr-un alt compartiment, şi nu se întîlniră decît cînd ajunseră la o cotitură foarte întunecoasă din vechiul drum de la barieră, departe de lumina felinarelor din Warborne.

Drumul spre Welland era lung. Acelaşi drum pe care-l făcuse Swithin în ploaie, cînd aflase fatala veste că descoperirea lui stelară fusese devansată de altcineva ; acum, însă, se afla în cu totul altă stare sufletească şi nu mai blestema nici divinitatea, nici omenirea. Nimic nu-i grăbea, şi o porniră agale pe drumul singuratic şi liniştit, stăpîniţi de acel simţ de predestinare pe care ţi-l insuflă uneori prezenţa nopţii cufundată în tăcere. Cînd ajunseră la poarta parcului, o găsiră deschisă, ceea ce însemna că fratele ei, Louis, sosise.

Lăsînd în dreapta lor casa şi parcul, înaintară mai departe pe şosea şi, luînd-o prin mirişte de peste drum, se apropiară de acea izolată proeminenţă rotundă cu brazii pe clinc şi turnul în vîrf, care părea să se înalţe din ţarina ceva mai luminoasă la culoare, asemenea unui dom turtit, purtînd un far în creştet. Era prea întuneric ca să poţi deosebi brazii de ceilalţi copaci, decît după acel curios grai pădurean, prin care oastea coniferelor îşi proclamă în orice moment specia. În înaintarea anevoioasă a celor doi îndrăgostiţi pe pantele povîrnite, trosnetul cîte unei crengi uscate, sub paşii lor avea ecoul unor împuşcături de alarmă.

Cînd descoperi cabana, Swithin o găsi întocmai cum o lăsase cu două zile înainte. Lady Constantine era vlăguită de puteri şi se aşeză, în timp ce el se duse să adune un braţ de vreascuri şi crenguţe din mormanele de afară, şi aprinse un foc, după ce-şi luase mai întîi precauţia de a astupa ferestruica şi a reîncuia uşa.

Lady Constantine aruncă o privire curioasă în jur, la lumina flăcărilor. Cabana avea dimensiunile unui alcov din vremurile georgiene. Într-un colţ se afla soba, cu o măsuţă şi un scaun alături, ceva mai încolo un dulap, un urcior de apă, un stelaj cu felurite obiecte casnice, printre care un ceainic şi un grătar. Cei doi metri rămaşi liberi fuseseră despărţiţi printr-o perdea şi convertiţi în dormitor, pentru uzul lui Swithin după nopţile lungi de observaţie în vîrful turnului.

— Nu s-ar putea spune că îți ofer un palat, observă el, zîmbind. Dar, în orice caz, e un refugiu.

Focul vesel risipise în oarecare măsură îngrijorările Lady-ei Constantine.

— De-am avea de mîncare ! spuse ea.

— Ce nătărău sînt ! exclamă St Cleeve. Asta-i un lucru care nici măcar nu mi-a trăsnit prin minte.

— Nici mie, pînă acum, îl liniști ea.

Swithin căzu pe gînduri, cu o figură încruntată.

— În afară de o bucată de pîine uscată, n-am nimic altceva în dulap. Totuși, prin preajma cabanei mișună o sumedenie de iepuri pitici, nu mai mari decît șobolanii, din speța celor pe care paznicii îi numesc fugari. Și-s foarte blînzi. Dar mă tem că n-am să pot prinde vreunul la ora asta. Totuși, Viviette, iubit-o, așteaptă-mă cîteva minute. Am să încerc. Nu am voie să te las să mori de foame.

Ieși afară fără zgomot și lipsi o bucată de vreme. Cînd reapăru, ținea în mîini nu un iepure, ci patru vrăbii și un sturz.

— Nu se pot prinde iepuri fără să pui o capcană. Dar am izbutit să fac rost de astea pentru că știam pe unde se cuibăresc noaptea.

O învăță cum să prepare păsările și, cînd ajunse să le frigă pe grătar, el ieși afară cu urciorul, ca să-l umple la pîrîul care curgea pe lîngă casa lui, în preajma satului de jos.

— La bunica acasă toată lumea doarme, o informă el cînd reveni gîfîind, ținînd în mîini urciorul plin ochi. Și toți își închipuie că eu mă aflu la vreo sută de mile de aici.

Păsările erau fripte, masa așternută. Cu aceste merinde, însoțite de pîine uscată prăjită și udată cu cîte o cană de apă din urcior, la care Swithin mai adăugă puțin vin din plosca ce-l întovărășise pe drum, trebuiră să se mulțumească în chip de cină.

CAPITOLUL 20

Cînd Lady Constantine se deșteptă a doua zi, Swithin era de negăsit. Dar înainte de a se fi pregătit pentru gustarea de dimineață, auzi cheia învîrtindu-se în broască ; la început se sperie dar își aminti pe dată că nimeni altcineva n-ar fi putut să vină. Adusese un coș cu provizii, încă o ceașcă și o farfurioară, și așa mai departe. Nu peste mult timp, ceainicul începu să sîsîie pe sobă și masa fu gata.

Mireasma de rășină din aer le umplea nările, în vreme ce-și luau gustarea ; păsările țopăiau pînă în pragul ușii (pe care, cu orice risc, o lăsaseră deschisă) ; în fața ochilor li se înălța turnul zvelt, al cărui vîrf pătrunsese într-o împărăție de soare, care trimitea spre cabană doar săgetări și raze răzlețe, ce se cerneau prin frunzișul des.

— Aș putea trăi aici fericită tot restul vieții mele ! exclamă ea strîngîndu-i mîna. Aș dori să nu mai revăd niciodată casa mea mohorîtă, din momcnt ce n-am mijloacele de a o deschide toată și a trăi în ea așa cum s-ar cuveni. Sărăcia de acest fel nu-i deloc neplăcută. La ce te gîndești ?

— La drumurile pe care le-am făcut în dimineața asta. Cînd am revăzut-o pe bunica, nu a fost prea surprinsă de revenirea mea. M-a obligat să-mi iau gustarea de dimineață acolo, dar m-am prefăcut numai că mănînc, ca să nu-i trezesc bănuielile ; și merindele pe care le-am adus ar trebui să-mi servească de prînz și de cină. Firește, n-o să-mi fie greu să obțin oricîtă mîncare aș dori și pentru oricît timp, întrucît pot lua din cămară tot ce-mi dorește inima, fără să fiu observat. Dar cînd m-am uitat azi dimineață la fața bunicii mele, și am văzut-o cu cît drag mă privea, m-am gîndit că ea n-a ținut niciodată ceva ascuns de mine, și nu a urmărit altceva decît binele meu... și am simțit, cum să spun, că mi-ar plăcea să-i vorbesc despre noi doi.

— O, nu, te rog, Swithin, să nu faci așa ceva ! strigă ea pe un ton jalnic.

— Foarte bine. N-aș face-o în nici un caz fără consimțămîntul tău.

Nu mai discutară un cuvînt despre această chestiune. Toată dimineața aplicară comprese reci și alte leacuri pe dunga purpurie care brăzda obrazul Viviettei ; iar după masă reglară ecuatorialul sub cupola refăcută, pregătindu-l în vederea observațiilor nocturne.

Era o seară limpede, uscată, neobișnuit de rece în comparație cu vremea de peste zi. După o cină frugală, reumplură soba cu cărbuni aduși de la casa lui Swithin, cărbuni cu care se mai încălziseră și peste zi, pentru că Viviette avusese ideea că fumul unui foc de lemne nu trebuia zărit mai des decît se întîmplase pînă atunci, cînd Swithin ocupase din cînd în cînd cabana.

La ora opt, ea stărui să urce în turn la observații, pentru a respecta principiul pe care se întemeiase căsnicia lor, și anume reluarea studiilor lui Swithin cu aceeași perseverență ca și pînă atunci.

În acea noapte, cerul avea parcă o frumusețe nouă, orbitoare. Un arc amplu, semicircular, fluctuant, de lumină albă, scînteietoare, se curba peste partea nordică a firmamentului de la orizont pînă la steaua Eta din Ursa Mare. Era aurora boreală, proaspăt deșteptată din mările înghețate ale Nordului, unde vaporii toamnei suferă un rapid proces de congelare. Se pregătea să întîmpine anotimpul de iarnă.

— Oh ! Haide să ne așezăm și să o privim ! spuse Viviette.

Întoarseră spatele ecuatorialului și gloriile sudice ale cerului, pentru a contempla această nouă minune, aflată într-un district ceresc pe care-l vizitau rar.

Lucirile stelelor fixe se diminuaseră pînă la un reflex albăstrui. Încetul cu încetul, arcul se mări pe vidul negru al firmamentului, asemenea formei fecioarei — nălucă din umbrele baladei Glenfinlas [1], pînă ce cununa bolții se apropie de zenit și aruncă un păienjeniș de lumină asupra întregului car și al cailor constelațiilor nordice. Convexitatea arcului radia săgeți sclipitoare, care țîșneau și se mistuiau în tăcere. Temperatura scăzu subit, și Lady Constantine își înfășură mai strîns șalul în jurul umerilor.

[1] Referire la balada Glenfinlas de Walter Scott (n. tr.).

— Să coborîm, o sfătui Swithin. În cabană e cald și plăcut. De ce să încercăm să studiem în noaptea asta ? De fapt nici nu-i posibil ; Aurora își răspîndește lumina peste tot.

— Foarte bine. Mîine noaptea nu vei mai fi întrerupt, pentru că eu plec.

— Ai de gînd să mă părăsești mîine, Viviette

— Da ; mîine de dimineață.

Adevărul este că, odată cu scurgerea ceasurilor și a zilelor, Viviette devenea din ce în ce mai convinsă că nici în schimbul tuturor comorilor din lume n-ar fi acceptat riscul de a fi descoperită aici, de către oricine ar fi fost să fie.

— Dar dă-mi voie să mă uit la fața ta, iubito. Nu cred că-i încă potrivit să-l întîlnești pe fratele tău.

Cum era prea beznă ca să-i poată vedea fața în locul unde se aflau, coborîră scara spiralată ; ajunși în cabană, Swithin îi cercetă obrazul marcat. Dunga, deși mult atenuată, încît n-ar fi putut să fie deslușită decît de cineva care ar fi privit-o de aproape, nu dispăruse însă cu totul. Dar în urma stăruințelor ei repetate și aproape înlăcrimate de a părăsi cabana, și a presupunerilor că fratele ei trebuie să fi plecat, Swithin hotărî să se ducă a doua zi devreme pînă la Welland, să facă un tur de recunoaștere.

Sculîndu-se de dimineață și încuind-o pe Viviette în cabană, străbătu mirișteа argintată de brumă și intră în parc. Casa era tăcută și părea pustie ; din coșuri nu se înălța decît un singur fuior subțiratic de fum. Deși era încă înainte de ora nouă, se încumetă să bată la ușă.

— Lady Constantine e acasă ? întrebă Swithin cu o disimulare care-i intrase acum în deprinderi, deși cu șase luni în urmă îi fusese total străină.

— Nu, domnule St. Cleeve ; Înălțimea sa nu s-a întors încă de la Bath. O așteptăm să revină de pe o zi pe alta.

— Și casa e goală ?

— Fratele Înălțimii sale a fost aici, dar a plecat la Budmouth. A lăsat vorbă că se va întoarce peste două sau trei săptămîni.

Lui Swithin îi era suficient. Spuse cameristei că va reveni, și se întoarse la cabană, trezind-o pe Viviette,

căreia nu-i plăcea să se scoale cu noaptea-n cap. Swithin aşteptă sus pe turn pînă cînd fu anunţat că gustarea de dimineaţă e gata. După ce se ospătară, se pregătiră de despărţire.

Îi aştepta un drum lung. Gara Warborne se afla la o distanţă de cinci mile, iar cea anterioară la nouă mile depărtare. Către aceasta din urmă se îndreptau ei ; îşi făcuseră planul ca Viviette să ia trenul de la nodul de cale ferată unde se petrecuse incidentul cu biciul, urmînd să-şi ridice de aici bagajul şi să se întoarcă la Warborne, ca şi cum ar fi sosit de la Bath.

Dimineaţa era rece, dar drumul nu li se păru obositor. Din momentul în care lăsară în urmă miriştea şi parohia Welland, începură să meargă în pas de plimbare ; pe măsură ce se îndepărta de locurile primejdioase, buna dispoziţie a Lady-ei Constantine sălta.

Se despărţiră pe malul unui pîrîiaş, la vreo jumătate de milă de gară, Swithin urmînd să se întoarcă la Welland pe drumul pe care venise.

De la nodul de cale ferată, Lady Constantine telegrafie la Warborne ca să o aştepte o trăsură la sosire. Şi apoi, după ce se urcă în trenul de înapoiere, călători liniştită spre casă, ajungînd la reşedinţa Welland cu cinci minute înainte ca Swithin, care făcuse tot drumul pe jos, să se fi apropiat de coloană.

CAPITOLUL 21

Începînd din acea zi, vieţile lor îşi reluară aparent vechile făgaşuri.

Poate că cel mai concret rezultat al experienţei lor era relativa eficienţă — în realitate doar un expedient în vederea scopului final — în ceea ce priveşte calma asiduitate a lui Swithin în studiul astronomiei. Tînărul îşi reluase vechea-i poză de filozof singuratic în vîrful coloanei, iar Lady Constantine recăzu în existenţa întemniţată din casa ei, aparent lipsită de orice prieten în jur. Forţata restrîngere pe care i-o impuneau mijloacele ei financiare atît de precare, constituia acum o pavăză în plus împotriva descoperirii relaţiilor cu St Cleeve. Nobilimea din vecinătate nu-i tulbura liniştea ; atît printr-o tacită înţelegere a faptului că nu se afla în situaţia de a invita la rîndul ei, cît şi din răceala egoistă generată de lipsa de mijloace a altora.

La prima întîlnire, după scurta lună de miere, a celor doi uniţi în taină, au fost nevoiţi să se comporte unul faţă de celălalt ca doi străini. Întîlnirea a avut loc în acea unică parte din Welland care merita numele de uliţa satului, în timp ce toţi muncitorii de pe cîmp se întorceau acasă pentru masa de prînz, unii dintre ei însoţiţi de nevestele care-i ajutau la anumite îndeletniciri agricole.

Sub ochii acestui grup de oameni inofensivi dar nedemni de încredere, Swithin şi Viviette a lui nu putură decît să-şi strîngă mîinile în tăcere. Totuşi ea reuşi să-i şoptească :

— Fratele meu nu se întoarce decît mult mai tîrziu. A plecat la Paris. Diseară, dacă poţi veni, te aştept pe pajişte.

Îi dărui un zîmbet neliniştit, dar nu exista nici o îndoială că, sub rezerva pe care şi-o impusese, fiecare fibră din făptura ei vibra de nerăbdare la gîndul întîlnirii.

Aripile nopţii se lăsau acum devreme, şi Swithin se înfiinţă la locul întîlnirii la ceasul cînd îşi închipui că ea îşi isprăvise cina. Era chiar locul unde se întîlniseră la începutul anului, dar multe se schimbaseră de atunci. Răzoarele de flori de obicei îngrijit îngrădite, aveau acum marginile zdrenţuite şi fuseseră cotropite de bălării ; stele negre se iveau pe suprafaţa aleii acoperite cu prundiş, arătînd că smocurile de iarbă creşteau pe acolo în voie. Degradarea stării materiale a Lady-ei Constantine atinsese acel punct care sugerează necesitatea ca un sînge nou să fie infuzat în ramura familiei ; şi, de bună seamă, un sînge nou fusese infuzat — dar cu ce rezultat social rămîne de văzut.

Viviette apăru pe aceeași ușă de sticlă pe care ieșise în grădină cu atîtea luni în urmă. Se strînseră în brațe dintr-o suflare, iar St Cleeve o salută în șoaptă.

— Sîntem în siguranță, iubitule, îi spuse ea.

— Dar servitorii ?

— Sărăcăciosul meu personal constă acum doar din două femei și un băiat ; și cu toții se află în aripa cealaltă. M-am gîndit că poate ți-ar place să vezi interiorul casei mele, după ce mi-ai arătat locuința ta. Așa că n-o să rămînem afară, ci o să intrăm.

Pătrunseră înăuntru prin ușa-fereastră și porniră să colcăiască încet prin încăperi, Swithin însuflețit de oarecare curiozitate, pentru că nu ajunsese niciodată mai departe de bibliotecă și de camera alăturată acesteia. Întreaga aripă de vest a casei fusese închisă, viața Viviettei desfășurîndu-se în două sau trei cămăruțe din aripa de sud-est. Marile încăperi prin care înaintau acum, tiptil și vorbind în șoaptă, căpătaseră acea înfățișare funerară care provine din lipsa de folosință și de îngrijire. Pînze de păianjen triunghiulare se și țesuseră prin colțuri, ca niște mici hamace ce legănau praful, și un miros îmbîcsit, de lemn și de piele, împănat cu izul excrementelor de șoareci, impregna atmosfera. Solitudinea acestor încăperi era atît de rar tulburată de intruziunea picioarelor omenești, încît deseori cîte un șoricel stătea locului pe brațul unei canapele sau pe capacul vreunui scrin, uitîndu-se fără frică la cei doi vizitatori.

Swithin nu nutrise niciodată ambiția de a avea o reședință dar locul îl interesa.

— Casa asta va mai răsuna vreodată de veselie, așa cum se întîmpla pe vremuri ? întrebă el.

— Numai cînd tu vei face avere, răspunse ea rîzînd. După cum știi, îmi aparține mie pe viață ; dar domeniul e atît de împovărat de rentele anuale ce revin rudelor îndepărtate ale lui Sir Blount, dintre care unul va fi succesorul meu aici, încît eu nu trăiesc decît din modestul meu venit.

— Și ești obligată să rămîi în casa asta ?

— Nu sînt obligată. Dar n-o pot lăsa de izbeliște.

— Și în testament au existat unele stipulări pentru cazul că te vei recăsători ?

— Nu se menționează nimic.

— Mă bucur, scumpa mea Viviette, să aflu că nu ai pierdut nimic măritîndu-te cu mine.

— Sper că nici tu nu ai pierdut nimic — decît ceea ce decurge în mod firesc.

— Adică ce ?

— Libertatea. Să presupunem că ai să devii un fizician de mare popularitate (se pare că în ziua de azi popularitatea și-a răcit relațiile cu arta și cochetează cu știința), și ți se va oferi o șansă mai atrăgătoare, să zicem că-ți iese în drum o fată care ar putea fi pentru tine o soție mai potrivită și mai strălucită decît îți sînt eu. Nu vrei regreta niciodată ? Nu mă vei disprețui ?

Swithin îi astupă gura cu un sărut, după care continuară să înainteze prin casă ; se furișau ca doi hoți, temîndu-se să nu atragă atenția bucătăresei sau a cameristei Green. Într-una din încăperile de sus, ochii lui Swithin căzură pe o mică orgă de cameră, care fusese cîndva împrumutată bisericii. Tînărul îi spuse că își amintește de acel prilej, ceea ce o făcu să-și reia o idee :

— Asta îmi aduce aminte de ceva. În primăvară va avea loc o confirmare în parohia noastră și tu mi-ai povestit odată că nu ai fost niciodată confirmat. Ce neglijență revoltătoare ! Cum de s-a întîmplat ?

— Nici măcar nu știu. Cred că în zăpăceala care a urmat morții tatălui meu, au uitat de asta.

— Swithin dragă, dacă vrei să-mi faci o plăcere, supune-te și tu confirmării, odată cu ceilalți.

— Dacă am trăit atîta vreme fără această virtute, n-aș putea să mă lipsesc definitiv de ea ?

— Nu, nu ! protestă Viviette cu seriozitate. Doresc mult să fii confirmat, sînt nefericită cînd mă gîndesc că tu privești cu atîta ușurință chestiunile religioase. Dacă n-am avea biserica, de ce ne-am putea agăța ?

— Unul de celălalt. Dar dacă ții atîta, o să inversez ordinea stabilită a lucrurilor spirituale : oamenii întîi sînt confirmați și numai după aceea se căsătoresc.

— Asta nu are decît o importanţă minoră. Te rog să nu tratezi cu nepăsare lucrurile pe care atîţia oameni de bună credinţă au socotit că trebuie să fie făcute. Şi, dragul meu Swithin, uneori simt că o anumită superficialitate, de care am dat poate amîndoi dovadă în felul în care am tratat legătura sfîntă a cununiei — transformînd un ritual solemn într-o aventură clandestină — ar putea fi răscumpărată prin seriozitatea cu care trebuie privite celelalte chestiuni religioase. De aceea nu trebuie să laşi ca acest prilej să treacă pe lîngă tine. M-am gîndit toată noaptea trecută la asta. Aminteşte-ţi că eşti fiu de preot şi, dacă ar fi trăit, tatăl tău ar fi stăruit s-o faci. Pe scurt, Swithin, fii băiat cuminte şi respectă cu strictete prevederile bisericii.

În virtutea temperamentului ei, Lady Constantine era fie o amantă înflăcărată, fie o cucernică devotată, şi vibra cu atîta graţie între aceste două tendinţe, încît nimeni care ar fi cunoscut circumstanţele vieţii ei nu i-ar fi putut condamna inconsecvenţa. Cînd eşti împins în asemenea dificultăţi ca acelea în care o mînaseră dominatoarele ei sentimente lumeşti, devine firesc să năzuieşti la o evadare, cramponîndu-te de aparatul religios — ce nu poate fi pus în funcţiune decît de aceleaşi sentimente pe care ea le investise altundeva ; în fond, toate acestea nu erau decît încercările disperate ale Convenţionalismului de a-i asigura liniştea conştiinţei în impasul în care o azvîrliseră instinctele ei de femeie. Cum Viviette nu se mai putea confirma, şi cum Sîmbăta Împărtăşaniei era încă departe, îl îmboldea pe Swithin să o facă.

— Şi noul episcop e un om atît de binevoitor, continuă ea. L-am cunoscut vag pe vremuri, cînd nu era decît pastor parohial.

— Foarte bine, iubita mea. Ca să-ţi fac ţie pe plac, mă voi lăsa confirmat. Bunică-mea o să fie încîntată, fără îndoială.

Continuară să hoinărească prin casă, Lady Constantine, intra prima în fiecare încăpere, ţinînd o lumînare în mînă, pentru a se asigura că nu se găseşte nimeni acolo, şi apoi îl chema şi pe el în şoaptă. Tăcerea era ştirbită doar de murmurele lor şi de scîrţîitul cîte unei scînduri sub paşii

lor. În cele din urmă se aşezară şi, umbrind flacăra lumînării cu un carton, începu să-i arate lucrurile fanate conţinute de cutare scrin sau de cutare sertar, sau garderoba unora dintre membrii familiei care muriseră pe la începutul veacului, cînd muselina era regina saloanelor, vestele înalte pînă la subţiori, iar mînşoanele mari cît un sac de contrabandist.

Aceste scormoneli prin cochilii şi găoace vestimentare, ale căror miezuri umane pieriseră de mult, se prelungi mai bine de jumătate de oră, pînă cînd cei doi tresăriră puternic, auzind sunetul insistent al clopoţelului de la uşa din faţă.

CAPITOLUL 22

Lady Constantine scăpă din mînă bucata de dantelă veche ale cărei splendori tocmai i le arăta lui Swithin. şi strigă :

— Cine poate fi ? Nu cred să fie Louis !

Rămaseră ascultînd. Sosirea cuiva la acest conac părăsit şi mai cu seamă la o oră atît de tîrzie, constituia un asemenea fenomen, încît nici unul dintre servitori nu era pregătit să răspundă la sonerie. Vizitatorul sună din nou, cu mai multă forţă decît înainte. În sfîrşit, le ajunseră la ureche zgomote de uşi deschise şi închise în oficiile dinspre bucătărie, iar Viviette ieşi în coridor, ca să audă mai bine. După cîteva minute se întoarse în camera de garderobă unde îl lăsase pe Swithin.

— Da ; e fratele meu, îl anunţă ea străduindu-se să-şi menţină stăpînirea de sine. I-am recunoscut vocea. Fără îndoială că s-a întors de la Paris ca să stea aici. Ăsta-i felul lui indolent şi inoportun de a se purta — să nu-mi scrie o scrisoare prin care să mă anunţe că vine !

— Mi-e foarte uşor să plec.

Între timp, fratele ei fusese poftit în casă, și acum se auzeau pașii feciorului care venea s-o caute pe Lady Constantine.

— Fii bun și așteaptă un moment aici, spuse ea introducîndu-l pe Swithin în dormitorul ei, care se afla alături. Nimeni n-o să dea peste tine în camera asta, iar eu mă întorc îndată.

Luînd lumînarea cu ea, îl lăsă pe Swithin să aștepte în întuneric.

După vreo zece minute se auzi pe gaura cheii șoapta glasului ei. Swithin deschise ușa.

— Da ; are de gînd să rămînă. Acum își ia cina.

— Foarte bine, nu te neliniști, iubito. Dorești să mai rămîn peste noapte, așa cum am plănuit ?

— O, Swithin, mă tem că nu se poate, răspunse ea tulburată. Vezi bine cum stau lucrurile. În seara asta am încălcat jurămîntul ca tu să nu vii niciodată în casa mea și iată rezultatul. Te-ai supăra dacă... ți-aș cere să pleci ?

— Cîtuși de puțin. Dacă stau să mă gîndesc, prefer modestul confort din cabana și casa mea, bizareriilor și alarmelor din casa asta.

— Ei, mi-e teamă că te-am ofensat, spuse ea în timp ce o lacrimă i se adună în ochi. Cît de mult aș dori să mă întorc cu tine la cabană ! Ce fericiți am fost în cele trei zile cît am locuit împreună acolo ! Dar poate că într-adevăr ar fi mai bine să pleci acum. Da, ai dreptate, camerele de aici sînt apăsătoare. Ar fi nevoie de un personal casnic numeros ca să le facă mai vesele... Totuși, Swithin, adăugă ea după o clipă de gîndire, nu vreau să-ți cer să pleci. Procedează cum crezi tu că e mai bine. Am să-ți aprind o lămpiță de noapte și te las aici să chibzuiești. Eu trebuie să cobor imediat la fratele meu, altfel o să intre la bănuieli.

Aprinse lampa de noapte și se retrase din nou, trăgînd ușa după ea.

Swithin mai stătu un timp în așteptare ; apoi își spuse că, în general, e mai bine să plece. Prin urmare, ieși și înaintă tiptil pe coridorul întunecat către capătul din fund, unde se găsea o scăriță întortocheată, care-l ducea

la o ușă dosnică, scoasă din uz. După ce coborî scara, ajunse la celălalt capăt al casei, situat în partea dinspre care bătea un vînt puternic și unde, spre surpriza lui, auzi stropi de ploaie biciuind geamul. Probabil că vremea cîinoasă de afară îl făcuse pe vizitator să sune cu atîta nerăbdare.

St Cleeve se pomeni într-o mică dilemă. Ploaia îi aminti că-și lăsase pălăria și mantaua jos, în partea din față a casei ; și dacă pe o vreme normală ar fi putut renunța cu ușurință la amîndouă, în ploaia asta răpăitoare și rece nu ar fi fost un lucru prea plăcut. Reîntorcîndu-se în dormitorul Viviettei, luă lampița și deschise ușa unei cămăruțe-debara care rămăsese întredeschisă. Aici se găseau felurite articole de îmbrăcăminte, bucăți de sofă de tapițerie și unele mobile vechi. Swithin gîndea că ar putea găsi vreo mantie a Viviettei, pe care să și-o înfășoare în jurul umerilor dar, în cele din urmă, desprinse de pe un cuier un veșmînt mult mai potrivit, singurul de acest fel care se găsea acolo. Era un palton mare, mîncat de molii, căptușit și tivit cu o blană grea ; și cînd îl luă jos, ieși la iveală și o căciulă din blană de focă.

„Ale cui or fi fost ?" se întrebă el, iar răspunsul sinistru îi veni de la sine. „Pfff ! făcu disprețuitor (chemînd în ajutor latura științifică a naturii lui), în fond materia este materie, iar asociațiile mentale nu sînt decît niște amăgiri."

După ce se îmbrăcă, se întoarse în dormitorul Lady-ei Constantine ca să ducă înapoi lămpița, și se pregăti iar de plecare.

Dar cînd ajunse din nou în coridor, auzi pe palierul din față un pas ușor, care părea al Viviettei. Întrebîndu-se ce voia de la el, se opri, luîndu-și însă precauția de a intra în debara, pentru eventualitatea că n-ar fi fost ea. Femeia se opri în fața dormitorului, se aplecă spre gaura cheii și șopti (presupunînd că el se afla încă înăuntru) :

— Swithin, m-am mai gîndit și am ajuns la concluzia că poți rămîne aici fără grijă.

Nemaiavînd nici o îndoială asupra identității persoanei, Swithin, fără să se gîndească, ieși brusc din cămăruța aflată în spatele ei. Aruncînd o privire în jur, Viviette

văzu dintr-o dată silueta estompată de întuneric, îmbrăcată în blană. Într-un gest de groază, își ridică brațul în fața ochilor, ca și cum ar fi vrut să se apere de el ; scoase un țipăt și, tremurînd toată, se lipi de perete, acoperindu-și fața cu mîinile.

Swithin dădu s-o ia în brațe, dar în aceeași clipă auzi pași grăbiți care urcau scările, ca răspuns la strigătul ei. Consternat, și temîndu-se să n-o compromită, se retrase cît putu de repede, ajungînd la capătul coridorului chiar în momentul cînd fratele ei, Louis, apăru, cu o lampă, în cealaltă extremitate.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Viviette, ce s-a întîmplat ?

— Soțul meu ! exclamă ea fără voie.

— Ce nonsens mai e și ăsta ?

— Da, desigur că e un nonsens, adăugă ea, cu un efort. Nu a fost nimic.

— Dar de ce ai țipat ?

Viviette își redobîndise judecata limpede.

— O, a fost o nălucire a imaginației mele, răspunse ea cu un rîs ușor. Trăiesc aici atît de singură, încît încep să am vedenii... am devenit superstițioasă și... o clipă... mi s-a părut că văd o fantomă.

— A răposatului tău soț ?

— Da. Dar nu era nimic ; doar conturul... pendulei aceleia înalte, și cu scaunul din spate. Vrei să fii bun să cobori și să-mi îngădui să mă retrag un moment în camera mea ?

Fratele ei coborî și Viviette intră în dormitor. Swithin socoti că e mai prudent să o lase în pace și, ieșind fără zgomot din casă, porni prin ploaie spre locuința lui. Era limpede că toate agitațiile de un fel sau de altul prin care trecuse, slăbiseră nervii Viviettei, sensibilizînd-o și făcînd-o susceptibilă la orice impresie. Cînd îmbrăcase paltonul și căciula, lui St Cleeve îi trecuse prin minte că acestea trebuie să fie veșmintele scoase din uz, care îi aparținuseră lui Șir Blount ; dar în momentul cînd se apropiase de Viviette uitase de acest lucru și, de bună seamă, înfățișarea pe care i-o dădeau hainele îi crease bietei femei șocul unei nedorite amintiri. Rumegînd toate

acestea în minte, mergea cu pași repezi, ca și cum ar fi fost din nou cărturarul singuratic, disociat de întreaga omenire, care nu purta nici o umbră de interes casei Welland și stăpînei sale.

Paltonul greu și căciula nu îi erau deloc plăcute ; dar cum Swithin fusese educat, sau mai curînd se autoeducase, la școala gîndirii științifice, nu-și îngăduia să se lase copleșit de senzații sinistre. Dacă s-ar fi întîmplat una ca asta, ar fi însemnat să-și trădeze proprile-i crezuri și năzuințe.

În apropiere de casa lui, într-un loc unde drumul pe care mergea el se întîlnea cu o cărare, văzu un grup de forme indistincte înaintînd spre el. După glas, îi recunoscu pe Hezzy Biles, Nat Chapman, Fry și alți cîțiva muncitori agricoli. Swithin fu pe punctul de a le adresa o vorbă, dar aducîndu-și aminte de deghizarea lui, socoti mai înțelept să-și țină gura, ca nu cumva veșmintele să indice primejdiosul loc de unde venea. Treptat se apropiară de el, întrucît mergeau și ei în aceeași direcție.

— Sara bună, străine, spuse Nat.

Străinul nu răspunse.

Întregul grup i-o luă înainte, dar Swithin putu deslușI în întuneric că mergeau cu capetele întoarse spre el. După aceea un murmur păru să se propage de la unul la altul ; apoi Chapman, cel mai curajos dintre ei, se răsuci pe călcîie, veni în spatele lui Swithin și-l urmă de la oarecare distanță, observîndu-i cu atenție silueta. Pe urmă se alătură din nou celorlalți și se porniră cu toții să șușotească între ei. Gîndind că e mai bine să-i lase să-l depășească, Swithin încetini pasul, și oamenii o luară înainte, aparent fără prea multă codeală.

Nu exista nici o îndoială că fuseseră impresionați de hainele lui. Și cum nu avea nici un chef să provoace aceeași reacție bunicii sale și lui Hannah, Swithin își luă precauția, de îndată ce ajunse acasă, să intre prin bucătăria de vară. Acolo ascunse în siguranță paltonul și căciula, după aceea ocoli casa și intră, ca de obicei, pe ușa din față.

Din primul moment o întîlni pe Hannah care-i spuse :

— Vai, de-aţi fi auzit numa ce s-a vorbit în sara asta aici, domnişorule Swithin ! Au venit oamenii de la cîmp numa ca să ne povestească.

Într-adevăr, în bucătărie se adunaseră oamenii care îl depăşiseră pe drum. Peste trăsăturile greoaie şi noduroase ale feţelor lor, se aşternuse o expresie de îngîndurată nelinişte. Intrarea lui Swithin păru firească şi nu trezi comentarii, de parcă se întorsese de la studiile lui din vîrful turnului : nu făcură decît să-l includă şi pe el în audienţă.

— În momentul acela noi vorbeam de zor, continuă Blore, şi Natty tocma şi-o adus aminte de povestea bătrînului Jeremiah Paddock, care o dată cînd o trecut prin parc, pe la vo unu noaptea, l-o văzut pe Sir Blount dînd-o pe doamna afară din casă şi încuind uşa ca să nu poată intra. Şi tocmai ziceam noi c-o fost răsplata dreaptă c-o murit în ţară străină, departe de meleagurile lui. Cînd numa ce ridic ochii şi-l văd pe Sir Blount mergînd de unu singur.

— Te-a depăşit ea pe dumneata, sau dumneata ai depăşit-o ! şopti Hannah pe o voce sepulcrală.

— Nu pot să zic *ea*, că nu ştiu dac-o fost stafie, răspunse Sammy. Ferit-a sfîntu să vorbesc de scularea din mormînt a unuia care-o fi încă din carne şi din sînge, şi i-o veni şi lui rîndu să moară. Dar el sau ea, s-o apropiat de noi.

— Da, s-o apropiat de noi, confirmă Haymess.

— Şi eu i-am zis „Sara bună, străine", adăugă Chapman.

— Da, „Sara bună, străine !", aşa i-ai zis, Natty. Te-am auzit şi io.

— Şi p-ormă s-o apropiat şi mai mult de noi.

— Ba nu, noi ne-am apropiat de el, îl contrazise Chapman.

— Mă rog, mă rog, în chestii d'astea e totuna. Şi forma era a lui Sir Blount. Mi-au zis-o şi nările mele, pencă... mirosea a el. Da, l-am putut mirosi, că se stirnise o pală de vînt.

— Dumnezeule mare, ce blestemăţii îndrugaţi acolo despre stafia unui domn cu frica lui Dumnezeu ? întrebă bunica Martin, care tocmai intrase în bucătărie.

— Stai o clipă, coană mare, io nu zic că era un miros rău, ferit-a Sfîntu ! Era un miros bun, ca la vînătoare, îţi trezea în minte aromă de carne de vînat şi de iepure, aşa cum se cuvine la un mare senior — nu mirosea a hoit de om sărac ; şi asta mi-a întărit credinţa că era Sir Blount.

(„Era mirosul blănurilor", îşi spuse Swithin în sinea lui.)

— Zău aşa, nu i-am purtat pică strigoiului că ne-o lăsat să murim de foame douăjcinci de ani cu nouă şilingi pe săptămînă, aşa că nu m-am spăriat de-un abur umblător, fie că mirosea bine sau nu, interveni Hezzy. Cred c-o venit vremea să mergem acasă.

— Mai aşteaptă un pic, că viu şi eu, continuă Fry. Cînd mi-am dat seama că e Sir Blount, mi s-o uscat scuipatu-n gură, că nu era p-acolo nici un tufiş sau vun gard în care să te adăposteşti dacă s-ar fi luat de noi.

— Ce-i curios e că-i pomenisem numele înainte, cînd am vorbit de confirmarea care o să vină, spuse Hezzy.

— O să aibă loc o confirmare ?

— Da. În parohia noastră — pentru prima dată în biserica Weland de douăjcinci de ani încoace. Şi cum ziceam, tocma le povesteam că eu m-am confirmat la vîrsta la care trebuia, şi că aveam numai gînduri curate în minte. Şi cînd am intrat la catehism, preotu mi-o zis : „Repetă lucrurile în care crezi". Şi domnu' Blount (c-aşa-i zicea pe atunci) care era pe lîngă mine, mi-o suflat : „Femeile şi băutura". Şi eu ca prostu am luat-o de bună şi-i răspund pastorului : „Femeile şi băutura". Şi din cauza asta am fost amînat pînă la confirmarea viitoare. Da' Sir Blount n-o recunoscut niciodată că el o fost ticălosu'.

— În ziua de azi confirmarea e altfel, zise Biles. Pe vremuri episcopu nu-i dădea atîta importanţă cîtă îi dă azi. Acu episcopu îşi întinde amîndouă mîinile peste creştetu oricui o fi, care îngenunche în faţa lui ; pe cînd eram noi băieţi se dădea o singură binecuvîntare la şase puşti odată. Episcopu de atunci îşi întindea palmele şi-şi tre-

cea degetele peste șirul de capete, nepăsător ca un cuconaș care-și numără banii cîștigați la rișcă într-un bilci. Marii stăpîni ai bisericii de pe atunci nu se sinchiseau de-un suflet în plus sau în minus ; și eu cred că din cauza asta viața era mai ușoară.

— Aud că noul episcop e holtei ; sau poate că văduv ? întrebă doamna Martin.

— Holtei, cred, coană mare. Da dumneata, domnule San Cleeve nu l-ai înfruntat niciodată, după cîte știu.

Doamna Martin clătină din cap.

— Nu ; a fost o mare scăpare. Nici nu-mi dau seama cum de s-a întîmplat.

— Am de gînd să mă confirm acum, spuse Swithin, și apoi schimbă vorba.

CAPITOLUL 23

Toată noaptea aceea, Swithin nu putuse închide un ochi, gîndindu-se a Viviette a lui. Nimic nu era mai grăitor în ce privește purtarea primului ei soț față de ea, decît persistența groazei de care dăduse dovadă cînd imaginea lui îi fusese brusc redeșteptată în memorie. Dacă n-ar fi fost acest lucru, spaima ei copilărească, atunci cînd dăduse ochi cu Swithin deghizat, ar fi apărut ridicolă.

Aștepta cu înfrigurare un prilej de a o revedea în următoarele cîteva zile, dar nu i se ivi nici unul. Desigur că situația era explicabilă prin prezența fratelui ei în casă. În cele din urmă, se hazardă să-i scrie un bilet, cerîndu-i să-i dea un semnal, într-un chip pe care-l mai folosiseră o dată sau de două ori : tragerea în jos a storului unei anumite ferestre, una dintre puținele vizibile din vîrful turnului de pe Rings-Hill ; acesta era semnalul ca în seara respectivă îl putea întîlni, după cină, pe terasă.

După ce-și reglă lentila cinci seri la rînd în dreptul ferestrei cu pricina, în sfîrșit, în a șasea seară, văzu storul în poziția mult așteptată. Trei ore mai tîrziu, în plin amurg, apăru la locul întîlnirii.

— Fratele meu e plecat în seara asta, îi explică ea, altfel n-aș fi putut ieși din casă. Va lipsi doar cîteva ceasuri, nu mai mult, nu prea poate călători acum din lipsă de bani. Se ține tot timpul în preajma mea, de asta nu m-am putut aventura să te întîlnesc.

— Bănuiește ceva ?

— Aparent, nu. Dar mă cam indispune.

— De ce, Viviette ?

Din felul ei de a vorbi, Swithin deduse, cu teamă, că era vorba de ceva serios.

— Aș prefera să nu-ți spun.

— Dar... mă rog, cum vrei tu.

— Ba nu, Swithin, am să-ți spun. Între noi doi nu trebuie să existe secrete. Zi de zi mă pisează cu necesitatea de a mă remărita.

— Pentru bani și rang social, desigur ?

— Da. Dar eu nu-i dau nici o atenție. Îl las să-și bată gura de pomană.

— E un lucru într-adevăr trist, răspunse tînărul. Va trebui să lucrez cu mai mult sîrg ca oricînd, altminteri nu voi putea niciodată să-ți aparțin.

— Da, da, toate la timpul lor, spuse ea pe un ton încurajator.

— Aș fi nespus de fericit să te pot avea tot timpul alături de mine. Am simțit cu ascuțime tristețea situației noastre în noaptea aceea cînd am fost silit să dispar, fără să te pot înștiința că eu eram cel care se ascundea în cămăruță. De ce te-ai înspăimîntat în asemenea măsură de hainele acelea vechi pe care le împrumutasem ?

— Nu întreba... nu întreba !, răspunse ea ascunzîndu-și fața în umărul lui. Nu vreau să discut despre lucrul ăsta. A fost atît de lugubru și de înfricoșător să îmbraci tocmai hainele acelea ; ar fi fost de dorit să te gîndești și să nu le atingi.

Swithin o asigură că nu-și pusese nici un moment întrebarea cui aparținuseră.

— Apropo, trebuie să ți le aduc înapoi, spuse el.

— Nu ! Nu vreau să le mai văd vreodată ! Și nu mă pot împiedica să cred că e semn rău faptul că tu le-ai îmbrăcat.

— În senina filozofie, nimic nu poate fi considerat ca semn rău, răspunse el, sărutînd-o. Lucrurile ori sînt cauze, ori nu sînt cauze. Cînd ne vom mai putea revedea ?

În felul acesta, se scurse un ceas. Întîlnirea era aidoma cu altele care aveau să-i urmeze la intervale neregulate. Şi în lunile de iarnă grea, frecventele căderi de zăpadă lungiră, chiar mai mult decît o făcuseră temerile, răstimpurilor lor de izolare. Swithin îşi respectă cu şi mai mare strictețe făgăduința de a nu se insinua în casă, ştiind totodată prea bine că nedreptatea de a fi obligat să procedeze astfel ar fi putut să-l facă să se revolte. Învăţat doar cu marile forţe ale naturii, era lipsit, ca şi mulţi alţii, de forţa personală de a pleda o cauză umană, poate şi din pricină că nu-l interesau deloc rangurile şi formulele sociale. De aceea se supunea cu o docilitate de copil tuturor hotărîrilor ei, cînd era vorba de asemenea probleme.

Fratele Viviettei petrecu iarna la Welland ; dar fie pentru că experienţa sa în climatul tropical îl dezvăţase de iernile şfichiuitoare ale Britaniei, fie din alte motive, se arăta rar pe afară, şi Swithin nu-l putu zări decît în treacăt. Din cînd în cînd, Viviette izbutea să-i mai facă o vizită grăbită la cabană; şi alteori, iubirea ei impulsivă se dovedea mai puternică decît prudenţa, şi îi cerea lui Swithin să petreacă o noapte la ea, cu orice risc. Dar el refuza. Pentru mintea lui logică era limpede că taina pe care se legaseră amîndoi să o păstreze trebuia să fie sau riguros respectată, sau abandonată cu totul.

Acum era cam sîcîit în legătură cu testamentul unchiului său. Deocamdată nu existau raţiuni presante pentru a da un răspuns complet şi sincer avocatului, dat fiindcă plata rentei urma să înceapă din ziua cînd Swithin va împlini douăzeci şi unu de ani ; dar timpul trecea şi în curînd trebuia să întreprindă un pas hotărîtor. I-ar fi fost uşor să recunoască faptul că e căsătorit şi, deci, nu îndeplineşte condiţiile impuse de testament ; dar acest lucru ar fi presupus să mărturisească măcar unui singur om ceea ce el şi Viviette se fereau cu atîta străşnicie să se afle. Mai mult, dorea cu tot dinadinsul ca Viviette să nu afle de pierderea pe care o acceptase el

ca s-o ia de soţie. Aşa încît, singurul lucru ce-i rămăsese acum de făcut era să scrie avocatului unchiului său o scrisoare de amînare şi să aştepte ca lucrurile să se desfăşoare de la sine.

Într-o noapte senină de aprilie se nimeri să fie o eclipsă de lună şi domnul Torkingham, după ce se sfătuise cu Swithin, aduse la observator o serie de muncitori agricoli şi de băieţi tineri, cărora le promisese o privelişte a fenomenului prin telescop. Se discută din nou despre apropiatul eveniment al confirmării, care urma să aibă loc în luna mai. St Cleeve află de la pastor că se aranjase ca episcopul să petreacă noaptea la vicariat, şi că a doua zi, imediat după oficierea slujbei, era invitat la un prînz de gală la Casa Welland.

Acest lucru însemna o reîntoarcere la viaţă a stăpînei casei ; St Cleeve era oarecum surprins de faptul că, în comunicările lui cu Viviette, aceasta nu-i pomenise un cuvînt despre asemenea probabilitate. A doua zi făcu o plimbare în jurul reşedinţei, mirîndu-se cum de puteau fi primiţi oaspeţi cînd totul arăta în asemenea hal de delăsare.

Descoperi însă că toate obloanele fuseseră deschise, lucru care părea să fi dat dintr-o dată viaţă ferestrelor. Doi oameni reparau coşurile de pe acoperiş, şi alţi doi răzuiau mucegaiul verzui de pe zidul faţadei. De această dată, Swithin nu puse nici o întrebare. Trei zile mai tîrziu, porni însă din nou într-acolo. Acum avea loc o operaţie gradioasă de spălare a geamurilor, Hezzy Biles şi Sammy Blore fiind executorii, ceea ce însemna că fuseseră împrumutaţi de la fermierul vecin. Hezzy arunca apă în geamuri cu o forţă care ameninţa să le spargă, iar faţa lăbăreaţă a lui Sammy se zărea de partea cealaltă, rînjind la fiecare asalt. În plus, Anthony Green şi încă un om pliveau buruienile de pe alei şi sădeau plante noi în răzoare. Nici una dintre aceste operaţiuni rezonabile, luată în sine, nu însema cine ştie ce ; dar viaţa pe care o dusese în ultima vreme Viviette şi scîrba cu care privise pînă atunci casa dădeau faptelor o semnificaţie specială. Totuşi Swithin era mai curînd curios

decît neliniștit de toate aceste schimbări, și se întoarse la turnul lui, muncit de niște întrebări care nu se refereau strict la lumile de deasupra capului său.

Se poate ca Lady Constantine să-l fi zărit din casă, și se poate să nu-l fi zărit ; dar în aceeași seară, o seară frumoasă și uscată, în timp ce el se afla la observator curățind de zor ocularul ecuatorialului, purtînd tichia și jacheta lui de observație și pregătindu-se ca după aceea să mănînce, ca de obicei, treptele scării spiralate, o zări pe Viviette conturîndu-se în razele lanternei. Întîlnirea a fost cu atît mai plăcută cu cît era neașteptată. și Swithin aprinse pe dată o lampă mai mare, în onoarea acestei ocazii.

— Nu-i decît o vizită scurtă, îi spuse ea cînd, după ce-și oferi gura ca să fie sărutată, se așeză pe scaunul scund, destinat observațiilor. Gîfîia ușor în urma urcușului grăbit. Dar în curînd sper să pot veni mai des. Fratele meu locuiește încă la mine. Da, are de gînd să stea pînă după confirmare. După aceea pleacă în mod cert. Ce frumos din partea ta, iubitule, să accepți ceremonia de dragul meu. Știi, episcopul va lua masa cu noi. E de mirare că a consimțit să vină, pentru că e un om nesociabil și în turneele sau circuitele astea de confirmare pe care le face, se menține, pare-se, numai în compania clerului. Dar locuința domnului Torkingham e foarte strîmtă, și a mea e atît de apropiată, încît aranjamentul ăsta de a-l scuti pe bietul om măcar de o masă s-a impus aproape de la sine. Și episcopul l-a acceptat imediat. Ce-ai mai făcut tu cu observațiile tale ? Ți-am lipsit la înregistrarea notelor ?

— Mă rog, în orice caz am fost nevoit să o fac fără ajutorul tău. Ia uită-te aici cît de mult am lucrat !

Îi arătă un registru împărțit în coloane intitulate : „Obiect“ „Asceensiune normală“ „Declin“ „Caracteristici“ „Remarci“, și așa mai departe.

Viviette își plimbă ochii peste acestea și peste altele, dar mintea i se întoarse repede la subiectul care o obseda : confirmarea.

— E ceva atît de neobișnuit pentru mine să primesc oaspeți în casă, încît aproape că sînt emoționată. Sper ca prînzul să fie un succes.

— Îl cunoști pe episcop ? o întrebă Swithin.

— Nu l-am mai văzut de foarte multă vreme. Îl cunoșteam pe cînd eram o fetișcană, iar el predica la biserioara din Puddle-sub-Mixen, de lîngă casa noastră ; dar de atunci, de cînd m-am mutat aici, nu l-am mai văzut. Și se spune că în satul ăsta nu a mai avut loc o confirmare de douăzeci de ani încoace. Celălalt episcop îi chema la Warborne pe tinerii și tinerele candidate ; nu-și dădea osteneala să vină într-un loc uitat de lume, ca parohia noastră.

— Toată curățenia și preparativele astea care se fac trebuie să fie o povară pentru tine.

— Fratele meu Louis supraveghează totul, ba mai mult, suportă și cheltuielile.

— Fratele tău ? întrebă Swithin cu surpriză.

— Da, el a insistat să facă reparațiile, răspunse ea pe un ton șovăitor, ușor mîhnit. Deși a fost necesar să împrumute bani pentru cheltuieli. A fost extrem de activ în toată chestiunea și el a fost cel care mi-a sugerat să-l invit pe episcop. Mie nici nu mi-ar fi trecut prin cap.

— Mă rog, eu o să mă țin departe pînă ce se va termina întregul tărăboi.

— Îți mulțumesc, scumpule, că ești atît de înțelegător. Aș fi preferat să nu fie nevoie de prudență. Dar o să te văd în ziua confirmării, și o să-l urmăresc tot timpul slujbei, din colțul stranei noastre, pe învățatul meu drag... Sper că ești bine pregătit pentru ritual, Swithin ? adăugă ea întorcîndu-se cu tandrețe spre el. Poate că ar fi de dorit să lași deoparte astronomia pînă după confirmare, ca să-ți poți dedica întreaga atenție acestei probleme mult mai serioase.

— Mai serioase ? Mă rog, o să fac tot ce-mi stă în putință. Regret teribil să constat că tu ești mult mai puțin interesată de astronomie decît erai înainte, Viviette !

— Nu-i adevărat. Numai că preparativele pentru episcop îmi îndepărtează mintea de la studiu. Acum îmbracă-ți cealaltă manta, ia-ți pălăria și vino să mă conduci.

CAPITOLUL 24

Sosise dimineaţa confirmării. Era pe la mijlocul lunii mai şi vremea nu se arăta, poate, chiar atît de înfloritoare ca aceea pe care o atribuiau acestei luni poeţii veseli de acum trei veacuri [1], dar era un mai foarte suportabil, care se purta bine şi pe care populaţia de la ţară îl preferă unei luni mai, să zicem, mai însorite dar mai capricioase.

În boschetele şi răzoarele de flori ce alcătuiau mozaicul grădinilor Welland, liliacul, salcîmul galben şi călinii îşi etalau, respectiv, culorile purpurii, galbene şi albe ; şi printre ele, îndreptîndu-şi tulpinile flexibile după fiecare furtună mai nemiloasă, îşi înălţau capetele căldăruşele, bujori, pintenaşi şi coada şoricelului. Printre făpturile însufleţite care mişunau în acest decor colorat, se numărau albinele truditoare, fluturii hoinari şi plimbăreţele tinere candidate la apropiata confirmare, care, după ce se gătiseră pentru ceremonie, se făleau acum cu propriile lor înfăţişări, plimbîndu-se cîte două, cîte trei, în aşteptarea momentului solemn.

Swithin St Cleeve, ale cărui pregătiri fuseseră ceva mai simple decît ale frumoaselor oraşului, aşteptă pînă cînd ieşiră din casă Hannah şi bunică-sa, apoi încuie uşa şi o porni spre biserica îndepărtată. La poarta grădinii din faţa bisericii îl întîlni pe domnul Torkingham, care dădu mîna cu el în felul omului cu multe treburi pe cap, şi indicîndu-i lui Swithin unde să se aşeze, dispăru în căutarea cîtorva candidate ce nu-şi făcuseră încă apariţia.

Swithin aruncă o privire prin grădină, sperînd să o zărească pe Viviette, dar nevăzînd-o, intră în biserică. În partea de nord a navei se afla un grup de fete zîmbitoare, total uniformizate în ce priveşte îmbrăcămintea, vîrsta şi o temporară înfrînare a tendinţei firesti de „a ocoli, precum un iepure, capcanele poveţelor înţelepte“ [2]. Rochiile

[1] Poeţi elizabetani (n. tr.).
[2] Shakespeare — *Negustătorul din Veneţia* Act. I sc. II (n. tr.)

lor de muselină albă, pălăriile albe rotunde, de sub borurile cărora scăpau, parcă fără voie, şuviţe şi bucle de toate nuanţele castaniului, căzîndu-le pe umeri, luminau stranele întunecoase şi insuflau o neobişnuită viaţă şi căldură statuilor şi ornamentelor de piatră cenuşie. În partea de sud a navei stăteau bărbaţii tineri şi băieţii — greoi, ciolănoşi, solizi, după cum era şi firesc dacă te gîndeai că o viaţă întreagă vor trebui să ţină piept vîntului şi vijeliilor, înainte de a se reîntoarce, pentru cea din urmă oară, în această navă cu iz de mucegai.

Pe deasupra capetelor acestora, Swithin reuşi să desluşească strana pătrată, de lîngă locul rezervat corului, care aparţinea Casei Welland. Văzu că Lady Constantine sosise şi stătea lîngă fratele ei, Louis.

Swithin se aşeză în capătul unei bănci, iar ea, după ce-l căutase tot timpul din ochi, văzu pe dată, prin semnele subtile, că e conştientă de prezenţa tînărului care, din cauza ei, răsturnase ordinea prestabilită a ceremoniilor bisericeşti. Era îmbrăcată în negru, dar nu în doliu strict, o pată de roşu la bonetă punîndu-i în valoare frumuseţea tenului, fără să-i dea însă o notă frivolă. Era, fără îndoială, cea mai frumoasă femeie din biserică ; şi totuşi, un spectator dezinteresat, cunoscînd toate circumstanţele, ar fi gîndit că, dacă s-ar ţine seama de viitor, perechea firească pentru Swithin ar fi fost una dintre fetele îmbrăcate în muselină, care urmau să fie prezentate, odată cu el, episcopului, în acea zi.

Cînd intră episcopul, şi se postă în faţa altarului, şi îşi suflă nasul, congregaţia fu suficient de impresionată de prezenţa lui ca să înceteze de a se mai holba unii la alţii. Preacuviosul Cuthbert Helmsdale, doctor în teologie, cel de-al nouzeci şi patrulea ocupant al tronului episcopal al diocezei, era un personaj cu faţă smeadă, a cărei nuanţă tuciurie era şi mai accentuată acum de protuberanţele mîncecilor, ce i se umflau pe umeri ca emisferele estică şi vestică. Părea înalt şi impunător ca statură, dar ceva din această impresie se datora probabil şi veşmintelor maiestuoase.

Slujba a fost, ca de obicei, de o lungime care a pus la grea încercare puterile de îndurare ale tineretului adunat

acolo. Şi numai după ce toţi tinerii aparţinînd altor parohii trecură prin ceremonia de confirmare, veni şi rîndul celor din Welland. Swithin şi alţi cîţiva dintre cei mai vîrstnici fură aproape ultimii. Cînd, păşind în urma domnului Torkingham, trecu pe lîngă strana Lady-ei Constantine, îşi înălţă privirea de la căptuşeala roşie a glugii prelatului şi întîlni ochii ei. Era foarte emoţionată, înlăcrimată — îl privi cu acel extaz în care se amestecau religia, iubirea, fervoarea şi speranţa, o stare de spirit pe care femeile o pot încerca în asemenea momente şi de care bărbaţii nu au habar. Cu cîtă ardoare îl urmări pe episcop purîndu-şi mîna pe creştetul iubitului ei, cu cîtă emoţie febrilă privi inelul mare, episcopal, scînteind printre buclele blonde ale lui Swithin ; cu cîtă îngrijorare aşteptă să audă dacă doctorul Helmsdale va rosti formula „acesta este copilul tău", folosită pentru cei foarte tineri, sau „acesta este robul tău", folosită pentru cei mai vîrstnici. Şi cînd îl auzi rostind „acesta este *copilul* tău", simţi o împunsătură de conştiinţă, de parcă ar fi fost o persoană care ademenise un copilandru inocent în mrejele căsătoriei, pentru a-şi satisface propria-i plăcere, pînă cînd îşi aduse aminte că, de fapt, prin căsătoria lor îi înălţase poziţia socială. Dar toate aceste stări n-ar fi putut fi descrise decît de ea însăşi.

Cît despre Swithin, se simţea ruşinat de totala lipsă a acelui entuziasm care radia cu atîta efervescenţă din ochii ei. Cînd trecu din nou pe lîngă ea, întorcîndu-se la locul lui, faţa Lady-ei Constantine era îmbujorată de o căldură pe care fratele ei ar fi putut-o observa, dacă s-ar fi uitat la ea.

Fie că o observase sau nu, de îndată ce St Cleeve se aşeză din nou, Louis Glanville se întoarse şi îl privi fix pe tînărul astronom. Era pentru prima oară cînd St Cleeve şi fratele Viviettei se aflau faţă în faţă într-o lumină clară, deoarece prima lor întîlnire se petrecuse în semiobscuritatea gării. Swithin nu prea obişnuia să observe trăsăturile oamenilor ; aproape că nici nu remarca detaliile fizionomiei prietenilor săi, ideea lui despre ei generalizîndu-se la ansamblul înfăţişării. Abia acum îşi dădu seama că fratele Viviettei era un om de vreo treizeci de ani, cu un aspect nonşalant, dar în ai cărui ochi

negri, mici, părea să se fi concentrat întreaga energie de care, în mod cert, restul făpturii lui era lipsit. Şi ochii acestui domn rămaseră, pînă la sfîrşitul slujbei, pironiţi continuu asupra lui Swithin : dar cum aceasta era direcţia firească a privirii lui din locul unde şedea, incidentul nu atrase atenţia prin ciudăţenia lui.

Swithin ar fi vrut să-i spună Viviettei :

„Sper că acum eşti mulţumită ; m-am conformat ideii tale despre datorie, neţinînd seama dacă mie mi se potrivea sau nu".

Dar acum nu-i vedea decît boneta şi fruntea, nu-i putea transmite nici măcar din priviri această informaţie. Se întoarse mai mult spre stînga, în partea orgii, în spatele căreia şedea domnişoara Tabitha Lark.

Dat fiind că în acest timp se ţinea predica, băiatul care-i umfla foalele orgii adormise peste minerul foalelor, iar Tabitha dădu să-şi scoată batista, ca să-l plesnească pentru a-l trezi. Dar odată cu batista îi scăpă din pungă o întreagă familie de obiecte neaşteptate : un degetar de argint, o fotografie, o punguţă mică, o sticluţă de săruri, cîteva monezi de jumătate de pence, nouă agrişe verzi, o cheie. Toate se rostogoliră la picioarele lui Swithin şi, urmîndu-şi pasiv primul instinct, tînărul culese de pe jos cîte obiecte putu descoperi, şi le înmînă posesoarei, în mijlocul zîmbetelor vecinilor.

Tabitha era mai mult moartă decît vie din pricina umilinţei că un asemenea eveniment penibil se petrecuse chiar sub ochii episcopului, în cadrul unei asemenea ceremonii solemne. Se făcu albă ca varul şi aproape că se răsturnă de pe scaun. Temîndu-se că o să leşine, Swithin, care o compătimea din toată inima, se aplecă peste ea şi-i şopti pe un ton încurajator :

— Nu face nimic, Tabitha. Vrei să te scot afară, la aer curat ?

Ea îl refuză şi, între timp, predica se încheie.

Swithin zăbovi pînă ce întreaga congregaţie se împrăştie, ca s-o vadă pe Lady Constantine, însoţită de fratele ei, de episcop, de capelanul acestuia, de domnul Torkingham şi de alţi clerici cu soţiile lor traversînd cimitirul bisericii şi întrînd în Casa Welland, pentru prînzul de gală. Întregul grup părea să discute cu o voiciune cu atît mai însu-

fleţită, cu cît în ultimele două ore trebuiseră să-şi reprime toate instinctele şi calităţile de sociabilitate.

Tînărul stătu nemişcat pînă se pomeni singur în cimitir, şi atunci o porni agale spre casă, peste deal, puţin cam amărît din cauza imposibilităţii de a se afla lîngă Viviette a lui, în această unică zi a ei de veselie, şi de a lua şi el parte la conversaţia celor care o înconjurau.

Nu-l rodea gelozia pentru situaţia soţiei lui în comparaţie cu a sa. Înţelesese atît de profund, de la bun început că, în eventualitatea unei căsătorii, vieţile lor exterioare aveau să se desfăşoare separat, întocmai ca înainte, încît a se fi răzvrătit acum ar fi fost un lucru nedemn pentru el şi crud faţă de ea, sporind dificultăţile care şi aşa erau destul de numeroase. Îndoielile care-l munceau în momentul de faţă se referceau doar la capacitatea lui de a realiza lucruri destul de mari încît să devină altceva decît un tînăr favorit, patronat de ea, cu care se măritase sacrificîndu-şi rangul social. Acum, la douăzeci de ani, era condamnat la izolare pînă şi de soţia lui ; s-ar fi putut, oare, ca la treizeci de ani, să fie primit pretutindeni cu braţele deschise ?

Dar tot mergînd în soare şi în aer curat, dispoziţia lui se mai lumină şi, cînd ajunse acasă, îşi aduse aminte cu interes că planeta Venus se afla acum într-o poziţie foarte favorabilă observaţiei.

CAPITOLUL 25

În acest timp, interiorul Casei Welland răsuna de voioşia prînzului ecleziastic.

Episcopul, care şedea lîngă Lady Constantine, părea încîntat de compania ei, şi de la început doamna îi acaparase întreaga atenţie. Adevărul era că faptul de a nu-şi fi axat toate speranţele şi năzuinţele pe succesul acestui prînz şi pe plăcerea episcopului Helmsdale, îi conferea doamnei o dezinvoltură şi o bună dispoziţie care o făceau

să atingă, fără voie, ambele ţeluri neurmărite. Fratele ei Louis concepuse întregul proiect al vizitei episcopului, iar ea consimţise cu indiferenţă. În inima ei, era legată de cu totul altcineva, pe cariera căruia îşi mizase fericirea. Interesul ei fiind deci plasat în cu totul altă parte, manifesta acum detaşarea celui care nu are nimic de pierdut, şi nu dădea nici un semn de acea permanentă preocupare gospodărească, atît de frecventă, care face din gazda de azi o persoană total diferită de femeia fermecătoare de ieri, cînd fusese doar musafirul vecinului. Măritîndu-se cu Swithin, Lady Constantine jucase cartea cea mare — nesăbuită, impulsivă, dezastruoasă, poate ; dar o jucase, nu mai putea da înapoi ; iar prînzul de acum nu însemna pentru ea decît un episod lipsit de orice alt scop în afara distracţiei.

Aşadar, cu acea putere indirectă, necăutată, care izbuteşte să împlinească într-o oră ceea ce o străduinţă deliberată n-ar putea realiza într-o viaţă, reuşise să-l fascineze pe episcop într-un chip nemaicunoscut de acesta pînă atunci. Fiind celibatar, se afla în acea perioadă critică a vieţii care se întinde între impulsurile devastatoare ale tinereţii şi vremea pasiunilor incipiente ale senectuţii, cînd o femeie poate cuceri inima unui bărbat fără să-i stîrnească înfăcărarea pătimaşă a tînărului şi nici înamorarea domolită a bătrînului. În asemenea cazuri, bărbatul trebuie făcut întîi să admire, doar atît. Şi, fără nici o intenţie, în acest fel opera Viviette asupra musafirului ei.

Aparent, Lady Constantine se afla în situaţia socială în care doreşti multe lucruri şi, în realitate, firea ei le şi dorea. Evident, avea un temperament impulsiv, înclinat spre impetuozitate. Dar în loc de a se manifesta în acest fel, iubirea recent satisfăcută împrumuta acum felului ei de a fi o dulce seninătate, o calmă mulţumire care, venind de la o tînără văduvă cu inima caldă, îl derutau pe învăţatul episcop şi-i sporeau clipă de clipă interesul. Aşa stăteau lucrurile cînd conversaţia viră spre confirmarea din acea dimineaţă.

— Era acolo un tînăr extrem de atrăgător, printre candidaţii domnului Torkingham, i se adresă la un moment

dat episcopul, într-o manieră cam abruptă, Lady-ei Constantine.

Dar întrebările neaștetate nu pot face ca o femeie inteligentă să se lase prinsă în laț.

— Despre cine vorbiți ? întrebă ea cu inocență.

— Despre tînărul acela cu păr de culoarea „grîului copt", cum ar spune unul dintre noii noștri poeți, care stătea chiar lîngă orgă. Știți cine este ?

Pentru prima dată în acea zi Viviette dădu dovadă de oarecare nervozitate în răspuns :

— Ah, da. E fiul unui nefericit domn care a fost pe vremuri paroh aici... un domn St Cleeve.

— În viața mea nu am văzut un tînăr mai frumos, continuă episcopul, iar Lady Constantine roși. Și lipsa de sfială în felul în care mi s-a prezentat, m-a cucerit de-a dreptul. Un domn St Cleeve ați spus ? Fiul unui preot ? Tatăl lui trebuie să fi fost acel St Cleeve coleg cu mine la colegiul „All Angels". Cum de stă aici tînărul ăsta ? Ce face ?

Domnul Torkingham care de-a lungul întregului prînz stătuse cu urechea ciulită la spusele episcopului, văzînd că Lady Constantine nu era pregătită cu un răspuns exact, se grăbi să intervină :

— Preasfințitul are dreptate. Tatăl lui St Cleeve și-a făcut studiile la colegiul „All Angels". Tînărul are o situație vrednică de milă.

— Taică-su era un om de talent, afirmă episcopul. Dar l-am scăpat din vedere.

— A fost paroh aici, reluă pastorul, și era foarte îndrăgit de enoriași ; dar, avînd unele gusturi și tendințe ciudate, s-a însurat, în chip nesocotit cu fiica unui țăran, și văzînd că nobilimea locală nu o acceptă, s-a pus rău cu toată lumea. Băiatul ăsta e unicul lor copil. Au existat destui bani ca să poată fi trimis la învățătură, și mai dispune de atîta ca să poată trăi independent, cît timp se mulțumește să locuiască în satul ăsta și să ducă o viață chibzuită. Dar, desigur, asta nu-i oferă posibilități de a progresa.

— Da, firește, reluă episcopul de Melchester. Mai bine ar fi fost lăsat fără nici un ban, să se descurce singur

în viață. Jumătățile de măsură, în materie de venituri, nu fac oamenilor nici un bine, decît dacă se întîmplă să fie sau idioți sau genii.

Lady Constantine ar fi fost gata să răspundă : „Dar el e un geniu, în care mi-am sădit întreaga speranță a vieții mele", ceea ce ar fi fost fără doar și poate riscant. În clipa următoare se dovedi însă și inutil, pentru că domnul Torkingham preciză :

— Uneori cred că omul ăsta are o scînteie de geniu.

— Mă rog, în orice caz e cu totul ieșit din comun, conchise episcopul.

— Geniile foarte tinere provoacă adeseori dezamăgiri, observă Viviette, fără să creadă o iotă din ceea ce spunea.

— Da, încuviință episcopul. Totuși, Lady Constantine, depinde de ceea ce înțelegeți prin „dezamăgiri". S-ar putea ca un om să nu producă nimic vizibil pentru ochii celorlalți, și totuși să-și desăvîrșească propria-i împlinire pînă la ultimul grad. Realizările obiective, deși știu bine că sînt singurele care contează, nu sînt și unicele care există și care au valoare. Și eu n-aș putea să afirm că dacă un om de geniu moare la fel de necunoscut ca în clipa cînd s-a născut, constituie o pildă de material irosit.

Oricum, realizările obiective erau acelea care o interesau pe Lady Constantine în momentul de față, și continuă să-l întrebe pe oaspetele ei mai experimentat dacă socotește că dezvoltarea timpurie a unui talent, încă din fragedă tinerețe, e un indiciu favorabil.

Episcopul fu de părere că o anumită înclinație nu trebuie să se manifeste prea de timpuriu, căci altminteri poate duce la blazare.

— Și totuși, argumentă Lady Constantine cu fermitate (simțind că această părere a episcopului arunca umbra unui dubiu asupra lui Sithin), efortul de continuă realizare e compatibil cu o înclinație apărută de timpuriu. Tycho Brahe [1] a vădit o pasiune pentru sistemul solar încă din prima tinerețe, la fel și Kepler [2] ; iar James

[1] Tycho Brahe — astronom danez (1546—1601) (n. tr.)

[2] Johann Kepler — astronom german (1571—1630) (n. tr.).

Ferguson [1] dovedea o surprinzătoare cunoaştere a stelelor încă de la unsprezece sau doisprezece ani.

— Da, efortul de continuă realizare, repetă episcopul (căruia îi plăcuse expresia) este, fără îndoială, compatibil cu o înclinaţie apărută de timpuriu. Fénelon[2] a predicat la paisprezece ani.

— El, — vreau să spun domnul St Cleeve — nu a îmbrăţişat cariera clericală, preciză Lady Constantine.

— E un tînăr om de ştiinţă, Preasfinţite, explică domnul Torkingham.

— E astronom, adăugă ea cu reţinută mîndrie.

— Astronom ! Asta-l face şi mai interesant pentru mine decît faptul că e frumos şi că e fiul unui om pe care l-am cunoscut. Unde şi cum îşi face cercetările astronomice ?

— Are un observator frumos. A folosit un turn vechi care a fost înălţat pe acest domeniu în memoria unui membru al familiei Constantine. L-a adaptat ingenios pentru scopurile lui şi îndeplineşte acolo o muncă foarte serioasă. Cred că din cînd în cînd trimite cîte o comunicare Societăţii Regale de Astronomie, sau la Greenwich, sau la nu mai ştiu ce periodic de astronomie.

— După înfăţişarea lui băieţească nu aş fi crezut că a ajuns atît de departe, răspunse episcopul. Şi totuşi mi-am dat seama după faţa lui că „înăuntru e o carte vrednică de studiat"[3]. M-ar interesa foarte mult să-i urmăresc cariera.

Un fior de plăcere străbătu inima Lady-ei Constantine la auzul acestui elogiu adus alesului ei. Era un compliment indirect la adresa gustului ei şi a discernămîntului de a şi-l fi însuşit pe Swithin, în pofida dezavantajelor temporare.

La acest punct intră în vorbă fratele ei, Louis.

— Am impresia că nu-i interesat numai de astronomie ci şi de una din semnele sale pămîntene, observă el cu un cinism uscat.

[1] James Ferguson — astronom scoţian (1710—76) (n. tr.).
[2] François Fénelon — scriitor şi cleric francez (1651—1715) (n. tr.).
[3] Shakespeare — *Macbeth* Act I sc. V (n. tr.).

— De cine ? întrebă Lady Constantine cu sufletul la gură.

— Da fata aceea blondă care cînta la orgă — o fată destul de drăguţă. Am observat în timul predicii un soi de pantonimă între ei, ceea ce înseamnă că-s împreună.

— De ca.! strigă Lady Constantine. Nu-i decît o fată de ţară, fiica unui crescător de vaci — Tabitha Lark ; obişnuia să vină şi să-mi citească !

— În ce mă priveşte, poate fi şi o păpuşă ; totuşi între ăştia doi tineri e ceva, întări Louis.

Episcopul avea acrul că îşi îngăduise să meargă prea departe cu interesul lui faţă de un străin, iar domnul Torkingham era îngrozit de vorbăria irevenţioasă şi de familiaritatea uşuratică manifestate de Louis Glanville, în prezenţa unui episcop consacrat. Cît despre Viviette, îi pierise brusc toată volubilitatea. Simţea o slăbiciune la inimă, şi abia de reuşea să-şi menţină controlul asupra ei însăşi.

— N-am observat niciodată aşa ceva, spuse domnul Torkingham.

— Ar fi mare păcat, reluă episcopul, dacă ar merge pe urmele tatălui său, creîndu-şi o legătură care ar însemna un obstacol într-o carieră onorabilă ; deşi, dacă ne gîndim la chestiunea în sine, poate că o căsătorie timpurie nu i-ar strica. Un tînăr care arată ca un efeb din Grecia antică, poate fi supus multor ispite, dacă se lansează în lume fără să aibă alături un prieten sau un călăuzitor care să-l sfătuiască.

În ciuda subitului acces de gelozie, ochii Viviettei se umeziră la imaginea inocentului ei Swithin lansîndu-se în lume fără un prieten sau un sfătuitor. Dar inima îi era grea şi încă neliniştită de oribilele insinuări ale lui Louis, care, neîncrezător cum era în virtutea umană, nu ar fi avut nici un motiv să-l înfăţişeze pe Swithin ca angajat într-o aventură amoroasă, dacă aceasta n-ar fi fost impresia lui sinceră.

Tot restul prînzului fu atît de absorbită de asemenea gînduri, încît nici nu observă lumina binevoitoare pe care prezenţa ei o aprinsese în reverendul ecleziast de alături. Acesta o reflecta la rîndu-i prin tonul îndulcit de suavi-

tatea funcției sale ; clerul mai mărunt, care se afla de față, preluă razele irizate, așa încît asupra întregii mese plana o blîndă influență.

De îndată ce se isprăvi prînzul, societatea se împrăștie, și restul zilei se desfășură în liniște, episcopul fiind ocupat în camera sa de la vicariat cu scrierea corespondenței sau a unei predici. Avînd de parcurs un drum lung a doua zi, își exprimă dorința de a fi găzduit peste noapte fără nici un ceremonial, și ar fi luat cina singur cu domnul Torkingham, dacă acestuia din urmă nu i-ar fi venit gîndul fericit de a-i invita și pe Lady Constantine cu fratele ei.

Totuși, pe la ora șapte, cînd Louis traversă cimitirul și intră în salonul vicariatului, sora lui nu-l însoțea. Louis anunță că Lady Constantine suferea de o cumplită migrenă și că regreta nespus că nu se simțise în stare să vină. La asemenea veste, scînteia de bunăvoință mondenă se stinse în ochii episcopului, care se așeză la masă străduindu-se să dizolve în expresia-i de episcopală seninătate o deziluzie foarte umană.

În scuzele prezentate, firește că Louis Glanville nu exprimase toate circumstanțele care însoțiseră refuzul surorii sale, survenit în ultimul moment, de a cina în casa preotului vecin. Louis insistase să-și biruie ușoara indispoziție — dacă era vorba de așa ceva și nu cumva de o aversiune — și să ia parte împreună cu el la această ocazie unică, ce însemna poate un episod mai important în viața ei decît își dădea seama. Viviette știa prea bine că Louis făcea aluzie la impresia favorabilă pe care o produsese asupra episcopului, cu toate că nici unul dintre ei nu menționase numele acestuia. Dar nu cedă, deși conflictul devenea tot mai acut. Louis plecă furios, spunîndu-i :

— Cred, Viviette, că te doare capul tot atîta cît mă doare pe mine. E vorba de o toană de a ta ca să mă provoci — nimic altceva.

Și vorbele lui aveau un substrat de adevăr. De îndată ce fratele ei plecă, și-l văzu pe fereastră intrînd în vicariat, Viviette păru mult mai ușurată și aștept în dormitorul ei pînă cînd se întunecă de-a binelea, și numai luminile din sufrageria parohială, care licăreau printre copaci, indicau ochiului unde era plasată acea clădire.

Atunci se ridică, se înfășură în mantia pe care o folosise de atîtea ori în asemenea ocazii, ieși încuind după ea ușa dormitorului (pentru ca să se creadă că e înăuntru, dacă vreun servitor ar fi încercat din întîmplare ușa), și se furișă afară din casă.

Lady Constantine se opri o clipă sub ferestrele vicariatului, pînă cînd putu desluși bine glasurile oaspeților, pentru a se asigura că se aflau cu toții înăuntru, apoi își văzu mai departe de drumul ei, care ducea la coloana de pe Rings-Hill. Părea o simplă pată neagră, abia de se distingea de iarba întunecată, în timp ce străbătea cîmpul deschis. După puțin, fu absorbită de masa sumbră a plantației de brazi.

Între timp, la cina de la vicariat, conversația domnului Torkingham nu era de natură să înveselească pe nimeni. Pastorul, după ce se sfătuise întreaga după-amiază cu sine însuși, ajunsese la concluzia că sinodul diocezan a cărui sesiune anuală la Melchester avusese loc cu o lună în urmă, va furniza un subiect de discuție solid și ireproșabil în timpul cinei, ori de cîte ori conversația avea să lîncezească și, totodată, avea să-i cîștige respectul căpeteniei sale spirituale. Drept care, convins că dintr-un lucru bun nu poți avea niciodată prea mult, domnul Torkingham nu numai că își traduse ideea în practică, dar la fiecare pauză de conversație se întorcea la sinod, cu o fermitate neștirbită. Tot ce se discutase la acea sesiune — ca, de pildă, introducerea elementului laic în consiliile bisericești, reconstituirea curților ecleziastice, patronajul bisericii, chestiunea reintroducerii zeciuielii cuvenite bisericii — totul era acum reînsufleți de domnul Torkingham, iar strălucitele remarci făcute de episcop cu prilejul acelor discuții îi erau acum citate îndărăt.

Episcopul Helmsdale părea însă înclinat să facă aluzii binevoitoare la aspectele plăcute ale zilei care trecuse : florile din răzoarele Lady-ei Constantine, vechimea conacului ei, — urmărind să afle mai multe de la Louis, care s-ar fi lăsat antrenat cu plăcere în discuțiile dorite de episcop, dacă domnul Torkingham i-ar fi lăsat vreun spațiu de conversație.

Louis Glanville se ridicase de la masă și acum stătea la fereastră, privind cerul și căscînd pe ascuns, pentru că subiectele dezbătute nu-l amuzaseră nicidecum.

— Ce noapte frumoasă ! exclamă în cele din urmă.

— Presupun că tînărul nostru astronom lucrează de zor, spuse episcopul urmărind direcția privirii lui Louis, către cerul smălțuit de stele.

— Da, confirmă pastorul ; ori de cîte ori e o noapte prielnică pentru observații, muncește cu sîrg. Uneori am urcat și eu în turnul lui și am privit prin telescop, îmbogățindu-mi ideile despre fenomenele cerești. Dar în ultima vreme nu am mai urmărit ce a lucrat.

— Ce-ar fi să facem o plimbare într-acolo ? propuse Louis. V-ar interesa să vizitați observatorul, domnule episcop ?

— Cu mare plăcere, răspunse acesta, dacă distanța nu e prea mare, și n-am nimic împotrivă să fac cunoștință cu un tînăr atît de excepțional cum pare a fi acest domn St Cleeve. N-am văzut niciodată un observator.

De cum își exprimă intenția, aceasta și fu tradusă în fapt, domnul Torkingham oferindu-se să le fie călăuză.

CAPITOLUL 26

Cu o jumătate de oră înaintea celor petrecute mai sus, Swithin St Cleeve ședea în cabana lui de la coloană, examinînd niște calcule făcute în urma observațiilor din nopțile precedente, în vederea unei teorii legate de mișcarea așa-ziselor stele fixe, teorie care-i bîntuia mintea.

Seara fiind cam răcoroasă, aprinsese un foc în sobă care, împreună cu lampa adumbrită din fața lui, dădeau încăperii un aer intim. Dintr-o dată, fu deșteptat din reverie de o zgîriere în sticla geamului, ușoară de parcă o frunză de iederă s-ar fi frecat de fereastră, dar despre care știa bine că e pricinuită de vîrful unghiei soției lui. Se ridică și deschise ușa, mirat că Viviette fusese în stare să se smulgă de lîngă musafiri.

— Viv, iubito, ce s-a întîmplat ? o întrebă el deslușind în lumina lămpii expresia de tristețe, ba chiar de furie a feței ei.

— M-am gîndit să dau o fugă să te văd. Am auzit ceva atît... atît... de defavorabil în ce te privește, și simt că nu poate fi adevărat. Știu că ești fidelitatea întruchipată, dar fidelitatea ta produce efecte ciudate în ochii altor oameni.

— Dumnezeule Mare ! Nu cumva a aflat cineva...

— Nu, nu ! Nu-i vorba de asta. Tu știi, Swithin, că eu sînt întotdeauna sinceră și gata să recunosc atunci cînd am greșit. Vrei și tu să-mi dovedești că ești la fel, și să-ți recunoști vina în fața mea ?

— Da, scumpa mea, desigur ; dar nu mă pot gîndi la nici o vină care să merite s-o recunosc.

— Mă întreb dacă nu-ți vine chiar acum una pe buze ?

— Mărturisesc că am devenit destul de fariseu încît să nu mă încerce asemenea spontaneitate.

— Swithin, nu vorbi atît de afectat cînd știi prea bine la ce mă refer. Pentru tine nu înseamnă nimic faptul că, după toate jurămintele noastre eterne, ai găsit cu cale să... flirtezi cu o fată din sat ?

— O, Viviette ! o întrerupse Swithin luîndu-i mîna care era fierbinte și tremura. Tu care ești însuflețită de sentimente nobile și generoase, și care mă tratezi cu o tandrețe și un devotament niciodată întrecute de vreo altă femeie, — cum te poți înșela în halul ăsta ? *Eu* să flirtez. Viviette ? Dacă poți gîndi așa ceva, te insulți singură în ochii mei. Vai de mine, sînt atît de departe de asemenea lucru, încît, dimpotrivă, mă dojenesc că eu sînt cel care te urmărește cu gelozie, ca azi de pildă, cînd m-am temut de efectul pe care l-ar putea avea asupra ta o societate de oameni străini, în absența mea, și cînd m-am gîndit că, de fapt, cînd ai de-a face cu oameni de vază, mie îmi trîntești ușa în nas.

— Așa simți, Swithin ? strigă ea.

Evident, onestitatea cuvintelor lui izbutise să împrăștie norii. Apoi, Viviette adăugă cu un zîmbet șovăielnic :

— Dar cum pot să te cred, după cele ce au fost observate astăzi ? Fratele meu, fără să știe că-ți port

vreun dram de interes, mi-a povestit că a fost martorul unui schimb de giugiuleli între tine și Tabitha Lark, azi dimineață în biserică.

— Ah ! strigă Swithin, izbucnind în rîs. Acum înțeleg ce vrei să spui și ce anume a prilejuit toată neînțelegerea. Ce bine ai făcut, Viviette, că ai venit imediat să clarifici lucrurile, în loc să plăsmuiești tot felul de imagini false și să gîndești lucruri urîte despre mine, cum ar fi procedat altă femeie !

Îi povesti pe scurt întreaga mică aventură a Tabithei, din acea dimineață. Și cerul se înseninâ brusc de ambele părți.

— Cînd voi fi oare în stare să te numesc a mea și să punem capăt unor incidente penibile de felul ăsta ?

Viviette oftă. Ideile ei din ultima vreme despre lumea exterioară, destul de deformate la început de solitudine, apoi de tovărășia iubitului ei, fuseseră reînsufletite astăzi în urma primirii pe care o oferise episcopului, clerului și, mai cu seamă, nevestelor preoților, și nu îi diminuaseră deloc teama de dificultățile care stăteau în calea lui Swithin, dimpotrivă, o făcuseră să înțeleagă o dată în plus cît de puțină valoare aveau marile talente — intelectuale și spirituale — atîta timp cît nu erau susținute de vremelnicele substanțialități și materialități. În orice caz, cei doi își reînnoiră speranțele, atît cît le permiteau împrejurările, și întrevederea era gata să se termine cînd, deodată, fără cel mai mic avertisment, se auziră niște ușoare ciocănituri în ușă.

— Doamne, sînt pierdută ! șopti Viviette apucîndu-l de braț. De ce-am fost atît de nesocotită ?

— Nu te teme, îi murmură Swithin. Probabil că bunică-mea a trimis pe cineva să se intereseze cînd vin acasă.

Nimeni nu-i putea vedea de afară, căci singura fereastră care ilumina cabana era acum acoperită de o perdea.

În acel moment auziră însă glasurile vizitatorilor și amîndoi rămaseră la fel de împietriți cînd îi recunoscură pe domnul Torkingham și pe episcopul de Melchester.

— Unde să mă ascund ? Ce să fac ? murmură sărmana doamnă, încleștîndu-și mîinile.

Swithin privi de jur împrejur în cabană, deși nu-ți trebuia mult ca să te convingi de puținele șanse pe care le putea oferi. Așa cum am mai arătat, în capătul dinspre ușă se găseau o masă, o sobă, un scaun, un dulap ; celălalt era ocupat de un divan, ascuns de niște perdele din creton roz cu alb. Între divan și zid, exista un spațiu îngust de vreo treizeci de centimetri. În acest refugiu se strecură și se chirci Viviette, tremurînd îndărătul perdelelor.

Bătaia în ușă deveni mai puternică, întrucît lumina care se cernea prin perdea era o dovadă că cineva se afla înăuntru. Swithin netezi un pic patul, deschise ușa, și domnul Torkingham îi prezentă pe vizitatori.

Episcopul dădu mîna cu tînărul astronom, îi spuse că i-a cunoscut tatăl și, la invitația lui Swithin, deși rostită fără nici o tragere de inimă, intră în cabană. Pastorul și Louis Glanville rămaseră în prag, pentru a nu aglomera spațiul strîmt al încăperii.

Episcopul Helmsdale aruncă o privire binevoitoare în jur și spuse :

— Un cuib în pădure — da ; destul de departe de lume pentru a-i oferi celui ce s-a dedicat științei izolarea de care are nevoie, dar nu chiar atît de departe încît să-i limiteze sursele. S-ar zice că un sihastru ar putea găsi aici tot atîta singurătate cît și în codrii primari.

— Preasfințitul a avut bunăvoința de a-și exprima interesul pentru activitatea ta, i se adresă domnul Torkingham lui St. Cleeve. Așa că am venit să-ți cerem să ne arăți observatorul.

— Cu mare plăcere, bîigui Swithin.

— Unde e observatorul ? întrebă episcopul privind iarăși de jur împrejur.

— Scara e în afara acestei uși, răspunse Swithin. Sînt la dispoziția Sfinției voastre și vă voi conduce de îndată sus.

— Și ăsta-i patul dumitale, pentru nopțile cînd lucrezi tîrziu ? continuă să întrebe episcopul.

— Da ; îmi pare rău, cred că e cam deranjat, se scuză Swithin.

— Şi aici îţi sînt cărţile, urmă episcopul îndreptîndu-se spre masa cu lampa umbrită. Presupun că îţi execuţi observaţiile sus, în vîrful coloanei, şi pe urmă cobori aici să înregistrezi rezultatele.

Tînărul îi explică procesul său de lucru, atît cît îi era cu putinţă s-o facă în starea de spirit în care se afla. În acest timp, domnul Torkingham şi Louis aşteptau cuminţi afară, privind din cînd în cînd în noapte, sau pe uşă, la cei doi interlocutori, şi ascultînd conversaţia lor ştiinţifică. După ce îi arătă tot ce era de văzut jos, Swithin luă o lampă şi, invitîndu-şi musafirii să-l urmeze, îi conduse spre coloană, simţindu-se vădit uşurat cînd auzi paşii celor trei tropăind pe scări, în urma lui. Ştia foarte bine că, odată ce vor pătrunde pe scara spiralată, nu mai exista nici un pericol pentru Viviette, buna ei cunoaştere a împrejurimilor dîndu-i posibilitatea de a-şi găsi drumul, în siguranţă, prin plantaţie şi apoi în parcul casei.

Ajunşi în vîrf, Swithin desfăcu învelişul ecuatorialului şi simţindu-se, în sfîrşit, la largul lui, le explică celor trei toate minunile aparatului, revelîndu-le, cu ajutorul lui, splendorile stelelor care puteau fi observate. Episcopul discută inteligent, atît cît te puteai aştepta din partea unui om care nu se afla în domeniul său de specialitate ; dar, într-un fel, părea puţin distrat, mai neatent decît se arătase la început. Swithin îşi spuse că poate urcuşul lung al scărilor, după o zi grea de lucru, îi mai temperase spontaneitatea, în timp ce domnul Torkingham se temu că Preasfinţitul începuse să se plictisească. Totuşi nu acesta părea a fi cazul, căci, deşi nu vorbea decît foarte puţin, petrecu un timp lung examinînd construcţia cupolei, după ce se săturase de telescop. Din cînd în cînd, Swithin se pomenea cu privirile episcopului pironite asupra lui, cu ciudată stăruinţă. „Poate că descopere în mine asemănări cu tatăl meu", îşi spuse tînărul.

Cînd grupul se pregăti să plece, Swithin îi conduse pînă la baza turnului.

Nu era deloc pregătit pentru ce a urmat la coborîre. Stăteau cu toţii la piciorul scării. Astronomul, cu lampa în mînă, se oferi să le lumineze drumul prin plantaţie, dar domnul Torkingham răspunse că el cunoştea perfect

cărarea şi nu era nevoie ca tînărul lui prieten să se mai osteneaască. Cu aceste spuse, porni înainte şi Louis îl urmă, după ce aşteptă o clipă şi se convinse că episcopul nu ţine să-l precedeze. Acesta din urmă şi Swithin rămaseră un moment singuri, iar episcopul i se adresă :

— Domnule St Cleeve, îi spuse el pe un ton bizar, aş dori să discut cu dumneata între patru ochi, mîine dimineaţă, înainte să plec. Poţi veni... stai să văd... în cimitirul bisericii, la zece şi jumătate ?

— Da, Preasfinţite, desigur, răspunse Swithin.

Şi, înainte de a-şi fi revenit din surpriză, episcopul se şi alăturase celorlalţi în umbrele plantaţiei.

Swithin deschise pe dată uşa cabanei şi se uită în spaţiul îngust de lîngă pat. După cum se aşteptase, pasărea lui îşi luase zborul.

CAPITOLUL 27

Întreaga noapte astronomul se perpeli măcinat de curiozitate, în legătură cu cele ce avea să-i comunice episcopul. O sumedenie de ipoteze îi străbăteau creierul, dar fiecare dintre ele era pe rînd alungată. Lucrul care pînă la urmă i se păru cel mai plauzibil fu acela că episcopul, interesat de cercetările lui şi păstrînd o amintire duioasă tatălui său, avea să-l întrebe ce ar putea face pentru el ca să-l ajute în profesia pe care şi-o alesese. Dacă aşa ar fi stat lucrurile, îşi spuse optimistul tînăr, va da din nou dovadă de acea fermitate care-l determinase să respingă oferta unchiului răposat, pentru că o acceptare ar fi implicat renunţarea la Lady Constantine.

În cele din urmă adormi ; şi cînd se deşteptă se făcuse atît de tîrziu, încît aproape că sosise ceasul care avea să dezlege enigma. După ce luă o gustare în pripă, traversă cîmpul şi intră în curtea bisericii, pe poarta dinspre sud, exact în minutul fixat pentru întîlnire.

Cimitirul îngrădit era un loc potrivit pentru o întîlnire particulară, fiind împrejmuit pe toate cele patru laturi de tufe de dafin şi de anini. Swithin se uită în jur, dar episcopul nu era acolo. În afară de el, nu se mai afla ţipenie de om. Se aşeză pe o lespede de mormînt, aşteptînd sosirea episcopului Helmsdale.

În timp ce aştepta i se păru că aude zvon de glasuri în vecinătate şi, ascultînd mai atent, se convinse că veneau de pe pajiştea Lady-ei Constantine, despărţită de curtea bisericii doar printr-un gard înalt, mărginit de nişte arbuşti. Cum episcopul îşi tot amîna sosirea, deşi ceasurile erau aproape unsprezece, şi cum doamna al cărei glas dulce se amesteca printre cele ce răzbăteau de pe pajişte era proprietatea lui personală, Swithin deveni extrem de curios să afle ce se întîmplă pe acca promenadă de dincolo de zid. Îi veni în minte un mijloc prin care ar fi putut afla. Cheia era în uşa bisericii ; o deschise, pătrunse în interior şi urcă în clopotniţa din turnul de vest. În spate era o fereastră ce oferea o priveliişte completă asupra părţii frontale a grădinii Casei Welland.

Florile erau în plină splendoare şi plantele agăţătoare de pe zidurile casei dăduseră frunzuliţe de un verde fraged. De la un capăt la celălalt al faţadei se întindea o alee lată, acoperită cu prundiş şi care se termina printr-o seră spaţioasă. Pe această alee se plimbau în sus şi în jos trei persoane. Lady Constantine era figura centrală, avînd de o parte pe fratele ei, Louis, iar de cealaltă o formă impunătoare, cu o pălărie cu boruri late, blană lucioasă de biber şi pantaloni negri. Acesta era episcopul. Viviette purta, rezemată de umăr, o umbreluţă de soare cu dungi roşii, pe care o răsucea lenevos. Rideau şi sporovăiau vesel, şi cînd grupul se apropie de zidul ce-i despărţea de curtea bisericii, multe dintre remarcile lor străpunseră tăcerea turnului prin fereastra deschisă.

Conversaţia se purta pe teme generale, dar foarte interesante pentru Swithin. După un timp, Louis călcă pe iarbă şi culese de pe jos ceva care se dovedi a fi o bilă de lemn ; o aruncă şi ridică o a doua, azvîrlind-o în direcţia celei dintîi şi atingînd-o. Episcopul, aflat evident într-o dispoziţie foarte zglobie, se angajă în joc şi aruncă

o a treia bilă ce descrise o curbă în direcţia celei dintîi, care constituia ţinta. După această ispravă, se întoarse către Lady Constantine, vorbindu-i. Cum se îndepărtase de pe aleea cu prundiş, îşi înălţă glasul, astfel încît Swithin îi putu auzi distinct cuvintele :

— Nu vă alăturaţi jocului nostru ? întrebă pe un ton jucăuş.

— Nu am dibăcia necesară, răspunse ea. Arunc întotdeauna bila alături.

Episcopul se opri locului, cu un aer meditativ.

— Momentul acesta îmi aminteşte, spuse el, de una din scenele din *Richard al doilea*. Mă refer la grădina ducelui de York, prin care zburdă regina împreună cu cele două doamne care o însoţesc ; regina spune :

„Ce joc am putea născoci în această grădină,
Ca greaua povară de griji s-o putem izgoni ?“

La care doamna de companie îi răspunde : „Doamnă, să ne jucăm cu bile.“ [1]

— Acesta nu e un citat prea fericit, replică Lady Constantine. Pentru că regina refuză, spunînd : „Mi-ar aminti că lumea-i plină de gropi şi că soarta mea trece pe lîngă ţintă“.

— Atunci a fost un citat *mal à propos* [2]. Dar e un joc vechi, interesant, şi poate că a fost jucat, chiar pe această pajişte, atunci cînd Shakespeare şi-a scris stihurile.

Episcopul aruncă nonşalant o altă bilă, şi în clipa cînd se aplecă, privirea Viviettei se înălţă din întîmplare către fereastra clopotniţei, unde zări faţa lui Swithin. Nu se lăsă surprinsă decît o singură clipă ; şi aşteptînd pînă cînd ambii ei parteneri se întoarseră cu spatele la ea, îi zîmbi şi îi suflă o sărutare din vîrful degetelor. După un minut, i se ivi încă un prilej şi îi suflă o a doua sărutare ; şi după aceea o a treia.

Lanţul sărutărilor fu întrerupt de episcop şi de Louis care abandonară bilele şi i se alăturară pe alee. În acel moment ceasornicul casei bătu ora unsprezece şi jumătate.

[1] Shakespeare — *Richard al doilea* Act. III sc. IV (n. tr.).
[2] Inadecvat (fr.), (n. tr.).

„Frumos fel de a-și respecta o întîlnire, își spuse Swithin în sinea lui. Eu aștept de o oră și dumnealui se amuză cu tot felul de fleacuri."

Fierbînd de furie se întoarse și văzu că cineva se afla alături de el : Tabitha Lark. Swithin tresări și o întrebă :

— Ce cauți dumneata aici, Tabitha ?

— Sînt în exercițiul funcțiunii mele, domnule St Cleeve, răspunse fata, zîmbindu-i. Am venit să exersez la orgă. Cînd am intrat, te-am zărit prin arcadă, și am urcat și eu să văd la ce te uiți. Episcopul e un om foarte impresionant, nu-i așa ?

— Da, foarte, răspunse Swithin.

— Cred că e foarte devotat Lady-ei Constantine, și mă bucur de acest lucru. Dumneata nu ești bucuros ?

— O, da... desigur, răspunse Swithin, întrebîndu-se dacă Tabitha surprinsese tandrele semne pe care le schimbase cu Lady Constantine.

— Dar nu cred că ea se sinchisește prea mult de el, adăugă Tabitha, în mod logic. Sau chiar dacă o măgulește, l-ar lăsa în orice minut pentru un bărbat mai tînăr.

— Eh, toate astea nu înseamnă nimic, răspunse Swithin cu nervozitate.

Tabitha observă apoi că băiatul care o ajuta nu venise și că trebuia să se ducă să-l caute ; drept care coborî scările, lăsîndu-l pe Swithin din nou singur.

Cîteva minute mai tîrziu, episcopul își consultă ceasul, în timp ce Lady Constantine se retrăgea spre casă. Dînd impresia că se scuză față de Louis, episcopul se îndepărtă de pe terasă și intră în cimitirul bisericii pe poarta din spate. Swithin coborî și el într-o clipită scările și îl ajunse pe cărare, lîngă zidul însorit al bisericii.

Privirile li se întîlniră și tînărul constată cu consternare schimbarea care se produsese în cele cîteva minute pe fața prelatului. Cînd se aflase pe pajiște cu Lady Constantine, un surîs aproape neîntrerupt îi luminase chipul întunecat, asemenea unei flori răsărite într-un loc umbros ; acum zîmbetul îi pierise cu desăvîrșire de pe față ; trăsăturile îi erau dîrze ; ochii negri și favoriții stufoși radiau gravitate ; și cînd se uită la Swithin cu

calmul figurii lui hotărîte, s-ar fi zis că un rigă de pică evanghelist venise să se răfuiască cu valetul de cupă.

Să ne reîntoarcem pentru o clipă la Louis Glanville. Acesta fusese puțin șocat de maniera abruptă în care îl părăsise episcopul și, mai cu seamă, de faptul că-l văzuse intrînd în curtea bisericii pe portița dosnică, în loc să iasă din parc pe poarta oficială. Adevărat, se spune că marile personalități au lapsusuri de memorie, și probabil că episcopul Helmsdale, amintindu-și vag că ieri la prînz intrase pe portița asta, se îndreptase acum, instinctiv, tot spre ea. În fond, lui Louis îl păsa prea puțin de toate astea și acum, rămas singur pe pajiște, se așeză într-un umbrar și începu să fumeze.

Umbrarul se afla lîngă zidul despărțitor al bisericii. Atmosfera era liniștită precum aerul dintr-o seară ; doar paisprezece centimetri de zid îl despărțeau pe Louis de întrevederea episcopului cu St Cleeve și, tot așa cum vocile de pe pajiște fuseseră audibile pentru Swithin în curtea bisericii, și glasurile de dincolo de zid puteau fi auzite acum cu ușurință din colțișorul lui Louis. De cum își aprinse trabucul, dialogul începu :

— A, ești aici, St Cleeve, spuse episcopul cu o voce morocănoasă, aproape fără să răspundă la „bună dimineața" pe care i-o adresase Swithin. Mă tem că am cam întîrziat. Mă rog, cererea mea de a ne întîlni aici ți s-a părut probabil neobișnuită, dat fiind că pînă cu o zi în urmă eram doi străini unul pentru celălalt.

— Pentru mine acest lucru nu are nici o importanță, din moment ce Sfinția voastră dorește să mă vadă.

— M-am gîndit că ar fi bine să discutăm în legătură cu confirmarea dumitale de ieri. Și dacă am ținut să adopt față de dumneata o atitudine mai activă decît în alt caz, aceasta se datorește faptului că-ți port oarecare interes întrucît ți-am cunoscut tatăl, pe cînd eram amîndoi studenți. La colegiul „All Angels", camera lui era pe același palier cu a mea, și am fost în relații de prietenie cu el, pînă cînd timpul și împrejurările ne-au despărțit, chiar mai total decît se întîmplă de obicei. Mă rog, să revenim la faptul că te-ai prezentat pentru confirmare. (Vocea episcopului deveni severă.) Dacă ieri dimineața

aș fi știut ceea ce mi-a fost dat să aflu cu douăsprezece ore mai tîrziu, aș fi refuzat să te confirm.

— Cum așa, Preasfințite ?

— Da, gîndesc sincer ceea ce spun. Am vizitat aseară observatorul dumitale.

— L-ați vizitat.

— Și examinîndu-l, am observat ceva care poate fi considerat într-adevăr incalificabil. Au mai existat cazuri de tineri care s-au prezentat la confirmare și care s-au dovedit total nepotriviți, fie din pricina beției, fie din cauza lipsei de credință sau a necumpătării, sau a altor deprinderi rele. Dar niciodată nu am avut de-a face cu vreun caz de vinovăție lucidă care să-l egaleze pe al dumitale. Din moment ce erai conștient că încalci principiile moralei, ai fi putut dovedi măcar atîta respect pentru legea bisericească încît să te abții de a participa la o ceremonie sacră. Acum te-am chemat aici ca să văd dacă o ultimă stăruință și un apel direct la simțul dumitale de bună cuviință bărbătească vor avea vreo influență asupră-ți, făcîndu-te să-ți schimbi felul de viață.

Vocea cu care îi răspunse Swithin vădea ce efect puternic avusese atacul episcopului asupra simțămintelor sale. Louis, care asculta, nu-și putea da seama, desigur, de ce cuvintele episcopului îl afectaseră în asemenea mod pe Swithin. Cineva care ar fi cunoscut taina, ar fi înțeles că dubla încurcătură, provenită pe de o parte dintr-o etică greșit înțeleasă și pe de alta din neputința unei clarificări care ar fi implicat violarea unui secret ce nu-i aparținea, era pricina puternicelor emoții ale tînărului astronom.

— Îmi pare foarte rău dacă Sfinția voastră a văzut ceva lipsit de cuviință, spuse Swithin. Pot să întreb ce anume a fost ?

— Știi bine ce a fost. Ceva în camera dumitale, care m-a împins la concluziile de mai sus. În momentele respective mi-am înfrînat consternarea din motive lesne de înțeles, dar în întreaga mea viață nu am fost mai șocat.

— De ce, Sfinția voastră ?

— De ceea ce am văzut.

— Iertați-mă, domnule episcop Helmsdale, dar chiar adineauri ați afirmat că sîntem doi străini ; așa încît ceea ce ați văzut în cabana mea mă privește numai pe mine.

— Aici am să te contrazic. Cu douăzeci și patru de ore mai devreme, asemenea remarcă ar fi fost logică ; dar prezentîndu-te ca să te confirm cu mîinile mele, m-ai obligat să-ți investighez principiile.

— Recunosc, răspunse Swithin oftînd.

— Și ce-am constatat ?

— Afirmați că ați descoperit ceva condamnabil. Dar dați-mi voie să aud și eu ce dovadă aveți.

— Pot face chiar mai mult, domnule. Te pot face s-o vezi.

Urmă o pauză. Louis Glanville era atît de stîrnit, încît se cocoță pe o bancă și privi prin frunzișul care acoperea marginea zidului. Episcopul scoase un obiect din buzunar.

— Ce-i asta ? întrebă Swithin, examinînd obiectul de parcă n-ar fi știut bine ce reprezintă.

— Cum așa, nu vezi ? răspunse episcopul, ținînd obiectul între degetul mare și arătător, și legănîndu-l în fața ochilor lui Swithin. O brățară — o brățară de coral. Am găsit-o pe patul din cabana dumitale. Cît despre sexul persoanei căreia îi aparține, cred că nu există nici un dubiu. Mai mult de atît, persoana era ascunsă îndărătul perdelelor, pentru că le-am văzut mișcîndu-se.

Ca să-și manifeste disprețul, episcopul aruncă brățara, care căzu pe o piatră de mormînt.

— Preasfințite, în camera mea nu a fost nimeni care să nu fi avut dreptul de a se găsi acolo, răspunse tînărul.

— Mă rog, mă rog, asta afirmi dumneata. Te rog nu te lăsa stăpînit de furie, pentru că ai să-mi spui lucruri de care te ve căi mai tîrziu.

— Nu sînt furios, vă asigur. Sînt prea întristat pentru a fi furios.

— Foarte bine ; ăsta e un lucru promițător. Acum dă-mi voie să-ți pun o întrebare ca de la bărbat la bărbat. Socotești că a veni la mine, episcopul acestei mari și importante dioceze, așa acum ai venit ieri, și a pretinde că ești ceea ce nu ești, înseamnă o purtare onestă, ca să nu mai vorbim de latura religioasă ? Gîndește-te bine la

asta. S-ar putea să nu ne mai întîlnim niciodată. Dar întipărește-ți în minte ceea ce-ți spune episcopul și îndrumătorul tău spiritual, și vezi dacă nu-ți poți remedia păcatul, înainte de a fi prea tîrziu.

Swithin era blînd ca un mielușel, dar încercă să pară dîrz.

— Preasfințite, mă aflu într-o situație foarte grea, spuse el posomorît ; cît de grea, numai eu singur știu. Nu vă pot da explicații ; există motive de nebiruit care se împotrivesc acestor explicații. Dar vreți să mă credeți pe cuvînt că nu sînt chiar atît de rău pe cît par ? Într-o bună zi, am să v-o dovedesc. Pînă atunci, vă cer doar să suspendați judecata la care m-ați supus.

Episcopul clătină din cap a neîncredere și se îndreptă spre vicariat, de parcă brusc își pierduse auzul. Swithin îl urmări din ochi, iar Louis urmări direcția privirii lui Swithin. Înainte ca episcopul să fi intrat în vicariat, Lady Constantine trecu prin fața lui. Purta un coș pe braț și se ducea să facă vizite de binefacere la cîteva cocioabe amărîte. Cine ar fi putut crede că episcopul de acum era același om care fusese cu un moment înainte ? Întunecimea i se risipi de pe chip, asemenea cuiva care ar fi ieșit brusc la lumină venind din tenebrele unei caverne ; iar fața îi era numai lapte și miere, și strălucire, și voioșie, cînd o salută din nou pe Viviette.

CAPITOLUL 28

Conversația care se leagă din nou între episcop și Lady Constantine era atît de stimulatoare și de fertilă, încît nu putea fi încheiată în timpul unei întîlniri întîmplătoare între doi oameni care merg în direcții opuse. Episcopul se întoarse din drum și o însoți de-a lungul zidului mărginit de tufe de dafin care îngrădea cimitirul, pînă cînd glasurile li se stinseră în depărtare. Numai atunci Swithin

își desprinse privirea îngîndurată de la ei și ieși din cimitir pe altă poartă.

Văzîndu-se rămas singur în scenă, Louis Glanville coborî de la postul său de observație. Ieși pe portița dosnică, și se îndreptă spre locul dintre morminte unde episcopul stătuse de vorbă cu St Cleeve. Pe piatra de mormînt zăcea încă brățara de coral aruncată de doctorul Helmsdale în indignarea sa ; căci în starea de agitație și de zbuciumată introspecție în care fusese zvîrlit Swithin, acesta nu se gîndise nici un moment să ia bijuteria și s-o vîre în buzunar.

Louis culese mica brățară roșie ce iscase atîta scandal și, în timp ce mergea cu ea în mînă, o zări pe Tabitha Lark apropiindu-se de biserică, în compania băiatului care umfla foalele și pe care se dusese să-l caute pentru a putea exersa la orgă. Louis, cu acea rară istețime diplomatică de care era atît de mîndru, puse imediat cap la cap mica scenă dintre Tabitha și Swithin, al cărei martor fusese în timpul confirmării, și grava acuzație a episcopului în legătură cu locul unde găsise brățara. Nu mai avea nici o îndoială că îi aparținea Tabithei.

„Biata fată !" își spuse în sinea lui și fredonă cu voce scăzută :

„Tra deri, dera.
L'histoire n'est pas nouvelle ! [1]

Cînd fata se apropie, Louis o strigă pe nume. Tabitha îl expedie pe băiat în biserică, roșind că se auzise chemată de un domn atît de fin. Louis îi întinse brățara :

— Uite ce-am găsit sau, mai bine zis, a găsit-o altcineva, i se adresă el. N-am să spun unde. Pune-o deoparte, nu mai sufla o vorbă despre ea și îți promit că și eu o să tac chitic. Acum du-te la biserică, și fie ca cerul să se îndure de sufletul tău, draga mea.

— Vă mulțumesc, domnule, spuse Tabitha cu oarecare nedumerire, dar bucuroasă într-un fel, pentru că nu se

[1] Povestea nu e nouă (fr.) (n. tr.)

putea gîndi la altceva decît că hazosul frate al Lady-ei Constantine îi făcea un cadou.

— Îmi eşti foarte îndatorată ?

— O, da !

— Bine, domnişoară Lark, după cum vezi, am descoperit un secret.

— Şi care e acesta, domnule Glanville ?

— Că eşti îndrăgostită.

— Nu recunosc aşa ceva, domnule. Cine v-a spus una ca asta ?

— Nimeni. N-am făcut decît să constat că unu şi cu unu fac doi. Dar urmează sfatul meu : fereşte-te de iubiţi. Sînt soi rău, şi nu fac decît să aducă lacrimi în ochii fetelor tinere.

— Unii da, aşa aş zice. Alţii însă, nu.

— Şi crezi că în cazul dumitale se aplică cea de-a doua alternativă ? Cu toţii gîndim că noi, în speţă, vom avea noroc, deşi toţi cei dinaintea noastră, care au gîndit la fel, nu au fost fericiţi.

— Da ; sau vom fi fericiţi, sau vom muri de deznădejde.

— Mă rog, în cazul dumitale nu cred că vei avea mult noroc.

— Vă rog, domnule, cum puteţi şti atît de multe cînd cazul meu încă nici nu s-a ivit ? întrebă Tabitha, zvîrlindu-şi capul pe spate într-un gest de sfidare, dar o sfidare mai temperată decît dacă Louis nu şi-ar fi cîştigat dreptul la acest discurs prin brăţara pe care i-o dăruise.

— Haide, haide, Tabitha !

— Vă spun că încă nu s-a ivit ! repetă ea uşor înfuriată. Eu nu am nici un iubit, şi toată lumea ştie că nu am, şi e o insinuare din partea dumneavoastră dacă vorbiţi cum vorbiţi.

Louis rîse, spunîndu-şi cît e de natural ca o fată să nege cu atîta putere lucruri în care un străin nu trebuie să se amestece.

— Ei, eu mă gîndeam la mine, glumi el ca s-o împace. Aşadar, nu mă acceptaţi ?

— N-am ştiut că vă referiţi la dumneavoastră, replică ea. Dar nu v-aş accepta. Şi cred că nu e bine să faceţi haz pe asemenea subiecte.

— Mă rog, poate că nu. Oricum, fereşte-te să vadă episcopul brăţara asta. Atunci totul va fi bine. Şi ţine minte, iubiţii sînt înşelători.

Tabitha rise şi se despărţiră, fata intrînd în biserică. Fusese aproape sigură că Louis, găsind din întîmplare brăţara cine ştie pe unde, i-o dăruise ei, dintr-un capriciu, fiind prima fată care-i ieşise în cale. Totuşi, acum începură s-o muncească unele îndoieli, dacă nu cumva el se înşelase, crezînd într-adevăr că brăţara îi aparţine ei. Nu era o brăţară valoroasă ; mai curînd o jucărie — perechea uneia identice pe care Swithin i le dăruise, în mod simbolic, Lady-ei Constantine în ziua căsătoriei lor. Şi aceasta nu le purtase îndeajuns de des încît Tabitha să o recunoască sigur pe cea de faţă ca aparţinîndu-i Înălţimii sale. Dar cînd, fără ca băiatul care umfla foalele s-o observe, încercă brăţara pe mîna ei, avu impresia că s-ar putea ca podoaba să-i aparţină Lady-ei Constantine. Acum cînd boabele roşii străluceau la încheietura propriei sale mîini, îşi aminti că parcă văzuse cîndva o brăţară cu acelaşi efect coloristic împodobindu-i braţul Lady-ei Constantine. Gîndul trecător că dacă domnul Louis Glanville avea chef să dea în dar ceva ce aparţinea surorii lui, ea, Tabitha, avea dreptul să accepte fără a pune întrebări, fu repede strunit de hotărîrea de a duce încă în acea seară ispititoarele şiraguri de mărgeluţe roşii Lady-ei Constantine, şi de a o întreba pe aceasta care e adevărul. Odată luată această hotărîre, strecură brăţara în buzunar şi începu să-şi facă exerciţiile, cu inima uşoară.

Episcopul Helmsdale nu se smulse din Welland decît pe la ora două a acelei după-amieze, adică trei ore mai tîrziu decît intenţionase. Swithin, privind de pe acoperişul turnului său, urmări cu un sentiment de uşurare trăsura care ieşi din curtea vicariatului şi o luă pe drumul dinspre barieră, purtîndu-l deci pe preţiosul şi preacucernicul domn îndărăt spre Warborne. Ţărmul fiind acum liber, Swithin se gîndi cum să facă s-o vadă pe Viviette, ca

să-i explice tot ce se întîmplase. Cu aceste lucruri în minte, aşteptă să se întunece.

Între timp, Lady Constantine şi fratele ei luau împreună cina la Casa Welland. Nu se mai văzuseră de dimineaţă şi, de îndată ce rămaseră singuri, Louis îi spuse :

— Pînă acum te-ai descurcat de minune. Deşi ai fi putut să te arăţi mai afectuoasă.

— M-am descurcat de minune ? întrebă ea surprinsă.

— Da, cu episcopul. Problema care se pune în prezent e cum să facem să continue această legătură, spre avantajul nostru, al amîndurora. Cum să-l faci să te mai vadă ?

— Doamne sfinte, Louis ! Doar nu-ţi închipui că episcopul de Melchester nutreşte pentru mine altceva decît un sentiment de prietenie ?

— Viviette, asta-i făţărnicie. Ştii şi tu la fel de bine ca şi mine.

— Da, răspunse ea, cu un suspin. Mărturisesc că am avut şi eu o bănuială. Ce pacoste !

— Pacoste ? Se vede că lumea s-a întors cu susu-n jos. Mă aduci la disperare cu felul tău de a vedea lucrurile anapoda. Dă-ţi silinţa să faci ceva ca să transformi acest prim episod într-o trambulină spre poziţii mai înalte. Şi cuconaşul ăsta o să ne scape printre degete dacă nu întreprindem imediat ceva care să consolideze relaţia.

— Louis, nu pot să te aud vorbind în felul ăsta, strigă ea cu nervozitate. Nu-mi pasă de episcop mai mult decît îmi pasă de Papa de la Roma. Nici măcar n-aş fi vrut să-l invit aici la masă. Tu m-ai pisat că ar trebui s-o fac, şi că e o ocazie rară, şi atunci am gîndit că e de datoria mea să dau dovadă de ospitalitate cînd vine atît de aproape de noi, mai ales că locuinţa domnului Torkingham e atît de mică. Dar, de bună seamă, am crezut că va fi o ocazie pentru tine, întrucît perspectivele tale sînt atît de incerte în momentul de faţă, şi în nici un caz o ocazie pentru mine.

— Dacă nu pui mîna pe şansa asta de a deveni regina spirituală a Melchesterului, niciodată n-o să mai ai vreo şansă de a deveni cineva. Bagă-ţi în cap, Viviette : nu mai eşti la fel de tînără cum ai fost. Înaintezi cu paşi repezi spre vîrsta mijlocie, şi părul tău negru face parte din acea specie care încărunţeşte rapid. Trebuie să iei

hotărîrea de a te mărita cu un burlac cu ghiocei la tîmple sau cu un văduv. Bărbaţii tineri neînsuraţi n-or să se uite la tine ; sau dacă s-ar uita acum, peste un an sau doi or să te considere o piesă scoasă din uz.

Lady Constantine păli vizibil.

— Ce-i cu bărbaţii tineri ? Ia mai spune o dată.

— Am spus că nu are nici un rost să te gîndeşti la bărbaţi tineri ; ăştia n-or să se mai uite la tine ; sau dacă încă o fac, foarte curînd îşi vor întoarce privirea.

— Vrei să-mi dai a înţelege că dacă m-aş mărita cu un bărbat mai tînăr decît mine va ajunge foarte curînd să mă dispreţuiască ? Cu cîţi ani trebuie să fie un bărbat mai tînăr decît soţia lui... ca să ajungă la un sentiment de dispreţ ?

În timp ce rostea aceste cuvinte, cu o voce foarte moale, îşi rezemase cotul de braţul scaunului şi îşi acoperise ochii cu mîna.

— Cu foarte puţini ani, răspunse Louis sec. Pe cînd episcopul e cu cel puţin douăzeci de ani mai în vîrstă decît tine, ceea ce e un argument în plus, pe lîngă toate celelalte avantaje, ca să fie o partidă excelentă. Vei fi capul bisericii în această dioceză — ce poţi dori mai mult după toţi aceşti ani de mizerabilă absurditate ? Ba mai mult, n-o să ai nici acel ghimpe care se înfige în carnea nevestelor de episcopi, anume că lor li se spune numai „doamnă", în timp ce soţii lor sînt consideraţi nobili.

Lady Constantine nu-l mai asculta ; observaţia lui anterioară îi rodea mintea.

— Louis, îl întrebă ea, în cazul cînd o femeie se mărită cu un bărbat mult mai tînăr decît ea, acesta ajunge s-o dispreţuiască chiar dacă prin cununie el a dobîndit un avantaj social ?

— Da — asta nu contează. Întreabă pe orice persoană cu experienţă. Dar ce rost au toate astea ? Haide să discutăm despre problemele noastre. Tu spui că nici nu te gîndeşti la episcop. Şi totuşi, dacă ar mai fi rămas o zi sau două în plus, sînt convins că ţi-ar fi cerut mîna.

— Serios, Louis, n-aş putea să-l accept.

— De ce nu ?

— Pentru că nu-l iubesc.

— Ah, ah ! Mă dau în vînt după cuvintele astea ! strigă Louis trîntindu-se pe spetează fotoliului și privind în tavan cu un amuzament sarcastic. O femeie care la douăzeci și doi de ani s-a măritat din convenienţă, pretinde la treizeci de ani că nu se poate mărita fără dragoste. Regula inversului, asta e, în care mai multul dorește mai puțin, și mai puținul dorește mai mult. În calitate de unicul tău frate, mai în vîrstă decît tine și cu mai multă experienţă, îţi cer insistent să-l încurajezi pe episcop.

— Nu te certa cu mine, Louis, îi spuse ea pe o voce jalnică. Nici nu știm precis dacă el simte ceva pentru mine ; ghicim numai.

— Ba eu știu, și ai să afli și tu cum de știu. Mă cunoști că sînt curios și bănuitor din fire. Noaptea trecută, cînd toată lumea se dusese la culcare, am ieșit pentru cinci minute pe pajiște ca să fumez un trabuc, și m-am plimbat pînă în dreptul ferestrelor vicarului. În timp ce stăteam acolo în întuneric, una dintre ferestre s-a deschis și episcopul Helmsdale s-a aplecat în afară. Dreptunghiul iluminat al ferestrei tale strălucea printre copaci, drept în faţa lui și, la un moment dat, umbra ta a trecut prin faţa ferestrei. Și-a fluturat mîna și a murmurat cîteva cuvinte tandre, deși nu am putut auzi exact ce a spus.

— Ce poveste stupidă și aiuristică — de parcă el ar fi putut ști că e umbra mea ! Și, apoi un om de demnitatea episcopului nu s-ar preta la asemenea gesturi. Cînd l-am cunoscut cu ani în urmă, nu era deloc un tînăr romantic, și n-aș crede că a devenit la bătrînețe.

— Ba e foarte plauzibil să fi devenit. Nici un îndrăgostit nu se poate compara în intensitate cu specia bătrînilor înamoraţi. Haide, Viviette, nu te mai juca atîta cu mine. M-am vîrît pînă în gît în proiectul ăsta — cu atîta rîvnă încît mi-am amînat plecarea pînă după realizarea lui.

— Louis — dragul meu Louis — ai să mă aduci la disperare, strigă ea încleștîndu-și mîinile. Te implor să nu te amesteci și să nu faci nici un gest pripit în legătură cu mine. Lucrul pe care mi-l ceri e imposibil.

Într-o bună zi va trebui să-ţi povestesc ceva. Trebuie să trăiesc mai departe și să îndur...

— Orice în afară de sărăcia asta, replică Louis, neîmblînzit. Eu am început campania invitîndu-l pe episcopul Helmsdale, și eu îmi iau răspunderea de a o duce la bun sfîrșit. Tot ce-ţi cer ţie este să nu te prosteşti. Hai, promite-mi !

— Nu, nu pot... nu știu cum să procedez. Nu știu decît un singur lucru, că eu nu mă grăbesc deloc...

— Nu te grăbi, fir-ar să fie ! Acceptă, în calitate de soră devotată, să-l vrăjești pe episcop.

— Trebuie să mă mai gîndesc, răspunse ea tulburată, urmărind să dea replici cît mai evazive.

Fiind o seară frumoasă, Louis ieși afară să-și savureze trabucul printre boschete. Cînd ajunse la umbrarul lui favorit, constată că-și uitase cutia cu ţigări de foi, și se întoarse imediat în casă. Apropiindu-se de ușa-fereastră pe care ieșise, îl văzu pe Swithin St Cleeve stînd acolo, în întuneric, și discutînd cu Viviette.

St Cleeve era cu spatele spre Louis, dar fie în urma unui semn făcut de ea, fie din întîmplare, se întoarse repede și-l recunoscu pe Glanville, după care, scoţîndu-și pălăria în faţa Lady-ei Constantine, tînărul porni mai departe pe drumul din faţa terasei și ieși pe poarta cimitirului.

Louis se apropie de sora lui :

— N-am știut că îngădui ca peluza grădinii să devină drum public pentru oamenii din sat, spuse el.

— De cînd am devenit atît de săracă, am încetat să mai fiu exclusivistă.

— Și lași ca toată lumea să treacă pe aici, sau numai pe acest tînăr ilustru pentru frumusețea lui ?

— Nu am nici un fel de regulă strictă. Domnul St Cleeve e o cunoștinţă a mea, și poate trece prin parc oricînd îi face plăcere.

Obrajii i se îmbujoraseră și vorbea cu ardoare.

Louis era o vulpe prea șireată ca să-i spună ceea ce tocmai îi trăsnise prin minte — și anume că sora lui, deopotrivă cu nefericita de Tabitha Lark (după părerea sa) fuseseră îndeajuns de nebune încît să se înamoreze de acel fenomen al parohiei, științificul Adonis. Dar

hotărî pe loc să o vindece de sentimentele ei duioase, dacă acestea existau într-adevăr, dezvăluindu-i un secret care avea să genereze un conflict între demnitatea și slăbiciunea ei.

— E un tînăr arătos, spuse el urmărind din ochi direcția în care dispăruse Swithin. Dar nu-i atît de inocent pe cît pare. Adevărul este că-i dea dreptul un tînăr păcătos.

— Ce vrei să spui ?

— O, doar o mică întîmplare pe care am descoperit-o în viața lui St Cleeve. Dar presupun că are și el dreptul să-și facă de cap, ca orice alt tînăr.

— Spune-mi la ce faci aluzie — te rog spune-mi, Louis !

— Nu s-ar cuveni să-ți spun. Oricum, însă, întîmplarea e destul de picantă. Azi dimineață ședeam în umbrar și, fără voia mea, am fost martorul celei mai ciudate discuții pe care am ascultat-o vreodată. Prietenul nostru, episcopul, a descoperit, aseară, cînd am vizitat observatorul, că astronomul nostru nu era singur în sihăstria lui. O doamnă împărtea cu el cabana-i romantică ; și constatînd acest lucru, episcopul a considerat, firește, că ceremonia confirmării a fost profanată. Așa încît Sfinția sa l-a chemat azi dimineață pe domnișorul Swithin și, întîlnindu-se cu el în cimitir, i-a ținut o predică și numai că nu l-a excomunicat. Te asigur că tînărul n-o s-o uite toată viața lui. Ha, ha, ha ! I-a prins bine, foarte bine !

În timp ce vorbea cu atîta aparentă nepăsare, Louis urmărea cu atenție reacțiile oglindite de fața ei. Dar în locul geloziei întărîtate pe care se așteptase să o aițîe aluzia lui la prezența altei femei, nu văzu decît o expresie curioasă, care semăna mai mult a fîstîceală decît a orice altă reacție provocată de cele povestite.

„Să mă fi înșelat ?“ se întrebă Louis în sinea lui. Ipoteza că s-ar fi putut înșela îi restitui întreaga bună dispoziție.

Servitorii aduseră lămpile, și Glanville mai rămase un timp la taclale cu sora lui, accentuînd în mod deliberat asupra originii umile a lui Swithin în ce privește ramura maternă și a luptelor sordide pe care le va avea de biruit. St Cleeve, spuse el, se găsea în nefericita situație de a-și

fi tras seva existenței prin două canale sociale, ceea ce însemna că aparținea ba unuia, ba celuilalt, în funcție de punctul de vedere al celui ce trebuia să aprecieze. Louis proiectă lumina reflectorului exclusiv asupra laturii țărănești a lui Swithin, scoțînd-o distinct în evidență pe doamna Martin și legăturile ei și felul ei de viață, pînă ce reuși s-o deprime îngrozitor pe Lady Constantine. Aceasta, în exaltarea ei, uitase cu totul de elementul bucolic, atît de acut reprezentat de domnii Hezzy Biles, Haymoss Fry, Sammy Blore și restul, care făceau parte integrantă din condiția lui Swithin ; în ultima vreme, ea nu văzuse în el decît pe fiul academicului său tată.

Dar se ferea să-și dea la iveală deprimarea în care o aruncase acea resuscitare a jumătății țărănești din bietul Swithin. Puse capăt discuției, începînd să se învîrtească și să cotrobăiască prin cameră.

— Ai pierdut ceva ? o întrebă Louis, urmărindu-i mișcările.

— Nimic important — o brățară.

— De coral ? întrebă el cu un calm desăvîrșit.

— Da. Dar de unde știi că era de coral ? Doar n-ai văzut-o niciodată, nu-i așa ?

Louis fu pe punctul de a-i răspunde ; dar înțelegerea uimită pe care cuvintele ei o deșteptaseră în mintea lui, căci știa prea bine unde găsise episcopul acel obiect, îl făcu să se abțină, pentru a chibzui bine înainte de a vorbi. Apoi, ca un diplomat ce era, și nefiind sigur de dimensiunile intrigii pe care ar putea-o descoperi, răspunse cu indiferență :

— Am găsit o asemenea brățară astăzi în cimitir. Dar mi-am dat seama că nu-i de valoare și am dăruit-o uneia dintre fetele din sat, care tocmai trecea pe acolo.

— Și a luat-o ? Cine era ? întrebă Viviette, fără să bănuiască nimic.

— Zău că nu mai țin minte. Nu văd ce importanță are.

— O, nu ; ca valoare nu înseamnă nimic. Făcea parte dintr-o pereche de brățări identice, așa cum poartă fetele tinere.

Lady Constantine nu putea adăuga că, în pofida lipsei de valoare reală, ea prețuia brățara ca fiind un dar de la Swithin, singurul pe care și-l putuse el permite.

Îngrozit de deducțiile lui, deși înfățișarea nu-i trăda nici o schimbare, Louis urcă după scurt timp în camera sa, sub pretextul că are de scris niște scrisori. Cînd se găsi singur, scoase un soi de șuierat a pagubă. De bună seamă, își amintea perfect cui dăruise brățara de coral, și luă hotărîrea să o caute chiar a doua zi dimineața pe Tabitha, și să se asigure dacă și ea posedase o brățară la fel ca aceea a surorii lui — lucru de care, în momentul de față, se îndoia amarnic, deși în adîncul inimii spera ca așa să fi stat lucrurile.

CAPITOLUL 29

Întrevederea cu episcopul îl marcase adînc pe Swithin. Știa prea bine că are motive întemeiate de a se simți jignit de tonul folosit de demnitar, care pornise de la trufașele lui idei preconcepute că tot ce te poate face să roșești înseamnă păcat săvîrșit și care, în îngustimea lui, refuzase să acorde unui tînăr măcar beneficiul îndoielii. Certitudinea lui Swithin că într-o bună zi se va afla în situația de a clarifica totul, fusese primită cu o disprețuitoare incredulitate. „Poate fi mai virtuos decît un sfînt, dar în același timp e și un catîr bătrîn cu ochelari de cal", își spuse St Cleeve cu năduf.

Totuși, pe de altă parte, firea lui Swithin era atît de ingenuă și de curată, cu toate că recentele întîmplări i-o denaturaseră în oarecare măsură, încît faptul că un om cu funcție de episcop gîndea despre el că e imoral, îl copleșea de amărăciune, ca și cum aceasta ar fi fost însăși realitatea, și uneori simțea că nu mai poate îndura o bănuială atît de grosolană. La ce bun se căsătorise cu Lady Constantine dacă, tocmai din această pricină, unicul om, aproape, care manifestase interes față de activitatea lui îl putea socoti un desfrînat ?

Firește, în contrast cu imaginea pe care și-o construise singur despre el însuși ca un astronom de valoare, recunoscut de lumea întreagă, și ca invidiatul soț al Viviettei.

imputarea care i se adusese acum era mai mult decît umilitoare. Lumina sacră a pasiunii lui duioase și elevate fusese înjosită, printr-o simplă întîmplare, pînă la limitele burlescului, și atît simțul lui estetic cît și cel etic fuseseră insultate de asemenea spectaculoasă dezumflare. El, care se avîntase printre cele mai grandioase splendori ale naturii, să fie chelfănit pe o chestiune de morală elementară, problemă care nu se pusese niciodată în legătură cu purtarea lui ! Iată în ce situație critică îl adusese un atașament greșit conceput ; dar Swithin condamna exclusiv circumstanțele, și nici un moment pe Lady Constantine.

Înverșunîndu-se acum împotriva necesității de a mai ține ascunsă căsătoria lor, tînărul își spuse că cea mai strălucită cale de a face începutul revelării tainei ar fi să-i scrie o scrisoare confidențială episcopului, expunîndu-i toate detaliile cazului său. Dar era cu neputință să comită asemenea act pe propria lui răspundere. Înțelegerea dintre el și Viviette, care avusese loc înaintea căsătoriei, constituia încă pentru el un legămînt pe viață — astfel încît inițiativa dezvăluirii secretului trebuia să pornească de la ea. Dar se îndoia că Viviette va lua o asemenea inițiativă cînd va auzi de crunta săpuneală la care fusese supus în cimitir.

În acest scop venise să o vadă, cînd Louis îl găsise în fața ferestrei. Înainte însă de a fi apucat să rostească primele cuvinte, Viviette îi făcuse semn să plece, și el se executase în mod mecanic, fără să-și fi putut aduna gîndurile ca să judece dacă e înțelept sau nu. Totuși, nu făcu cale prea lungă. În timp ce Louis și sora sa discutau în salon despre originea lui, Swithin zăbovi îngîndurat prin cimitirul bisericii, sperînd că, mai devreme sau mai tîrziu, Viviette se va elibera și va putea avea cu ea consultația mult dorită.

În cele din urmă, i se ivi și ei asemenea prilej. De îndată ce Louis părăsi salonul și se închise în camera lui, Viviette zbură pe ușa-fereastră și o porni în direcția pe care o luase Swithin. Cînd auzi scrîșnetul prundișului sub pașii ei, Swithin îi ieși în întîmpinare, intrînd în parc pe portița dinspre cimitir.

Se îmbrăţişară în grabă şi apoi, prin cîteva cuvinte gîfîite, ea îl lămuri că Louis auzise şi fusese martor la scena care avusese loc între el şi episcop, şi că-i relatase esenţa acuzaţiilor acestuia, fără să ştie că ea fusese femeia din cabană.

— Dar nu pot înţelege următorul lucru, adăugă Viviette : cum de a descoperit episcopul că persoana care se ascundea pe după perdele era o femeie ?

Swithin o lămuri că prelatul găsise brăţara pe pat şi că o adusese cu el la cimitir, în chip de dovadă.

— Oh, Swithin, ce grozăvie îmi spui ? A găsit brăţara de coral ? Şi ce-ai făcut cu ea ?

Swithin îşi pipăi buzunarul.

— Vai de mine ! Acum îmi aduc aminte... Am lăsat-o pe mormîntul lui Reuben Heath.

— Dragul, dragul meu Swithin ! strigă ea cu disperare. Prin omisiunea ta m-ai compromis îngrozitor. Fără să ştiu, am recunoscut că obiectul îmi aparţine. Fratele meu nu mi-a spus că episcopul a adus brăţara din cabană. Ce să fac, ce pot să fac, ca nici episcopul nici fratele meu să nu ajungă la concluzia că *eu* eram femeia din cabană ?

— Dar dacă anunţăm public faptul că sîntem căsătoriţi...

— Chiar şi în calitate de soţie a ta, situaţia era prea nedemnă... ar fi prea nu ştiu cum... să admit vreodată că *eu* am fost acolo ! Fie că-i drept sau nu, trebuie să declar că brăţara nu e a mea. O asemenea escapadă — Doamne, m-ar face de rîsul întregului comitat. Şi prefer orice decît o astfel de situaţie !

— Eu speram că vei fi de acord să dăm în vileag taina noastră, răspunse Swithin, oarecum dezamăgit. Am crezut că cele întîmplate vor constitui o dublă justificare pentru a anunţa căsătoria.

— Da. Dar există şi alte justificări, mult mai puternice, care pledează împotriva anunţării. Lasă-mă să procedez cum cred eu că-e mai bine.

— Desigur, dragostea mea. Doar ţi-am făgăduit acest lucru înainte de ai acceptat să fii a mea. Reputaţia mea

— ce contează ! Poate că o să fiu mort şi dat uitării înainte de următoarea trecere a lui Venus prin faţa soarelui !

Viviette îl domoli cu multă tandreţe, dar nu putu să-i explice de ce socotea că justificările împotriva anunţării publice a căsătoriei erau mai puternice decît cele care ar fi pledat pentru. Cum ar fi putut face aşa ceva, cînd sentimentele ei de castă fuseseră alimentate cu grijă şi aţîţate de expunerea lipsită de orice menajamente făcută de fratele ei asupra stării materiale şi sociale a lui Swithin, în ochii lumii ? Situaţie care era aceea a unui tînăr vlăstar al unei familii de ţărani, pînă de curînd arendaşii ei, şi care locuia într-o căsuţă împreună cu bunica sa, doamna Martin.

Ca să-şi mai îndulcească refuzul, îi făcu următoarea declaraţie :

— Însă o anumită concesie, Swithin, voi face totuşi. Ne vom vedea mai des. Voi veni mult mai des la cabană ; şi o să aranjez în aşa fel lucrurile, încît şi tu să poţi veni din cînd în cînd în casa mea. Iarna trecută au fost săptămîni întregi cînd nu ne-am întîlnit deloc. Să nu mai lăsăm ca aşa ceva să se întîmple.

— Foarte bine, iubita mea, răspunse Swithin ceva mai bine dispus. În fond, ce-mi pasă mie de părerea babalîcului ăluia despre mine ? Deci, deocamdată lăsăm lucrurile aşa cum sînt.

Cu toate acestea, tînărul era mult mai afectat de refuzul Viviettei decît ţinea să arate ; dar temperamentul labil, inerent vîrstei lui Swithin, mereu gata să cadă în stări depresive în ceea ce-l privea pe el, era la fel de gata să se exalte în ceea ce o privea pe ea. Aşa încît, uitînd trecutul cu uşurinţa unui copil, preluă pe dată punctul ei de vedere.

Cînd se despărţiră, Viviette intră în grabă în casă. Fratele ei nu mai reapăruse ; dar fu informată că Tabitha Lark o aştepta să o vadă, dacă Înălţimea sa binevoia s-o ierte că venise atît de tîrziu. Lady Constantine nu formulă nici o obiecţie şi acceptă pe dată să o primească.

Cînd Viviette intră în camera unde se afla Tabitha, zări în mîna întinsă a fetei brăţara de coral care-i provocase atîta îngrijorare.

— Înălțimea voastră, cînd am stat să mă gîndesc mai bine, mi s-a părut că brățara asta e a dumneavoastră. spuse fata. cu o expresie speriată pe față. Așa că v-am adus-o înapoi.

— Dar cum ai ajuns la ea, Tabitha ?

— Domnul Glanville mi-a dat-o ; probabil că s-a gîndit că e a mea. Am luat-o, fiindcă pe moment mi s-a părut că mi-a dăruit-o pentru că am fost prima fată care i-a ieșit în cale după ce a găsit-o.

Lady Constantine întrezări pe dată posibilitatea de a premedita situația, eliberîndu-se din neplăcutul păienjeniș al dovezilor.

— O, poți s-o păstrezi, răspunse ea cu voioșie. Foarte frumos din partea ta că te-ai gîndit să o aduci înapoi. Dar acum te rog să consideri că-ți aparține. Ia de bun ce ți-a spus domnul Glanville și *nu da nici o explicație*. Și, Tabitha. te mai sfătuiesc ceva, împarte șiragul în două brățări : sînt destule mărgele ca să-ți poți confecționa o pereche.

A doua zi dimineața, hotărît să-și traducă hotărîrea în fapt, Louis hoinări prin sat pînă cînd o văzu intrînd în biserică pe fata pe care o căuta. O opri dincolo de zid. Dar, în chip cu totul derutant, cîte o brățară de coral strălucea la încheietura fiecăruia dintre brațele ei tinere, pentru că fata ținuse seama de sugestia Lady-ei Constantine.

— Văd că porți brățara, Tabitha. împreună cu cealaltă, murmură el. Deci ai de gînd s-o păstrezi ?

— Bineînțeles că am de gînd să păstrez ceea ce îmi aparține.

— Ești sigură că nu-i aparține Lady-ei Constantine ? Știu că și ea are una la fel.

— Bineînțeles. Dar dacă vă îndoiți de mine, domnule, mai bine duceți-o Înălțimii sale și întrebați-o, răspunse fata cu impertinență.

— O, nu, nu-i nevoie, replică Louis, a cărui convingere era puternic zguduită.

Cînd, după scurt timp, Louis o întîlni pe sora sa, nu reuși să o prindă în capcană, așa cum intenționase, spunîndu-i brusc :

— Știi, ți-am găsit brățara, mi-am amintit cui i-am dat-o.

— N-ai putut s-o găsești, răspunse Viviette foarte calmă, pentru că am descoperit că nu se pierduse.

Și întinzînd ambele brațe, îi arătă cîte o brățară la fiecare încheietură, întrucît și Viviette executase la brățara rămasă aceeași operație pe care i-o sugerase Tabithei.

Louis era cu totul descumpănit, dar sub nici un chip convins. În ciuda acestei încercări de a-l îmbrobodi, gîndurile i se întorceau întruna la aceeași problemă. Nu exista nici o îndoială că sau Tabitha sau Viviette se aflase în acea noapte în cabana lui Swithin. Începu să recapituleze fiecare împrejurare, de cînd se afla în vizită la Welland, în care purtarea surorii sale ar fi putut justifica bănuiala care-i încolțise. Întîi avusese loc incidentul acela straniu de pe coridor, cînd Viviette țipase, explicînd după aceea că văzuse ceva care avea o fantomatică asemănare cu soțul ei răposat ; era improbabil ca asemena fantezie să fi fost singura cauză a agitației ei. După aceea, în timpul ceremoniei de confirmare, observase roșeața din obrajii Viviettei, cînd Swithin trecuse prin fața stranei lor, în drum spre episcop, și strălucirea din ochii ei cînd episcopul își lăsase mîinile pe creștetul lui. Și deodată izbucni o altă amintire, noaptea aceea din gară, cînd avusese loc incidentul cu biciul și cînd, ajungînd o oră mai tîrziu la Casa Welland, aflase că Viviette era plecată din localitate. Imaginația lui parcurse astfel drumul de la incident la incident și bănuielile i se întețiră, fără să izbutească însă să extragă din circumstanțe ceva care să semene a dovadă Dar acum era hotărît să adune dovezi, fără să sufle cuiva vreo vorbă.

Planul lui era crud : să le întindă o cursă în care cei doi să păsească orbește, dacă într-adevăr exista între ei o legătură secretă de natura pe care o suspecta el.

CAPITOLUL 30

Louis începu să-şi pună în aplicare stratagema, făcînd într-o după masă o vizită la turn, ca şi cum ar fi acţionat sub îndemnul unui impuls subit.

După o pălăvrăgeală amicală cu Swithin, pe care-l găsise acolo (după ce-aşteptase să-l vadă intrînd), Louis îl invită pe tînăr să vină în aceeaşi seară la masă la Casa Welland, pentru a-i arăta cîteva interesante vechi opere ştiinţifice *in folio*, pe care, pretindea el, le descoperise din întîmplare în bibliotecă. Propunerea lui Louis nu constituia cine ştie ce atracţie pentru Swithin, căci ştiinţa veche e cu totul altceva decît arta veche, care, după ce s-a desăvîrşit, a murit păstrîndu-şi secretele ascunse în ea însăşi. Dar Swithin era o fire receptivă şi acceptă cu plăcere să vină ; cu atît mai mult cu cît era oricînd bucuros de un prilej de a o întîlni pe Viviette *en famille*. De altfel spera să-i împărtăşească un plan al lui care-i venise în minte în ultima vreme şi care ar fi putut să le fie de mare folos amîndurora : anume, să plece pentru o vreme, dacă ar fi reuşit să-şi procure fondurile necesare, şi să viziteze marile observatoare din Europa, în vederea descoperirii unei slujbe într-unul din ele. Pînă acum, singurul obstacol în calea acestui plan era venitul lui extrem de modest, suficient pentru existenţa lui actuală, dar cu totul incompatibil cu nevoile unui astronom itinerant.

Între timp, Louis Glanville se întorsese acasă şi o anunţase pe sora sa, cu aerul cel mai nevinovat, că petrecuse după-amiaza în tovărăşia lui St Cleeve şi dobîndise unele informaţii legate de astronomie ; şi că fascinantul subiect îi legase atît de tare, încît îl invitase pe St Cleeve la cină în aceeaşi seară, pentru a face împreună cîteva cercetări în bibliotecă.

— Aproape că i-aş putea ierta păcatele lui tinereşti, continuă Louis pe un ton sentenţios, din moment ce, ca om de ştiinţă, e admirabil. Fără îndoială că predica episcopului va avea o influenţă asupră-i ; cît despre originea şi relaţiile lui sociale — aici n-are ce face.

Lady Constantine vădi atîta zel în acceptarea ideeii de a-l avea pe Swithin ca musafir la masă, şi atîta nepăsare în ce priveşte „păcatele lui tinereşti", încît fu cît p-aci să se trădeze. În urma promisiunii ei de a se întîlni mai des, intenţionase să dea o fugă pînă la Swithin chiar în acea seară. Acum, osteneala îi era cruţată într-un fel încîntător, fiind obligată să-i ofere o ospitalitate pe care Viviette singură n-ar fi cutezat să o sugereze.

Ora cinei sosi şi odată cu ea şi Swithin, manifestînd o stîngăcie şi o nervozitate menite, din nefericire, să le trădeze taina în mai mare măsură decît purtarea, mai antrenată, a Viviettei. În timpul cinei, Louis şedea ca un păianjen aruncînd cu îndemînare cîte un fir cînd unuia, cînd altuia, pîndind să-i prindă în plasă. Dar amîndoi trecură prin ordalie surprinzător de bine. Poate că legătura dintre ei, fiind mult mai strînsă şi de o natură mult mai practică decît cea bănuită de criticul lor, constituia prin ea însăşi o pavăză împotriva exteriorizării acelei ultrareciprocităţi de atitudini care, dacă ar fi fost doar simpli amanţi, poate că i-ar fi trădat.

După cină, cei trei zăboviră prin bibliotecă, aşa cum plănuiseră ; volumele erau scoase din rafturi de Louis, cu rîvna unui bibliofil. Swithin văzuse multe dintre ele înainte şi nu fu prea impresionat, dar plăcerea de a se afla în acea casă făcea ca orice pretext să fie binevenit, şi se uită cu interes la tot ce i se punea în faţă, de la *Ptolomeu* al lui Bertius la Enciclopedia lui Rees.

Astfel se scurse seara şi începu să se facă tîrziu. Swithin care, printre altele, plănuise să plece a doua zi la Greenwich pentru a vizita Observatorul Regal, încerca tot mereu să se ridice şi să se pregătească de despărţire, dar de fiecare dată Glanville mai dezgropa cîte un volum şi îl mai reţinea cîte o jumătate de oră.

— Dumnezeule ! exclamă el, uitîndu-se la ceas, cînd Swithin se ridică de-a binelea ca să plece. Nici nu mi-am dat seama că s-a făcut atît de tîrziu. De ce nu înnoptezi aici, St Cleeve ? E foarte întuneric afară şi drumul peste cîmp e destul de anevoios.

— Domnule St Cleeve, nu ne-ar incomoda deloc dacă ai rămîne peste noapte aici, stărui şi Lady Constantine.

— Mi-e teamă... de fapt voiam să fac o observație la ora douăzeci, spuse Swithin.

— Ei, mai dă-o încolo de observație, interveni Louis. Asta nu-i decît o scuză. Fă-o mîine noapte. Acum rămîi aici. S-a aranjat. Viviette, spune-i tu că trebuie să rămînă, ca să mai petrecem o oră de asemenea fermecătoare discuții științifice.

Viviette se supuse cu încîntare :

— Te rog, rămîi, domnule St Cleeve, rosti ea cu miere în glas.

— Mă rog, de fapt mă pot lipsi de observația asta, replică tînărul, cedînd insistențelor. Nu-i chiar atît de importantă.

Astfel încît lucrurile fură stabilite, dar cercetarea tomurilor nu se prelungi atît cît sugerase Louis. Trei sferturi de oră mai tîrziu se retraseră cu toții în respectivele camere de culcare. Dormitorul Lady-ei Constantine era în partea de vest a coridorului, cel al lui Swithin peste drum de al ei. iar camera lui Louis, la capătul din fund.

Dacă cineva l-ar fi urmărit pe Louis după ce se retrase la culcare, și ar fi privit pe gaura cheii, l-ar fi văzut angajat într-una din cele mai bizare ocupații pentru un om de genul lui. Și anume, desprinzînd de pe tavan, cu ajutorul unui baston, un fir lung de păianjen, care atîrna într-un colț. Ținînd firul întins la capătul bastonului, Louis deschise încetișor ușa și așeză lumînarea pe jos, într-o poziție din care lumina întregul coridor. Își scoase papucii de casă și, ghidat de raza lumînării, ajunse la ușa camerei lui St. Cleeve unde prinse firul oscilant în așa fel, încît se întinse pînă la ușa Lady-ei Constantine, barînd cu fragilitatea lui orice intrare sau ieșire. După ce isprăvi această operație, se retrase din nou și, stingînd lampa, ieși pe fereastra dormitorului său afară, pe acoperișul plat al porticului aflat chiar dedesubt.

Aici Louis se instală confortabil pe un scaun, savurînd aroma unui trabuc. Rămase astfel vreo jumătate de oră. Din locul în care se afla, vedea cele două ferestre ale camerei Lady-ei Constantinei, și lumina scăzută care continua să ardă pe noptiera ei. Fereastra dormitorului său

fiind parțial deschisă în spatele lui și ușa întredeschisă, Louis era în măsură să prindă orice zgomote care s-ar fi produs în casă.

După un timp, se auziră unele mișcări ; imediat, Louis reintră în dormitor, de unde ieși iar în coridor, ciulind urechea. Totul era din nou cufundat în tăcere, și întunericul domnea de la un capăt la celălalt. Totuși Glanville își dibui drumul de-a lungul coridorului pînă în dreptul ușii lui Swithin, și aprinse un chibrit de ceară. la lumina căruia examină firul de păianjen. Dispăruse ; cineva îl luase pe propriul său trup. Cu alte cuvinte, o persoană ieșise pe ușă.

Continuînd să țină în mînă chibritul aproape stins, Louis se întoarse spre camera Lady-ei Constantine și observă că ușa, deși era împinsă astfel încît să pară închisă, rămăsese ușor crăpată. Aruncă chibritul și îl stinse cu talpa piciorului. Trăgînd cu urechea, auzi un glas înăuntru — glasul Viviettei, într-un murmur înăbușit, dar părînd să rostească ceva cu multă seriozitate.

Fără nici o urmă de șovăială, Louis se întoarse spre ușa lui Swithin, o deschise și intră în cameră. Acum că ochii i se obișnuiseră cu întunericul, lumina stelelor îi fu suficientă ca să constate că nu se afla nimeni înăuntru și că patul era neatins.

Louis ieși din cameră cu un pas greu, tropăi zgomotos pe coridor, bătu în ușa Lady-ei Constantine și strigă : „Viviette !"

— Da, răspunse ea prompt, pe un ton alarmat.

O clipă mai tîrziu, deschise ușa și apăru în prag. îmbrăcată în rochia de casă și ținînd o lumînare în mînă.

— Ce s-a întîmplat, Louis ? întrebă.

— Sînt foarte îngrijorat. Musafirul nostru a dispărut.

— A dispărut ? Domnul St Cleeve ?

— Da. Tocmai îmi terminam trabucul, cînd mi s-a părut că aud un zgomot venind din direcția camerei lui. Am intrat la el, și am descoperit că nu e acolo.

— Dumnezeule mare ! Ce s-o fi întîmplat ? exclamă ea, aparent foarte speriată.

— Mă întreb și eu, răspunse Glanville încruntat.

— Te pomenești că e somnambul. Dacă e așa, e posibil să fi ieșit afară și să-și fi frînt gîtul. N-am auzit nici-

odată că ar fi, dar se spune că nopțile petrecute în case străine tulbură mințile oamenilor cu asemenea predispoziții și îi provoacă la somnambulism.

— Din nefericire pentru teoria ta, patul lui e neatins.

— O, atunci ce poate să fie ?

Louis o privi drept în față.

— Viviette ! se adresă el cu severitate.

Lady Constantine părea derutată.

— Ce e ? răspunse ea pe un ton simplu

— Am auzit voci în camera ta.

— Voci ?

— O voce — a ta.

— Da, e posibil. Era vocea mea.

— Atunci cînd cineva vorbește, se presupune că are un ascultător.

— Adevărat, Louis.

— Ei bine, cui îi vorbeai ?

— Lui Dumnezeu.

— Viviette ! Mă faci să-mi fie rușine.

— Îmi rosteam rugăciunile.

— Rugăciuni... adresate lui Dumnezeu ! Poate că sfîntului Swithin.

— Ce vrei să spui, Louis ? întrebă ea roșind ca para focului și trăgîndu-se îndărăt din fața lui. Era o anumită formă de rugăciune pe care o folosesc mai ales cînd sînt tulburată. Mi-a recomandat-o episcopul, și domnul Torkingham o susține din toată inima.

— Jură-mi pe onoarea ta, dacă mai ai așa ceva, că nu se găsește nimeni acum în camera ta, i se adresă el pe un ton amar.

— Nici o făptură omenească.

— Pur și simplu nu te cred.

Ea îi făcu o plecăciune foarte demnă și, invitîndu-l cu mîna să intre în cameră, îi spuse :

— Foarte bine ; atunci vino înăuntru și convinge-te.

Louis intră, se uită de jur împrejurul camerei, pe după perdele, sub pat, afară pe fereastră — deși o evadare pe această cale ar fi fost cu neputință — pe scurt, în toate locurile posibile și imposibile de a oferi un ascunziș unei

ființe umane. Dar nu descoperi nimic. Tot ce observă fu lămpița de noapte de pe măsuța joasă de lîngă pat ; o carte de rugăciuni deschisă pe pat, și cuvertura neatinsă, cu excepția unei mici scobituri, lîngă cartea de rugăciuni, probabil acolo unde Viviette își rezemase capul cînd îngenunchease

— Dar unde e St Cleeve ? întrebă el, întorcîndu-se uluit, după constatarea acestor dovezi de cucernicie..

— Unde poate fi ? repetă și ea, cu vizibilă mîhnire. Aș vrea și eu să știu. Caută-l ! Sînt îngrijorată.

— Îl caut, cu o singură condiție : recunoaște că îl iubești.

— De ce vrei să-mi forțezi asemenea mărturisire ?

— Răspunde ! Îl iubești ?

— Ei bine, da.

— Acum mă duc să-l caut.

Louis luă o lampă și se îndepărtă, mirat că Viviette nu avusese o reacție de indignare în fața intruziunii lui și a naturii întrebărilor pe care i le pusese.

În acel moment se auzi pe scară un zgomot ușor, și amîndoi deslușiră o siluetă care urca treaptă cu treaptă, profilîndu-se în razele de lumină aruncate pe ferestrele lunguiețe de lîngă scară. Era Swithin, complet îmbrăcat și ținîndu-și ghetele în mînă. Cînd îi văzu pe amîndoi stînd nemișcați în capul scării, păru foarte încurcat, dar se îndreptă totuși spre camera lui.

Lady Constantine era prea agitată ca să poată vorbi, Louis însă i se adresă :

— Mă bucur că te văd. Auzind un zgomot acum cîtva timp, am venit să văd ce se întîmplă. Am constatat că ai dispărut și eram amîndoi foarte alarmați.

— Îmi pare rău, răspunse Swithin spășit. Vă datorez o mie de scuze, dar adevărul este că atunci cînd am intrat în camera mea și am văzut pe fereastră cît de senin e cerul, cu toate că v-am spus că observația pe care urma s-o fac nu era de mare importanță, am ai chibzuit și am simțit că nu trebuie s-o las să-mi scape. Așa încît am fost tentat să dau o fugă pînă la observator, fără să deranjez pe nimeni. Dacă știam că o să vă alarmați, n-aș fi făcut-o pentru nimic în lume.

Swithin vorbea cu mare sinceritate, adresîndu-se lui Louis, şi nu observă reproşul tandru din ochii Viviettei, pricinuit de povestea lui ce demonstrase că folosinţa pe care prefera să o dea nopţilor senine era aceea de a face noi observaţii astronomice.

Toate fiind acum clarificate, cei trei se retraseră din nou în camerele lor şi Louis nu mai auzi vreun zgomot nici în acea noapte şi nici în zori. Încercările lui de a rezolva misterul vieţii Viviettei şi relaţiile ei cu St Cleeve se soldase pînă acum doar cu perplexitate. Adevărat, reuşise să smulgă o mărturisire de la ea ; dar chiar şi dacă n-ar fi recunoscut, era limpede că nutrea sentimente tandre pentru Swithin. Cum să stingă această nebunie, devenise acum preocuparea lui de prim ordin.

CAPITOLUL 31

Excursia nocturnă la turn, în slujba ştiinţei, l-a făcut pe Swithin să doarmă mai tîrziu a doua zi dimineaţa, şi nu apăru cînd fratele şi sora se întîlniră la micul dejun.

— Nu-l deranja — nu-l deranja, îi spuse Louis, laconic Viviettei, ce citeşti acolo de ţi s-au aprins obrajii în halul ăsta ?

Citea o scrisoare pe care tocmai o deschisese, şi la întrebarea lui Louis înălţă ochii cu suspiciune.

Incidentul petrecut noaptea trecută îi lăsase o stare de îndoială în ce priveşte conduita pe care ar fi trebuit s-o adopte faţă de fratele ei. În primul moment, nu-şi manifestase resentimentele stîrnite de procedeul lui, deoarece presupusese că îi aflase taina. Pe urmă, cînd îşi dăduse seama că nu ştia nimic, i se păruse prea tîrziu ca să se mai prefacă indignată de bănuielile lui. Aşa încît păstra o tăcută neutralitate. Dar chiar dacă ar fi decis să adopte un rol artificial, în momentul de faţă ar fi uitat să-l joace, deoarece scrisoarea pe care o citea era de natură să alunge orice altă consideraţie.

— E o scrisoare de la episcopul Helmsdale, bîigui ea.

— Bună treabă ! Sper, pentru binele tău, că e o cerere în căsătorie.

— Asta şi este.

— Nu mai spune ? răspunse Louis, începînd să rîdă.

— Da, replică ea indiferentă. Dacă vrei, poţi s-o citeşti.

— Nu vreau să mă amestec într-o comunicare atît de intimă.

— Poţi s-o citeşti, repetă ea, împingîndu-i scrisoarea Drept care Louis citi :

Melchester, Palatul.
28 iunie 18...

Draga mea Lady Constantine.

În timpul celor două sau trei săptămîni care s-au scurs de cînd am avut marea plăcere de a reînnoi cunoştinţa cu dumneavoastră, starea de agitaţie a simţămintelor mele m-a făcut să înţeleg că unica soluţie este aceea de a vă adresa o scrisoare, şi încă foarte prompt. Fie că lucrurile pe care vi le voi comunica vor fi acceptate de dumneavoastră sau nu, sînt convins că ar fi mult mai puţin firesc şi mai puţin recomandabil dacă mi-aş înăbuşi sentimentele în loc de a vi le declara cu francheţe, chiar dacă după aceea îmi voi relua pe vecie seninătatea.

Marea schimbare care a survenit în viaţa mea în ultimii doi ani, schimbare rezultată din promovarea la un episcopat, m-a făcut adeseori să-mi spun că discontinuitatea solitudinii care a caracterizat existenţa mea particulară e o problemă ce ar trebui să-mi dea de gîndit. E îndoielnic însă dacă această problemă mi-ar fi dat într-adevăr de gîndit, în cazul în care n-aş fi avut marele noroc de a vă întîlni pe dumneavoastră. Oricum, pînă la urmă am chibzuit serios asupra acestei chestiuni şi, fără să mai lungesc preambulul, vă întreb cu toată sinceritatea dacă aţi fi de acord să renunţaţi la viaţa dumneavoastră la Welland, şi să-mi uşuraţi povara singurătăţii devenind soţia mea.

Departe de mine gîndul de a forţa din partea dumneavoastră o hotărîre luată în pripă ; în cazul în care aveţi

unele incertitudini în ce privește momentul sau pasul pe care urmează să-l faceți, voi aștepta cu nerăbdare și cu plăcere pînă cînd veți lua o decizie. Deprinderile și experiența mea mă fac inapt ca într-o asemenea încîntătoare împrejurare să folosesc limbajul arzător care s-ar potrivi pentru o doamnă ca dumneavoastră, și care ar putea exprima simțămintele mele cele mai lăuntrice. Într-adevăr, un cleric prozaic în vîrstă de cincizeci și unu de ani are nevoie de oarecare încurajare pentru a deveni elocvent. De un singur lucru, însă, puteți fi sigură : dacă admirația, stima și devotamentul pot compensa în vreun fel lipsa acelor calități care ard cu mult mai multă strălucire exterioară în bărbații mai tineri, atunci stă în puterea mea să vi le dăruiesc pe toată durata vieții mele pămîntene.

Ferma dumneavoastră aderență la principiile bisericii și interesul ce-l purtați organizării politice ecleziastice (manifestat prin strălucitoarele întrebări puse în dimineața cînd ne-am plimbat prin parcul dumneavoastră) au fost, pentru mine, un indiciu prețios asupra grației și aptitudinilor cu care veți ocupa locul unei soții de episcop, și a măsurii în care ați putea contribui la sporirea bunului renume al acestuia din urmă, dacă ați binevoi să-l onorați cu mîna dumneavoastră. Pe vremuri au existat momente cînd gîndeam — și sper că veți aprecia la justa ei valoare sinceritatea cu care recunosc asemenea lucruri — că o soție ar însemna un impediment în activitatea unui episcop ; dar o îndelungă și constantă observație m-a convins că, dimpotrivă, o consoartă adecvată infuzează viață influenței și învățămintelor episcopale.

Dacă răspunsul dumneavoastră va fi afirmativ, atunci voi veni de îndată să vă văd și, cu permisiunea dumneavoastră, vă voi spune, printre altele, cîteva reguli simple și practice pe care am ținut să le schițez în vederea unei corecte îndrumări a vieților noastre pe viitor. Dacă, însă, veți refuza să renunțați la condiția dumneavoastră actuală, va fi, nu e nevoie s-o mai spun, o cruntă lovitură pentru mine. Oricum, nu aș fi putut să nu vă scriu această epistolă, după ce am cumpănit bine problema în mintea mea. Chiar dacă în ceea ce vă privește există o anumită lipsă de căldură legată de persoana mea, îmi exprim speranța că un spirit atît de cuprinzător ca al dumneavoastră va înțelege imensa putere de bine pe care ați putea-o exercita din locul înalt în care v-ar plasa o alianță cu mine, și că va face ca asemenea argument să cîntărească greu în hotărîrea pe care o veți lua.

Rămîn, draga mea Lady Constantine, cu cel mai înalt respect și cu cea mai profundă afecțiune,

al dumneavoastră, pentru totdeauna,
C. Melchester"

— Ei bine, nu vei comite nebunia de a refuza acum, cînd problema s-a copt atît de rapid, cel puțin așa sper, spuse Louis după ce isprăvi de citit scrisoarea.

— Ba e cert că voi refuza, răspunse ea.

— N-ai să fii chiar atît de timpită, Viviette ?

— Vorbirea ta e lipsită de orice politețe. Nici prin cap nu-mi trece să-l accept.

— Doar n-ai să te lași ghidată de capriciul tău pentru tînărul acela, acum cînd ți-am deschis ochii asupra părții vinovate a caracterului său ? Îți place să te consideri o femeie cucernică, îți rostești rugăciunile cu voce tare, urmezi toate practicile reînviate ale bisericii și mai știu eu ce, și totuși nu poți judeca obiectiv o persoană care nu numai că nu poartă religia în suflet, dar încalcă cele mai elementare porunci ale decalogului ?

— Nu sînt de acord cu tine, răspunse ea ferindu-și fața, pentru că nu știa în ce măsură spusele fratelui ei erau sincere sau numai niște simple presupuneri. Cît descoperise Louis din legătura ei secretă constituia încă un mister pentru ea. În unele momente îi venea să-i mărturisească întregul adevăr, și să termine o dată cu povara. Dar acum ezită și pînă la urmă, lăsă cuvintele nerostite. Louis își continuă micul dejun în tăcere.

Cînd termină de mîncat, în timp ce Viviette abia de pusese ceva în gură, o întrebă încă o dată :

— Cum intenționezi să răspunzi la această scrisoare ? Uită-te la tine, cea mai săracă nobilă din comitat, abandonată de toți cei care altădată se mîndreau să te cunoască, ducînd o viață posomorîtă și pustie ca de călugăriță, și ți se oferă șansa de a sălta brusc într-un loc de conducere

din această parte a Angliei. Episcopii se bucură de ospitalitatea tuturor ; vei fi bine primită pretutindeni. Într-un cuvînt, răspunsul tău trebuie să fie *da*.

— Şi totuşi va fi *nu*, ripostă ea, cu glas coborît.

Din tonul ultimei remarci a fratelui său, Viviette îşi dăduse seama că Louis nu ştia despre căsătoria ei, şi că o suspecta de o legătură vinovată.

Auzindu-i răspunsul, Louis nu mai putu să se ţină în frîu.

— Atunci, procedează cum te taie capul ! Ştiu că duci o viaţă care n-ar suporta vreo investigaţie, aşa că eu nu mai am ce căuta în casa asta !

Rostind aceste cuvinte, Louis îşi împinse scaunul şi ieşi furios din încăpere. În mai puţin de un sfert de oră, şi înainte ca ea să se fi putut urni de la masă, îl auzi plecînd definitiv.

CAPITOLUL 32

Nu ştia, pentru nimic în lume, cum să procedeze. Pasul pe care-l făcuse în urma implorărilor lui Swithin, oricît de reprobabil şi de prematur ar fi fost din punctul de vedere al rangului ei, ar fi putut să o salveze însă din această dilemă. Dacă i-ar fi îngăduit lui Swithin să-i destăinuiască episcopului povestea în întregimea ei, probabil că înaltul personaj şi-ar fi înfrînat cu generozitate propriile-i impulsuri, ar fi privit cazul cu înţelegere, şi ar fi încurajat chiar concret proiectele lor de viitor, ţinînd seama de interesul pe care i-l purtase tatălui lui Swithin şi de perspectivele promiţătoare ale carierei tînărului astronom.

O rafală de vînt care răzbi pe fereastra deschisă făcu să zboare de pe masă scrisoarea episcopului şi o smulse pe Viviette din reveria ei. Cu un suspin, se apleacă şi o ridică, o parcurse din nou, apoi se ridică de la masă şi, cu deliberarea ce ţi-o conferă o acţiune inevitabilă, aşternu următorul răspuns :

„Casa Welland
29 iunie 18...

Dragă domnule episcop de Melchester,

Vă mărturisesc că scrisoarea dumneavoastră atît de amabilă şi de măgulitoare a surprins-o pe prietena dumneavoastră total nepregătită. Singurul lucru şi cel mai neînsemnat, pe care îl pot face în schimb, este să vă răspund cît mai repede cu putinţă.

Nu cred să existe cineva pe lume care să preţuiască înaltele dumneavoastră calităţi mai mult decît o fac eu, sau care să aibă mai multă încredere în chemarea dumneavoastră de a onora scaunul episcopal pe care îl deţineţi. Dar la cererea pe care mi-aţi făcut-o nu pot da decît un singur răspuns, şi acesta este negativ. Vă rog să credeţi că nu e o afectare cînd afirm că dacă ar trebui să argumentez hotărîrea mea inevitabilă, m-ar deprima cumplit. Şi sînt încredinţată de convingerea dumneavoastră că, deşi declin onoarea de a vă deveni soţie, nu voi înceta niciodată să fiu interesată de tot ce ţine de persoana şi de activitatea dumneavoastră. Aş încerca cel mai sfîşietor regret dacă acest refuz al meu ar afecta cîtuşi de puţin prietenia pe viaţă dintre noi.

Rămîn, dragă domnule episcop de Melchester,

a dumneavoastră sinceră
Viviette Constantine".

O repulsie subită faţă de subterfugiul de a scrie ca şi cum ar fi fost încă văduvă iscă în inima ei o nemulţumire faţă de întregul lor plan de tăinuire a căsătoriei ; împinse deoparte scrisoarea încă neîmpăturită şi cu adresa nescrisă. Cîteva minute mai tîrziu, îl auzi pe Swithin apropiindu-se ; ascunse scrisoarea şi se întoarse spre el ca să-l întîmpine.

Swithin intră în tăcere şi se uită în jur. Constatînd cu neaşteptată bucurie că era singură, veni lîngă ea şi o

sărută. Tulburarea Viviettei, pricinuită de cine știe ce supărare prin care trecuse, era vizibilă.

— Ți-a provocat vreo neplăcere faptul că am rămas aici peste noapte ? întrebă el în șoaptă. Unde e fratele tău în dimineața asta ?

Viviette îi luă mîna și se strădui să-i zîmbească.

— Mie mi se întîmplă întotdeauna cele mai bizare lucruri, Swithin, dragule. Dorești neapărat să știi ce mi s-a întîmplat acum ?

— Da, dacă nu ai nimic împotrivă să-mi povestești.

— Am multe împotrivă. Dar trebuie să-ți povestesc. Printre altele am hotărît să-ți îngădui să divulgi secretul nostru — parțial, cel puțin. Ar fi foarte bine să-i povestim totul episopului și fratelui meu, dacă nu altora.

— Mă bucur realmente să aud acest lucru, Viviette, răspunse el cu bună dispoziție. De multă vreme gîndeam că onestitatea ar fi cea mai bună dintre tactici.

— Eu gîndesc abia acum acest lucru. Dar e o tactică pentru care e necesară o foarte mare doză de curaj.

— Firește că e nevoie de oarecare curaj — dar n-aș spune că în doză foarte mare ; cel puțin, în ce mă privește, îmi trebuie mai puțin curaj ca să vorbesc decît mi-a trebuit ca să tac.

— Dar, prostuțule, nu știi încă ce s-a întîmplat. Episcopul m-a cerut în căsătorie.

— Dumnezeule mare, ce babalîc impertinent ! Și ce-ai făcut tu, iubito ?

— Ei bine, n-am acceptat, răspunse ea rîzînd. Asta-i întîmplarea care mi-a dat idea să fac din refuzul meu un motiv de a-i destăinui situația noastră ?

— Și ce-ai fi făcut dacă nu aparțineai altuia ?

— Asta-i un mister inscrutabil. E un om de mare valoare ; dar are niște idei foarte inflexibile în legătură cu propria-i poziție, și alte cîteva calități indezirabile. Totuși, cine știe ? Trebuie să-ți binecuvîntezi steaua pentru că ai reușit să mă pui deoparte. Acum, haide să vedem cum să redactăm confesiunea noastră. Îmi pare rău că nu ți-am dat ascultare de la bun început și nu te-am lăsat să i te destăinui înainte de a fi sosit declarația lui. Acum s-ar

putea să ne poarte pică pentru că i-am ascuns adevărul. Oricum, n-aveam încotro.

— Am să-ți spun ceva, Viviette, reluă Swithin după o pauză de gîndire, dacă episcopul e un om cu instincte atît de pămîntești, un om care se îndrăgostește și care vrea să se însoare cu tine, și așa mai departe, nu mai am nici un chef să mă destăinuiesc lui. Vedeam în el cu totul altfel de persoană.

— Dar lucrul ăsta nu-l face mai rău, dragule.

— Cred că e... să-mi țină mie predica pe care mi-a ținut-o și, în același timp, să se îndrăgostească de tine — amîndouă deodată !

— Totuși, asta nu-i decît o fază trecătoare ; și ideea de a ți-l face confesor a fost a ta.

— Da... Foarte bine. Atunci nu spunem nimănui altcuiva decît episcopului ?

— Și fratelui meu, Louis. Trebuie să-i spun, e inevitabil. Mă suspectează într-un fel de care nu l-aș fi crezut în stare.

Swithin, așa cum se stabilise dinainte, urma să plece în acea dimineață la Greenwich, unde obținuse din partea Societății Regale de Astronomie aprobarea de a vizita observatorul. Hotărîrea lor finală fu următoarea : cum nu aveau timp să stea împreună și să-i scrie episcopului în colaborare, fiecare dintre ei avea să alcătuiască pe parcursul zilei o scrisoare bine gîndită, prin care să dezvăluie realitatea din punctul lui și al ei de vedere ; Lady Constantine va ajunge la confesiune ca o justificare a refuzului de a accepta cererea în căsătorie a episcopului. Era însă necesar să știe și ce avea de gînd Swithin să-i mărturisească, pentru ca afirmațiile lor să concorde. În cele din urmă, se înțeleseră ca el să-i trimită scrisoarea lui prin primul curier de a doua zi dimineața, și ea, după ce o va fi citit, să le expedieze pe amîndouă.

Îndată ce-și isprăvi micul dejun, Swithin porni la drumul lui, făgăduindu-i să se întoarcă la sfîrșitul săptămînii.

Viviette petrecu restul lungii zile de vară, în timp ce soțul ei se îndepărta în direcția capitalei, într-o stare ve-

cină cu apatia. Din cînd în cînd exulta de bucurie la ideea de a anunța în mod oficial căsătoria lor și de a sfida opinia publică. În alte momente simțea că o părăsește curajul și era răvășită de teama ca Swithin să nu o acuze într-o bună zi că, prin romantismul ei insidios, îl făcuse să rateze planul bine chibzuit după care voise să-și modeleze viața. Acesta era un truc folosit adeseori de bărbații, care, în tinerețea lor lipsită de experiență, pecetluiseră prin căsătorie dragostea pentru o persoană pe care judecata lor mai matură ar fi respins-o, pe temeiul unei mari disproporții de vîrstă.

În orice caz, acum era prea tîrziu ca să se lase copleșită de asemenea meditații lugubre și, îmbrăbătîndu-se singură, începu să-și contureze în minte noul răspuns către episcopul Helmsdale — povestea adevărată, nepoleită, care avea să înlocuiască versiunea camuflată din prima scrisoare. Această dificilă îndeletnicire o ținu ocupată pînă ce lumina zilei începu să scapete înspre apus, și o lună cu fața lată, ca o tipsie de aur vechi, se arătă deasupra ulmilor, înspre sat. La ora asta Swithin ajunsese de cîtva timp la Grenwich ; fratele ei plecase Dumnezeu știe unde ; iar ea, cu singurătatea ei, rămăseseră din nou împreună, ca mai înainte, între zidurile Casei Welland.

La acest ceas dintre amurg și răsăritul lunii, noua ei fată în casă intră și o informă că funcționarul principal al domnului Cecil din Warborne ținea să-i vorbească.

Domnul Cecil era avocatul ei și Viviette nu vedea nici un motiv de intervenție a acestuia în momentul actual. Dar dacă n-ar fi existat vreo rațiune serioasă, n-ar fi trimis pe cineva pînă la ea la această oră, așa încît dădu dispoziții ca tînărul să fie introdus în camera unde se afla ea. Cînd intră, primul lucru pe care-l observă Lady Constantine era că ținea un ziar în mînă.

— Lady Constantine, în cazul cînd nu ați citit acest ziar de seară, domnul Cecil mi-a dat indicații să vi-l aduc cît mai repede, pentru relatarea care o privește pe Înălțimea voastră. Domnul Cecil a văzut-o abia cu puțin timp în urmă.

— Ce este ? În ce fel mă privește pe mine ?

— Citiți-o și o să vă lămuriți.

— Citește-mi-o dumneata, deși mi-e teamă că nu e suficientă lumniă aici.

— Văd foarte bine, răspunse funcționarul avocatului, apropiindu-se de fereastră. Despăturind ziarul, citi :

„Știri din Africa de Sud

Cape Town, 17 mai *(via Plymouth) — Un corespondent al ziarului* Cape Chronicle *declară că a luat un interviu unui cetățean englez recent sosit din interiorul continentului african și că a aflat de la acesta că în Anglia circulă o versiune cu totul falsă asupra morții călătorului și vînătorului Sir Blount Constantine...“*

— Oh, trăiește ! Soțul meu e viu ! strigă Lady Constantine prăbușindu-se într-un fotoliu, gata să leșine.

— Nu, Înălțimea voastră. Îmi pare rău, dar Sir Blount e mort.

— Mort, ai zis ?

— Desigur, Lady Constantine, nu încape nici o îndoială în privința acestui fapt.

Viviette se ridică din fotoliu și sentimentul ei de intensă ușurare aproape că se făcu simțit în cameră, ca o adiere de aer proaspăt.

— Da. Și atunci pentru ce-ai mai venit ? întrebă ea cu glas foarte calm.

— Faptul că Sir Blount a murit este incontestabil, replică funcționarul avocatului. Dar a existat o versiune greșită în jurul datei morții sale.

— A murit de un atac de malarie, pe malul rîului Zouga, la 24 octombrie, 18...

— Nu ; acolo se pare că a zăcut numai, multă vreme bolnav. La acea dată a murit altul dintre partenerii săi de expediție. Dar cu îngăduința Înălțimii voastre vă voi citi relatarea în continuare :

„Decesul acestui excentric nomad nu a survenit la data și împrejurările presupuse, ci abia în luna decem-

brie a anului trecut. Rdăm mai jos informaţiile furnizate de englezul la care ne-am referit, folosind, pe cît e cu putinţă, propriile sale cuvinte : În timpul bolii lui Sir Blount şi a prietenului său, boală survenită pe malurile rîului Zouga, trei dintre servitorii lor au fugit, luînd cu ei o parte din îmbrăcămintea şi efectele lui Sir Blount ; probabil că aceştia au răspîndit vestea morţii lui, la acea dată. După decesul partenerului său, Sir Blount şi-a revenit, şi cînd s-a simţit în puteri, a plecat împreună cu mine într-o regiune cu climă mai sănătoasă. Am încercat să-l conving să nu-şi mai amîne întoarcerea în Anglia ; dar refuza cu îndărătnicie să se întoarcă acolo şi a devenit atît de dur în felul de a se purta cu mine, încît, cu primul prilej favorabil, ne-am despărţit. Eu m-am alăturat unui grup de negustori albi care se întorceau pe coasta de vest. Am locuit acolo, într-o colonie portugheză, timp de cîteva luni. Apoi am descoperit un nou grup expediţionar englez, care urmărea să explorèze o regiune învecinată cu aceea străbătută de mine, în trecut, împreună cu Sir Blount. S-au declarat bucuroşi de ajutorul meu şi m-am integrat în echipa lor. Cînd am traversat teritoriul de la sud de Ulunda şi ne-am apropiat de Marzambo, am auzit zvonuri despre un alb care ar fi trăit prin acele părţi şi pe care l-am bănuit a fi Sir Blount, deşi nu era cunoscut sub acest nume. Aflîndu-mă atît de aproape, m-am simţit tentat să mă duc să-l văd şi am descoperit că era într-adevăr dinsul. Renunţase la vechiul nume şi se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băştinaş...

— Se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băştinaş ! exclamă Lady Constantine.

— Asta-i ceea ce scrie aici, Înălţimea voastră... *se căsătorise cu o principesă dintr-un trib băştinaş, după toate ritualurile tribale, şi trăia foarte fericit alături de ea. Mi-a declarat că nu se va mai întoarce niciodată în Anglia. Mi-a mai adăugat că, văzînd-o pe principesă curînd după ce se despărţise de mine, s-a simţit foarte atras de ea, şi a hotărît să se statornicească acolo, fiind o ţară în care cunoscuse mult mai multă fericire decît ar fi putut să*

atingă vreodată prin alte părţi. Mi-a cerut să rămîn şi eu, renunţînd la expediţie, cu condiţia însă de a nu revela niciodată celor din trib adevăratul său nume şi titlu. După oarecare ezitare, am consimţit să rămîn şi la început recunosc că m-am simţit destul de bine. Dar curînd am descoperit că Sir Blount bea mult mai vîrtos decît atunci cînd îl cunoscusem eu, şi că uneori trecea prin crunte stări depresive legate de situaţia lui. Anul trecut, într-o dimineaţă din mijlocul lunii decembrie, am auzit o împuşcătură răsunînd dinspre locuinţa lui. Soţia sa alergă nebuneşte într-acolo, depăşindu-mă şi, cînd am ajuns, am constatat că Sir Blount îşi pusese capăt vieţii, folosind propriul lui pistol. Principesa a fost zdrobită de durere. După ce l-am îngropat, am găsit în locuinţa sa o casetă împachetată adresată avocaţilor săi din Warborne, în Anglia, şi un bilet adresat mie, prin care mă sfătuia să profit de primul prilej de întoarcere în ţară care mi se va oferi, cerîndu-mi totodată să iau caseta cu mine. Conţine, după cîte presupun, hîrtii şi articole adresate prietenilor din Anglia, care l-au socotit mort de multă vreme."

Funcţionarul se opri din lectură şi urmă un răstimp de tăcere.

— Pe la mijlocul lunii decembrie a anului trecut ? rosti în cele din urmă Lady Constantine, în şoaptă. Caseta a sosit ?

— Încă nu, Înălţimea voastră. Deocamdată nu avem nici o dovadă concretă. De îndată ce va sosi coletul, vă vom înştiinţa.

Aceasta fusese misiunea funcţionarului ; şi, lăsîndu-i ziarul, se retrase. Vestea avea următoarea importanţă : Sir Blount fiind în viaţă pînă, cel puţin şase săptămîni după căsătoria ei cu Swithin St Cleeve, în ochii legii acesta din urmă nu putea fi soţul ei ; căsătoria devenind nulă, trebuia să se gîndească la felul în care ar putea-o repeta, pentru a deveni soţia legală a lui Swithin.

CAPITOLUL 33

A doua zi dimineața. Viviette primi vizita domnului Cecil în persoană. Avocatul o informă că pachetul despre care îi vorbise funcționarul său sosise chiar după plecarea acestuia, în seara anterioară. Nu avusese încă suficient timp să examineze hîrtiile în profunzime, dar din cîte văzuse, putea afirma că scrisorile conținute, filele de jurnal datate și scrise în caligrafia lui Sir Blount, precum și diverse note referitoare la evenimente care avuseseră loc după presupusa dată a morții acestuia, atestau, fără nici o posibilitate de tăgadă, că relatarea publicată în ziar era corectă în ce privește informația capitală — anume data relativ recentă a decesului lui Sir Blount.

Lady Constantine își înălță privirile și vorbi cu neajutorarea iresponsabilă a unui copil :

— Cînd stau și mă gîndesc, nici nu-mi dau seama cum de-am putut să mă bizui pe primele zvonuri.

— Toată lumea le-a dat crezare, de ce nu le-ați fi crezut dumneavoastră ? întrebă avocatul.

— Cum e posibil să se fi dat curs testamentului, din moment ce nu existau probe complete ? întrebă ea. Dacă eu aș fi fost executoarea acestui testament, n-aș fi cutezat. Dar cum nu am fost, cunosc foarte puțin despre felul cum s-au desfășurat lucrurile. Bănuiesc că într-un fel scandalos.

— Mă rog, nu s-ar putea afirma așa ceva, răspunse domnul Cecil, simțind că e de datoria lui morală să apere procedura legală de asemenea imputare. S-a procedat în felul uzual cazurilor în care dovada morții e numai prezumtivă. Probele, atîtea cît au existat, au fost expuse tribunalului de către solicitanți, adică de către rudele soțului dumneavoastră. Și servitorii care-l însoțiseră în expediție au depus mărturii cu privire la moartea lui, aducînd detalii care păreau suficiente. Greșeala lor a constat

nu în faptul înregistrării decesului — căci cineva a murit într-adevăr la acea dată — ci într-o confuzie de persoană, decedatul nefiind Sir Blount Constantine. Tribunalul a fost de părere că dovezile erau suficiente pentru a se putea deduce, în mod rezonabil, că decedatul era Sir Blount Constantine, și în virtutea acestei concluzii s-a dat aprobarea executării testamentului. Cum exista un dubiu asupra zilei exacte din luna decesului, solicitanții a fost puși să jure că sir Blount a murit la data sau după data considerată a fi ultima zi din viața sa — ceea ce, în cuida erorii de atunci, s-a dovedit acum a corespunde cu realitatea.

— Nici prin cap nu le-a trecut ce rău mi-au făcut mie, arătîndu-se gata să jure asemenea lucru ! murmură Lady Constantine.

Domnul Cecil, presupunînd că făcea aluzie la greutățile pecuniare la care fusese redusă prematur prin executarea testamentului cu un an înainte de data cuvenită, răspunse :

— Adevărat. Acțiunea a fost în dezavantajul Înălțimii voastre și în avantajul lor. Dar, fără îndoială, vor fi impuși la restituiri, și totul se va rezolva în mod satisfăcător.

Lady Constantine n-ar fi putut să-i explice că nu la acest aspect se gîndise ea ; și, după o scurtă conversație de natură pur tehnică, domnul Cecil o părăsi.

Cînd se văzu eliberată de necesitatea menținerii aparențelor decente, gîndul că fusese grav păgubită băneste din cauza grabei executorilor testamentari căpătă o pondere minimă pe lîngă gravitatea situației ei personale. Ce însemna poziția ei de moștenitoare în comparație cu poziția ei ca femeie ? Fața i se înroși în asemenea măsură, încît aproape că se rușină să se arate la lumina zilei. Primul lucru pe care-l făcu fu să-i scrie în mare grabă următoarea scrisoare lui Swithin la Greenwich — fără îndoială unul din cele mai necontrolate documente pe care le semnase vreodată.

„Welland, joi.

O, Swithin, scumpul meu Swithin, ceea ce trebuie să-ţi spun e atît de trist şi de umilitor, încît abia de reuşesc să scriu — totuşi trebuie să-ţi spun. Deşi ne sîntem mai dragi unul celuilalt decît tot ce există pe lume, şi cu toate că sîntem atît de strîns uniţi încît formăm aproape o singură persoană, din punct de vedere legal nu sînt soţia ta ! Sir Blount a murit la multă vreme după data pe care am cunoscut-o noi în Europa. Oficierea cununiei trebuie imediat repetată. N-am putut închide un ochi toată noaptea. Sînt atît de speriată şi de ruşinată, încît nici nu-mi mai pot controla gîndurile. Tăieturile de ziar pe care ţi le trimit împreună cu această scrisoare îţi vor lămuri totul, dacă nu le-ai citit pînă acum. Vino la mine cît de curînd poţi, trebuie să ne consultăm asupra celor ce urmează să facem. Arde imediat această scrisoare.

A ta,
Viviette."

După ce expedie misiva de mai sus, îşi aduse aminte că mai exista o chestiune aproape tot atît de importantă care aştepta un răspuns, anume cererea în căsătorie a episcopului. Această problemă fusese complet aneantizată de veştile zdrobitoare care o buimăciseră. Cele două scrisori de răspuns zăceau în faţa ei — versiunea pe care o scrisese la început şi prin care refuzase pur şi simplu să devină soţia doctorului Helmsdale, fără să-i dea explicaţii ; şi cea de a doua, pe care o elaborase atît de grijuliu cu o zi înainte, relatîndu-i episcopului amănuntele confidenţiale ale poveştii ei de dragoste cu Swithin, căsătoria lor secretă, speranţele lor de viitor ; şi, cerîndu-i în încheiere, sfatul cum să procedeze pentru a evita criticile unei lumi atît de cenzoriale. Tocmai terminase de scris această versiune cînd apăruse funcţionarul domnului Cecil cu veştile lui, care echivalau cu declaraţia că nu mai e soţia lui Swithin.

Distruse cea de-a două epistolă — cu conştiinţa oarecum uşurată de faptul că Swithin se împotrivise la destăinuire de îndată ce aflase că episcopul Helmsdale căzuse la rîndul său victima unor sentimente legate de ea. Prima scrisoare, în care, la vremea cînd o concepuse, *suppressio veri* [1] fusese prea dur pentru conştiinţa ei, devenise acum un răspuns onest şi, împăturind-o cu grijă, o trimise pe drumul ei.

Povara situaţiei de nedefinit în care se afla o împiedică şi în cea de-a doua noapte să cunoască odihna. Dar dimineaţa următoare îi aduse un neaşteptat mesaj de la Swithin, scris aproape la aceeaşi oră cînd îi scrisese şi ea ; aşa încît se simţi mult mai consolată.

Swithin citise relatarea din ziare cam pe la vremea cînd îi ajunsese şi ei la cunoştinţă, şi-i trimisese cîteva rînduri ca să-i liniştească tulburarea în care presupunea că se află. Îi spunea că nu există nici o pricină de alarmare. Ei doi erau soţ şi soţie în intenţia morală şi în buna lor credinţă anterioară, iar fisura legală care, în mod accidental, fusese atît de ciudat dezvăluită, putea fi remediată într-o jumătate de oră. El avea să se întoarcă cel mai tîrziu sîmbătă noaptea, dar cum ora va fi probabil tîrzie, îi cerea să se furişeze din casă şi să-l întîlnească în turn duminică, la orice oră din timpul slujbei, cînd, desigur, vor fi foarte puţine persoane pe cîmp care să o poată vedea. Între timp, îi cerea să reflecteze dacă cea mai bună soluţie, în nenorocirea de faţă, n-ar fi ca, în loc să destăinuie cuiva că între ei se oficiase deja o căsătorie, să aranjeze recăsătoria într-o manieră cît mai făţişă, ca şi cum amîndoi ar fi ajuns la punctul culminant al unei afecţiuni subite ; şi, în loc să revină la un vechi punct de plecare, să prefaţeze noul eveniment printr-un anunţ public, aşa cum se obişnuia.

Acest plan, de a organiza cea de a doua cununie a lor cu întreg spectacolul şi dichisul unui lucru nou, o atrăgea foarte tare, cu excepţia, însă a unei singure obiecţii nunta n-ar fi putut avea loc atît de repede cum dorea

[1] Suprimarea adevărului (lat.) (n. tr.).

ea pentru propria-i satisfacţie morală, fără să apară în ochii lumii ca un act dictat de o grabă suspectă. Nu putea fi organizată mai devreme de, să zicem, trei sau patru luni. fără să o supună pe ea bîrfelor şi acuzaţiilor de uşurătate, pentru că Sir Blount, un soţ de o răutate notorie, lipsea de acasă de patru ani, şi zăcea în groapă de aproape un an. Or, ea dorea, în mod firesc, să nu se izbească de altă întîrziere decît aceea necesitată de obţinerea unei noi dispense, adică două sau trei zile, cel mult. Şi ţinînd seama de asemenea viteză, era cu neputinţă să facă toate preparativele cuvenite pentru o nuntă publică. oficiată în propria-i biserică, ea venind din propria ei casă, cu un ospăţ şi cu distracţii pentru toţi sătenii, un ceai pentru copiii de şcoală, un foc în aer liber. şi multe altele din acele accesorii răsunătoare care, înălţîndu-se la jumătate de drum cu miracolul, fac să scadă mult din intensitatea acestuia din urmă. Pe de altă parte, trebuie să recunoaştem că. pînă şi acum, dădea îndărăt la gîndul şocului şi al surprizei pe care le vor provoca în mod inevitabil vestea că lua pe bărbat un tinerel fără nici un fel de situaţie, cum apărea acum Swithin, cu toate că mai avea puţin şi împlinea douăzeci şi unu de ani.

Totuşi, soluţia unei recunoaşteri făţişe era atît de atrăgătoare şi evita în asemenea măsură dezavantajele unor viitoare dezvăluiri pe care le presupunea o repetare secretă a ceremoniei, încît, spunîndu-şi că se poate bizui pe Swithin, ceea ce era o realitate, se lăsă sfătuită de bunul simţ să ia în consideraţie propunerea lui.

Deveni mult mai calmă în privinţa ciudăţeniei situaţiei în care se afla ; ceasurile se scurseră şi primul impuls al instinctului feminin de conservare — anume de a nu lăsa soarele să apună peste prezenta ei stare de spirit amară — începu să-şi exercite controlul. Izbuti să privească bizara împrejurare care se ivise cu o detaşare vecină cu filozofia. Ziua se topi în înserare ; de astă dată se gîndea mai mult la bizareria întîmplării în sine, decît la umilinţa pe care i-o pricinuise ; şi, iubindu-l acum pe Swithin într-un fel mult mai calm decît data trecută, cînd pur şi simplu se năpustiseră unul în braţele celuilalt şi

juraseră să fie unul, se pomeni meditînd : „Dacă n-ar trebui să mă remărit cu el pentru salvarea onoarei mele, aş reuşi poate să fiu mai nobilă şi să nu-i îngădui să-şi rateze o carieră strălucită printr-o uniune cu mine".

Gîndul acesta, la început superficial articulat, mai mult ca un exerciţiu mental, deveni, treptat, o adevărată convingere ; şi în timp ce inima îi dădea ghes să se remărite, raţiunea ei regreta necesitatea de a-şi refuza un sacrificiu de sine şi faptul de a fi obligată, în ciuda neaşteptatei eliberări de sub primul jug, să-i reteze din nou aripile lui Swithin, numai de hatîrul respectului ei de sine.

În orice caz, actul trebuia săvîrşit ; Swithin trebuia să-i aparţină în mod legal. Într-o circumstanţă de asemenea fel, egoismul este scuzabil, ba chiar obligatoriu. Încercînd să-şi optimizeze vederile, începu să spere că înrobirea acestui tînăr alături de ea, o femeie fără avere şi mult mai în vîrstă decît el, nu o să-i pună în pericol cariera. În asemenea dispoziţie o surprinsese noaptea, şi se duse la culcare făcîndu-şi socotcala că Swithin trebuie să fi ajuns la ora aceea în sat, că poate chiar în acest moment să îndrepta spre casă, trecînd pe lîngă zidurile ei, şi că în mai puţin de douăsprezece ore avea să-l întîlnească, să se despovăreze de secretul care o covîrşise, şi să aranjeze cu el toate amănuntele noii lor căsătorii.

CAPITOLUL 34

Sosi şi dimineaţa de duminică, iar sentimentele ei învălmăşite fură şi mai mult complicate printr-un şoc neaşteptat. Poştaşul îi adusese, printre altele, o revistă ilustrată, trimisă de cineva al cărui scris îi era necunoscut ; cînd o deschise, fila pe care îi căzură ochii o umplu de o oroare inexprimabilă. Tipăritura făcea parte din acea ca-

tegorie care-ţi incită imaginaţia prin ilustraţii deşănţate, şi conţinea un desen reprezentînd moartea lui Sir Blount Constantine. În această operă de artă, Sir Blount era înfăţişat ţinîndu-şi pistolul la gură, în timp ce creierii îi şi zburau spre tavanul încăperii ; iar principesa lui băştinaşă, cuprinsă de panică, fugea de rupea pămîntul spre un desiş de palmieri aflat în preajma colibei.

Realismul crud al ilustraţiei, poate că lipsit de efect asupra altora, o copleşi şi o îmbolnăvi pe Lady Constantine. Atrasă de o ciudată fascinaţie, nu-şi putea desprinde ochii de la desen, şi-l privi pînă cînd fiecare linie şi contur păru să devină într-adevăr o reproducere a grozăviei care se petrecuse atunci, parcă sub ochii desenatorului. Cu mintea răvăşită de asemenea imagini proaspăt resuscitate, ieşi ca să facă aranjamentele pentru confirmarea, prin repetare, a căsătoriei ei cu un altul. Nu-şi putea îngădui nici un răstimp de serioasă reflectare asupra tragediei, sau pentru a lăsa ca efectul calmant al timpului să opereze. Avea senzaţia că primul ei soţ murise chiar atunci şi că ea se ducea la o întîlnire cu un alt bărbat, în prezenţa cadavrului.

Revista îi reînsufleţise cu atîta acuitate viaţa şi moartea lui Sir Blount, încît numai impasul în care se găseau relaţiile ei cu Swithin putea constitui unica forţă din lume menită s-o determine să-i dăruiască lui timpul ce altminteri l-ar fi petrecut încercînd să depăşească aceste noi şi dureroase impresii. Sentimentele de autocompătimire generate de purtarea respingătoare a primului ei soţ îi furnizase destule motive pentru a înceta să-l mai iubească pe Sir Blount ; totuşi acesta era prea împletit cu viaţa ei din trecut, pentru a-i putea anula pe moment amintirea.

Dar acum nu avea de ales, şi aştepta cu nerăbdare amuţirea dangătului clopotelor de la biserică. În cele din urmă, tăcerea se înstăpîni iar ; ţăranii din împrejurimi se adunaseră cu mic cu mare între zidurile clădirii vecine. Primele acorduri de orgă răsunară de sub degetele Tabithei Lark, iar Lady Constantine ieşi din grădina în

care tîndălise pînă atunci şi se îndreptă spre turnul de pe Rings-Hill.

Sumbrele perspective ale situaţiei ei întunecau strălucirea dimineţii. Cîmpul era neobişnuit de tăcut sub arşiţa incandescentă, deoarece tocmai sosise perioada cînd păsările încetează să mai cînte. Alegîndu-şi drumul printre şopîrlele care se însoreau pe la poalele plantaţiei, o luă pe cărarea şerpuită ce ducea la cabana adăpostită printre copaci.

Uşa era întredeschisă, dar cînd intră, nu găsi pe nimeni înăuntru. Şi uşa turnului era parţial deschisă ; ascultînd la capătul treptelor, îl auzi pe Swithin trebăluind sus, mişcîndu-şi telescopul şi rotind cupola rulantă, pregătindu-se desigur pentru o recunoaştere nocturnă. Fără îndoială, în cîteva minute urma să coboare ca să o întîlnească şi, nedorind să-i întrerupă activitatea pînă cînd nu termina ce avea de făcut, reintră în cabană, unde se aşeză răbdătoare printre hîrtiile şi cărţile răspîndite în jur.

Făcu ceea ce făcuse de multe ori în timp ce-l aştepta pe Swithin : începu să-i răsfoiască hîrtiile, pentru a urmări progresele activităţii lui. De bună seamă, majoritatea notelor se refereau la probleme de astronomie, dar Lady Constantine reuşise să se documenteze în suficientă măsură pentru a înţelege sensul multora dintre ele. Însă în această dimineaţă, harababura de pe masă era parcă mai mare ca de obicei, ca şi cum hîrtiile fuseseră revizuite şi amestecate în mare grabă. Printre file, descoperi o scrisoare deschisă şi, în virtutea încrederii reciproce care exista între ei, Lady Constantine o parcurse, cu intenţia cea mai firească.

Părea a fi o comunicare oficială şi, dedesubtul adresei şi a datei nu conţinea decît următoarele rînduri :

„Dragă domnule,

Ne îngăduim să vă atragem atenţia asupra scrisorii pe care v-am adresat-o în ziua de 26 a lunii trecute şi la care nu am primit încă nici un răspuns. Cum termenul de plată a primei dumneavoastră anuităţi în valoare de şase sute de lire, conform testamentului unchiul dumneavoastră, este foarte apropiat, v-am fi îndatoraţi dacă ne-aţi indica unde şi în ce fel urmează să vă fie înmînată

suma ; de asemenea, am fi foarte bucuroşi dacă am primi unele instrucţiuni bine definite din partea dumneavoastră cu privire la viitor.

Rămînem, scumpe domn, ai dumneavoastră
Hanner & Rawles

Domnului Swithin St Cleeve."

Un venit anual de şase sute lire pentru Swithin, despre care ea ştiuse pînă acum că dispune de o rentă doar de optzeci de lire pe an, lipsită de orice perspectivă de a fi sporită altfel decît pe calea unei munci intense ! Ce putea să însemne această comunicare ? Swithin, a cărui deprindere şi bucurie era să-i povestească ei tot ce-i stătea pe inimă, nu-i suflase o vorbă despre această chestiune, deşi însemna o rezolvare tocmai a greutăţilor în jurul cărora gravitau întotdeauna discuţiile lor, şi anume cum să-şi asigure posibilitatea de a-şi lărgi orizontul studiilor, intrînd într-o comunicare mai directă cu lumea ştiinţifică. Uimită de lipsa oricărei explicaţii, Lady Constantine se ridică de pe scaun şi, cu scrisoarea în mînă, urcă scara spiralată a turnului.

Cînd ajunse sus, îl zări sub cupolă, mişcîndu-se îngîndurat de colo-colo, de parcă nu plecase din acel loc nici măcar un ceas. Părul blond îi năvălea pe sub marginile tichiei de catifea, aşa cum se întîmpla întotdeauna. Nici o problemă de necesitate a repetării căsătoriei nu părea să tulbure mintea acestui juvenil soţ al ei. *Primum mobile*[1] al gravitaţiei lui părea să fie ecuatorialul pe care i-l dăruise ea şi pe care îl ajusta foarte atent cu ajutorul unor şuruburi şi al unor clame. Auzind-o, întoarse capul.

[1] Termen aparţinînd concepţiei astronomice precoperniciene *Primum mobile* era presupus a fi o sferă exterioară care imprima mişcare sferelor concentrice interioare, avînd pămîntul în centru. (n. tr.).

— Oh, iată-te, scumpa mea Viviette ! Tocmai începeam să te aştept, exclamă Swithin, apropiindu-se de ea. Ar fi trebuit să-ţi ies în întîmpinare, dar am descoperit un mic defect la aparat şi voiam să-l pun la punct înainte de căderea serii. De fapt, nu-i recomandabil să umbli la lentile ; dar mi-am dat seama că inelele de difracţie nu sînt perfect simetrice, astfel încît imaginea nu e perfect centrată. Am învăţat la Greenwich ce trebuie să fac ca să le corectez — au fost atît de drăguţi cu mine ! — aşa încît am desfăcut şuruburile şi am încercat să mişc foarte uşor lentila, pînă cînd am reuşit, cred, să egalizeze iluminaţia. Am atîtea să-ţi povestesc în legătură cu vizita mea ! Primul lucru e că lumea astronomică aşteaptă cu foarte mari emoţii viitoarea trecere a planetei Venus prin faţa soarelui. Urmează să se organizeze o adevărată expediţie. Doamne, ce mi-ar mai plăcea să fac şi eu parte din ea !

Vorbea transportat de entuziasm, şi ochii îi scînteiau numai la imaginea viitoarei expediţii. Cum sub cupola pe care o rotea în jurul axei sale era destul de întuneric, aduse deschiderea destinată telescopului în direcţia soarelui de dimineaţă, care inundă interiorul concav, făcînd să scapere carcasa de metal a ecuatorialului şi iluminînd faţa ei palidă, frămîntată.

— Swithin ! bîigui Lady Constantine ; scrisoarea pe care ţi-am trimis-o... căsătoria noastră !

— O, da, problema căsătoriei, spuse el. Nu am uitat-o de tot, scumpă Viviette... doar cel mult pentru cîteva minute.

— Swithin, cum poţi s-o dai uitării măcar pentru o clipă ? Cum poţi ? i se adresă ea pe un ton de reproş. E un lucru atît de tragic ! Eclipseasă orice altceva.

— Nu am folosit cuvîntul potrivit, se scuză el. Nu am uitat-o, am vrut să spun doar că mi-a ieşit vremelnic din minte. Adevărul este că amplitudinea cîmpului astronomic reduce orice problemă pămîntcană la dimensiuni

de atom. Nu te necăji, iubit-o. Remediul e foarte simplu, așa cum ți-am scris în misiva mea. Acum ne putem căsători în mod public. Da, mai devreme sau mai tîrziu — săptămîna viitoare, luna viitoare, peste șase luni, oricînd dorești tu. Spune numai cînd, și eu mă supun voinței tale.

Absența oricărei umbre de îngrijorare sau de consternare de pe fața lui contrasta ciudat cu chipul Viviettei, pe care, în sfîrșit, îl observă și el. Privind la scrisoarea din mîna ei, o întrebă :

— Ce-i cu hîrtia asta ?

— O scrisoare care pentru mine e absolut inexplicabilă, răspunse ea, simțindu-și din nou curiozitatea stîrnită și depășindu-și pentru o clipă grijile personale. Ce înseamnă acest venit de șase sute de lire pe an ? De ce nu mi-ai spus niciodată un cuvînt despre el, dragul meu Swithin ? Sau nu se referă la tine ?

Tînărul privi scrisoarea, roși ușor și se simți obsolut incapabil să răspundă pe loc.

— N-am avut de gînd ca tu să afli de acest lucru, Viviette, murmură în cele din urmă.

— De ce nu ?

— Îmi spuneam că e mai bine să nu știi, din moment ce nu mă mai privește. Avocații greșesc presupunînd că încă mi se aplică. Va trebui să le scriu numaidecît și să-i informez că anuitatea nu mi se cuvine.

— Ce mister straniu în viața ta ! spuse ea, forțîndu-și un zîmbet nedumerit. Ceva ce echivalează aproape tragedia din viața mea. Se pare că nu cunosc nimic din trecutul tău. Și totuși credeam că mi-ai povestit totul.

— Viviette, nu-ți puteam povesti acest lucru, pentru că ar fi primejduit relațiile noastre, deși nu în sensul în care bănuiești tu. M-ai fi condamnat. Tu care ești atît de generoasă și de nobilă, mi-ai fi interzis să fac ce-am făcut ; ori eu eram hotărît să o fac.

— Să faci ce ?

— Să mă însor cu tine.

— Și de ce ți-aș fi interzis ?

— Trebuie neapărat să-ți mărturisesc, deși aș prefera să tac ? întrebă el lăsîndu-și mîinile pe brațele ei și privind-o cu ochi întristați. Mă rog, dacă tot ai aflat, poate că e mai bine să cunoști întreaga chestiune, din moment ce acum tot nu mai are cum să-mi schimbe intențiile. Sîntem uniți pe vecie — în ciuda greșelilor legii care, din fericire, sînt ușor reparabile — ori legatul acesta din testamentul unchiului Jocelyn mă privea pe mine numai înainte de a mă fi căsătorit.

Drept care, neluînd nici un moment în considerație posibilitățile ce i se redeschideau prin anularea contractului matrimonial, îi relată în amănunt, și nu fără remușcări pentru faptul că îi ascunsese atîta vreme, întîmplările petrecute în dimineața nunții lor ; cum îl întîlnise pe poștaș cînd Swithin se afla în drum spre Warborne, după ce se dichisese în cabană, cum primise de la el scrisoarea pe care răposatul său unchi o încredințase avocaților familiei sale, scrisoare care-l anunța de renta anuală și de importanta condiție stipulată, anume de a nu se căsători pînă la vîrsta de douăzeci și cinci de ani ; îi mai povesti cum venitul nu însemnase absolut nimic pentru el în comporație cu fericirea de a o poseda pe ea, și că abandonase atunci și acolo orice idee legată de moștenire, și se prezentase la cununie ca și cum nu survenise nimic care să întrerupă, măcar pentru un moment, împlinirea planului urzit de ei ; îi mai adăugă că de atunci încolo nici nu se mai gîndise la această problemă, pînă cînd nu primise nota găsită de ea, și încă una anterioară de același fel, expediate de aceeași firmă de avocați.

— O, Swithin ! Swithin ! strigă Viviette izbucnind în lacrimi, cînd își dădu seama de tot ce însemna acest lucru, și prăbușindu-se pe scaunul de observație. Te-am ruinat ! Da, te-am ruinat !

Tînărul era îngrozit de asemenea neașteptată explozie de durere, și încercă să o consoleze ; dar ea părea covîrșită de o remușcare ce nu se lăsa consolată.

— Şi acum, continuă Viviette de îndată ce se simţi în stare să vorbească, acum cînd eşti liber, şi în situaţia... de fapt în situaţia de a reclama renta anuală care ar duce la realizarea ta, eu sînt nevoită să vin la tine şi să te conjur să dai încă o dată norocului cu picioarul, pentru a mă salva pe mine.

— Nu pentru a te salva pe tine, Viviette, ci pentru a mă binecuvînta pe mine. Tu nu-mi ceri să mă recăsătoresc cu tine, nu e o chestiune de a alege între două alternative ; este drumul meu firesc. Nici prin vis nu mi-ar trece să procedez altfel. Aş fi distrus dacă tu ţi-ai închipui măcar un singur moment că aş putea proceda şi altcum.

Dar cu cît încerca mai mult să o convingă, cu atît înrăutăţea starea lucrurilor. Era una dintre acele situaţii care nu suportă nici un fel de discuţie şi simplitatea cu care-şi privea el calea ce avea de urmat nu făcu decît să sporească simţul ei de răspundere.

— De ce şi-a însoţit unchiul tău binefacerea de o asemenea condiţie ? strigă ea cu adîncă amărăciune. Oh, de-ar şti cum mă loveşte pe mine din groapă ! Pe mine, care nu i-am făcut niciodată cel mai mic rău ; şi pe tine, Swithin ! Spune-mi, eşti sigur că această condiţie e indispensabilă ? Poate că s-a gîndit numai să nu te căsătoreşti cu cineva inferior ţie ca rang social ; poate că n-ar fi obiectat în cazul cînd ar fi ştiut că vei lua pe cineva (scuză-mă că trebuie s-o spun) superior ţie ca rang.

— Nu încape îndoială că nu s-a gîndit la un caz care să-mi aducă fericirea pe care mi-a adus-o uniunea noastră, murmură Swithin cu oarecare şovăială.

Căci, deşi aproape că nici nu-şi mai amintea ce sfaturi conţinea scrisoarea unchiului său, avea vaga bănuială că făcea aluzii concrete la Lady Constantine.

— Eşti sigur că nu poţi căpăta şi banii şi să fii în acelaşi timp soţul meu legal ? întrebă ea pe un ton jalnic. Vai, ce rău cumplit îţi fac ! Nu mi-am închipuit niciodată că va putea fi chiar atît de îngrozitor ! Ştiam că lăsîndu-te să mă iei de soţie, ai să ajungi să iroseşti o bună parte din timp şi că o să-ţi îngreunez proiectele ; dar mi-am

spus că, în schimb, vor exista alte avantaje care să le compenseze. Dar că o să-ţi distrug viitorul cu propriile mele mîini, nu m-am gîndit niciodată. Eşti convins că nu există nici o portiţă de scăpare ? Deţii scrisoarea aceea cu condiţiile, sau testamentul ? Arată-mi scrisoarea în care-şi exprimă dorinţele.

— Te asigur că totul e întocmai cum ţi-am spus, răspunse el, îngîndurat. Chiar dacă n-aş fi legat din punct de vedere legal de această condiţie, aş fi din punct de vedere moral.

— Dar cum o exprimă ? Cum îşi justifică o asemenea restricţie haină ? Dă-mi să văd scrisoarea, Swithin. Dacă nu mi-o arăţi, am să consider că încalci legămîntul nostru de încredere reciprocă. Poate că reuşesc eu să descopăr o cale de a ocoli dificultăţile. Arată-mi-o ! Un testament excentric poate fi răstălmăcit într-o mie de feluri.

Swithin continua să ezite.

— Aş prefera să nu vezi scrisoarea, îi spuse el.

Dar Viviette stărui cum numai o îndrăgostită ştie să stăruie. Era convinsă că ea care, în calitate de femeie mai vîrstnică decît el, ar fi trebuit să-şi dovedească dragostea călăuzindu-l de-a dreptul pe drumul visat de Swithin, nu făcuse decît să-i blocheze calea, pentru a-şi asigura propria-i fericire. Acest lucru o înverşuna cu atît mai mult în hotărîrea de a găsi un mijloc de eschivare prin care să-l şi poată reţine pentru ea şi să-i şi asigure renta anuală lăsată de unchiul lui.

Pînă la urmă stăruinţele ei au fost mai puternice decît forţa lui de a rezista. Însoţind-o jos, la cabană, deschise sertarul din care fuseseră scoase şi celelalte hîrtii şi, împotriva voinţei şi raţiunii lui, îi înmînă comunicarea de rău augur a lui Jocelyn St Cleeve, care se găsea într-un plic, întocmai cum o primise cu trei sferturi de an în urmă.

— N-o citi acum, îi ceru Swithin. Nu strica întîlnirea noastră lansîndu-te într-un subiect care e virtual mort şi îngropat. Ia-o cu tine şi citeşte-o cînd vei avea timp — dar aminteşte-ţi că trebuie s-o priveşti ca pe o veche

curiozitate şi nu ca pe un document încă în vigoare. Eu aproape că i-am şi uitat conţinutul, nu mi-a rămas decît o idee generală asupra sfaturilor şi asupra faptului că trebuie să rămîn celibatar.

— În orice caz, îl rugă ea, nu răspunde avocaţilor pînă nu voi fi citit şi eu scrisoarea.

Swithin îi promise.

— Şi acum haide să discutăm despre căsătoria noastră publică, reluă el. Asemenea unor personaje regale vom efectua separat cununia civilă de cea religioasă. Vrei să fixezi ziua ? Cînd va avea loc ? Şi o vom face la ofiţerul stării civile, din moment ce nu-i nevoie să mai trecem încă o dată prin sacrul ceremonial.

— Am să mă gîndesc, răspunse ea. Îţi promit că am să mă gîndesc.

— Şi dă-mi de veste de îndată ce ai hotărît cum trebuie să procedăm.

— Am să-ţi scriu mîine, sau am să vin personal. Nu ştiu ce să-ţi spun acum. Nu-mi iese din minte ce rău intens îţi fac. E aproape mai mult decît pot îndura.

Ca să-i abată direcţia gîndurilor, Swithin începu să-i vorbească despre Observatorul din Greenwich, de fantasticele aparate de acolo, de felul în care fusese primit de către ceilalţi astronami, despre detaliile expediţiei menite să observe tranzitul planetei Venus, precum şi despre alte proiecte de acelaşi gen, pe care ea nici nu avea puterea de a le urmări.

— Trebuie să ajung acasă înainte de a ieşi lumea de la biserică, îi spuse Viviette în cele din urmă, vlăguită. Nu doresc să se ştie că am părăsit casa în această dimineaţă.

Îl opri pe Swithin să o însoţească pe cîmp, şi-l părăsi la liziera plantaţiei izolate, care, în ultima vreme, ajunsese să-i cunoască atît de bine paşii.

CAPITOLUL 35

Lady Constantine traversă cîmpul şi apoi parcul, iar cînd ajunse în dreptul bisericii îşi dădu seama că toată lumea se afla încă înăuntru. Deci nimic nu o grăbea să intre în casă, întrucît prin ferestrele deschise ale bisericii îl putea auzi pe domnul Torkingham care tocmai îşi încheia predica. Aşadar, în loc de a se închide în interiorul locuinţei, preferă să se ducă în grădină, şi se îndreptă spre peluza pe care se organizau jocurile cu bile ; se aşeză sub umbrarul unde se adăpostise Louis cînd surprinsese discuţia dintre Swithin şi episcop. Abia atunci îşi găsi curajul de a despături scrisoarea şi documentele privitoare la moştenire, înmînate de Swithin în urma insistenţelor ei.

Dacă ar fi fost ceva mai matur în judecată, nu s-ar fi încrezut cu atîta socotinţă în Viviette, cedînd curiozităţii ei femeieşti. Însă influenţa pe care o avea asupră-i diferenţa de aproape zece ani dintre ei era accentuată de superioritatea rangului social şi, mai ales, de experinţa ei mult mai vastă, aşa încît i se supusese şi de astă dată, după cum i se supunea în toate problemele de ordin social ; dar aceiaşi factori mai sus enumeraţi îl scutcau de conştiinţa că ar fi fost de datoria lui să o ocrotească, fie chiar şi împotriva ei însăşi.

Preambulul scrisorii doctorului St Cleeve, în care acesta se referea la bucuria lui de a fi aflat despre promiţătoarea activitate de astronom a tînărului, nu o tulbură absolut deloc pe Lady Constantine, dimpotrivă, îi inspiră simpatie pentru bătrînul domn care scrisese epistola. Primul dintre ceea ce numise el „elementele defavorabile“ şi anume aluzia la incompatibilitatea dintre venitul lui Swithin şi cerinţele unui om de ştiinţă, a cărui activitate specifică nu era calculată să-i aducă retribuţii pecuniare încă mulţi ani de zile, făcu să pătrundă în expresia feţei ei o notă de preocupată îngrijorare. Apoi

ajunse la cel de-al doilea din aşa-numitele „elemente defavorabile" ; şi obrajii i se înroşiră ca para focului cînd citi în ce fel aflase doctorul că „există în calea ta un obstacol mult mai grav decît lipsa de fonduri, şi acesta este *o femeie.*"

„Pentru a te salva de la ruinarea carierei, citi ea mai departe, iau măsurile pe care ţi le expun mai jos." Apoi urma anunţarea rentei anuale de şase sute de lire, instituită pe viaţă, cu singura condiţie ca să rămînă necăsătorit pînă la vîrsta de douăzeci şi cinci de ani — întocmai cum îi explicase şi Swithin. Mai departe află că donaţia avea în vedere un obiectiv cert — şi anume facilitarea unor călătorii nu foarte costisitoare, menite să-i înlesnească posibilitatea studierii constelaţiilor sudice, care, potrivit cu părerea vicleanului bătrîn, constituiau o mină mult mai puţin exploatată decît cele nordice, fiind deci foarte recomandabile. Aceste consideraţii erau urmate de cîteva fraze care o loviră ca un plesnet de bici în obraz : „Pasul următor care stă în puterea mea este cel de a-ţi ţine o predică... Swithin St Cleeve, să nu te prosteşti, aşa cum a făcut tatăl tău. Dacă studiile tale sînt destinate să ducă la un rezultat, atunci, crede-mă, trebuie să te dedici lor fără ajutorul vreunei femei. Evit-o, evită orice specimen al sexului slab. dacă ai de gînd să realizezi ceva în viaţă. Sustrage-te de la asemenea diversiuni pentru încă mulţi ani din viaţa ta. Şi, mai presus de orice, te sfătuiesc să o eviţi pe doamna în chestiune... Dar în afară de obstacolul primordial care o împiedică să-ţi fie parteneră de studii (şi anume faptul că e femeie), mai are următoarele două handicapuri : e mult mai bătrînă decît tine..."

Roşeaţa indignării se retrase din obrajii Lady-ei Constantine şi paloarea disperării îi lău locul. Vai, totul era adevărat ! Putea fi încă frumoasă ca la douăzeci de ani, dar pentru Swithin era prea bătrînă.

„...şi e atît de sărăcită... În afară de aceasta, ca să fiu sincer, eu personal nu am o părere bună despre ea. Nu pot gîndi bine despre o femeie care se îndrăgosteşte de

un bărbat cu atîţia ani mai tînăr decît ea... Faptul că a ţinut să fie prima pasiune a unui adolescent ca tine, nu denotă prea mult bun simţ din partea ei. Dacă ar fi ştiut să-şi păstreze prestigiul, ar fi avut mîndria de a nu accepta intimitatea cu un tînăr aflat într-o situaţie atît de nesigură, ca să nu spun mai mult. (Faţa Viviettei se înfierbîntă din nou.) E destul de în vîrstă ca să ştie că o *liaison* cu ea poate duce, şi desigur că aşa se va întîmpla, la ruinarea carierei tale ; şi că, pe de altă parte, o căsătorie între voi doi ar fi ridicolă — dar dacă e o gîscă — şi în acest caz ai cu atît mai multe motive să o eviţi.

Nepoate, o femeie cu sentimente onorabile s-ar feri să facă vreun pas care să-ţi pericliteze cariera, pentru că la aşa ceva se va ajunge dacă o să ţi se pună în drum. Am auzit că şi ea manifestă mare interes pentru viitorul tău de fizician. Dar cea mai bună cale pe care şi-ar putea manifesta interesul real ar fi să te lase în pace."

Să-l lase în pace ! Viviette păli din nou, străbătută de răceala convingerii că bătrînul avea dreptate.

„...Şi-apoi o să sporovăiască despre proiectele şi teoriile tale cele mai secrete, o să-şi informeze toate cunoştinţele... şi o să te acopere de ridicol, dezvăluindu-ţi planurile înainte ca acestea să se fi copt în mintea ta. A încerca să studiezi împreună cu o femeie înseamnă a te lăsa antrenat în fantezii în loc de concepţii, în construirea castelelor de nisip în locul edificiilor teoretice, în îndoieli în locul părerilor clare, în prejudecăţi în locul concluziilor raţionale...

O femeie cu experinţă care deşteaptă pasiunile unui tînăr în momentul în care acesta se străduieşte să se afirme din punct de vedere intelectual, săvîrşeşte o adevărată crimă."

Aşa suna scrisoarea ; dar era prea de ajuns pentru ea, ba chiar cu prisosinţă. Valurile de indignare care o străbătuseră pe măsură ce asimilase părerea bătrînului despre ea se amestecau cu valurile de durere şi de ruşine la gîndul că Swithin — dragul de Swithin — citise această cinică prezentare a caracterului ei ; şi că, oricît le-ar fi respins, ceea ce fără îndoială făcuse, asemenea gînduri

legate de ea fuseseră sădite în mintea lui și zăceau acolo. Înăbușite, desigur, îi mocneau în suflet, ca semințele prea adînc îngropate pentru a putea germina ; dar pe care, însă, într-o bună zi, un accident le poate scoate la suprafață, aerîndu-le și redeșteptîndu-le la viață. Umilința unei astfel de posibilități era mai mult decît putea ea îndura ; jignirea atingea proporții pe care nu le cunoscuse niciodată pînă atunci în viața ei. Și mai încolțise în ea un simțămînt, în comparație cu care resentimentele și mortificarea nu erau decît niște dulci stări de spirit : convingerea zdrobitoare că bătrînul acesta care vorbea din mormînt avea în oarecare măsură dreptate ; că nu greșea decît pe jumătate ; că, poate, din punct de vedere teoretic, avea chiar totală dreptate. Numai persoanele ce posedă o stimă înnăscută față de atitudinile altora, stimă care-i face, implicit să subevalueze propria lor poziție, pot trăi o atît de profundă negare a eului lor cel mai lăuntric — o dorință de autoanihilare generată de un moment de deznădejde, acel simțămînt că noi, care sîntem cei mai buni și cei mai sinceri prieteni ai noștri, încetăm să credem în propria noastră cauză.

Viviette auzea oamenii ieșind din biserică, de cealaltă parte a zidului. Pașii lor și glasurile vesele se stingeau pe măsură ce se îndepărtau ; gongul sună, anunțînd ora prînzului ; intră în casă. Dar în acea după-amiază viața ei se desfășură exclusiv pe planul intorspecției. Cunoscînd toate circumstanțele situației lui Swithin, așa cum le cunoștea acum — așa cum nu le cunoscuse niciodată pînă atunci — avea ea oare dreptul să devină soția lui legitimă, și să-și salveze onoarea sacrificîndu-l pe el ? Acesta era formidabila întrebare pe care Lady Constantine o punea conștiinței ei cutremurate. În calitatea ei subiectivă de femeie onestă și singură, care-și efectua acțiunile caritabile începînd cu propria-i persoană, avea, fără îndoială, acest drept. Apără-te pe tine însuți, zice Vechiul Testament, lucru împotriva căruia Noul Testament nu protestează. Dar nu există oare o linie de conduită morală care să transcendeze elementarul instinct de conservare ! Și

n-ar fi minunat dacă ea ar traducea-o de astă dată în practică ?

Nu avea nici o îndoială că îi făcuse un mare rău lui St Cleeve măritîndu-se cu el, și că i-ar face un rău infinit mai mare definitivînd acum căsătoria. Ea, o femeie cu experiență, îl răscolise în lipsa lui de experiență și profitase de el ca de un copil. Își amintea — ca și cum ar fi fost vina ei, deși, de fapt, nu fusese decît ghinionul ei — că ea era cea care se dusese să obțină dispensa și se stabilise temporar în orașul unde urmau să fie cununați. El împlinise abia douăzeci și unu de ani. Fără de ea, ar fi avut întreaga lume înaintea lui, o rentă de șase sute de lire pe an, și libertatea de a se îndrepta pe cel mai scurt drum către succes și renume ; cu ea alături, toate acestea îi erau negate. Și banii de la unchiul lui, și forța și perseverența de a înainta ; în schimb îi rămînea legătura înrobitoare cu o femeie a cărei diferență de vîrstă, deși lipsită de importanță în momentul de față, avea să-i sufoce în viitor toate ambițiile lui sociale ; și acea mulțumire cu viața lui măruntă, pe care o observase adeseori la el în ultima vreme, o mulțumire care-i periclita spiritul științific, golindu-i-l de orice zel de a progresa.

Pe scurt, nu se putea orbi singură, respingînd concluzia că, de fapt, unirea lor nu-i adusese lui nici un avantaj. Ar fi fost posibil ca lucrurile să se schimbe în viitor ; dar ca să-și ia asupră-și întreaga responsabilitate a vieții lui Swithin, așa cum s-ar întîmpla dacă l-ar priva de ajutorul oferit de unchiul său, ar fi fost o povară înfricoșător de grea. Cum ar fi putut ea, o femeie lipsită de mijloace, să-i înlocuiască un asemenea ajutor substanțial ? Recenta lui vizită la Greenwich, care-i reînsuflețise vremelnic gustul pentru cercetările științifice, preocupare devenită acum mult mai puțin constantă decît înainte, ar fi trebuit completată prin alte expediții de același gen. Cel mai firesc act de caritate din partea ei ar fi fost acela de a nu-l lipsi de mijloacele ce-i îngăduiau să-și continue studiile, să-și mențină vie ardoarea pentru știință ; indiferent de prețul pe care ar trebui ea să-l plătească.

Și era un lucru posibil de realizat. Prin extraordinara favoare a unui accident unic, i se oferise prilejul de a răs-

cumpăra viitorul compromis al lui Swithin și de a-i reinstaura starea de spirit dinainte de a o fi întîlnit pe ea. Va putea să se bucure de renta anuală, își va putea realiza călătoriile, continua studiile, înfăptui vocația, și toate astea doar printr-un mic sacrificiu — cel al ființei ei. Nu avea decît să refuze legalizarea căsătoriei, să se despartă de el pentru totdeauna și, din acel moment, toate urmau să fie din nou bune și frumoase pentru Swithin. În fond, durerea lui o să fie minoră în comparație cu cea a nefericitei sale Viviette.

Inoportunitatea faptului de a-l reține lîngă ea consta nu numai în răul pe care era conștientă că i-l face, cît în posibilitatea ca el să ajungă să-și dea seama de acest lucru, și să-i reproșeze cîndva egoismul de a nu fi profitat de un asemenea prilej fără precedent și a fi corectat un pas ce se dovedise greșit. Swithin dorea să cerceteze cerul emisferelor sudice — poate că sursa acestei dorințe zăcea în scrisoarea unchiului său — și cine știe ce mare bine va rezulta pentru omenire în urma realizării dorinței lui. Și de ce să zădărnicească ea, doar pentru a-și salva mărunta-i onoare, asemenea vaste făgăduințe ale capacităților lui ?

Faptul că-l refuza și prin aceasta îi restituia libertatea de a contribui la binele semenilor, însemna pentru Viviette o jertfă în slujba fericirii umanității, o jertfă care o consola prin relevarea abnegației ei și, în același timp, o tortura, întrucît o transforma în unicul țap ispășitor asupra căruia se vor revărsa toate nenorocirile. Dar, pe de altă parte, cum să rămînă omenirea, inclusiv Swithin, lipsită de mari binefaceri, numai pentru că unica făptură care va avea de suferit în urma eliberării lui era, întîmplător, ea ? Dragostea dintre un bărbat și o femeie, care pentru Homer, pentru Moise și pentru alți antici cărturari ai vieții nu însemnase decît dorință trupească, și-a lărgit sfera de secole încoace, incluzînd compasiunea și prietenia, și, fără îndoială, în stadiul actual include și bunăvoința. Și dacă-i așa, datoria îi dicta să-și elibereze iubitul.

La astfel de munci își supunea Viviette spiritul, cu o generozitate chiar mai meritorie decît însuși obiectul în jurul căruia gravita, străduindu-se să înece dragostea pentru propriile-i conveniențe în devotamentul pentru omenire, în general și pentru Swithin, în special. A-și călăuzi acțiunile după rațiune și nu, ca de obicei, după afecțiune și emoții, era o treabă foarte anevoioasă pentru o femeie cu inima fierbinte ; dar se străduia din greu și făcea progrese. Atitudinea egocentristă, firească unei persoane aflată în situația ei, era treptat dislocată de o atitudine înțelegătoare care, deși la început trebuise să fie artificial stimulată, îi dădea senzația din ce în ce mai consolatoare că se înalță deasupra iubirii de sine. Acel element matern care se făcuse din cînd în cînd simțit în iubirea ei pentru Swithin, și generat de maturitatea ei superioară ca experiență și ca vîrstă, își scosese acum din nou capul, pe măsură ce se apropia de hotărîrea ca, în noua ei condiție socială, să nu caute a-și salva decența în detrimentul utilității mondiale a acestui tînăr.

Uneori, în urma unei drastice retezări a ramurilor, apar roade mari, neașteptate. Intoleranta scrisoare a unchiului lui Swithin îi inspira Lady-ei Constantine un altruism a cărui plenitudine l-ar fi uluit pe acel bizar bătrîn domn, făcîndu-l poate să-și retragă condițiile care-l generaseră. A-l iubi pe St Cleeve în asemenea măsură mai mult decît se iubea pe sine însăși, însemna să depășească iubirea obișnuită a unei femei, așa cum este înțeleasă conform normelor convenționale, însemna să depășească tot ceea ce există.

Totuși, înainte de a-și pecetlui decizia printr-un pas definitiv, continuă să-și scormonească creierul în căutarea vreunei stratageme ingenioase care să-i ajute să evite marea ei hotărîre, asigurîndu-i în același timp rezultatul dorit. Adică îngăduindu-i ca Swithin să obțină avantajele oferite și, totodată, să-l rețină pentru ea ; dar, cu cît reflecta mai mult, cu atît lucrul îi părea mai imposibil.

A renunța la Swithin *pentru totdeauna* era mai mult decît putea îndura și, după o lungă deliberare, se agăță de o idee care-i lăsa să întrezărească o precară soluție. O să-i propună ca uniunea lor să nu fie cu totul abandonată ci, pur și simplu, amînată — contramandată pînă cînd el avea să împlinească douăzeci și cinci de ani și

cînd, deci, va putea să-i fie soţ fără să-şi piardă venitul. Pînă atunci, Swithin avea să-şi dobîndească întreaga-i maturitate de gîndire, aşa încît o să dispară şi aspectul, penibil pentru ea, al unei femei care a ademenit un bărbat profitînd de frageda lui tinereţe.

Planul acesta îi domolea oarecum şi neliniştile legate de onoarea ei compromisă. A lăsa o cununie în suspensie, timp de patru sau cinci ani, nu însemna a o anula ; şi cu toate că la sfîrşitul termenului îi va ceda lui întreaga iniţiativă a rematerializării căsniciei, fără să-i pună în prezent nici un fel de condiţie, nu avea nici un fel de îndoială asupra rezultatului final.

Ceasul bătu ora cinci. Furtunoasa dezbatere mintală îi răpise întreaga după-amiază. Şi poate că nu s-ar fi încheiat încă, dacă n-ar fi survenit un incident neaşteptat : sosirea fratelui ei, Louis. Intră brusc în camera în care şedea ea, sau mai curînd în care se zbuciuma ea şi, după cîteva cuvinte de lămurire a felului cum ajunsese acolo şi a nemaipomenitei întîmplări cu greşeala legată de data morţii lui Sir Blount, veni şi se aşeză alături. Primele lui observaţii fură în aparenţă apologetice, dar de fapt constituiau întruchiparea unui sarcasm amar.

— Viviette, începu el să-i spună, regret cuvintele pripite ce ţi le-am adresat cînd am părăsit această casă. Sînt gata să le retrag. Bănuielile mele s-au îndreptat pe o pistă greşită. Cred că acum cunosc întregul adevăr. Şi gîndesc că ai fost chiar mai nebună decît mi-am închipuit.

— Ce vrei să spui ? întrebă ea cu răceală.

— Eu bănuiam că tînărul acela nefericit e doar amantul tău.

— Te-ai înşelat : nu este.

— Nu este — de astă dată te cred — pentru că e mai mult. Acum sînt convins că e soţul tău legitim. Poţi să negi ?

— Pot.

— Juri pe ce ai tu mai sfînt ?

— Jur pe ce am eu mai sfînt că nu e nici soţul meu.

— Slavă celui de sus ! exclamă Louis respirînd uşurat.

Nu eram chiar atîta de convins pe cît pretindeam, dar am vrut să smulg de la tine elucidarea acestui mister. Din moment ce nu eşti legată de el prin lanţurile căsătoriei, nu mai îmi pasă de nimic.

Louis se ridică, ceea ce îi oferi Viviettei prilejul de a părăsi încăperea. Cele cîteva cuvinte ale fratelui său constituiseră ultima picătură care făcuse să se încline balanţa, semnîndu-i osînda.

Va renunţa la Swithin. Toate glasurile lumii în care trăia ea convergeau spre consumarea acestui act. Insulta gravă suferită în acea dimineaţă, hotărîrile de bunăvoinţă luate în acea după-amiază, şi evaziunea la care se pretase în acea seară concordaseră să o împingă spre decizia finală.

Drept urmare se aşeză şi-i scrise lui Swithin o epistolă în care sintetiza toate gîndurile şi frămîntările expuse mai sus în detaliu. În concluzie, îi spunea :

„Ne vom despărţi. Tu vei duce la îndeplinire dorinţele unchiului tău şi vei explora cerurile emisferei sudice ; eu te voi aştepta cu deplina convingere că mă pot încrede în tine. Nu va trebui să ne mai vedem pînă la expirarea termenului de patru ani. Atunci, mă vei găsi aceeaşi ca şi acum, în ceea ce te priveşte. Sînt şi voi rămîne soţia ta în tot acest timp ; nu e nevoie de litera legii ca să confirme acest fapt ; şi absenţa literei legii nu face decît să-ţi asigure ţie viitorul."

Nu se găsesc cuvinte în stare să exprime cît a costat-o pe Lady Constantine expunerea acestor argumente ; dar a făcut-o şi şi-a biruit mila de sine însăşi, adoptînd imperativul unei pregnante şi imediate necesităţi. Trebuie afirmat, fără nici o şovăială, că unicul motiv josnic care ar fi putut dicta un asemenea pas nu exista, şi anume, un declin al dragostei pentru Swithin. Îl iubise de la bun început cu duioşie, şi îl iubea şi acum la fel, aşa cum au dovedit trecerea timpului şi propria ei conduită.

Femeile, chiar şi cele mai delicate, se obişnuiesc cu situaţiile morale bizare. După toate probabilităţile, Eva, la o săptămînă după izgonirea din paradis, şi-a redobîndit întreaga stăpînire de sine. Lady Constantine, în primul moment cînd şi-a dat seama de anomalia situaţiei în care

se afla, nu a roşit şi primul ei impuls a fost acela de a-şi legaliza căsnicia fără nici un moment de întîrziere. Ar fi fost în stare să mişte din loc cerul şi pămîntul pentru efectuarea acestei acţiuni. Dar acum, pe măsură ce se scurgeau zilele, ideea că mariajul ei era în suspensie, ba chiar nul, încetă să-i mai pară chiar atît de stranie ; pînă cînd ajunse chiar să conteze prea puţin în comparaţie cu eroica ei hotărîre de a se sacrifica pentru binele tînărului iubit.

CAPITOLUL 36

Efectul imediat al scrisorii atît de raţional argumentate a Viviettei asupra lui St Cleeve a fost firesc un amarnic atac de remuşcări pentru cruda lui nesăbuinţă de a fi lăsat la vedere scrisoarea avocatului, cea care o informase despre testamentul unchiului său. Oricît de lipsit de maturitate era, îşi putea da îndeajuns seama de situaţia Viviettei şi de suferinţele crunte pe care i le impunea răspunderea de a-şi legaliza statutul matrimonial prin subminarea viitorului lui. Adevărat, o stupidă întîmplare o făcuse să descopere sacrificiul lui financiar, totuşi Swithin se mustra aspru că nu luase toate măsurile posibile ca un asemenea nefericit incident să poată fi evitat. Dacă la început, cînd i-ar fi putut revela totul, fără consecinţe chiar atît de grave, s-a temut, un moment, că ea, din generozitate, ar renunţa la el pentru a-i salva viitorul, de astă dată ar fi trebuit să fie de două ori mai grijuliu, ştiind că Viviette nu mai putea face uz de această generozitate fără să-şi pună onoarea în joc.

Cu neatenţia inerentă tinereţii, nu chibzuise nici o clipă cît de afectate ar putea fi simţămintele ei de femeie într-o asemenea împrejurare neprevăzută. I se păruse că repararea defecţiunii ivite în căsătoria lor era lucrul cel mai simplu din lume, şi ca urmare nu-şi făcuse nici un fel de griji. Şi cum nu avusese nici o intenţie, cît de vagă, de a-şi însuşi moştenirea, profitînd de ocazia fisurii apărute în legătura lui matrimonială, subestimase importanţa ascunderii testamentului.

Fantoma nedesluşită a nefericirii ce se putea insinua între ei, reînsufleţi în Swithin toate sentimentele fierbinţi de la începutul legăturii lor. De îndată ce apuse soarele, se repezi la Casa Welland, să o caute pe Viviette. Atmosfera era înfiorată de rafalele vîntului de vară, care desprindea fructele din pomi şi făcea ca frunzele să se scuture prematur. Era ceasul cînd merele necoapte pică prin livezi, iar găoacele verzi ale castanelor crapă, rostogolindu-se prin parcuri.

Nu avea altă posibilitate în această după-amiază decît să-i facă o vizită făţişă, fără să se sinchisească de bănuielile ce le-ar putea trezi. Swithin rămase împietrit, ca lovit de trăsnet, cînd, după ce aşteptă să fie anunţat şi poftit de ea, primi răspunsul că doamna nu-l putea vedea.

Aşa ceva nu se mai întîmplase niciodată, de-a lungul întregii lor legături. Dar ştia foarte bine ce înseamnă acest lucru, aşa încît se întoarse acasă muncit de o vagă nelinişte. Nu ştia că Lady Constantine se aflase tot timpul la fereastra de deasupra capului său, ascultîndu-i cu febrilă emoţie orice mişcare, rugîndu-se să-l vadă plecînd şi tînjind totodată să-l audă stăruind şi răsturnîndu-i toate hotărîrile. Dar cum cel mai slab simptom îl făcea întotdeauna pe Swithin să se teamă că săvîrşise o gafă, acceptă, neştiutor, răspunsul ei şi se îndepărtă în grabă.

Totuşi, a doua zi se înfiinţă din nou, iar Viviette, căreia victoria asupra ei înşişi îi insuflase putere, refuză din nou să-l vadă, de astă dată cu mai multă uşurinţă. Ştiind prea bine că acesta era singurul procedeu prin care îşi putea menţine hotărîrea, se agăţă de el cu o voinţă nestrămutată şi aproape pioasă.

Petrecu o săptămînă întemniţată în casă, ţinîndu-se cu străşnicie în frîu. Fratele ei, deşi nu locuia la Casa Welland (în sezonul de vară preferînd să se stabilească în cea mai apropiată staţiune balneară), o vizita des. Într-o zi se nimeri să vină cînd Swithin era refuzat pentru a treia oară. Louis, care nu observă lacrimile din ochii Viviettei, rămase mirat şi încîntat constatînd că, în sfîrşit, surorii lui îi venise mintea la cap. Acum era convins că între cei doi nu fusese altceva decît o puternică afec-

țiune, cam prea nedeghizată din partea ei. Îi lăudă pe față purtarea bravă. Viviette, în loc să profite de avantajul creat, izbucni în plîns.

Neștiind ce să mai creadă, Louis îi spuse :

— Mă rog, eu nu încerc decît să te susțin în atitudinea adoptată de tine.

— Da, da, știu ! strigă ea. Și este o atitudine pe care am adoptat-o deliberat. Doresc ca el — Swithin St Cleeve — să plece deîndată în călătoriile lui de studiu și să părăsească satul ăsta. I s-a lăsat o moștenire de șase sute de lire pe an pentru călătorii și pentru studierea constelațiilor sudice ; și doresc să o folosească. Dacă ții, ai putea să-i vorbești și să-i subliniezi avantajele unei asemenea inițiative.

Louis își spuse că cel mai bun lucru era să-l înștiințeze pe Swithin cît mai curînd de acest lucru. Drept care, a doua zi, cînd St Cleeve scria în cabana lui, auzi zgomot de pași răscolind acele de brad de afară și sări de la masă, convins că e ea ; dar, spre marea lui dezamăgire, în ușă apăru fratele Viviettei.

— Scuză-mi invazia în sihăstria dumitale, St Cleeve, i se adresă Louis, în felul său nonșalant, dar am aflat de la sora mea despre norocul care a dat peste dumneata.

— Norocul ?

— Da, faptul că ți s-a oferit posibilitatea de a vagabonda ; și cu orgoliul meu de nomad, nu m-am putut abține să nu vin să-ți împărtășesc din experiența călătoriilor mele. Cînd pleci ?

— Nu mi-am făcut încă nici un plan. De fapt, nici nu mă gîndesc să plec.

Louis se holbă la el.

— Nu pleci ? Atunci se vede că am fost fals informat. Eu auzisem că un unchi picat din ceruri ți-a lăsat prin testament o sumă suficientă ca să facă un al doilea Isaac Newton din dumneata, dacă folosești banii conform instrucțiunilor lui.

Swithin respiră accelerat dar nu răspunse nimic.

— Dacă nu ai luat hotărîrea de a folosi această moștenire, dă-mi voie să te implor, în calitate de prieten și de om destul de vîrstnic ca să-ți fie aproape tată, să te hotărăști acum pe loc. Pentru un tînăr om de știință, un asemenea noroc se ivește o dată la o sută de ani.

— Vă mulțumesc pentru sfatul bun, fiindcă știu că e valoros, răspunse Swithin cu glas scăzut. Dar Lady Constantine a discutat despre acest lucru ?

— Și ea gîndește la fel ca mine.

— V-a vorbit despre acest subiect ?

— Sigur că da. Mai mult de atît, la cererea ei — deși n-am intenționat să-ți divulg asta — la cererea ei am venit să te conving.

— Spuneți-mi clar și răspicat, continuă Swithin cu un glas în care tremura un amestec de emoții științifice și de emoții spontane, care desfid orice definiție, Lady Constine a declarat cu seriozitate că dorește să plec ?

— Da.

— Atunci plecа-voi, replică Swithin cu emfază. Am avut șansa de a stîrni interesul cîtorva astronomi de frunte, precum și pe cel al astronomului regal ; și azi dimineață am primit o scrisoare prin care sînt anunțat că mi se permite să folosesc observatorul din Cape Town pentru orice studii aș dori să întreprind în emisfera sudică. Voi accepta această ofertă. Vreți să fiți bun să o înștiințați pe Lady Constantine, din moment ce se interesează de bunăstarea mea ?

Louis îi promise și, după plecarea lui, Swithin începu să-și analizeze propria-i situație, de parcă nu-i venea a crede că e reală. Deci scrisoarea ei era adînc deliberată ; dorea într-adevăr ca el să plece.

Dar Swithin nu accepta ca vreuna dintre acele mărunte neînțelegeri care distrug fericirea îndrăgostiților să opereze și în cazul lui. Trebuia să o vadă, chiar dacă ar fi să doarmă întreaga noapte sub ferestrele ei. Trebuia să audă chiar de pe buzele ei sentința de plecare. Această neașteptată poștură a Viviettei de sacrificată pentru binele lui îi cucerise admirația în asemenea măsură, încît exista pericolul să uite de însăși cauza în slujba căreia se jertfea ea. O astfel de femeie nu putea fi părăsită cu una, cu două. Îi scrise cîteva rînduri și lăsă el însuși biletul la reședință.

Cabana Rings-Hill 7 iulie

Scumpă Viviette,

Dacă tu stărui, voi pleca. Dar nu pe calea scrisorilor mă vei determina la asemenea pas. Trebuie să aud ordinul de plecare de pe buzele tale, altminteri nu mă urnesc din loc. Voi fi în cabană în fiecare seară, la orele șapte. Vei putea veni ?

S."

Soarta a vrut ca acest bilet să-i parvină Viviettei în unicul ceas din acea săptămînă cînd simțea nevoia de a ceda cererii lui, o dispoziție asemănătoare cu reacția pe care o avusese atunci cînd refuzase să-l primească pe Swithin. Urcă la fereastra de la etaj, care slujea de atîta timp unor asemenea scopuri, și-i făcu semnalul „Da".

St Cleeve văzu răspunsul și apoi îi urmări din turn apropierea, pe măsură ce soarele scăpăta. Circumstanțele acute în care se desfășura viața lui la acea perioadă îl făceau să sesizeze și să-și întipărească în minte decorul exterior în care erau plasate. Acea seară avea o excepțională radiație și cerul de asfințit strălucea incandescent, ca un cuptor în care se topeau toate metalele prețioase sau obișnuite. Norii păreau sparți în mii de țăndări ale căror muchii erau tivite cu irizări de lumină.

Prevăzînd cît avea să fie de greu și de dureros pentru Viviette să-și mențină o hotărîre sub presiunea unei întîlniri, Swithin își impuse să nu o influențeze prin nici un cuvînt sau semn, să-i pună doar o întrebare clară și calmă, și să discute pe o bază rațională, ca doi filozofi ce erau sau pretindeau să fie.

Dar intenția nu a prea fost tradusă în fapt. Viviette apăru la marginea cîmpului, muiată în radiația metalică ce marca extincția acelei zile ; Swithin coborî în grabă treptele și o întîmpină în ușa cabanei. Intrară împreună.

Pe măsură ce umbrele serii deveneau tot mai dense, el îi asculta raționamentele, care nu făceau decît să repete tot ceea ce îi scrisese. Și, treptat, îi accepta hotărîrea, din moment ce ea refuza să o revoce. Sosi și timpul să-și ia rămas bun și atunci

„Se-ntoarse și-i văzu spaima din ochi,
Care tînjea după el, scînteind
Ca o stea țintuită-n miezul de noapte [1]

Durerea ei era cea care țîșnea la suprafață, durerea frînată pînă atunci de dorința febrilă de a-i îmbunătăți soarta. Se strînseră în brațe și se sărutară cu o fervoare în care se dizolvaseră parcă toate sentimentele trăite împreună în acel an și jumătate, de cînd țineа legătura lor.

— Nu am să plec de lîngă tine ! îi murmură Swithin cu o voce sufocată. Cum de te-ai putut gîndi măcar o clipă la asemenea oroare ?

În acest fel, întrevederea lor aproape terminată se prelungi din nou și Viviette se lăsă cotropită de întreaga pasiune care o stăpînise încă de la prima lor unire. Timpul, totuși, se arăta la fel de necruțător ca întotdeauna și cînd se făcu aproape miezul nopții, fură nevoiți să se despartă. Swithin o conduse pînă aproape de casă așa cum o condusese de atîtea ori, convins că lucrurile se netezisеră din nou între ei, că totul era iarăși ca la început și, trebuie să spunem, sinchisindu-se în acel moment prea puțin de faima lui de cercetător al constelațiilor sudice.

Cînd ajunseră în preajma casei cufundate în tăcere, îi ceru ceea ce nu îndrăznise să-i ceară pînă atunci :

— Fixează ziua — nu-i așa că te-ai hotărît să facem nunta cît mai repede cu putință și că eu nu mai trebuie să plec ?

Dar tînărul Swithin era departe, foarte departe, de adînca subtilitate a Viviettei din acea seară. Desprinzîndu-se cu blîndețe din încleștarea brațului lui, îi spuse

— Am să-ți vorbesc de la fereastră. Așteaptă-mă.

Se făcu nevăzută. A durat mult pînă cînd fereastra să fie deschisă și Swithin nu și-a putut da seama că, între timp, Viviette, cu obișnuita-i complexitate de simțiri, îngenunchease și se rugase în camera ei o bucată de timp, înainte de a se arăta din nou.

— Ei ? întrebă el.

[1] Swinburne — *Tristram of Lyonesse* (n. tr.).

— Nu pot, sună răspunsul. Nu pot să-ţi ruinez cariera. Dar a doua zi după ce ai să împlineşti douăzeci şi cinci de ani, căsătoria noastră va fi confirmată, dacă ai s-o mai doreşti tu.

— Oh, Viviette, cum e posibil una ca asta ? strigă el.

— Swithin, eu nu mi-am clintit nici o clipă hotărîrea. Dar atîta timp cît m-am aflat lîngă tine, m-am lăsat copleşită de slăbiciune şi nu am putut vorbi. Nu ar fi trebuit să-mi dau frîu liber sentimentelor aşa cum am făcut în seara asta. Ia-ţi în primire moştenirea şi pleacă. Eşti prea tînăr pentru a fi încătuşat — ar fi trebuit să mă gîndesc la acest lucru. Şi nu comunica în nici un fel cu mine cel puţin un an de zile, e strict necesar. Nu-mi împărtăşi planurile tale. Dacă e despărţire, despărţire să fie ! Am făcut un legămînt să nu stau în calea profesiunii aleasă de tine înainte de a mă fi cunoscut şi de a te fi abătut eu din drum. Şi cerul îmi va ajuta să-mi ţin legămîntul... Acum pleacă ! Acestea sînt cuvintele de rămas bun ale Viviettei tale.

Swithin, care era ferm ca un uriaş în tot ce privea legile naturii şi viaţa din afara graniţelor umanităţii, se comporta ca un copil în chestiunile domestice. Rămase aproape speriat de dîrzenia ei, şi o privi un timp cu ochi rătăciţi, pînă cînd Viviette închise fereastra. După aceea se răsuci pe călcîie, cu un gest mecanic, şi plecă aşa cum îi poruncise ea.

CAPITOLUL 37

Trecuse o săptămînă, o săptămînă de zbuciumate furtuni sufleteşti pentru Swithin şi pentru Viviette ; singurul fapt concret care s-a petrecut a fost acela că deciziile luate au fost duse la îndeplinire. Swithin plecase din Welland şi în curînd avea să părăsească Anglia.

Viviette luă cunoştinţă de acest lucru printr-o scrisorică trimisă de St Cleeve din Warborne. Biletul trăda

multă grabă şi o oarecare rezervă. Pe aceasta din urmă Viviette nu o putu înţelege, dar dacă ar fi stat să chibzuiască un pic, lucrurile i-ar fi putut apărea mult mai limpezi.

În dimineaţa plecării, Swithin stătu un răstimp lung aşezat pe marginea patului, în vreme ce razele matinale se cerneau prin ceaţa zorilor, rîndunicile de casă zgîriau acoperişul scormonind după gîze, iar sturzii călcau în picioare, sfărîmîndu-le, cochiliile de melci de pe pietrele grădinii, cu zgomotul unor mici fierari lovind în minuscule nicovale. Cînd soarele îşi trimise vergile de foc auriu pe podeaua încăperii, Swithin simţi că şi mintea lui se iluminase brusc. Aşa cum şedea acolo, îi dădu pentru prima oară prin gînd că, probabil, Viviette avea raţiuni speciale, despre care el nu ştia nimic, şi care făcuseră necesară despărţirea lor. Poate că existau anumite probleme de familie — misterioase necesităţi ale sîngelui aristocratic, despre care se spune că dictează regulile de conduită ale familiilor din conacurile mucegăite de vreme, taine absolut necunoscute celorlalte clase ale societăţii — şi poate că tocmai asemenea lucruri îi fuseseră dezvăluite şi subliniate de fratele ei, Louis, cu condiţia ca să le ascundă de el cu sfinţenie.

Ideea că cine ştie ce secret de familie, dintre acelea despre care citise el în romanele istorice, fusese dezgropat de Louis şi prezentat înţelegerii ei îngrozite drept un argument inexorabil, ce făcea ca plecarea lui Swithin şi neutralizarea căsniciei să fie la fel de indispensabile pentru ea pe cît de indispensabilă era legătura lor pentru el, i se părea un răspuns plauzibil. Posibil ca Viviette să-i fi mărturisit totul lui Louis, cerîndu-i un sfat de frate. Swithin ştia prea bine că, în inima ei, nu ar fi vrut pentru nimic în lume să provoace despărţirea ; dar, constrînsă de Louis, n-o fi ajuns la concluzia că e mai bine să-l expedicze pe Swithin din viaţa ei ? Împrejurările îl silcau pe St Cleeve să facă o astfel de presupunere firească, deşi cu totul falsă ; şi cum la aceasta se adăuga propria lui aţîtare la gîndul de a contempla un cer nou deasupra capului, se lăsă influenţat să-i scrie acea foarte laconică şi grăbită scrisorică de adio, în care se supusese întru totul cererii ei bine gîndite de a nu se referi la planurile

lui. Aceste planuri fuseseră modificate în ultimul moment, în sensul că urma să ia și el parte la expediția de care am mai vorbit, menită să urmărească tranzitul planetei Venus dintr-o îndepărtată stațiune sudică.

Lucrurile fiind stabilite, și pomenindu-se antrenat în operațiunile preliminare ale unui important pelerinaj științific, Swithin reuși să redobîndească acea nepăsare cu care majoritatea tinerilor abandonează o iubire veche pentru o aventură nouă, indiferent cît de fermecătoare e femeia lăsată în urmă. Mai mult, în cazul de față, tînărul nostru era înzestrat cu acel temperament de băiețandru care nu vede sau, cel puțin, nu simte mare curiozitate pentru efectul ce-l poate avea un anumit act asupra altora, în afară de el însuși. Faptul că Lady Constantine urma să înfrunte o situație care ar fi fost la fel de amară pentru orice altă femeie, fu dat uitării în vîltoarea gîndului că, dacă ea făcuse un gest atît de frumos și nobil, datoria lui era aceea de a o răsplăti prin realizări măreție.

Dar despre Viviette nu s-ar putea spune că avea inima ușoară. Într-adevăr, fantezia ei se putea avînta acum în visuri legate de frumosul ei băiat blond, fără să se mai teamă că asemenea efuziuni o vor împinge la acțiuni destinate să-i distragă lui atenția și să-i îngreuneze munca. Era deznădăjduită în ceea ce o privea pe ea, dar ușurată în ce-l privea pe el. Nu mai stătea în calea propășirii lui și asta îi era de ajuns. Cît despre ea, putea trăi retrasă, se putea plimba prin pădure, vizita vechea tabără, turnul și, asemenea Oenonei [1], să-și amintească de zilele frumoase trăite acolo :

„Întristata Oenone, rătăcind pierdută,
Sfîșiată de Paris, cîndva jucăușa-i pereche“[2]

Dacă va veni în viitor să o recheme sau o va părăsi pentru totdeauna, era o chestiune care ținea numai de el.

Gîndurile triste ce o împresurau cunoscură o mică diversiune datorită unei noi scrisori a episcopului Helmsdale. Simplul fapt de a-i vedea caligrafia pe un plic, după ce fusese atît de hotărîtă să facă din el confesorul marii ei taine, îi tulbură complet calmul pe care se străduise să și-l impună. Totuși, după ce citi scrisoarea, își recăpătă stăpînirea de sine :

Melchester, Palatul
30 iulie 18...

Scumpa mea Lady Constantine,

Trebuie să vă mărturisesc că am fost răscolit și profund mîhnit cînd mi-am dat seama că, prin ciudata înlănțuire a lucrurilor din această lume, cererea mea în căsătorie trebuie să vă fi parvenit odată cu vestea că situația dumneavoastră de văduvă datează de mult mai puține luni decît am presupus atît eu, cît și dumneavoastră, și întreaga lume. Înțeleg prea bine că, din toate punctele de vedere, noutatea trebuie să vă fi tulburat și răvășit profund ; iar refuzul dumneavoastră categoric la propunerea mea de a vă gîndi, într-un asemenea moment, la o nouă alianță, nu putea fi decît firesc și vrednic de laudă. Deocamdată nu vreau să vă exprim mai mult decît speranța că-mi veți accepta asigurările asupra deplinei mele ignorări a faptului menționat, în clipa cînd v-am scris, și sincera mea dorință ca la momentul potrivit, de îndată ce vă veți redobîndi liniștea, să-mi îngăduiți a-mi reînnoi propunerea.

Rămîn, scumpa mea Lady Constantine, al Dvs. sincer,
C. Melchester“

Viviette puse scrisoarea deoparte fără să-i acorde mai mult decît o meditație fugară, legată de erorile în care cad oamenii ce-și construiesc gîndirea încercînd să extragă cauzele din efecte. Louis, care se mutase din nou la ea, află de conținutul scrisorii și se simți foarte satisfăcut de întorsătura promițătoare a lucrurilor.

Lady Constantine își ducea existența îndoliată pe care și-o impusese, resursa ei cea mai importantă constituind-o familiarul turn ce-i înfățișa nespus de dezolanta prive-

[1] Nimfă care a fost soția lui Paris, fiind apoi părăsită de acesta pentru Elena din Troia (n. tr.).
[2] Tennyson — *Oenone* (n. tr.).

liște a doi tîmplari ce demontau cupola, dezbrăcînd-o de învelișul de pîslă, detașîndu-i coastele, pînă cînd totul începu să arate așa cum arătase înainte ca Swithin să fi apărut acolo. Ecuatorialul fusese împachetat într-o ladă, pentru a fi gata de expediere dacă avea să-l ceară vreodată. Și cabana era în curs de dărîmare, în urma dispozițiilor lăsate de Swithin înainte de plecare, de comun acord cu ea. Totuși Vivicttc nu putu îndura ideea ca această construcție atît de legată de romantica lor poveste să fie înlăturată pentru totdeauna. Se amestecă printre lucrători și-i imploră să depoziteze materialele lăsîndu-le intacte, astfel ca să poată fi oricînd reînchegate. Ba chiar marcă locurile de îmbinare a bîrnelor, numerotă scîndurile și împachetă separat diferitele seturi de șuruburi, pentru o rapidă identificare. Desigur, nu putea auzi remarcile făcute de oameni în spatele ei și anume că, de bună seamă, după ce-o să vadă minunile din alte țări și aurul și juvaerurile care s-or fi găsind pe acolo, tînărul o să-și cumpere un juvăț și o să se întoarcă să se zgîiască la lună din turnul de pe Rings-Hill, altminteri cucoana ar fi arătat mult mai întoarsă pe dos decît arăta.

O dată, pe drumul de întoarcere dintr-o plimbare la coloană, i se întîmplă un incident foarte straniu. Era seară și cobora ca de obicei prin plantația cu foșnete suspinătoare, croindu-și drum între întăriturile fostei tabere, către cărarea ce dădea în cîmp, cînd, deodată, într-un loc umbrit dintre trunchiurile brazilor, zări, sau gîndi că a zărit, un copilaș cu păr de aur, care se tîra de-a bușilea. Copilul înaintă un pas sau doi, apoi dispăru după un copac. Lady Constantine, temîndu-se că s-a rătăcit, alergă într-un suflet spre locul unde-l văzuse, căută printre copaci, strigă. Dar nu putu zări sau auzi nici urmă de copil. Se întoarse în locul unde se aflase cînd îi apăruse prima dată și privi din nou în aceeași direcție, dar degeaba. Unicul lucru care ar fi putut evoca un băiețaș sau o fetiță era coroana unei tufe de ferigă, prematur îngălbenită, amintind de culoarea aurie a părului unui copil bălăior, și care se legăna în briza ușoară. Acest lucru nu explica însă îndeajuns fenomenul și Lady Constantine se întoarse din drum ca să se informeze la lucrătorii care măturau cabana lui Swithin de pe fața pămîntului. Dar oamenii

plecaseră curînd după ea, odată cu lăsarea serii. Cuprinsă de o spaimă indescriptibilă, se întoarse din nou și se îndreptă spre casă, pradă îndoielii și totuși pe jumătate convinsă că avusese o vedenie și întrebîndu-se dacă nu cumva imaginația îi jucase vreo festă.

Tristețea domoală a nopții ei de solitudine se sfîrși într-un chip neașteptat.

În dimineața de după incidentul mai sus menționat, Lady Constantine, după un scurt calcul, se lăsă stăpînită de o stranie certitudine personală, care se lega în mod curios de halucinația din ajun. Își dădu seama de o anumită situație la care nu se așteptase și descoperirea noii ei condiții o copleși cu atîta forță, încît avu senzația că o să moară pe loc. În teroarea ei, își spuse că cine seamănă vînt culege furtună. Dar după un moment, instinctul de conservare țîșni în ea ca o flacără. Întregul altruism care o împinsese să-și subordoneze dragostea de sine binelui altuia, făcîndu-l pe Swithin să se îndepărteze de ea, se topi acum ca un funigel, în fața noii necesități.

Nimic n-ar fi putut-o determina să se împotrivească sau să evite spontanul plan de acțiune care se copsese în cinci minute în mintea ei. Unde se găsea Swithin ? Cum putea lua cît mai repede legătura cu el ? — acesta era gîndul predominant. Începu să scotocească prin cameră în căutarea ultimei lui scrisorele, sperînd și îndoindu-se totodată că era mai explicită în privința intențiilor lui imediate decît își putea ea aminti. Nu putu găsi scrisoarea în camera ei și coborî în salon, unde se afla Louis. Era palidă ca un strigoi.

Fratele ei o privi și o întrebă cu oarecare îngrijorare :

— Ce s-a întîmplat ?

— Caut peste tot o scrisoare — un bilețel de la domnul St Cleeve — conținea doar cîteva cuvinte prin care mă anunța cînd pornește vaporul *Occidental* — cu ăsta cred că pleacă.

— Și ce nevoie ai de acest document atît de neimportant ?

— E de cea mai mare importanță pentru mine să știu dacă vaporul a ridicat ancora sau nu, răspunse ea pe un ton agonizant. Unde *poate* fi scrisoarea aceea ?

Louis ştia foarte bine unde e scrisoarea, pentru că, văzînd-o pe biroul ei, o rupsese fără s-o citească şi o aruncase la coş, gîndind că, cu cît existau mai puţine lucruri care să-i amintească de tînărul cărturar, cu atît mai bine.

— Am distrus-o, îi răspunse el.

— O, Louis ! De ce-ai făcut asta ? strigă Viviette. Trebuie să plec după el ; cred că-i lucrul cel mai bun pe care-l pot face ; şi vreau să ştiu dacă a părăsit ţara sau nu — şi acum nu mai pot afla data cînd trebuia să navigheze.

— Ai de gînd să fugi după St Cleeve ? E absurd !

— Da, am de gînd s-o fac, răspunse cu vehemenţă. *Trebuie* să-l văd. Vreau să-i vorbesc cît mai curînd cu putinţă.

— Dumnezeule mare, Viviette, ai înnebunit ?

— Oh, care era data ridicării ancorei ? Vai, n-am încotro ! Trebuie să plec imediat la Southampton. M-am hotărît să plec. Parcă spunea că mai întîi se duce la avocaţii unchiului său, în nord — şi că pe urmă se întoarce la Southampton. Nu se poate ca vaporul să fi pornit !

— Cred că a ridicat ancora, murmură Louis morocănos.

Nu mai aşteaptă să-i audă părerea, ci urcă din nou la ea, unde-l sună pe Green căruia-i ceru ca pînă într-un sfert de oră să înhame poneiul la trăsură şi să o conducă la gara din Warborne.

CAPITOLUL 38

Hotărîrea Viviettei de a nu sta în calea lui Swithin o determinase, aşa cum am mai arătat, să-şi struneasscă orice slăbiciune şi orice impuls care l-ar fi putut ispiti să se întoarcă la ea, interzicîndu-i s-o informeze asupra adreselor lui din străinătate. Deprinderea lui Swithin de a i se supune întru totul, ca şi teama că ar putea exista unele motive ascunse, îl făcuseră pe tînăr să-i respecte cu sfinţenie dorinţa. În acest fel, spre spaima şi groaza ei, plasase singură o barieră fatală în actuala-i nefericire.

Fu gata de drum înainte ca Green să-şi fi terminat pregătirile şi îl sîcîi cu atîta stăruinţă pe acest factotum, încît bietul om nici nu apucă să-şi schimbe pantalonii şi cizmele în care trebăluise pînă atunci în grădină ; aşadar, din grădinar se metamorfoză în vizitiu, dar numai pînă la brîu, trîntîndu-şi o pălărie, haina cu fireturi şi vesta, şi înfăşurîndu-şi într-o pătură vestimentaţia de horticultor, de la brîu în jos. În această costumaţie hibridă apăru la uşă, şi apoi urcă pe capră cu hăţurile în mînă.

Văzînd-o cît era de disperată, Louis o compătimi pe Viviette atît de mult, încît nu-i mai spuse nici un cuvînt ca s-o oprească, deşi nici nu făcu vreun gest ca s-o ajute. Socotea purtarea ei drept o exaltare sentimentală, rezultatul unei compasiuni greşit plasate şi al „unui impuls de dăruire cum numai o femeie îl poate încerca“ [1], şi hotărî că era preferabil să lase ca starea ei să se consume de la sine, decît s-o înţeleagă prin obstrucţie.

— Îţi aduci aminte de data îmbarcării ? îl întrebă ea în ultimul moment cînd trăsura era gata să pornească.

— Urma să se îmbarce în 25, adică azi. Dar s-ar putea ca vasul să nu ridice ancora pînă diseară.

Viviette plecă şi reuşi să ajungă la Warborne la timp pentru a prinde trenul. Că o călătorie poate să apară mult mai lungă şi mai interminabilă decît este în realitate, îi deveni clar nefericitei Viviette în acea zi. Peisajele schimbătoare ale locurilor pe lîngă care trecea, numele şi amintirile legate de proprietarii reşedinţelor nu mai prezentau acum nici un interes pentru ea. Ajunse la Southampton pe la ora prînzului şi se duse direct la chei.

Cînd se apropie de docuri, fu întîmpinată de o droaie de oameni şi de vehicule care veneau înspre ea — bărbaţi, femei, copii, hamali, poliţişti, trăsuri, căruţe. Vaporul *Occidental* tocmai părăsise ţărmul.

Ştirea cumplită o covîrşi cu atîta disperare după tensiunea acelei dimineţi, încît de-abia reuşi să se tîrască pînă la trăsura care o aştepta. Dar nu era momentul să se dea bătută. Cum nu avea bagaje, eliberă trăsura şi, fără să-şi dea măcar seama de ceea ce face, se trînti

[1] Shakespeare — *Hamlet* act V sc. II (n. tr.).

pe un balot de mărfuri. După o îndelungă meditație, ajunse la concluzia că încă nu era totul pierdut. Mai existau destule posibilități de a intra la timp în comunicare cu Swithin. Mijlocul cel mai simplu, la care ar fi trebuit să se gîndească din primul moment, era acela de a lua legătura cu bunica lui, din Wellandul de Jos, și de a obține de la ea toate detaliile itinerariului — pe care, fără îndoială, doamna Martin le cunoștea foarte bine. Nu mai stătu la gînduri dacă să se întoarcă sau nu în seara aceea acasă, se duse din nou la gară și așteptă pe o bancă de pe peron, fără să pună strop de apă sau de hrană în gură, pînă cînd se ivi un tren care o putea transporta îndărăt.

Cînd ajunse din nou la Warborne, soarele își rezema bărbia pe plaiuri și învăluia conturul îndepărtat al coloanei de pe Rings-Hill într-un nimb estompat. Viviette închirie o trăsură aflată întîmplător în fața gării și porni să străbată orășelul în direcția Welland, unde ajunse pe la opt seara. La cererea ei, vizitiul o lăsă la intrarea în parc, și cînd trăsura se îndepărtă, Viviette, în loc să se îndrepte spre casă, porni pe șosea în direcția locuinței doamnei Martin.

Se întuneca din ce în ce și cînd ajunse în valea verde numită Wellandul de Jos, liliecii se lansaseră în escapadele lor nocturne. Nici o altă problemă nu ar fi putut-o determina să se ducă la acea oră în acel loc ; oricînd altă dată și-ar fi amînat demersul pentru a doua zi dimineața. Nimeni nu răspunse la bătaia ei în ușă, dar dinăuntru se auzeau pași urcînd și coborînd scările, precum și zgomote surde de obiecte mutate din loc. Bătu iar și iar, pînă cînd, în cele din urmă, ușa fu deschisă de Hannah, ca de obicei.

— Nimeni nu m-a auzit, spuse Lady Constantine care era atît de vlăguită, încît de-abia se mai putea ține pe picioare.

— Iertați-mă, Înălțimea voastră, răspunse Hannah uluită la vederea persoanei care le vizita. Știți, făceam ordine în odaia domnișorului Swithin, acu cînd pentru noi e mort și îngropat, cum se zice ; așa că n-am auzit-o pe Înălțimea voastră. O chem îndată pe doamna Martin. E sus, acolo unde era camera de lucru a domnișorului.

La aceste vorbe, tremurul din glasul femeii trădă lacrimile care-i umpluseră ochii, și care-și găsiră imediat răspuns în ochii Lady-ei Constantine.

— Nu, lasă că mă duc eu sus la ea, replică Viviette.

Și luînd-o înaintea bătrînei Hannah, se repezi pe scara strîmtă, cenușie.

Lumina leșinată nu-i îngădui doamnei Martin să-și recunoască vizitatoarea, pînă cînd nu o lămuri Hannah.

— O să aduc o lampă, Înălțimea voastră, adăugă ea.

— Nu, prefer să rămînem în întuneric. Ce faceți acolo, doamnă Martin ?

— Ce să spui, trăsnitul ăsta de băiat al meu a plecat — și pentru mine e dus pe vecie ! Eu îs o femeie de peste optzeci de ani, Lady Constantine. Eu mi-am mîncat mălaiul, Lady Constantine, și în curînd n-o să-mi mai pese dacă-i veselie sau jale pe lume. Da' el are toată viața înainte, și de dragu lui mă gîndesc și eu la ce n-o să-mi mai fie dat să văd în viață, și vreau să aibă el bucuria de care eu una n-am să apuc să am parte. Îi deretic camera, că locuința o să rămînă a lui cînd eu n-o să mai fiu și vreau ca atunci cînd s-o întoarce acasă să-și găsească toate aparatele și năzbîtiile astea așa cum le-a lăsat și să nu gîndească despre mine că i-am înșelat încrederea.

Glasul doamnei Martin trădă la rîndul său că i se adunaseră în ochi acele puține lacrimi cîte mai avea de vărsat, iar Hannah se porni și ea pe boceală, drept care, Lady Constantine, care-și simțise întreaga zi inima sfîșiată (și care, ținînd seama de toate belelele care o așteptau, avea într-adevăr motive să plîngă), izbucni în hohote mai amare decît ale celor două femei — hohote de durere aprigă, pe care nu o mai putea ascunde.

Hannah descoperi prima că Lady Constantine plîngea alături de ele, și cun dintre cele trei femei ea era desigur cea mai puțin afectată, izbuti să se controleze pe loc.

— Oprește-te, femeie, oprește-te ! îi spuse în grabă doamnei Martin, nu vezi că rupi inima doamnei ? Și întorcîndu-se spre Viviette, îi șopti : E atît de bătrînă, Înălțimea voastră, așa că iertați-o că nu se poate abține. Știți că atunci cînd mintea unui om se începe să se înceațoșează, apoi

nu mai poate răspunde de ce face ; şi bătrîna a căzut în mintea copiilor, biata de ea !

— Hannah, ajunge ! Poate că Lady Constantine doreşte să discute cu mine singură, rosti doamna Martin pe un ton poruncitor. Şi cînd Hannah se retrase, adăugă : Vai, de-aţi şti ce pacoste-i femeia asta pe capul meu, din cauza bătrîneţii ei. Vă rog să iertaţi că se amestecă-n toate de parc-ar face parte din familie. Eu închid ochii, pentru că-i de atîţia ani în slujba mea. Dar ştiţi dumneavoastră cum e cu bătrîneţea, a căzut în mintea copiilor.

— Ce faceţi aici ? Pot să vă dau o mînă de ajutor ? întrebă Viviette, văzînd-o pe doamna Martin căznindu-se să ridice un obiect mare.

— A, ăsta-i numai scheletul unui telescop, pe care nu l-a putut face să funcţioneze, spuse bunica, ridicînd tubul uriaş de carton construit de Swithin şi abandonat de acesta pentru că nu-i putuse ajusta nici un fel de lentilă. Am de gînd să-l agăţ de cîrligele astea, şi aici o să stea pînă o să vină el îndărăt.

Lady Constantine apucă un capăt al tubului şi amîndouă îl urcară sus, la marginea peretelui văruit, unde-l atîrnară de cîrlige cu ajutorul unor sfori legate de bătrînă în jurul aparatului.

— Aicea-s liniile de pe cer şi topicul [1] Capricornului, şi mai ştiu eu ce aiureli, continuă doamna Martin arătînd spre nişte hărţi schiţate în cărbune direct pe perete. Pe astea nu le şterg, Doamne fereşte ; nu, cu toate că-i atîta dezordine aici cîtă nu pot eu îndura, n-am să le şterg.

— Unde pleacă Swithin mai întîi ? întrebă Viviette fierbînd de îngrijorare. Unde v-a spus să-i scrieţi ?

— Nicăieri încă, Înălţimea voastră. Are de gînd să străbată toată Ioropa şi America-n lung şi-n lat şi pormă să plece la Oceanul Pacific de Sud pentru chestia aia cu planeta Venus, care o să aibă loc acolo. Ne-a zis să aşteptăm să ne scrie el mai întîi — şi Dumnezeu ştie cînd are de gînd s-o facă — a zis că dacă n-o să primim nici o ştire de la el, chiar şase luni de zile, să nu ne îngrijorăm.

[1] Pronunţare stîlcită a cuvîntului „tropic" (n. tr.).

La auzul acestei veşti, mult mai rea decît s-ar fi aşteptat, Lady Constantine rămase mută : simţi că i se taie picioarele şi s-ar fi prăbuşit jos, dacă nu s-ar fi aflat un scaun chiar în spatele ei. Stăpînindu-se cu un efort extraordinar, îşi înăbuşi disperarea şi întrebă cu o mină năucă :

— Din America, la Pacificul de Sud ? — Tranzitul lui Venus ?

(Aranjamentele lui Swithin de a se integra în expediţia astronomilor fuseseră definitivate în ultimul moment şi, conform înţelegerii, ea nu fusese informată.)

— Da, nu ştiu în ce insulă singuratică, aşa cred.

— Da, Înălţimea voastră, într-o insulă singuratică, îi ţinu isonul şi Hannah, care-şi făcuse din nou apariţia, considerîndu-se membru al familiei, în ciuda doamnei Martin.

— La sfîrşitul anului, urmează să se întîlnească acolo cu astronomii englezi şi americani. După asta, zicea că are de gînd să plece lai Cape Town.

— Dar înainte de sfîrşitul anului, ce oraş v-a spus că intenţionează să viziteze ?

— Staţi să-mi aduc aminte — merge la observatorul „Cambridge" din Statele Unite, ca să se întîlnească acolo cu nişte învăţaţi şi să observe prin refractorul cel mare. Pe urmă mai zicea de observatorul din Chicago ; şi cred că avea o scrisoare de recomandare către un domn de la observatorul din Marsilia — şi mai voia să se ducă şi la Viena — şi la Pulkowa [1] zicea că merge — pentru că în toate locurile astea sînt aparate foarte speciale şi astronomi vestiţi.

— Are de gînd să plece mai întîi în Europa sau în America ? întrebă Viviette cu voce pierită, dîndu-şi seama de inutilitatea demersului ei.

Doamna Martin nu-i putea răspunde la această întrebare înainte de a fi primit vreo veste de la Swithin. Depindea de ce hotărîse el să facă, în ziua în care părăsise Anglia.

[1] Localitate de lîngă Leningrad, unde se află un mare observator astronomic, fondat în 1838 (n. tr.).

Lady Constantine își luă rămas bun de la cele două femei, și își tîrî picioarele ostenite pînă la casa ei. Rareori orgolioasa încredere în propriile puteri și anticiparea forțată a viitorului s-au răzbunat cu mai multă ironie. Dacă n-ar fi făcut nimic ca să-i determine drumul pe care-l avea de urmat, Swithin ar fi păstrat legătura cu ea și totul s-ar fi rezolvat cu bine.

În acea noapte nu mai putea face nimic, și aștepta cu nerăbdare sosirea dimineții. La prima oră, îi scrise două scrisori lui Swithin, una adresată la observatorul din Marsilia, a doua la observatorul „Cambrigde" din Statele Unite, ca și cum acestea ar fi fost singurele puncte de pe glob unde l-ar fi putut intercepta. În fiecare dintre scrisori îi expunea motivele urgente care făceau strict necesară întoarcerea lui și-i sugera, cu amarnic regret, că trebuia să-și sacrifice renta anuală pentru desăvîrșirea, fără întîrziere, a contractului lor matrimonial.

Dar comunicarea pe calea scrisorilor reprezenta un proces prea lent ca să o poată satisface. Era indispensabil să-și expedieze mesajul pe cale telegrafică. Ar fi fost însă imprudent să telegrafieze din Warborne frazele de implorare pe care ținea să i le adreseze, astfel încît făcu o călătorie posomorîtă pînă într-un oraș străin, unde putea folosi oficiul poștal fără să fie recunoscută.

De acolo expedie o telegramă pe adresa portului unde avea să ancoreze nava *Occidental,* apoi se reîntoarse acasă.

Aștepta : cum nu sosi nici o telegramă de la Swithin ajunse la concluzia că mesajul ei nu-și atinsese destinația. Pentru răspunsul la vreuna dintre cele două scrisori, însemna să aștepte pînă cînd Swithin avea să ajungă la vreunul dintre cele două observatoare — un răstimp chinuitor.

Pe urmă începu să cugete la slăbiciunea, la natura contradictorie, ridicolă, a încercării ei de a-l rechema.

Realitatea își bătea joc de ea din toate unghiurile. Printr-o împrejurare absolut întîmplătoare și prin imensele ei stăruințe, potrivnice sentimentelor pe care le nutrea, Swithin fusese repus în drepturile unei moșteniri legitime, la care renunțase de dragul ei. Abia se lansase în folosirea acestor drepturi, și tocmai ea, fără nici un

semn de avertisment, îi cerea deodată să renunțe din nou la moștenire. Pusese un întreg mecanism în mișcare — și acum se străduia să-l oprească, înainte de prima rotație.

O chinuia o spaimă îngrozitoare. Lui Swithin îi venise foarte ușor să se lipsească de un lucru ale cărui avantaje nu le cunoscuse niciodată ; dar din momentul în care le simțise gustul, avea oare să renunțe tot atît de lesne ? Se putea bizui pe el să săvîrșească un asemenea sacrificiu ? Înainte de a fi plecat, ar fi fost gata să facă orice i-ar fi cerut ea ; dar acela *molla tempora fandi* [1] trecuse acum. Și dacă în următoarele trei luni nu sosea nici un răspuns de la el ? Și dacă atunci cînd va sosi răspunsul, acesta o va informa că acum, cînd se supusese întru totul hotărîrilor ei, descoperise că viața pe care o ducea era atît de interesantă și de profitabilă pentru el încît nu o mai putea abandona, nici chiar de dragul ei ? Dacă-i va scrie că-i pare foarte rău, dar acum la sfatul ei s-a angajat în această misiune, avea de gînd să i se dedice pînă la capăt ?

Într-adevăr, existau toate probabilitățile ca acum, cînd se deplasa dintr-un continent în altul, și prevenit cum fusese, chiar de ea însăși, împotriva oricărei comunicări imediate între ei, să nu primească nici un răspuns de la el încă vreo trei-patru luni. Adică pînă în ajunul tranzitului planetei Venus. Și ce șanse existau ca un tînăr, consumat de măreția acestui spectacol, să renunțe în ultimul moment, pentru a se întoarce la o monotonă domesticitate cu o femeie care nu mai constituia o noutate pentru el ?

O, dacă l-ar putea lăsa să-și urmeze cariera și, totodată, să-și salveze și situația ei ! Dar pe moment așa ceva părea la fel de imposibil ca și construirea unui triunghi din două linii drepte. Ah, acea fatală ultimă noapte în doi !

În drumul ei spre casă, chinuită de asemenea întrebări fără de speranță, trecu pe lîngă turnul sumbru și părăsit. Noaptea întunecoasă înstăpînită peste acest loc solitar, care în vremurile ei de fericire i-ar fi stîrnit spaime, nu o mai impresiona acum deloc. Urcă poteca șerpuită și, găsind ușa turnului descuiată, bîjbîi pe scări pînă ajunse

[1] Timpul prielnic discuțiilor (lat.) (n. tr.).

în vîrf. Cerul deschis o salută ca în nopțile dinainte de existența cupolei și a ecuatorialului, dar nici una dintre stele nu o putea călăuzi spre locul unde se afla acum Swithin. Absența cupolei aproape că-i sugera o cale de rezolvare a tuturor dificultăților care o asaltau : un salt în beznă, și totul s-ar fi sfîrșit. Dar încă nu atinsese un asemenea stadiu și își alungă din minte gîndul cu aceeași repeziciune cu care îi încolțise.

Noua întrebare care îi muncea acum cugetul era dacă ar putea să-și adune curajul de a-l lăsa pe Swithin în voia soartei lui, așa cum plănuise inițial, ca rămînînd să-și înfrunte singură supliciul, sfidînd rușinea, pînă cînd el se va întoarce, la douăzeci și cinci de ani și o va recunoaște ca soție. Dar putea oare conta pe reîntoarcerea lui ? Cît de schimbate vor fi lucrurile pînă atunci ! La douăzeci și cinci de ani el va fi încă foarte tînar și frumos ; iar ea va avea treizeci și cinci de ani, fanîndu-se lent în pragul vîrstei mijlocii și a unei înfățișări alterate, cel puțin în ochii unui bărbat atît de tînăr. O străbătu un fior rece ca gheața cînd își spuse că asemenea speranțe nu însemnau decît clădirea unor castele de nisip.

În seara aceea, nici nu și-a dat măcar seama cum a ajuns acasă. Intrînd pe poarta dinspre pajiște zări un licăr rubiniu în direcția umbrarului. Louis care fuma acolo, îi ieși în întîmpinare.

— Ți-ai atins ținta ? o întrebă el.

— Nu.

— Cum așa ?

— Vaporul plecase.

— Un lucru foarte fericit pentru voi amîndoi, așa gîndesc eu. Cred că dacă l-ai fi putut ajunge din urmă, te-ai fi măritat cu el.

— Asta aș fi făcut.

— Dumnezeule mare !

— Dacă-i vorba pe așa, m-aș mărita și cu un spoitor de blide. Există o rațiune fizică pentru a mă mărita cu oricine s-ar nimeri, numai că aș prefera să mă înec, răspunse ea cu indiferență.

Louis încremeni, pierzîndu-și răsuflarea, cînd înțelese tîlcul cuvintelor ei.

— Dar, Louis, tu nu cunoști totul, strigă Viviette. Nu sînt chiar atît de păcătoasă cum crezi. Nu a fost vorba nici de o nebunie, nici de viciu. Am crezut că sîntem căsătoriți — și pe urmă am descoperit că nu eram : cununia devenise nulă întrucît Sir Blount trăia la vremea aceea. Și acum Swithin a plecat și nu se va mai întoarce să mă ia de soție. Cum ar putea ? Moștenirea i s-a lăsat cu condiția să nu se căsătorească. Oh, crezi că va veni... că va mai reveni ?

— Niciodată, dacă așa stau lucrurile, răspunse Louis cu glas ferm, după un scurt răstimp de tăcere.

— Și atunci eu ce mă fac ?

Louis se eschivă de la formidabila dificultate de a-i da un răspuns, prefăcîndu-se că-și fumează în continuare havana. Iar ea, doborîtă de mărturisirea pe care i-o făcuse, se tîrî în casă. Trabucul lui Louis se stinse de la sine, în timp ce el stătea cu privirile pironite în pămînt.

CAPITOLUL 39

A doua zi dimineața Louis se deșteptă cu o inițiativă în minte. Îmbrăcă un costum de călătorie și își luă în grabă micul dejun.

Dar înainte de a fi început să mănînce, coborî și Viviette. Louis, care era acum teribil de neliniștit de soarta surorii lui, se apropie de ea și îi luă mîna.

— *Aux grands maux les grands remèdes* [1], îi spuse el cu gravitate. Am un plan.

— Eu am o duzină de planuri, răspunse Viviette.

— Ai ?

— Da. Dar la ce bun ? Și totuși trebuie — trebuie să existe o cale.

— Viviette, îi ceru Louis, promite-mi că nu întreprinzi nimic pînă diseară, cînd mă voi întoarce eu.

[1] Marile întîmplări nefericite presupun mari remedii (fr.) (n. tr.).

Ochii ei absenți păreau să spună că nu înțelesese prea bine ce-i cerea el.

— Da, îi răspunse mașinal.

O oră mai tîrziu, Louis se urcă în tren la gara Warborne. Străbătu în viteză un ținut de păduri dese și stufoase, care, deși sparte pe alocuri de intruziunea plugului, rămăseseră în cea mai mare parte intacte din vremuri preistorice și încă abundau în gigantici arbori de tisă și în stejari înfășurați în vîsc. Era drumul spre Melchester.

Cînd coborî în acest oraș, porni pe străzi ghidîndu-se după turnul catedralei, locul fiindu-i cu totul străin. Merse înainte pînă ajunse la arcada ce desparte Melchesterul laic de cel episcopal. Își urmă drumul prin străduțele ce înconjoară umeda și venerabila citadelă îngrădită [1], cu terenurile-i plane ca o pajiște de jucat bile, mult îndrăgite de corbi, care, din adăposturile lor cocoțate în vîrfurile ulmilor, amenință pe spectatorul inocent cu nenorocirea lui Tobit [2]. Într-un colț al acestui odihnitor peisaj, se înalța palatul episcopal.

Louis intră pe poartă, sună și privi în jur. În acest loc, copacii și corbii arătau parcă și mai bătrîni decît cei de pe terenurile îngrădite. Totul avea un aer solemn, iar el se simți precum Punchinello [3] în apartamentele regale. Într-adevăr, în cazul de față, Louis Glanville nu se lăsă mai impresionat de dichisuri și formalități decît ilustrul său prototip, și cînd un slujitor veni cu mesajul că Sfinția sa acceptă să-l primească imediat, Louis păși nonșalant în palat.

Slujitorul îl conduse printr-un coridor vechi și întunecos, cu un tavan pe care se încrucișau vechi grinzi negre, către ușa grea și veche, mîncată de carii, a încăperii în care trona episcopul. Doctorul Helmsdale îl întîmpină pe Louis cu o demnitate maiestuoasă. Dar atitudinea sa condescendentă era temperată de o curioasă anxietate, ba chiar de nervozitate.

Se interesă pe un ton destul de înțepat de sănătatea Lady-ei Constantine și de faptul dacă Louis îi adusese un răspuns la scrisoarea pe care i-o trimisese acesteia cu o zi sau două în urmă. Și dacă cuprinsul acestei scrisori îi era cunoscut.

— Nu v-am adus un răspuns din partea ei, replică Louis, dar cunosc conținutul scrisorii dumneavoastră.

De cînd intrase în palat, Louis încercase de cîteva ori o ușoară ezitare și acum orice atitudine ostilă a interlocutorului său ar fi putut să-l inhibe de la punerea în aplicare a intenției lui. Dar, la rîndul său, episcopul avea slăbiciuni personale, susceptibile să deștepte compasiunea.

— Atunci îți pot vorbi cu deplină încredere, întrucît ești ruda ei cea mai apropiată, spuse prelatul. Trebuie să-ți explic că în ce-o privește pe Lady Constantine, mă aflu într-o situație în care, ținînd seama de înalta funcție pe care o dețin, nu ar fi trebuit să ajung niciodată, decît dacă aș fi fost sigur de răspunsul ei afirmativ. În consecință, este o mare durere și, oarecum, o ofensă pentru mine că am fost refuzat — datorită, desigur, faptului că, fără voia mea, i-am făcut propunerea de căsătorie exact în momentul în care se afla sub influența acelor vești stranii, și deci nu mai era ea însăși și nu era aptă să aprecieze ce e mai bun pentru ea.

Cuvintele episcopului dezvăluiau o sensibilă teamă de a nu-și pune în pericol propria-i demnitate, ceea ce îl împiedica să-și reverse critica asupra altora. Starea de lucruri nu era prea defavorabilă ideii lui Louis de a prelua rolul lui Puck în falsa împreunare a Hermiei cu Demetrius [1].

Dînd o coloratură de profundă sinceritate expresiei de pe fața sa, răspunse :

— Domnule episcop, Viviette este unica mea soră ; eu sînt unicul ei frate și prieten. Vă mărturisesc că sînt foarte alarmat de sănătatea ei și de starea ei mintală. De aceea am venit să mă sfătuiesc cu dumneavoastră în chestiunea pe care tocmai ați abordat-o. Ea nu știe

[1] Este vorba de zidul ce îngrădește catedrala Salisbury (n. tr.).

[2] Personaj biblic despre care se spune că ar fi fost orbit de excrementele vrăbiilor (n. tr.).

[3] Personaj popular din tradiționalele teatre englezești de marionete (n. tr.).

[1] Referire la pozna spiridușului Puck din *Visul unei nopți de vară*, de Shakespeare (n. tr.).

absolut nimic de vizita mea și sper să-mi scuzați această atitudine neconvențională, pe care am adoptat-o numai de dragul surorii mele.

— Fără îndoială. Vreau să sper că perspectiva deschisă de propunerea mea, combinată cu celelalte vești, nu a fost prea copleșitoare pentru nervii ei ?

— Sora mea este foarte deprimată și doborîtă, domnule episcop Helmsdale. Are nevoie de consolare.

— Sper că nu scrisoarea mea a deprimat-o ? întrebă episcopul roșindu-se ca racul. M-a înjosit cumva în stima ei ?

— Dimpotrivă ; atîta timp cît nu purta în minte decît propunerea dumneavoastră dezinteresată era cu totul alt om. Cealaltă chestiune a deprimat-o. Efectul pe care l-a avut asupra ei recenta descoperire cu privire la data morții lui Sir Blount Constantine este cît se poate de bizar. Dacă aș afirma că soțul ei a fratat-o extrem de dur în cursul vieții lui, n-aș face decît să subevaluez o realitate. E mort de multă vreme ; dar această reînviere a amintirii lui a operat un soi de teroare asupra surorii mele. O obsedează zi și noapte viziuni ale morții lui Sir Blount, intensificate de o caricatură hidoasă a presupuselor scene, pe care un binevoitor s-a găsit să i-o trimită. Îi e teamă să se știe singură. Nimic nu o va readuce pe biata mea Viviette la veselia ei de odinioară — nimic decît o distragere — o speranță — o nouă perspectivă.

— Asta-i întocmai ce i-ar oferi acceptarea propunerii mele.

— Exact, răspunse Louis, cu adînc respect. Dar marea mea problemă este cum să o fac să se folosească de ea, din moment ce o dată v-a refuzat.

— Atunci sîntem într-un gînd.

— Sîntem. Și am venit la dumneavoastră pentru a vă stimula ; întrucît ea nu-i în stare să întreprindă nimic singură.

— Deci nu-mi poți da speranța unui răspuns la cea de-a doua scrisoare a mea ?

— În nici un caz.. printr-o altă scrisoare. Impresia ei este că nu are dreptul să vă încurajeze. Și totuși, în pofida acestei reticențe, secretul este că vă iubește fierbinte.

— Poți într-adevăr să mă asiguri de acest lucru ? Să fie adevărat, adevărat ? exclamă bunul episcop, căzînd pe gînduri. Atunci trebuie numaidecît să o văd, încep să simt... să simt cu tărie... că un demers care în alte împrejurări ar părea prematur și nepotrivit, s-ar dovedi în cazul de față util și binevenit. Nefericita ei dilemă... situația ei neobișnuită... da, da... înțeleg totul ! Îmi pot îngădui să provoc o mică interpretare greșită a motivelor care mă îndeamnă pe mine. Mă voi duce să o văd cît mai curînd. A suferit mult în trecut ; are nevoie de compasiune : cu ajutorul cerului, am să i-o ofer eu.

— Cred că acesta este remediul, răspunse Louis cu blîndețe. Într-o noapte, am auzit-o murmurînd cîteva cuvinte care mi-au confirmat presupunerile. Ședeam pe terasă ; la un moment dat, am auzit pe cineva suspinînd în întuneric, și am descoperit că era ea. Am întrebat-o ce s-a întîmplat și mi-am luat curajul de a o sfătui să aibă cutezanța și bravura de a-și reface viața, și încă repede, pentru a alunga în felul acesta spectrul vechii căsătorii. Răspunsul ei mi-a dat a înțelege că nu ar avea nimic împotrivă să se remărite, și chiar repede, dacă ar fi însă lăsată să rămînă aparent pasivă în toată această chestiune, dacă ar fi lăsată să se supună tacit unei căsătorii, fără să i se ceară ei să ia o inițiativă. Așa încît, domnule episcop Helmsdale, înțelegeți ce m-a determinat să vin la dumneavoastră. Pe de o parte e vorba de un demnitar, cu o înaltă poziție socială și de o mare integritate, ca să nu spun mai mult, și care e dispus să o salveze pe sora mea din negura situației ei ; pe de altă parte, e această soră care nu are de gînd să vă facă cunoscut consimțămîntul ei de a se lăsa salvată — în parte din apatie, în parte din teama de a nu fi judecată greșit, dacă ar da un răspuns favorabil atît de curînd după cele întîmplate, și în parte, poate, din credința modestă că ar fi un sacrificiu pentru dumneavoastră să vă uniți cu o femeie atît de retrasă, care a trăit o asemenea cruntă experiență.

— O, nu e nici un fel de sacrificiu ! Dimpotrivă. Țin foarte mult la această alianță, domnule Glanville. Sora dumneavoastră mi-e foarte dragă. Și, mai mult, avantajele care vor decurge, pentru starea ei psihică, din

orizontul de activitate lărgit pe care i l-ar oferi rangul de soție a unui episcop, sînt evidente. Încep să cred că o clarificare urgentă a chestiunii — o imediată abordare a punctelor esențiale — lucru care în majoritatea cazurilor ar părea pripit, s-ar dovedi în cazul de față o dovadă de considerație și de afecțiune. Singura mea teamă este ca ea să nu aprecieze ca premature insistențele mele imediate. Și cred că-ți dai seama că n-aș putea îndura sub nici un chip riscul unui al doilea refuz.

— Cred că riscul e minim, dacă Sfinția voastră va binevoi să-i vorbească în chip absolut franc. De scris, nu o să vă scrie, de asta sînt sigur ; cunoscînd acest lucru, și zbătîndu-mă pentru binele ei, am îndrăznit să vin la dumneavoastră cu sufletul deschis și să vă fac declarația pe care v-am făcut-o, ca răspuns la comunicarea adresată de dumneavoastră surorii mele. Dacă s-ar putea mărita cît mai repede, așa cam pînă într-o lună,-acest lucru ar salva-o de la o melancolie cronică — poate chiar de la moarte. Iar răposatul ei soț fiind, virtual, mort de patru sau cinci ani, socotit mort de doi ani, și realmente mort de cel puțin un an, nimeni nu i-ar putea reproșa Viviettei dacă s-ar remărita chiar și mîine.

— Sînt de acord cu dumneata, domnule Glanville, răspunse episcopul cu căldură. O să mă mai gîndesc la toate acestea. Înțeleg prea bine motivele care o fac să nu-mi răspundă ; și înțeleg la fel de bine motivul care te-a făcut pe dumneata să vii la mine și îl apreciez ca un gest de frate devotat. Dacă mă voi simți în continuare convins că e o atitudine necesară și indicată, voi sosi mîine la Welland.

Cum Louis reușise să-l aducă pe episcop la un fel de a vedea lucrurile atît de satisfăcător pentru el, se temu să mai adauge vreo vorbă, pentru a nu periclita izbînda. Plecă în grabă și părăsi imediat împrejurimile catedralei, ca nu cumva o nouă întîlnire cu doctorul Helmsdale să determine la acesta o schimbare de concepție și-o amînare a îndatoririlor sale de pretendent.

Ajunse la Welland pe la ora prînzului și o găsi pe Viviette în aceeași stare apatică în care o lăsase. S-ar fi zis că nici nu se urnise din loc.

— Ai descoperit adresa lui Swithin St Cleeve ? îl întrebă, fără să-i arunce măcar o privire.

— Nu, răspunse Louis.

Auzindu-i replica, își dădu din nou frîu liber durerii.

— Dar mi-ai cerut să aștept pînă diseară ; și am așteptat toată ziua cu încrederea că vorbele tale se bazau pe ceva, și că ai să-mi aduci vești bune. Și acum văd că nu te-ai bazat pe nimic și *nu* mi-ai adus nici o veste bună.

O clipă, Louis nu știu ce să-i răspundă la această izbucnire. Să cuteze a da gîndurilor ei o nouă întorsătură, revelîndu-i planul său ? Nu ; era mai înțelept să o lase pradă disperării încă o noapte, și apoi să-i prezinte pe neașteptate soluția salvatoare, ca să se agațe de ea și să se lanseze fără să aibă timpul de a sta prea mult la gînduri.

Drept care, nu-i spuse un cuvînt ; și presupunînd că în acea noapte nu avea ea să facă vreun pas necugetat, o lăsă să fiarbă în propria-i zeamă. Totuși, îngrijorarea lui în ce privea soluționarea crizei era foarte mare. Totul depindea de hotărîrea pe care avea s-o ia episcopul. Va veni sau nu va veni a doua zi ? Poate că în locul importanței sale prezențe se va pomeni cu o scrisoare de amînare a vizitei. Și dacă va fi așa, totul era pierdut.

Starea de suspensie în care se afla Louis îl ținu treaz întreaga noapte, dar nu a fost singurul om bîntuit de insomnie din acea casă. O auzea tot timpul pe sora lui plimbîndu-se prin cameră în sus și-n jos, într-o stare care-i spunea că îndărătul fiecărui cuvînt de suferință pe care-l rostise, se aflau alte două, și mai dureroase, rămase negrăite. La un moment dat, se temu chiar că o să-și pună capăt vieții, atît de spontane și de imprevizibile erau gesturile ei ; zăcu astfel toată noaptea, așteptînd sosirea zorilor.

În sfîrșit, se făcu dimineață. Viviette coborî ca de obicei și întrebă dacă sosise vreo scrisoare sau telegramă ; dar nu sosise nici un fel de mesaj. Louis o evita, știind că nimic din ce i-ar fi putut spune în aceste momente nu i-ar fi adus vreo ușurare.

De la episcop nu primise nici o comunicare, ceea ce era un semn bun. Pe măsură ce trecea ziua, Louis încerca,

prin diverse tertipuri, să-i îndepărteze Viviettei gîndurile de la vaga posibilitate de a afla vreo veste despre Swithin, și se străduia să o facă să creadă că nu-i rămăsese altceva decît să-și înfrunte cruda-i soartă. Se părea că, într-adevăr, se hotărîse să adopte această soluție, pentru că în cursul după-amiezei căzu în acea stare de torpoare care nu mai cunoștea nici teamă, nici speranță.

Și atunci o trăsură opri în fața ușii.

Louis, care așteptase cea mai mare parte a zilei în hol, aruncă o privire pe o fereastră laterală și urcă la Viviette

— A sosit în vizită episcopul, îi spuse el. Pregătește-te să-l primești.

— Episcopul de Melchester ? întrebă Viviette uimită

— Da. Eu l-am chemat. Vine ca să-i dai un răspuns la scrisoarea lui.

— Un răspuns... la... scrisoarea lui ?

— Un răspuns imediat : da sau nu.

Fața Viviettei îi trădă frămîntările minții. În ce măsură absolută consimțămîntul de a-i fi alături episcopului la bine și la rău i-ar înlătura toți strigoii din cale ! Ba mai mult, ar putea împlini acest scop fără a trebui să-l sărăcesc pe Swithin — rezultatul inevitabil la care s-ar ajunge dacă ar adopta soluționarea legitimă a necazurilor ei. Pînă în acest moment, gîndurile ei disperate, axate doar pe respectarea onestității, nu întrevăzuseră nici o cale posibilă de rezolvare a ambelor dorințe ! Un ademenitor i-a indicat-o. Implica, desigur, încălcarea a ceva foarte drag, lucru care o făcuse ca pînă acum nici să nu se poată gîndi la asemenea soluție. Dar își dădea seama că era singura cale. Convențiile în care fusese crescută îi forțau mîna ; și convențiile își pot împinge victimele la orice !

Louis o lăsă cu gîndurile ei. Cînd coborî în salon, îl găsi pe doctorul Helmsdale stînd în picioare, cu aerul unui om care simte că e prea bun pentru destinul ce-i fusese hărăzit — ceea ce, ca să fim drepți, nu era prea departe de adevăr în cazul de față.

— I-ai transmis mesajul meu ? întrebă episcopul.

— Nu i-am transmis mesajul, ci i-am anunțat vizita dumneavoastră. Restul îl las în mîinile dumneavoastră. Eu am făcut tot ce am putut pentru ea.

Viviette se găsea în mica ei cameră, iar Louis, simțind că trebuie să ia taurul de coarne, îl conduse pe episcop de-a lungul holului, pînă la apartamentul ei, unde deschise ușa : dar în loc să-l urmeze, închise ușa îndărătul vizitatorului.

După aceea, Glanville petrecu un răstimp de adîncă îngrijorare. Se plimba de la piciorul scării la peretele cu panoplii ; de la panoul panopliilor la zidul împodobit cu trofee de vînătoare ; de acolo o pornea pe coridor pînă în dreptul ușii Viviettei, de unde putea deslușI doar murmure neinteligibile. Cu cît cei doi rămîneau mai mult împreună, cu atît mai agitat devenea Louis. Faptul că nu-i spusese de la început un *nu* peremptoriu, era un semn de succes. Însemna că ea acceptase să discute ; iar merituosul episcop avea de partea lui un argument de care Louis nici nu-și dădea seama. Însăși vremea părea să favorizeze cererea doctorului Helmsdale. Bătea dinspre apus un vînt vijelios, care vuia prin coșurile goale de fum, sugerînd oceanului zbuciumat și inaccesibilitatea, fără de nici o speranță, a tuturor astronomilor și oamenilor aflați de cealaltă parte.

Episcopul intrase în camera Viviettei la ora trei și zece. Acele lungi ale ceasornicului arătau că trecuseră patruzeci și cinci de minute cînd, în sfîrșit, mînerul ușii se mișcă și episcopul își făcu apariția. Louis îl întîmpină în locul unde coridorul răspundea în hol.

Neîndoielnic, doctorul Helmsdale se afla într-o intensă stare emoțională și obrajii îi erau îmbujorați. Louis îl privi cu teamă, fără să spună o vorbă.

— Mă acceptă, rosti episcopul pe un glas scăzut. Și nunta va avea loc în curînd, în prima săptămînă din septembrie. Lunga ei suferință și solitudine justifică această grabă. A fost adevărat ce mi-ai spus. Oboseala de viață și confuzia sentimentelor au îndepărtat-o de mine. Pînă la urmă, a devenit foarte pasivă și a acceptat tot ce i-am propus eu — iată ce înseamnă puterea de convingere a unui raționament antrenat în logică. Fiind o femeie bună și înțeleaptă, și-a dat seama ce adăpost împotriva tristeții îi ofer și nu-i ea aceea care să refuze un dar picat din ceruri.

CAPITOLUL 40

Tăcerea lui Sithin trebuie explicată prin faptul că nu-şi îndreptase paşii nici spre coasta Mediteranei şi nici spre America. Simţindu-se liber ca pasărea cerului, cînd ajunsese la Southampton hotărîse să plece direct la Cape Town, şi deci nu se mai îmbarcase pe vasul *Occidental*. Scopul lui era să-şi lase bagajul greu acolo, să examineze posibilităţile pe care i le oferea observatorul, să constate dacă era nevoie sau nu să-şi aducă propriul ecuatorial, şi abia după aceea să plece, cu prima ocazie care i se va ivi, în America. Acolo urma să se informeze asupra stadiului organizării expediţiei de urmărire a tranzitului planetei Venus, şi să i se alăture din punctul care i s-ar fi părut cel mai convenabil.

Aşadar, deşi Viviette se înşelase în ipotezele ei, intuise cu o tristă precizie starea de lucruri. Exista într-adevăr posibilitatea de a nu putea comunica timp de cîteva luni cu el.

Perioada aceasta de călătorie însemnase o deşteptare pentru Swithin. Împrejurări atît de diferite generează, de bună seamă, şi puncte de vedere diferite. Nu era decît firesc ca asemenea schimbări să exercite un efect pregnant asupra unui tînăr care nu făcuse vreodată o călătorie mare sau mică — care, pe scurt, abia de se deplasase vreodată din satul său. Noi idei se zbăteau în mintea lui, gata să iasă la lumină ; şi cînd la acestea se mai adăugară straniile scînteieri ale orizontului sudic, atenţia îi fu întru totul absorbită, aducînd după sine uitarea a tot ce se afla în spatele lui, acolo în nord, fie că era vorba de fenomene umane sau cereşti. Era un lucru trist, dar puţini vor fi cei care să se mire că Viviette, plasată pînă atunci în centrul cerului său, dominîndu-l chiar, s-a afundat, ca şi Steaua Nordului, din ce în ce mai jos, pe măsură ce Sithin se retrăgea spre sud. Stăpîn pe un generos avans asupra primului său venit anual, tradus în scrisori de credit, e posibil să fi uitat cam prea repede că, dacă nu s-ar fi interpus gestul ei de abnegaţie, cel mai elementar simţ de onoare l-ar fi obligat să rămînă sărac lipit pămîntului.

Faptul că urma să revină peste patru ani, la momentul specificat, şi să-i ceară mîna, dacă ea nu se va împotrivi să fie cerută, era un punct care făcea parte din programul său, asemenea realizărilor ştiinţifice ce urmau să prefaţeze acest act. Sericitatea intenţiei cu care anticipa acea dată, îl făcea ca, pentru moment, să o elimine din preocupările lui imediate. Nefericita ei precauţie de a-i cere să nu-i scrie prea curînd, constituia o confortabilă uşurare în actuala lui stare de tensiune legată de sublimele acţiuni ştiinţifice, care nu cunoşteau nici femeie, nici jertfele ei, nici temerile ei. Adevărul este că Swithin nu numai că era prea tînăr ca ani, dar şi prea direct şi potrivnic oricărui compromis, pentru a putea înţelege natura unei femei ca Lady Constantine ; iar ea suferea din pricina acestei limitări a lui, aşa cum era de prevăzut că o să sufere.

În prima lui călătorie de recunoaştere la Cape Town, rămase puţină vreme ; şi de acolo nu scrise nimănui. La plecare, constată că mai are cîteva săptămîni libere pînă la data cînd dorea să ajungă în America ; şi încercînd o inexorabilă dorinţă de a studia legile navigaţiei de pe puntea unui vapor, sub nemărginirea cerului liber, se îmbarcă pe un vas cu destinaţia Melbourne ; de acolo se întoarse la timpul cuvenit pentru a-şi face călătoria în America, după ce acostă la Boston.

Săturîndu-se de circuitele maritime şi de calculele navale, şi nefiind interesat de oameni şi de oraşe, acest neobosit iscoditor al universului plecă imediat la observatorul „Cambridge" din Statele Unite şi acolo, cu ajutorul unei scrisori de recomandare pe care o adusese din Anglia, se desfătă un timp cu gloriile giganticului refractor (căpătase permisiunea de a-l folosi) şi cu bucuria contactelor cu grupul de oameni de ştiinţă din jurul acestuia. Sosi şi timpul plecării în expediţia de urmărire a tranzitului, prilej pentru el şi ceilalţi membri de a dispărea din ochii civilizaţiei, afundîndu-se dincolo de Oceanul Pacific.

Ar fi lipsit de noimă să discutăm despre isprăvile acelui pelerinaj, despre intrarea și ieșirea planetei din penumbră, despre tangențe și paralaxe, despre contactul exterior și interior. Toate acestea sînt înregistrate în analele Societății de Astronomie. Mai interesant pentru noi e faptul că scrisoarea Viviettei adresată la „Cambridge" îi fusese returnată mult mai înainte ca el să fi ajuns acolo, în timp ce misiva trimisă în Marsilia nu a ajuns la destinație. Cînd sosi în America, Swithin, care nu avea încă o adresă stabilă unde putea fi găsit, îi trimise o scrisoare bunicii sale, cerîndu-i ca întreaga corespondență să-i fie expediată la Cape Town, locul cel mai sigur unde o putea găsi, mai devreme sau mai tîrziu. Dădu dispoziții ca și ecuatorialul să-i fie expediat în același loc. Cam pe atunci, se hazardă să încalce ordinele Viviettei și-i adresă și ei o scrisoare, ignorînd ciudatele evenimente care avuseseră loc în absența sa.

Sosise luna februarie, tranzitul luase sfîrșit, compania științifică se destrămase, iar Swithin se îmbarcă spre Cape Town, pentru a-și lua în primire postul permanent de observație de acolo, în vederea misiunii lui de a supraveghea, trasa diagrame și teoretiza asupra acelor excepționale caracteristici ale cerurilor sudice, care au fost doar parțial tratate de Herschel cel tînăr[1]. După ce intră în golful Table și acostă la chei, se duse direct la oficiul poștal.

Acolo îi așteptau două scrisori care, după data ștampilei, păreau să fi sosit de multă vreme. Una dintre aceste epistole, scrisă cu o cerneală decolorată și cu o caligrafie de modă veche era, evident, de la bunica lui. O deschise înainte de a fi aruncat măcar o privire la antetul celeilalte scrisori.

Printre multe alte pasaje lipsite de importanță, citi următoarele :

„Bănuiesc că știi despre noutățile care s-au întîmplat aici în toamna asta, dar dacă cumva încă n-ai aflat, îți trimit alăturat tăietura din ziar. Nimeni nu s-a așteptat ca ea să se mărite chiar așa de curînd ; dar se vorbește

[1] John F. W. Herschel (1792—1871), astronom care a continuat la Cape Town studiile începute de tatăl său ; a fost un pionier al fotografierii cerului (n. tr.)

pe aici să Sfinția sa episcopul și Înălțimea sa doamna se cam înțeleseseră între ei chiar înainte de a sosi trista veste că Sir Blount și-a luat viața. Și vestea faptei aceleia păcătoase atîta i-a tulburat doamnei minții și atîta a făcut-o să se simtă de rușinată și de mîhnită, că din milă pentru biata doamnă puținii ei prieteni au îndemnat-o să-l lase pe episcop s-o curteze mai departe, ca și pînă atunci, cu toate că nu era văduvă de atîta vreme cît crezuse ea. Și s-a dovedit că ea atîta aștepta ; și cînd Sfinția sa a cerut-o, ea i-a răspuns că ori se mărită pe loc ori niciodată. Așa mi s-a povestit mie de către oameni care știu cum stau lucrurile..."

Tăietura din ziar era un anunț obișnuit al căsătoriei dintre episcopul de Melchester și Lady Constantine.

Swithin rămase atît de înmărmurit de vestea care constituia, pentru prima dată de cînd o cunoștea, o dovadă de ușurință și nestatornicie din partea Viviettei, încît omise să se mai uite măcar la a doua scrisoare. Nu-și aminti de ea decît o oră mai tîrziu, cînd se afla în camera lui de la hotel.

Reuși să recunoască scrisul ei, dar atît de schimbat, încît antetul cu adresa expeditorului nici nu-i reținuse privirea. Scrisoarea nu avea nici titlu, nici dată ; dar conținutul îi făcu imediat cunoscut motivul actului ei precipitat. Nu e necesar să cităm aici decît cele cîteva fraze concludente :

„...Nu aveam nici o altă cale de ales și chiar dacă aș fi reușit să te găsesc, însemna să încalc una dintre condițiile pe care ți le pusesem chiar eu. Dorința firbinte a inimii mele era să nu te readuc la sărăcie sau să-ți zădărnicesc cariera. Și noua mea dorință era aceea de a mă salva pe mine și, mai mult ca orice, o ființă încă nenăscută... Am săvîrșit un act disperat. Totuși nimic nu putea fi mai binevenit pentru mine și pentru tine. M-aș fi jertfit fără preget pe altarul fidelității, dar nu era vorba numai de mine. Care femeie are dreptul, pentru a-și salva onoarea, să nimicească o viață ce a încolțit în ea... Singurul punct luminos din toată povestea asta este că te-am apărat pe tine și talentul tău de viitoare catastrofe, și te-am putut menține pe cărările minunate ale

faimei ştiinţifice. Nu-ţi mai sînt un bolovan legat de picior, drumul tău acum e liber, ca pe atunci cînd încă nu mă întîlniseşi, şi cînd încă nu te încurajasem să mă cucereşti. Vai, Swithin, ar fi trebuit să cunosc mai bine viaţa ! A fost o mare nebunie şi fie ca suferinţa să cadă numai asupra capului meu ! N-ar fi trebuit să accept acea ultimă întîlnire a noastră ; pînă atunci totul decursese atît de lin !... Ei bine, am îndurat multe, şi sînt pregătită să mai îndur. Cît despre tine, Swithin, n-ai decît să mergi cu stăruinţa înainte şi triumful ţi-e asigurat. Te rog să nu încerci să comunici cu mine în nici un chip. Nu-mi răspunde nici măcar la această scrisoare. Nu căuta să mă mai vezi vreodată.

A ta nefericită,
Viviette"

La început, Swithin simţi că i se umflă inima în piept de mila Viviettei ; pe urmă se cutremură îngrozit de ceea ce săvîrşise ea şi de propria lui contribuţie la acest fapt. Se simţea ca un somnambul deşteptat din transă, care descoperea că în starea lui de inconştienţă a fost unealta unei tragedii. Dezlegaşe nodul dificultăţilor ei, tăindu-l cu spada.

Marile veşti mai curînd îl uluiră decît îl doborîră, sentimentele lui predominante fiind acelea de tristeţe şi de milă. Un lucru era însă evident : nu mai putea face nimic — absolut nimic. Evenimentul despre care aflase el acum pentru prima oară avusese loc cu cinci luni în urmă. Reflectă şi regretă — şi, în mod mecanic, îşi continuă preparativele pentru instalarea locului său de muncă în umbra muntelui Table. Avea senzaţia celui care descoperă brusc că lumea e un loc mult mai ciudat decît se aşteptase ; dar vîrsta lui, temperamentul şi situaţia actuală îl făceau să nu poată fi altceva decît un spectator mirat al acestei ciudăţenii.

Observatorul Regal se găsea la o milă depărtare de oraş, şi aici îşi instală postul de observaţie de îndată ce-şi găsi o locuinţă. Încă de la prima vizită pe care o făcuse la Cape, hotărîse că ar fi extrem de avantajos pentru el dacă şi-ar putea suplimenta folosirea ocazională a uriaşelor aparate ale observatorului prin utilizarea la

domiciliu a propriului său ecuatorial, deci dăduse dispoziţii să-i fie trimis din Anglia. Această preţioasă posesiune tocmai îi sosise şi, cu toate că priveliştea lui, — a alămurilor pe care se odihnise adeseori mîna Viviettei, a ocularului prin care priviseră ochii ei negri — îi stîrniră în suflet un val de regrete amare, totuşi nu-şi putu îngădui să ofere trecutului zilele atît de necesare pentru viitor.

Neputînd găsi o încăpere particulară adecvată pentru instalarea ecuatorialului, hotărî să fixeze instrumentul pe un stîlp solid din grădină ; petrecu cîteva zile pînă îl adaptă la noua lui poziţie. La această latitudine nu era necesar să pîndească cu zgîrcenie nopţile senine, aşa cum fusese obligat să facă în vechiul turn din Welland. Acolo i se întîmplase de multe ori ca, după ce aşteptase, fără să poată lucra, zile şi nopţi la rînd de cer înnegurat, să-i sosească Viviette exact la ora cînd, în sfîrşit, ar fi putut avea un prilej de a cerceta cerul ; şi dăruindu-i ei momentele de aur ale unui cer senin, pierdea şansa de a mai urmări planetele.

De obicei lucrurile care atrag ochiul şi atenţia unui vizitator sosit la o nouă latitudine sînt noile forme ale vieţii umane şi vegetale, şi alte asemenea prezenţe sublunare. Dar tînărul nostru abia dacă le observa ; schimbarea de constelaţii era cea care-l atrăgea pe el. Acelaşi vechi material era imprimat şi acolo, dar în tipare noi. Un firmament la fel de fix şi de antic ca şi cel din nord ; şi totuşi, o bună parte din el nu apăruse niciodată deasupra dealurilor din Welland, pentru că acum era privit din josul planetei. Aici era neschimbătoarea regiune circumpolară ; dar formaţiunile polare, stereotipizate de istorie şi legendă — fără de care s-ar fi zis că un cer polar n-ar fi putut exista — nu fuseseră niciodată observate de el din nord.

Firește, St Cleeve începu prin studieri superficiale, care nu puteau fi de mare utilitate nici lui, nici omenirii. Pierdu cîteva săptămîni — de fapt aproape două luni — într-o relativ pasivă cercetare a noutăţilor sudice ; îşi îngădui luxul de a contempla formaţiunile stelare care fuseseră cunoscute, relatate, clasificate mult înainte ca să se fi auzit măcar de persoana lui. Cu o simplă plăcere puerilă îşi lăsa ecuatorialul să vagabondeze, seară de

seară, de la fascinanta strălucire a lui Canopus la vălurile de ceață ale lui Magellan. Înainte de a fi ajuns la capătul acestui preludiu optic, pluti spre el dinspre cealaltă parte a ecuatorului postscriptumul unei epistole ale pierdutei sale Viviette. Veni pe calea unei banale tăieturi de ziar, sub titlul rubricii „Nașteri" :

„La 10 aprilie 18... în palatul episcopal din Melchester soția episcopului de Melchester a dat naștere unui fiu."

CAPITOLUL 41

Se scurseră trei ani în care Swithin rămase nemișcat la Cape Town, continuîndu-și în liniște studiile care-l aduseseră acolo. Însemnările sale se adunaseră în mormane și acum începea să se traseze conturul unui amplu tratat ce urma să aibă o certă utilitate științifică.

Măsurase cerurile sudului cu rezultate chiar mai importante decît scontase. Acele constelații nefamiliare, care pentru privitorul întîmplător nu reprezentă altceva decît un nou aranjament al obișnuitelor puncte luminoase, aveau cu totul altă semnificație pentru astronomul profesionist și pentru confrații săi.

Materialul său pătrundea adînc dincolo de suprafață. Acolo, în zonele revelate doar instrumenteelor de observație, existau sori de un fel hibrid — ceturi de foc, nuclee plutitoare, globuri care zburau asemenea unor roiuri de albine și alte priveliști exterioare care, descompuse de ecuatorialul lui Swithin, se dovediră a fi începutul unor noi serii de fenomene și nu sfîrșitul unora demult cunoscute.

Și în aceste ceruri meridionale existau pustietăți dezolante mult mai vaste decît cele din nord ; imensități de spațiu, izolate de pozițiile corpurilor cerești și care, din cine știe ce rațiuni insondabile, rămăseseră necreate, fiind vizibile tocmai prin goliciunea lor.

Cercetarea acestor hăuri de întuneric îi stîrni pentru a doua oară pulsația acelei vechi spaime pe care obișnuia să i-o descrie Viviettei ca fiind generată de nemărginirea cerului nordic. Degetul fantomatic al pustietății infinite îl atingea cu același fior rece și de cealaltă parte a globului. Adîncurile inscrutabile ale regiunilor stelare din nord căpătaseră totuși în ochii lui o oarecare familiaritate în comparație cu adîncurile inscrutabile din zona polară sudică. Acestea se plasau pe un și mai necunoscut traseu al necunoscutului. Aici, spațiul, fiind mai puțin scormonit de istoria gîndirii umane decît cel din locurile lui, părea impregnat de o și mai singuratică singurătate.

Dacă am acorda acestor meditații astronomice ale lui St Cleeve un spațiu proporțional cu cel folosit pentru descrierea anului petrecut de el la Welland cu Viviette, povestirea noastră s-ar lungi de trei ori pe atît ; dar trebuie arătat că Swithin nu îngăduia gîndurilor sale să rătăcească spre vechile-i emoții sentimentale. În experimentele lui cu tuburi și lentile, oricît ar fi fost ele de importante pentru intelectul uman, nu exista prea multă hrană pentru instinctele de compasiune care duc la schimbări în viața unui om. Ceea ce constituie primul plan și baza de pornire ale unui anumit proiect de perspectivă, poate însemna în același timp punctul de dispariție al unui alt proiect, deși ambele vizau inițial același țel. Realizările și descoperirile lui Swithin în sistemul sideral sudic erau, fără îndoială, evenimente de cea mai mare importanță pentru el ; și totuși, dintr-un punct de vedere interuman, nu servea decît umilului scop de a face ca timpul să treacă mai repede, în vreme ce celelalte evenimente mai strîns legate de inima decît de intelectul lui, își desfășurau cursul lor, departe, acasă.

În pauzele dintre preocupările sale profesionale, se plimba prin deșerturile de nisip din vecinătate, sau printre fermele care se înmulțeau treptat în împrejurimile orașului Cape Town. Se familiariză cu contururile muntelui Table și cu pîcla lînoasă denumită „fața de masă a diavolului", care se așternea pe crestetul muntelui ori de cîte ori vîntul sufla dinspre sud-est. Pe parcursul acestor plimbări, își îngăduia să se gîndească la Viviette și

la acest ciudat capitol patetic din viaţa lui, ce părea să se fi depănat în întregime şi să se fi sfîrşit pe vecie pentru el. Asemenea scene se retrăgeau rapid în depărtarea din care se desprinseseră, iar intensitatea sentimentelor cu care le privea se dilua proporţional. Simţea că în toată acea poveste existase ceva greşit şi totuşi nu era în stare să definească graniţele greşelii. Trista şi uimitoarea consecinţă pe care trebuise să o sufere Viviette păstra încă în ochii lui un aspect odios, catastrofic ; dar în loc să mediteze asupra lui şi a urmărilor ce-l priveau şi pe el, prefera să ocolească subiectul, aşa cum, într-o călătorie nocturnă, ocolim locul unde s-a petrecut un sumbru dezastru şi urmăm cu fermitate drumul drept, deschis, din faţa noastră.

Uneori se gîndea la ea, desprinsă cu totul de trecut — o vedea ducîndu-şi viaţa pe terenurile îngrădite ale catedralei din Melchester şi se întreba cît de des oare scruta orizontul sudului, gîndindu-se la locurile pe unde s-o fi aflînd el.

Într-ua din aceste după amieze de plimbare prin împrejurimile Observatorului Regal, îşi întoarse ochii spre stîlpul de semnalizare de pe Lion's Rump. Acesta era un promotoriu înalt, aflat la nord-vest de muntele Table, care domina golful Table. În acelaşi moment, steguleţul de semnal se înălţă pe stîlp. Era indicaţia că vasul care aducea corespondenţa apăruse pe mare. Se întoarse din drum, aşa cum făcuse de multe ori în ocazii similare, şi porni să străbată agale acea milă şi jumătate care îl despărţea de oficiul poştal.

Nu sosise nici o misivă din Anglia pentru el, ci numai un ziar, cu adresa scrisă în acea caligrafie a secolului al şaptesprezecelea, proprie bunicii lui, care se ţinea încă zdravăn de viaţă. Swithin se întoarse dezamăgit, şi îşi reluă plimbarea, despăturind ziarul din mers.

O cruce trasată cu cerneală neagră îi atrase atenţia. Era în dreptul rubricii „Decese" şi sîngele îi îngheţă în vine cînd citi cuvintele : „Melchester, Palatul Episcopal". Dar nu era vorba de ea. Soţul ei, episcopul de Melchester, se stinsese din viaţă, în urma unei scurte suferinţe, la vîrsta relativ tînără de cincizeci şi patru de ani.

Toate condiţiile stabilite în trecut la Welland ţîşniră acum la suprafaţă, ca o ştire resuscitată din pămînt. Îl mai despărţeau doar cîteva luni de vîrsta cînd avea posibilitatea de a se căsători fără să-şi piardă venitul anual, care-i oferea mijloacele de subzistenţă. Era o chestiune care nu mai prezentase nici un interes pentru el din momentul despărţirii de Viviette, pentru că acum femeile nu însemnau mai mult pentru Swithin decît locuitorii planetei Jupiter. Dar morişca vieţii se învîrtise din nou şi o lăsase iar liberă pe Viviette, cea ce schimba cu totul aspectul locurilor lui de acasă, iar gîndurile cu privire la viitorul ei porniră din nou să-i bîntuie mintea.

Multă vreme, în afară de faptul că rămăsese din nou văduvă, nici o altă ştire legată de ea nu-i parveni lui Swithin. Nu avea pe cine să întrebe decît pe bunica lui şi aceasta nu-i putea spune nimic despre doamna care locuia la o asemenea depărtare, la Melchester.

Astfel se mai scurseră cîteva luni ; şi în Swithin nu încolţi nici un dram de putere care să-l trezească din atitudinea lui pasivă. Dar, din simplă întîmplare, într-una din scrisorile cam incoerente ale bunicii lui, aceasta pomeni de faptul că Lady Constantine urma să se stabilească din nou la Welland, în vechea reşedinţă, împreună cu copilul ei, un băieţaş de vreo trei-patru ani.

Şi totuşi Swithin continuă să ducă aceeaşi existenţă ca şi pînă atunci.

În toamna următoare însă, în viaţa lui se impuse o schimbare. Munca lui Cape Town luase sfîrşit. Respectase cu strictеţe dorinţa unchiului său de a studia în sud. Materialele pentru marele său tratat erau adunate şi acum nu mai rămînea decît să le sorteze, să le sintetizeze şi să le publice, lucru pentru care era indispensabil să se întoarcă în Anglia.

Aşa încît ecuatorialul fu din nou ambalat, şi postamentul desfiinţat ; teancurile uriaşe de însemnări şi rolele de diagrame, rodul a trei ani de studiu asiduu, fură împachetate cu multă grijă ; iar Swithin părăsi definitiv ţărmurile din Cape Town.

O informase cu multă vreme înainte pe bunica lui asupra datei la care îl putea aştepta ; şi în răspunsul ei,

sosit chiar în ajunul plecării, aceasta îi menționa în treacăt că o vedea des pe Lady Constantine, și că, ultima dată cînd o vizitase, Înălțimea sa păruse foarte interesată de faptul că Swithin se reîntorcea și întrebase de data sosirii lui.

Într-o zi de vară tîrzie, Swithin coborî din tren în gara Warborne și, dînd dispoziții ca bagajul să-i fie expediat acasă, o porni pe jos spre Welland, ca pe vremuri.

Avea senzația că plecase de pe acele meleaguri doar cu o zi în urmă, atît de puțin se schimbase decorul. Desigur, existau acele schimbări care ați atrag ochiul într-un loc definit, în mod convențional, drept neschimbat — o vegetație crescută mai înaltă și mai stufoasă decît înainte, în fiecare dintre colțurile familiare.

Nu parcursese încă prima milă de drum cînd văzu mergînd în fața lui un preot a cărui siluetă, după un moment de cumpănire, o recunoscu, în ciuda părului complet alb revărsat pe sub borurile pălăriei. Swithin își grăbi pasul și curînd îl ajunse din urmă.

— Domnul Torkingham ! Am știut că sînteți dumneavoastră !

Domnului Torkingham îi trebui ceva mai mult timp ca să-l recunoască pe astronom, dar o clipă mai tîrziu îl salută strîngîndu-i mîna cu căldură.

— Am fost la gară ca să te întîmpin ! strigă preotul, și acum mă întorceam convins că nu ai sosit. Sînt emisarul bunicii tale. Ea nu a putut veni și cum nu avea pe cine să trimită, m-am prezentat eu în locul ei.

Porniră împreună. Pastorul îi povesti lui Swithin despre bunica lui, despre problemele parohiei, despre strădaniile lui de a le soluționa. La un moment dat, îl întrebă :

— Știi, desigur, că Lady Constantine locuiește din nou la Welland ?

Swithin îi răspunse că aflase și adăugă, ceea ce era foarte adevărat, că vestea morții episcopului constituise o mare surpriză pentru el.

— Da, răspunse domnul Torkingham cu acrul omului care gîndește mult mai multe decît spune. Cînd te uitai la el ai fi zis că Melchester o să-și păstreze episcopul cel

puțin încă patruzeci de ani. Da, moartea lividă bate și la coliba săracului și la palatele regilor, cu aceeași mînă nepărtinitoare.

— A fost un om deosebit de bun ? întrebă Swithin.

— Ei, n-a fost nici un Ken [1] nici un Heber [2]. Ca să spun drept, avea și el cusururile lui, printre care aroganța nu era cel mai din urmă. Dar care om e desăvîrșit ?

Oricum, Swithin se simți ușurat auzind că episcopul nu fusese un om desăvîrșit.

— Mă tem, continuă preotul, că biata lui soție nu a fost mai fericită cu el decît cu primul soț. Dar era un lucru lesne de prevăzut ; căsătoria a fost făcută în grabă — ceea ce denotă un capriciu pătimaș din partea lui, incompatibil cu un om care deținea asemenea poziție ; și a mai dat dovadă de o lipsă de discretă temperanță, care s-a manifestat curînd pe altă cale. Asta-i tot ce poate fi spus împotriva lui ; acum însă totul s-a terminat și lucrurile au reintrat pe vechiul lor făgaș. Dar văduva episcopului nu mai e Lady Constantine cea de altădată. Nu ; orice-ai spune, nu mai e aceeași femeie. S-ar zice că are ceva pe suflet — o durere — o melancolie adînc înrădăcinată pînă la care nu poate ajunge nici un leac omenesc. Odinioară era o femeie căreia îi puteai cîștiga cu ușurință încrederea ; dar acum, se pare că nici religia, nici filozofia nu mai pot avea vreo influență asupră-i. Și viața ei de acum este exact ceea ce fusese înainte, cînd erai și tu aici.

Tot discutînd, ajunseră la barieră, unde conversația lor fu întreruptă de țipetele unui copil. Priviră în stînga de unde veneau plînsetele și văzură un băiețaș care, încercînd să sară un gărduleț vecin, căzuse cu fața în jos.

Domnul Torkingham și Swithin se grăbiră să ridice victima, un adorabil copilaș cu păr de aur revărsat în bucle și inele de sub o ciudată tichie de catifea. Swithin îl luă în brațe, în timp ce domnul Torkingham îi șterse

[1] Episcopul Ken (1637—1711), prelat renumit prin blîndețea lui (n. tr.).

[2] Reginald Heber (1783—1826), compozitor de imnuri religioase (n. tr.).

nisipul de pe buze și de pe năsuc, îi gunguri cîteva vorbe de mîngîiere și-i întinse niște caramele care, spre surprinderea lui Swithin, apărură ca printr-o scamatorie din buzunarul preotului. Numai această jumătate a metodei de alinare și ar fi fost le ajuns să domolească supărarea copilului. Încetă să mai plîngă și alergă încîntat la guvernanta care culegea mure ceva mai departe, lîngă un gard viu, fără să aibă habar de cele ce se întîmplaseră.

— Știi, desigur, cine e copilul ? întrebă domnul Torkingham, cînd porniră din nou la drum.

— Nu, răspunse Swithin.

— A, credeam că ți-ai dat seama. Dar cum ai fi putut ! E băiețașul Lady-ei Constantine, unicul ei copil. Un băiat extrem de armonios dezvoltat — deși a fost născut la șapte luni. De-ar ști maică-sa, care îl adoră, la ce distanță de casă se află acum !

— Doamne Dumnezeule !... copilul Lady-ei Constantine... ah, ce interesant !

Swithin se opri o clipă din mers, distrat, apoi se întoarse la gărduleț, și privi în urma copilului pînă cînd nu-l mai putu vedea.

— Și acum, urmă domnul Torkingham, nu mai pot ieși din casă fără să am bomboane în buzunar ; rezultatul este că îl întîlnesc în calea mea pe domnișorul ăsta mult mai des decît pe oricare altul dintre enoriașii mei.

St Cleeve rămase tăcut, pînă cînd ajunseră pe ulița din Welland, unde drumurile lor se despărțeau, așa încît Swithin porni singur mai departe. Ar fi putut să-l mai însoțească pe vicar o bucată de drum și s-o ia apoi în direcția Casei Welland ; dar ar fi fost dificil să facă acest lucru fără a provoca întrebări curioase. Acum însă, cînd se despărțise de preot, îi era ușor s-o ia într-acolo ; putea ajunge la reședință la fel de repede, fie pe o scurtătură, fie pe drumul drept. Și totuși Swithin nu o făcu ; simțea o codeală de nedescris la gîndul de a o revedea pe Viviette. N-ar fi putut spune de ce. Adevărat, era neplăcut să pice în casa ei înainte de a ști cum stau lucrurile ; și aceasta îi oferea o justificare suficientă pentru a-și amîna vizita.

În această stare de spirit își continuă drumul spre casa bunicii lui. Ajunse la poarta grădinii și, privind spre vîlceaua frunzoasă care adăpostea bătrîna locuință, văzu în ușă silueta foarte grațioasă a unei femei tinere, care tocmai își lua la revedere de la cineva din casă.

Se întrebă cine putea fi acea persoană atît de atrăgătoare, care o cunoaștea pe bunica lui, și înaintă cu oarecare șovăială. Cînd se apropie, recunoscu în frumoasa tînără, cu obrajii împurpurați de plăcere, pe fosta fetișcană din sat, Tabitha Lark. Zărindu-l pe Swithin, și gîndind, probabil, că prezența ei în casă nu era binevenită în acele momente, se îndepărtase grăbită, pornind prin grădină.

Călătorul reîntors intră în casă, unde o găsi pe biata bătrînă doamnă Martin, de a cărei prezență pămîntească moartea se apropia mai curînd ca o asimptotă [1] decît ca un sfîrșit. Era vizibil împutinată la trup, și nu mai vedea prea bine.

Urmă o regăsire mișcătoare, în care bunica rosti cuvintele biblice :

— Acum pot să mor, pentru că ți-am văzut iar fața, pentru că știu că ești în viață.

Hannah nu mai era prezentă în bucătărie, deoarece cu șase luni în urmă, fusese strînsă dintre cei vii, locul ei fiind acum ocupat de o copilandră care nu-l cunoștea pe Swithin. Nepotul și bunica pălăvrăgiră cu mare bucurie și, la un moment dat, bătrîna îl întrebă :

— Ai auzit ce persoană de vază a ajuns minunata domnișoară Lark ? Cea care era o fetiță săltăreață și neastîmpărată pe cînd ai cunoscut-o tu ?

St Cleeve nu auzise, dar văzuse în bună parte. Fu informat că Tabitha părăsise satul curînd după plecarea lui, că studiase, cu mare succes, muzica la Londra, unde rămăsese de atunci și pînă de curînd ; cîntase în concerte, în oratorii, și — mai mult — se alăturase acelei falange de femei cutezătoare, care luptau pentru drepturile lor și luaseră hotărîrea să eclipseze total geniul masculin și să umilească sexul tare făcîndu-l una cu pămîntul.

— E în grădină, adăugă bunica lui. De ce nu te duci să stai de vorbă cu ea ?

[1] În matematică : linie dreaptă care se apropie oricît de mult de o curbă, fără să o poată atinge (n. tr.).

Swithin nu manifestă nici o obiecţie şi se duse în livada de meri, la timp ca s-o oprească pe domnişoara Lark să iasă pe poarta din spate. Gheaţa dintre ei se sparse cu multă uşurinţă şi se porniră pe o conversaţie foarte vioaie.

Trecu o bucată de timp, pentru că, nu ştiu cum, era fermecător să stai de vorbă cu domnişoara Lark. St Cleeve o informă pe rînd de marile lui împliniri, de voluminoasele maldăre de însemnări adunate, şi care făceau necesară prezenţa unui secretar pentru a le sorta şi a le copia, operaţie care pe el îl îngrozea. Îşi exprimă teama că nu va putea găsi pe cineva îndeajuns de grijuliu pentru o astfel de muncă ştiinţifică ; Tabitha îi răspunse că ar fi fericită să preia ea asemenea misiune. Apoi, roşindu-se fîstîcită, şi descoperind subit că se făcuse foarte tîrziu, îl părăsi în grădină, îndreptîndu-se spre casa rudelor ei.

Nu în mai mică măsură decît Tabitha. Swithin rămase surprins cînd văzu că soarele dispăruse după deal ; aşa încît îşi puse problema dacă era recomandabil să o mai viziteze pe Viviette atît de tîrziu. Desigur că ea aflase de sosirea lui ; dar mai mult de atît nu ar fi putut afirma. Şi cum nu ştia cine se mai afla în jurul ei, după cum nu cunoştea nici care erau actualele ei sentimente faţă de el, îşi spuse că ar fi fost mai înţelept să-şi amîne vizita pentru a doua zi dimineaţa.

Plimbîndu-se prin faţa casei, îi zări pe binecunoscuţii agricultori Hezzy Biles, Haymoss Fry şi alţi cîtiva din vechea gardă, care tocmai se întorceau de la cîmp, purtînd legături de nuiele în spate. Swithin îi salută peste gardul grădinii.

— Ia te uită ! Să nu-ţi crezi ochilor şi urechilor... începu Hezzy.

Apoi, rezemîndu-şi snopul de gard, se apropie de Swithin, ceilalţi urmîndu-l pe dată.

— Am zis eu către mine de îndată ce i-am auzit glasu, continuă Hezzy (adresîndu-se lui Swithin de parc-ar fi fost un spectator dezinteresat şi nu el însuşi), că dac-aşa vrea Domnul, îmi las jos bocceaua şi mă duc să stau cu el la o parolă.

— Io am ştiut din prima clipită că văz acolo un mare navigator, zise Haymoss. Da' dacă-i un soi de nabob, sau un căutător de demante sau un vînător de lei n-aş putea spune pînă nu-l aud cu urechile mele vorbind.

— Şi ce s-a mai întîmplat prin Welland de cînd am plecat eu ? întrebă Swithin.

— Ce să-ţi spui, domnu San Cleeve, răspunse Hezzy, cîţiva flăcăiandri şi cîteva fetişcane au dat în floare şi cîteva femei măritate s-au umflat şi au fătat (Înălţimea sa printre ele), ce mai, asta-i totu, domnu San Cleeve.

Conversaţia astfel începută continuă pe diverse subiecte, pînă cînd întunericul îi învălui cu totul, iar vechile lui cunoştinţe îşi ridicară boccelele şi porniră la drum.

Acum că se afla din nou în perimetrul ei, Swithin începu parcă să simtă mai puternic influenţa Viviettei şi a trecutului, decît i se întîmplase să o simtă în ultimii doi-trei ani. Pe parcursul nopţii îl cuprinse chiar regretul că nu se repezise pînă la Casa Mare ca să o vadă, indiferent de ora la care s-ar fi dus. Dacă, într-adevăr, ea îi mai nutrea măcar o fărîmă din vechea dragoste, fusese cea mai mare cruzime din partea lui să nu se ducă să o viziteze. Cîteva întrebări puse bunicii sale în legătură cu Viviette îl lămuriseră că aceasta nu avea pe nimeni în jur, — nici măcar pe fratele ei — şi că, de cînd se întorsese din Melchester, sănătatea i se şubrezise serios. Toate acestea, însă, nu dovedeau nimic în ce priveşte sentimentele faţă de el, şi cum după dispariţia episcopului Viviette păstrase o tăcere de moarte, era foarte posibil să-l întîmpine cu acel ton rece, rezervat şi cu acele maniere inhibante pe care femeile ştiu să le folosească atît de eficient cînd vor să dea a înţelege unui fost iubit că trecutul trebuie să cadă în uitare.

A doua zi dimineaţă se pregăti să-i facă o vizită, chiar numai în calitate de vechi prieten, pentru că Swithin era prea direct pentru a încerca să afle ceva pe căi ocolite. Era însă prea devreme pentru o vizită şi, după ce-şi luă gustarea, ieşi să aştepte în grădină. În timp ce se învîrtea pe acolo, ochii îi căzură pe turnul de pe Rings-Hill.

O clipă, îi apăru întunecat pe fundalul cerului albastru ; dar curînd norul trecător care îl umbrise pluti

mai departe și vîrful coloanei izbucni brusc în atîta lumină, încît ceru pe care se profila apăru întunecat.

„În turn se află cineva“ își spuse Swithin, după ce-l privi un lung răstimp.

În loc să se ducă la Casa Mare, își devie drumul luînd-o pe cîmpul izolat, semănat acum cu rapiță, care mărginea plantația din jurul colinei. Cînd se afundă pe sub copaci, deveni din ce în ce mai sigur că cineva se găsea în turn. Se apropie de poalele coloanei cu o curiozitate de proprietar, pentru că avea senzația că locul îi aparține din nou.

Cărarea arăta întocmai ca înainte, dar colțul unde se aflase cabana era năpădit de verdeață. Swithin intră pe ușa turnului, începu să urce tiptil treptele scării spiralate, trăgînd cu urechea, pentru că nu voia să dea buzna pe acoperiș, dacă într-adevăr se găsea vreo persoană străină acolo. Știa din experiență că în interiorul gol al turnului va putea auzi orice sunet produs sus. Într-adevăr, îi parveniră replicile unui dialog care se desfășura pe acoperișul coloanei.

— Mamă, ce trebuie să fac ? întrebă un glas de copil. Să cînt ?

Se pare că mama aprobase pentru că glasul copilăresc începu să cînte :

„Prihorul a zburat din pădure
La casa tihnită a omului.“

Probabil că performanța artistică a copilului nu prea atrase atenția persoanei care-l însoțea, pentru că i se auzi din nou glăsciorul, sugerînd o nouă formă de amuzament :

— Să-mi spun rugăciunile ?

— Da, răspunse o voce pe care Swithin o recunoscu.

— Pentru cine să mă rog ?

Nici un răspuns.

— Pentru cine să mă rog ?

— Roagă-te pentru tatăl tău.

— Dar tata s-a dus doar în cer !

Se auzi distinct un suspin al Viviettei.

— Ai greșit, mamă, nu-i așa ? continuă micuțul.

— Se vede. Am făcut cea mai ciudată greșeală pe care o poate face o femeie.

Nu se mai auzi nici un cuvînt și Swithin urcă mai departe, conștient că pașii îi erau auziți. După cîteva clipe, apăru pe ușița acoperișului. O doamnă îmbrăcată în negru ședea în soare și băiețașul cu păr auriu pe care-l văzuse cu o zi înainte se tolănise la picioarele ei.

— Viviette ! spuse el.

— Swithin... în sfîrșit ! strigă ea.

Cuvintele îi muriră însă pe buze și capul i se înclină toropit de slăbiciune. Pentru că în loc să se repeadă spre ea, Swithin rămase nemișcat ; și pe fața lui apăruse o expresie lipsită de orice echivoc.

Da ; fusese puternic șocat de înfățișarea ei vlăguită și ofilită. Imaginea pe care o purtase în minte în tot timpul cît stătuse la Cape Town, și cu care se reîntorsese acasă, era aceea a femeii cu care trebuia el să se reunească. Dar acum în fața lui se afla o cu totul altă femeie, și nu originalul Viviettei. Obrajii ei își pierduseră ireversibil conturul ferm desenat de mîna viguroasă a tinereții, iar părul bogat, care odinioară fusese de un negru strălucitor, era atins ici colo de o ceață albă, ca o cale lactee pe un cer de noapte.

Și totuși pentru cei care ar fi avut ochi nu numai ca să vadă ci să și înțeleagă, aerul calm meditativ al trăsăturilor și cîndva atît de frumoase revela o profunzime mult mai promițătoare decît radioasa tinerețe din trecut. Dar Swithin era încă disperant de adolescent. Din nefericire pentru Viviette, el ajunsese acum la vîrsta al cărei crez este că perioada stupidităților juvenile din viața unei femei este unica ei perioadă de frumusețe. Viviette înțelese toate acestea dintr-o privire și știu că „Timpul își împlinise în sfîrșit răzbunarea“.[1] De cînd se reîntorsese Swithin în Welland, îl așteptase tremurînd, fără să poată închide un ochi, și iată rezultatul.

Swithin făcu un pas și îi luă mîna pe care ea și-o lăsă moale în mîna lui.

— Swithin, tu nu mă iubești, îi spuse cu simplitate.

— O, Viviette !

[1] Shakespeare — *A douăsprezecea noapte* Act. V sc. I (n. tr.).

— Nu mă iubești, repetă ea.

— Nu spune așa ceva.

— Ba am să spun. Ai dreptul de a nu mă iubi. Cîndva m-ai iubit. Dar acum sînt o femeie bătrînă și tu ești încă tînăr ; cum ai mai putea să mă iubești ? Nu mă aștept la așa ceva. E frumos și caritabil din partea ta că ai venit să mă vezi aici.

— Am făcut tot drumul de la Cape Town, bîigui el, pentru că stăruința ei îi secase orice putere de a-i dezminți, din politețe, spusele.

— Da, ai făcut tot drumul de la Cape Town, dar nu pentru mine. Ar fi fost absurd să vii pentru mine. Ai venit pentru că munca ta acolo s-a terminat... Îmi place să stau aici cu băiețașul meu — e un loc plăcut. Cîndva a însemnat ceva pentru noi nu-i așa ? Dar e mult de atunci. Aproape că nici nu m-ai recunoscut ca fiind aceeași femeie, nu ?

— Cum să nu te recunosc... desigur că te-am recunoscut.

— Arătai ca și cum nu m-ai fi recunoscut. Dar nu trebuie să fii surprins de înățișarea mea. Aparțin altei generații decît tine, adu-ți aminte.

Din profundă amărăciune, Viviette ținea să se autobiciuiască, exagerînd diferența de vîrstă dintre ei. Și totuși spusese adevărul. Oricît ar fi compătimit-o, și o compătimea cu adevărat, Swithin nu o mai iubea. Dar de ce se așteptase ea la altceva ? „O, femeie, ar fi putut spune un profet, mare ți-e încrederea dacă poți gîndi că iubirea unui îndrăgostit mai tînăr decît tine va putea dura cinci ani !“

— Aș fi bucuroasă dacă aș putea afla prin bunica ta cum îți mai merge, continuă ea cu voce stinsă. Dar acum aș prefera să ne despărțim. La revedere.

Aproape fără să-și dea seama ce face, Swithin îi atinse mîna și se supuse. El era un om de știință și lua orice cuvînt în sensul lui literal. În inexorabila simplitate a logicii acestor oameni, există ceva ce ține de cruzimea legilor naturii, pe care le studiază. Swithin începu să conboare scara, cu inimă grea de tristețe ; și numai cînd ajunse la jumătatea drumului își dădu seama că ea nu putuse gîndi cu adevărat cele ce spusese...

Înainte de a fi părăsit Cape Town, luase o hotărîre asupra acestui punct : dacă ea va mai dori să se căsătorească, o va cere de soție fără zăbavă sau șovăială. Măcar atît îi datora din punct de vedere moral ; or, nu era el omul care să dea înapoi. Și cu toate că Swithin cel care se întorsese nu mai era Swithin cel care plecase, și cu toate că nu mai putea iubi cu dragostea pe care i-o dăruise odinioară, continuase să fie convins că întreaga ei conduită fusese dictată de cea mai pură dorință de a-i face lui un bine, de acea caritate care uită de sine însăși. Prin urmare nu se clintise în el dorința de a o iubi cu acea dragoste de aproape tău, un sentiment care, pe parcursul timpului, se dovedește a fi poate mai valoros decît iubirea pasionată.

Dar felul în care-l primise îl luase prin surprindere ; acum, însă, recăpătîndu-și stăpînirea de sine, se întoarse cu fermitate. Dînd buzna pe acoperiș, o strînse în brațe și o acoperi de sărutări.

— Viviette, Viviette, am venit să mă căsătoresc cu tine și mă voi căsători.

Ea scoase un strigăt — un strigăt de bucurie uluită, așa cum nu mai răsunase niciodată pe acel turn, nici înainte și nici după aceea — și-i căzu în brațe, încleștîndu-se de gîtul lui.

Rămase astfel, atîrnîndu-i greu în brațe. Ca să nu-i tulbure fericirea, Swithin se lăsă pe scaun, ținînd-o strîns la pieptul lui. Băiețașul lor, care privise întreaga scenă cu ochi rotunjiți de uimire, se apropie de ei ; și înălțîndu-și privirile spre Swihtin, îi spuse :

— Mămica a adormit.

Swithin privi în jos și tresări. Încleștarea brațelor ei slăbise. Un val de paloare, ca acel al marmurei nicicînd sărutate de soare, i se înălța dinspre gît și-i inunda obrajii, buzele, pleoapele, fruntea, tîmplele, izgonind orice urmă de culoare vie de pe fața ei.

Dîndu-și seama că ceva se întîmplase, dar fără să știe ce anume, băiețașul începu să plîngă ; dar Swithin, în concentrarea lui, aproape că nici nu-l auzi.

— Viviette — Viviette ! repeta el.

Copilul începu să plîngă și mai amarnic și, după o clipă de ezitare, își împinse mînuța în mîna lui Swithin

— *Ssst ! Ssst !* băiatul meu, îi spuse Swithin absent. O să am eu grijă de tine. O, Viviette ! exclamă iar, apăsîndu-şi faţa de obrazul ei.

Dar nu veni nici un răspuns.

„Ce poate să însemne asta ?“ se întrebă singur. Nu-şi putea da răspunsul pe care i-l şoptea spaima.

Se uită în jos, după ajutor. Dar nimeni nu-i apăru în văz decît Tabitha Lark, care hoinărea pe cîmp cu un pas săltăreţ — singura pată luminoasă de culoare şi de viaţă de pe întregul cuprins. Cînd îşi coborî din nou privirile, spaima se prefăcu în certitudine. Orice ajutor ar fi fost zadarnic: Bucuria bruscă, venită pe neaşteptate după durerea cumplită, rupsese corzile unei inimi mult prea încercate. Viviette murise. Episcopul era răzbunat.

SFÎRŞIT

Editura TRIBUNA Craiova vă oferă cu livrare imediată :

— MIHAIL CÎINE DE CIRC de *JACK LONDON*
— POVESTIRI PENTRU COPII de *LEV TOLSTOI*
— NOSTRADAMUS de *M. ZEVACO*
— DEPARTE DE LUMEA DEZLĂNTUITĂ de *TH. HARDY*
— TAI PAN de *JAMES CLAVELL* ÎNTR-UN SINGUR VOLUM
— AGNES GRAY de *ANNE BRONTË*

Toate în format optim 1/16/54×84, coperţi în 4 culori, celofanate

Agenţii economici interesaţi se pot adresa cu comenzi ferme la Editura TRIBUNA Craiova, cu sediul în Craiova, Bulevardul Mareşal Ion Antonescu, Bloc 14, Scara 1, Phon-Fax 094/122708

Consilier literar : LIVIA MANOLESCU
Tehnoredactor : ADRIAN DOHOTARU
Corectură : D. MIHAI

Format 16/54×84 ; coli tipar : 16,5
Tiparul executat sub comanda nr. 20 642
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI“ Bucureşti